

KULA GENIJALNOSTI

MIJAILOVIC DRAGAN

DILECTUS MAGNUS

„GENIJALNOG COVEKA RETKO UNISTI NEKO
DRUGI AKO SE NIJE UNISTIO SAM“

POSVECENO

MARIJI SOFILJ

SADRZAJ:

PREDGOVOR-

GENIJE-

INTELIGENCIJA-

ZNANJE-

IDEJA-

KREATIVNOST-

TALENAT-

STVARALASTVO-

INSPIRACIJA-

MASTA I IMAGINACIJA-

INTUICIJA-

VOLJA I ZELJA-

ZIVOTNE OKOLNOSTI-

RELIGIOZNOST-

MUDROST-

KARAKTER-

POL-

SAMOSVEST-

MORALNOST-

STVARALASTVO 2-

GENIJALNOST,GENIJALCI-

ENDEMSKA GENIJALNOST-

GENIJALCI,NEGATIVCI,BOLESNICI...-

ZAKLJUČAK-

PREDGOVOR

*Без будалах тупога погледа,
би л' умови могли блистат св'јетли?*

[Luča Mikrokozma]

Inspiraciju za knjigu i njeno pisanje dobio sam iz tri „izvora“, ali i zbog tri razloga. Prvi, pisati o genijalnosti, jednoj tako uzvisenoj temi je uvek inspirativno, jer to je kao potraga za zlatom, izuzetno je vredan i redak plemeniti metal, pa ga vredi i traziti, tako je i sa genijalnoscu, izuzetno redak i vredan fenomen, pa zaista treba tragati za mestima na kojim nastaje kao i pokusati objasniti, zasto nastaje. Drugi razlog je jedan paradoks, poznat svima, koji me dugo mucu, necu ga naravno ovom knjigom resiti ali mi je bio pokretac da uopste razmislim o pisanju ovakve knjige. Taj paradoks je narocito izrazen kada su mladji ljudi u pitanju, zaista, retko ko je izuzet od njega. Naime, cinjenica je da svi vise vole da budu izuzetno fizicki lepi i zgodni nego pametni, cinjenica je da ce vecina uloziti novac u dobar i skupocen sat, dobre patike ili najnoviji model mobilnog telefona ali ne i u dobru knjigu. Sasvim sigurno da ce se gotovo svi pohvaliti novim kupljenim kolima [i zvati komsiluk na kafu] ali nikada necete doživeti da vas neko pozove na kafu i da se pohvali jer je kupio komplet knjiga Dostojevskog. Cinjenica je da ce vecinu vise pogoditi izrasla bubuljica na celu nego to sto nece znati odgovor na neko pitanje u kvizu koji prati preko tv-a. A opet, malo ko [ili gotovo niko] nece biti bas preterano uvredjen ako mu kazete da nije narocito lep, da je debeo, klempav, da nema dobre patike ili da mu je mobilni telefon zastareo. Ali ce se zato do krajnjih granica uvrediti i naljutiti ako mu kazete da je glup, to je neoprostiva uvreda koja coveka kome je upucena natera da pocrvni u trenutku. Ja zaista nemam objasnjenje za ovaj paradoks, ali mi je dobro dosao, kao blagi vid inspiracije da napisem ovu knjigu. Nista uzvisenije, smislenije i lepse nema od inteligentnog, nacitanog, pametnog coveka, koji pritom te kvalitete koristi da ostavi trag o svom

postojanju, nasuprot prosečnosti ili još gore ljudske gluposti i neobrazovanosti, zbog koje takav čovek ne samo da treba da se stidi [bez obzira na nabijene misice na telu, najmodernije patike i neverovatnu lepotu], već bi mu trebalo zabraniti da se dalje razmnožava. Ne pišem ovo zato što sam frustriran... nemam problem ni sa izgledom, a ni sa dobrim patikama, tako da me napadaci „tog kalibra“ mogu odmah zaobici, već isključivo zbog toga što je ljudska glupost i pogresne vrednosti, najniže dno koje čovek može da dodirne. Samo želim da knjigom pomognem i donekle „poguram“ normalne i nadarene osobe da iz svog života izvuku ono najbolje i najvrednije što mogu. I treći razlog je jedna opšta, potpuno istinita filozofska misao, da čovečanstvo neće propasti od suviske mudrosti, nego od suviske običnih ljudi! Ali da predjem na temu knjige...

Genijalnost, mudrost, inteligencija, kreativnost, znanje... imaju li ove naizgled povezane „karakteristike“ bilo kakve sličnosti ili nečeg zajedničkog. Imaju li identične izvore i da li su i koliko međusobno isprepletani? Da li su mudrac i genije isto, da li je inteligencija preduslov mudrosti ili genijalnosti, može li svako, trudom, da postane genije i da li znanje igra bilo kakvu ulogu u tome.

Šta je uopšte genijalnost? Mudrost? Znanje? Inteligencija? Gde prestaje jedno a počinje drugo i da li uopšte imaju granice?

Posto osnovnu temu knjige čini genijalnost [sa svim svojim pratećim pojavama] sa ostalim pojmovima čemo se pozabaviti sasvim malo ne bi li im nasli ili zajednički koren ili bar potporni stub bez kojeg bi se genijalnost urušila ili ne bi mogla uopšte da se sazida.

Tema genijalnosti je vrlo inspirativna, tako da kroz istoriju pisane reči možemo naći dosta različitih razmišljanja o istoj. O genijalnosti su pisali i filozofi i književnici i psiholozi... i sociolozi. Sagledana je sa različitih strana, dajući ponekad sasvim različite odgovore, ponekad slične ali nikada iste.

Jedino u cemu se,cini mi se, vecina "istrazivaca" genijalnosti slazu je takozvana "tragedija genija"[genijalnost i ludilo,bolest i genijalnost,"bolesni genije"]...ali se veoma razilaze u misljenju da li je "bolest" posledica ili uzrok genijalnosti..ili samo propratna pojava! Naravno,necemo zaboraviti i one malobrojne koji ne odobravaju takvu "vezu" i pripisuju je slucajnosti,pa cu pokusati da im objasnim da nisu u pravu i da slucajnost upravo lezi u cinjenici da oni uopste imaju mozga.

Danas cak nemamo ni jasnu definiciju –genijalnosti,tako da nije neuobicajno da je neko za nekoga genije a za drugog ne. Zato moramo pokusati ,makar priblizno,pojasniti ili cak pronaci merila koja jednu osobu cine genijalnom a da bude po meri vecini ljudi ali i po meri „zlatnog standarda“,odnosno licnosti za koje nemamo nedoumice da li jesu ili nisu bile genijalne,a takvih sasvim sigurno ima.

Naravno..neka od tih merila su sasvim odredjena i jasna i ne moze im se bilo sta prigovoriti,oduzeti ili dodati,neka su poluodredjena i nisu "po volji" svima,pa zahtevaju ozbiljniju raspravu...a neka merila moraju tek biti "novorodjena" pa im se mora pristupiti sasvim obazrivo,istrazivacki i racionalno,dok isto tako postoje merila koja su „vazeca“ a ustvari nemaju apsolutno nikakve veze sa genijalnoscu pa ih treba izbaciti!

Odredjivanjem merila[uz njihovu analizu] sasvim lako cemo doci do toga koji su to ljudi kroz istoriju covcanstva bili istinski geniji ali i odrednicu za buducnost,da prepoznamo potencijalnog genija u covku.

Naravno,tema knjige nisu samo merila vec pre svega izvor[principi] genijalnosti kao i ono dobro i zlo u njemu,sto neizostavno,kao sto cemo videti,prati kao senka jednog genija!

Negde,pri samom kraju knjige,znajuci merila genijalnosti kao i karaktere licnosti „zlatnog standarda“,nece nam biti tesko da zakljucimo koliko je

genijalnost ustvari prilično retka i teška „bolest“! Zasto sam genijalnost nazvao bolešću...pa zato što to po medicinskim definicijama i jeste. Sve ono što kod jednog čoveka, bilo u njegovoj psihi ili u njegovom telu, iskace iz granica standarda, odnosno što se ne uklapa ni u kakve norme, spada u bolest. Sve što vam je u granicama normale [krvna slika, oftalmološki ili neurološki nalaz], je dobro. Ako je nešto malo iznad ili ispod granice, ne smatra se bolešću ali treba voditi računa i kontrolisati ga. Ali ako vam je mnogo parametara iznad i isto toliko ispod granica normale, onda je to bolest. Previsoka inteligencija, visoka kreativnost, velika masta, veliko znanje, veliki umni talenat...spadaju u duhovni malignitet. Nije moguće biti genije a biti apsolutno „mentalno“ zdrav, oni koji tvrde suprotno, nemaju pojma šta je to genijalnost i odakle se crpi. Koren i ishodište genijalnosti jeste isključivo božansko ali put između, isključivo pripada onom, đavolskom. „Ludilo i genije su jedno te isto“!

Uz još jednu napomenu, da je nemoguće da čovek sam, svojim licnim naporima ostvari put ka genijalnosti, on je jednostavno svojim rođenjem predodređen da bude genije. Da neko sam sebe stvori genijem, jednostavno nije moguće, već u njemu mora da postoji potencijal genijalnosti a transcendencija je ta koja će tu potenciju pretvoriti u realnost ili, ako se ne pojavi, ostati samo na nivou, pre svega u sebi neprepoznate genijalnosti. Tako da ona čuvena Edisonova recenica, koju čak ubrajaju u „bisere mudrosti“ a glasi: „Genijalnost je jedan posto talenta i devedeset devet posto rada“, ne samo da potvrđuje da Edison nije znao šta je genijalnost, i da ni sam nije bio genije, već spada u „najgluplju izjavu tog veka“. Daleko od toga da Edison nije bio veliki um i sjajan pronalazač, ali je isto tako bio daleko od ne samo genijalnosti, već i od njene blizine. Genijalnost se ne postize trudom ili radom, ali ove dve „radnje“ jesu potrebne da bi se genijalnost dokazala kroz stvaralastvo.

1.

GENIJE

Rec genije je izvedena iz latinske reci-genius i oznacava u izvornom obliku,covekovog duha,zastitnika! Kao sto vidite,izvorni oblik reci nema bas mnogo veze sa stvarnim pojmanjemm genija[ali da li je bas tako?].Danas se pod genijem podrazumeva[bar najcesce],izuzetno intelektualno,duhovno i stvaralacki obdarena osoba,koja je svojim delima u oblasti nauke,kulture,politike i umetnosti,zaduzila covecanstvo! Ovde je vrlo sporan pojam-zaduziti..pa su mnogi izbegavali tu rec,zamenivsi je recju-doprinela[covecanstvu]. I jedna i druga rec su suvise tehnicke,jer oznacavaju –dobro koje sluzi covecanstvu[mada ima i drugacijih ali slicnih objasnjenja],pa se moraju izbaciti iz definicije. Ne mogu Gojine genijalne grafike,zaduziti ili doprineti covecanstvu,po ma kojem pitanju. Ove dve reci se mogu odnositi iskljucivo na tehnicke nauke[koje bas i ne spadaju u genijalne].U svakom slucaju,ove reci svakako treba zameniti sa-ostvariti dubok i znacajan uticaj na covecanstvo. Takodje je u definiciji sporna rec,odnosno pojam-kultura,jer obuhvata vrlo siroku lepezu pojmova,medju kojima je i umetnost,koja se vec nalazi u definiciji,a ostale „strukture“ kulture opet,nemaju bas veze sa genijalnoscu. Tako da bi i ona bila visak u definiciji. Dakle,genija mozemo probati definisati,ovako:-„izuzetno intelektualno,duhovno i stvaralacki obdarena osoba,koja je svojim delima u oblasti nauke,filozofije,politike,duhovnosti ili umetnosti,ostvarila dubok i znacajan uticaj na covecanstvo“! Naravno,svima je jasno da pojam-covecanstvo, ne treba generalizovati,pa bi pitanje kako jedno remek delo genijalnog slikara moze da ima uticaj na covecanstvo?..bilo naprosto suvisno! Mozda jesmo donekle definisali pojam genija a da li smo ovim definisali i samu genijalnost? Naravno da nismo,to mozemo uraditi tek na

kraju „kada „razmrsimo“ sve konce koje cine to komplikovano zamrseno klupce genijalnosti.

Medicinsko-psiholoska definicija genija[ali i same genijalnosti] je umnogome uprosjena,cak i pomalo neozbiljna,pa tako ona oznacava onu osobu koja ima IQ iznad 150[i ovde su misljenja podeljena,pa se vrednosti mogu razlikovati od 140 do 170]! U dublju analizu medicinsko-psiholoske definicije ne treba ulaziti,niti je treba shvatati za ozbiljno, jer iz iskustva znamo da sama visoka inteligencija,nikako ne moze biti garancija da imamo genija ali svakako mora biti neodvojivi deo njega.

Laicka[popularna] definicija,opet,podrazumeva za genijalnu,onu osobu koja je vrlo sirokog spektra znanja,koja nije ukalupljena ni u koji kalup vec je slobodan mislioc,osoba koja se izuzetno dobro snalazi u svim zivotnim situacijama i uspesna u onome sto radi. Ovakva definicija je vrlo slobodna,uprosjena i daje mogucnost mnogima da smatraju sebe ili druge genijima,tako da je lisena svake izuzetnosti. Mada i u njoj mozemo naci neke od osobina koje jedan genije mora imati. Iz ovakve definicije,lako cemo izvuci i sta se podrazumeva i pod genijalnoscu,sto bi bilo sasvim pogresno.

Jedno opste,„naucno“ glediste na pojam genijalnosti,oznacava nesto sto umnogome odstupa od proseka u smeru brilijantnosti[opet stoji pitanje razlike brilijantnog i genijalnog] na nekom umnom podrucju. Ovde vec imamo odvajanje od generalizovanja genijalnosti,pa se postavlja pitanje da li mozemo genijalnost posmatrati po delatnostima[genije za knjizevnost,genije za fiziku,genije za muziku]ili ona mora biti sveobuhvatna. Ako mora biti sveobuhvatna,onda kroz istoriju covecanstva necemo pronaci genija,opet,ako je vezemo za jednu delatnost,onda necemo naci razliku izmedju genija i dobrog strucnjaka u svojoj oblasti!

Evidentno da moramo uzeti u obzir sve tri definicije, pa uz pomoc „gumice i olovke“, nesto brisati a nesto dodati ali ne menjajuci mnogo sustinu istih. Pre

svega objasniti pojmove onoga sto ostavljamo u njima,objasniti pojmove koje dodajemo i zasto nesto brisemo. Pomenucemo i neke pojmove koji se cesto provlace kroz literaturu,narocito filozofsku i teolosku u pokusaju objasnjenja, ili izvora ili same genijalnosti,bez obzira da li cemo ih na kraju uvrstiti u konacnu definiciju iste ili ne.

2.

INTELIGENCIJA

Inteligencija je u sustini potencijalna sposobnost za učenje iz iskustva, adaptaciju u novim [za iskustvo] situacijama, korišćenje i razumevanje apstraktnih pojmova i snalazenje u specifičnim situacijama [jako je bitno zapamtiti ovu rečenicu-specifičnim situacijama, trebace nam kasnije]! To je jedna opšta definicija za takozvanu-opštu inteligenciju. Ona je merljiva i meri se psihometrijskim testovima. Visok nivo inteligencije nikako ne znači i uspeh u društvu i životu, vrlo je bitno da se još jednom naglasi da se radi o potencijalu, koji vrlo često ostaje neiskorišćen ili neprepoznat, jer mnoge stvari su u njenoj osnovi, koje trebaju da se "poklope"! Vrednosti koeficijenta inteligencije su varijabilni ali je pogrešno misljenje da se značajno menjaju tokom života. Treba ovde, pomenuti da je broj izrazito inteligentnih ljudi izražen u procentima, izuzetno mali..samo 0,5% celokupnog čovečanstva. Da li postoje mentalne vežbe koje bi uticale na njeno povećanje-apsolutno NE![Mada ima i takvih tvrdnji da može, ali ćete to čuti samo od onih koji sami sebe teste]! Pojedine mentalne vežbe samo mogu da pomognu da se „mozak nauči“ da što bolje taj potencijal iskoristi i da koeficijent održava na istom nivou, jer može da varira za par postotaka ali samo u minusu. Inteligencija je urođena mentalna karakteristika i ne može se čak ni najmanje povećavati mentalnim vežbama niti može značajno opadati ako je mozak neaktivan.

Što se tiče povezanosti učenja [i znanja] sa inteligencijom, učenje i sticanje znanja ne omogućuju razvoj inteligencije [mada ima pogrešnih misljenja i kod stručnjaka za ljudsku psihu, da doprinose razvoju] ali zato inteligencija svakako ima vrlo značajan uticaj na učenje [brzo pamćenje] i na sticanje znanja [dugotrajno pamćenje]. Mnogi inteligenciju pripisuju nasledju [od

inteligentnih roditelja-inteligentno dete],sto je potpuno pogresan prilaz izucavanju njenog korena i nemaju osnovu u bilo kakvim,pa cak i statistickim istrazivanjima,jednostavno,inteligencija nije nasledna. Postoji i empirijski prilaz...koji govori da se inteligencija formira iskljucivo pod uticajem okoline i zivotnih okolnosti,sto je apsolutno pogresno i nije vredno ozbiljnijeg razmatranja.

Inteligencija je urodjena osobina,delom definisana malim mutacijama u genima[ali dobrim],odnosno najvećim delom i razvojem ploda u materici! Ovde necemo ulaziti u detaljna i komplikovana medicinsko-bioloska objasnjenja i pretpostavke koja potvrđuju navedeno jer za osnovnu temu o genijalnosti nam je potreban samo uticaj inteligencije.Dalje,mogli bi smo sasvim ozbiljno razmotriti inteligenciju i kao "bozji" dar, jer teisticke pretpostavke uvek treba shvatiti sasvim ozbiljno,sve dok se ne dokaze suprotno,a naravno,ne moze se nikada dokazati,tako da je to sasvim ozbiljna alternativa,pa cak licno mislim da je uticaj Bozanskog na razvoj ploda u materici sasvim izvesna. Naravno,ovde se ne misli na Boga kakvog ga vecina zamislja vec na Bozanski izvor kosmosa,kolektivnu svest sa svojom dualistickom prirodom.

Opsta inteligencija ima nekoliko podvrsta a vremenom se otkrivaju i nove...! Opet se mora naglasiti da se radi o njenim delovima a nikako[kako mnogi to interpretiraju] o razlicitim vrstama inteligencije. Najznacajnije su –socijalna i emocionalna inteligencija. Socijalna inteligencija obuhvata osobine kao sto su: emocionalna osetljivost,socijabilnost,tolerancija,socijalna prilagodljivost,razumevanje drugih i saosecanje i sl. Ona nije previse bitna za genijalnost,mada se primecuju izvesne uzrocno-posledicne veze,narocito na relaciji ,genijalnost-emocionalna osetljivost,genijalnost-slaba socijalna prilagodljivost i socijabilnost. Socijalna inteligencija je bitnija u zanimanjima koja traze rad sa grupama ljudi i prepoznavanje osobina kod ljudi[politicari,biznismeni,pravnici,psiholozi i psihijatri]. Sto se tice

emocionalne inteligencije,tu smo vec daleko blizi vezanosti za genijalnost,cak sta vise,ona je vrlo jaka potpora genijalnosti,tako da je neizbezna karakteristika. Emocionalna inteligencija obuhvata[po Goulmanu]: Samosvest,licno donosenje odluka, samoprihvatanje,samopouzdanje,samootkrivanje. Ovde sam naveo samo bitne osobine[inace ih ima mnogo] koje zbog veze sa osnovnom temom treba malo pojasniti. Samosvest-sposobnost citanja sopstvenih emocija i misli i shvatanje kako iste uticu na okolinu. Samosvest kao pojam ce biti obasnjen u posebnom poglavlju,jer ima izrazitu ulogu u genijalnosti. Licno donosenje odluka-proucavanje sopstvenih postupaka i razumevanje posledica. Samoprihvatanje-ceniti svoje vrline ali i prihvatiti svoje mane.[Zbog vrlo bliske povezanosti sa samosvescu,bice dodatno obradjena u istom poglavlju]. Samopouzdanje-svakako,prva asocijacija je vera u sebe i svoje mogucnosti ali kao termin u emocionalnoj inteligencii ima i znacenje,umece iznosjenja sopstvenih osecanja bez ljutnje i pasivnosti. I na kraju samootkrivanje-znati,kada,kome,zasto i kako govoriti o svojim osecanjima!

Sto se tice inteligencije i razlike u polovima,kod zenskog pola mnogo su izrazenija,socijalna inteligencija,verbalno razumevanje i neki aspekti pamcenja. Muski pol je obdareniji numerickom rezonovanju i mehanickim informacijama i opet nekim drugim aspektima pamcenja. Medjutim,mnogo znacajnija i interesantnija razlika je na nivou socijalnih sposobnosti! Vizuelizacija je mnogo kvalitetnija kod muskaraca,mentalna manipulacija slikovito zadatog nadrazaja. Zene su kvalitetnije u –orijentaciji ili sposobnoscu zadrzavanja orijentacije pri promeni prostorne konfiguracije. Apsolutno se ne slazem sa zagovornicima teorije da je muskarac jaci na oba polja. Sto se tice vrednosti koeficijenta inteligencije..tacno je da visokointeligentnih muskaraca ima mnogo vise ali suprotno,i retardiranih muskaraca ima daleko vise! Zene su u najvećem broju prosečno inteligentne

ali zato imaju izuzetan verbalno-socijalni pristup problemima koji je muskarcima poprilično nesvojstven.

Na kraju,vraticemo se “opstoj” inteligenciji,narocito njenom znacajnom aspektu-apstrakciji. Kako sam ranije napomenuo,sposobnost shvatanja apstraktnih pojmova ali i njihova vizualizacija,kao i koriscenje apstrakcije u resavanju slozenih problema. Sve ovo je vrlo bitna osnova za ljudsku kreativnost i mastu. Dakle..inteligencija ima izuzetan znacaj u genijalnosti jedne osobe,narocito su bitna tri njena partisa-sposobnost ucenja iz iskustva,sticanje znanja i sposobnost manipulisanja apstraktnim pojmovima..kao i navedenim pojmovima iz emotivne inteligencije! Inteligencija je potpora gotovo svim ostalim osobinama,potrebnih za genijalnost. Zato cemo inteligenciju uzeti kao prvu i najbitniju lopatu betona u temelju zgrade[kule] zvane-genijalnost!

3.

ZNANJE

Kako uopste definisati pojam-znanje? Ne postoji egzaktna definicija, mada postoji veliki broj teorija oko same njene prirode. Znanje je sve ono što nam je poznato, tu nema spora ali to ne objašnjava njenu prirodu. Možemo govoriti o procesu sticanja znanja, kroz učenje, percepciju, komunikaciju, rezonovanje ali daleko od toga da su to kompleksni kognitivni procesi, kako mnogo njih navodi. Postoji i pitanje da li se ono što smo naučili a ne primenjujemo može uopste podvesti pod-znanje? Naravno da može, samo će dobiti novu definiciju-primenjeno znanje. Kao i kod svih pojmova koje budemo obradivali, nećemo se mnogo osvrnuti na samu njihovu prirodu već na ono što nam je potrebno u dokazivanju da li je isti potreban [i koliko] u gradjenju naše kule genijalnosti! Moramo se vratiti na načine sticanja znanja.. podeli ću ih u dve kategorije:..znanje koje sticemo percepcijom i rezonovanjem-empirijsko znanje i znanje koje sticemo učenjem ili komunikacijom-informatičko znanje!

Empirijsko [iskustveno] znanje je znanje koje mozak kodira putem naših čula. Da li će ili ne ono što vidimo, čujemo, osetimo...ostati kodirano u mozgu i na koji način, zavisi od kognitivnih sposobnosti ali i od naše želje i volje da iz opaznog izvucemo što više podataka, isključivo putem percepcije. Možemo videti nešto novo i time steci znanje da to nešto postoji. Ali možemo ga i detaljnije ispitati čulima..dodirnuti i saznati da li je tvrdo ili mekano, toplo ili hladno, čuti da li i kakav zvuk proizvodi, pogledati ga sa svih strana i videti detaljan izgled, čime dobijamo kompletniju "sliku" o novom predmetu i znamo više o njemu. Dalje..možemo uključiti i "princip" rezonovanja, pa na osnovu sličnih [poznatih] predmeta ili na osnovu ranijih iskustava, probati da zaključimo čemu predmet služi i kako radi. Ako na novom predmetu vidimo i

prepoznamo nešto što smo već nekada na drugom poznatom predmetu videli..točkove[npr.],saznajemo da se radi o pokretnom telu...i sl. Ovde vidimo da se radi o neposrednom empirijskom saznanju,ne dobijamo informacije o predmetu od drugih ili citajući o njemu.

Informatičko znanje,naprotiv dobijamo posredno bez obzira što koristimo neke od čula-vid,sluh ili dodir[kod slepih],jer saznanje o predmetu istraživanja sticemo citanjem o njemu ili slušanjem drugih koji o njemu već imaju saznanje! Ovakav vid sticanja znanja može biti teorijski[bez prisustva objekta istraživanja] i teorijsko-praktični[naravno,uz prisustvo objekta]! Hronološki,empirijsko saznanje je sasvim logično daleko „starije“ i iz njega je proizašlo informatičko,koje danas,u informatičkom vremenu u kojem živimo u 90% slučajeva koristimo za sticanje znanja.

Što se tiče genijalnosti,znanje[kako smo ga do sada obradili],ne igra veliku ulogu u našoj kuli koju gradimo,u odnosu na inteligenciju kojoj smo dali ulogu u temeljima,znanje se može smatrati , ciglom[kamenom] u zidu. Dakle,mora biti prisutno,jer bez cigle nema zida a bez zida,kule...ali u temelju kule nije neophodna! Možemo mi zidove napraviti i od kartona,platna,blata...bitno je da imamo temelje ali joj “dugovečnost” i lepota nisu nikim zagarantovani,zato nam je cigla znanja značajna!

Ipak...kada sam već sticanje znanja podelio u dve grupe,moram naglasiti da je za genijalnost mnogo bitniji onaj prvi vid,empirijskog znanja. I posebno moram naglasiti da se empirijsko sticanje znanja ne može sa isključivo “materijalnom podlogom”[bez obzira što sam upravo takav primer naveo u objašnjenju],ono se podjednako odnosi i na duhovnu osnovu . Upravo takav vid sticanja znanja gde je objekat istraživanja duhovnog i apstrahovanog sadržaja je najkvalitetnija i najbolja cigla.

Da bi napisali jednu knjigu,jedino što mora da znamo-to je da pišemo. Tu stoji pitanje,a o čemu pišemo. Ako je to knjiga iz oblasti

istorije, geografije, naučno-popularna knjiga i sl, onda tu već moramo imati znanje i to ono informatičko...osim ako ne opisujemo događaje u kojem smo i sami učestvovali..gde ulogu preuzima empirijsko znanje. Za naučne radove potrebno je [i bitno] i jedno i drugo. Ali svako delo u koje smo kao temu uzeli nešto što crpimo isključivo iz informatičkog znanja ne može se smatrati genijalnim! Ostaje nam empirijsko znanje kao izvor ideja..jer ideju ne možemo dobiti iz informatičkog znanja osim ako iz tuđeg empirijskog znanja primljenu kao informatičku ne izvučemo sopstvenu ideju...što nas opet vraća na empirijsko znanje kao koren sveg znanja. Zato stoji da je –znati pisati, jedino znanje [koje crpimo iz informatičkog] potrebno za delo kao što je knjiga. Ali ako hoćemo da dobijemo genijalnu knjigu [ili sliku, kompoziciju, vajarско delo, teoriju...] treba nam na prvom mestu genijalna ideja, od nje sve kreće [bez obzira što –ideja- nije „prauzrok“ stvaralastva]. A nju, što se znanja tiče, možemo dobiti isključivo iz empirijskog. Pojam ideje ćemo malo više obraditi u narednom poglavlju.

4.

IDEJA

Postoji više teorija o tome šta je ideja [Platon, Jung, Hegel, Sopenhauer...] ali je za sve zajednicki –koncept apriorne mentalne slike. Platon je definise kao prasluku, Jung kao iskonsku sliku, Kant je vidi kao transcendentan pojam, prasluku upotrebe razuma, Sopenhauer kao stupanj objektivizacije volje...! Ja je pre svega vidim u aposteriornim mentalnim slikama i njen izvor trazim u nasem svesnom, nesvesnom [i nadsvesnom]. Bleskovi ideje ili ideja nece nam doci ako o njima ne razmisljamo...a razmisljanje je proces trazanja odgovora! Prvo treba jasno razgraniciti pojam ideje od kreativnosti! Kod mnogih filozofa one se podudaraju...smatrajuci kreativnost kao mentalni proces stvaranja novih ideja. To je potpuno pogresno glediste i prosto me cudu da je moglo „izleteti“ iz glave jednog ozbiljnog filozofa. Ideja prethodi kreativnosti i kreaciji. Ideja je ono prvo, praosnov stvaralastva [opet ponavljam, ne i prauzrok]...kreativnost je moguca sposobnost daljeg razvijanja ideje, razrada iste ili cak analiticko uopstavanje ideje. Kreativnosti cemo se vratiti kasnije.

Ideja, dakle ne moze biti ni slucajna [toliko ste puta culi da je nekome ideja slucajno dosla, kada je ugledao nesto] jer opet se vracam razmisljanju, odnosno trazanju odgovora..ako uzmemo za primer onu neistinitu ali lepu pricu o Njutnu i jabuci, da Njutn nije razmisljao o gravitaciji, jabuke bi mogle da padaju danima, on ideju ne bi dobio [dobio bi samo blagi potres mozga]. Buduci da je sebi vec postavio pitanje o gravitaciji [to pitanje je moglo ostati i u njegovom nesvesnom], onda je logicko da bi od pada jedne jabuke, dobio ideju [nije nuzno da je u tom momentu ili u skorije vreme uopste razmisljao o gravitaciji]. Mozete se nesto zapitati i razmisljati o tome a da ideju dobijete jos u toku procesa razmisljanja, a isto tako, pitanje mozete vremenom zaboraviti ali kasnije

iznenada, dobiti odgovor na njega [pri čemu se pitanje iz nesvesnog vraća u svesno ali tek podstaknuto odgovorom]. Svaka ideja mora i može doći jedino iz pitanja. Naveo sam primer iz naučne ili filozofske oblasti, gde ideja dolazi iz konkretnog pitanja. Kod umetnika, pitanje [a zatim i razmišljanje] ima drugaciju podlogu. Slikar, vajar, pisac, kompozitor će uvek imati [i to najčešće u nesvesnom] pitanje: “o čemu da pišem?..” “šta da naslikam?” ...dolazak ideje može doći iz svesnog empirijskog ili iz nesvesnog empirijskog iskustva..ili, opet moram naglasiti, iz informatičkog [sa apsolutnom empirijskom podlogom] saznanja.

Dalje, ideja nikada nije apsolutno originalna, ona je ili skup delova drugih ideja ili stara ideja obradjena na sasvim drugi [ili svoj] način...bas zato što je empirijski usadjena u naše svesno ili nesvesno, na posredan ili neposredan način! Imajući to u vidu..pre 3000 godina ljudi su imali manje iskustvenog [pa i informatičkog] saznanja pa samim tim i suženu “lepezu” mogućih ideja...niste mogli očekivati jednu –devetu simfoniju, u vreme starog Egipta, niti jednog Fausta u prethriškansko vreme. Da ne bude zabune, ne mislim na kvalitet dela već na njegovu ideju, odnosno temu! Piramidalni progres saznanja, podrazumeva i piramidalni progres mogućih ideja , tako da se čak može govoriti o praideji, odnosno prvoj i jedinoj ideji iz koje se inflatorno, vremenom, sire ostale!

I dalje...ostaje naglaseno da je “dobra” ideja srazmerna kognitalnim sposobnostima [pre svega, opstoj inteligenciji] i znanju ali ne zaboraviti da se do nje dolazi pre svega pitanjima i razmišljanjem. A koliko ćemo često postavljati različita pitanja i razmišljati o njima, zavisi od naše želje i volje. Tako da je do dobre ideje teško doći...tu su umesane i inteligencija i znanje...zatim želja i volja...upornost...i talenat i smisao [o njima ćemo posebno]. Dakle, ideja kao i inteligencija ide u temelje naše kule i po bitnosti ali i po tome što je to prvi transparentni osnov za genijalnost i na koju možemo delimično da utičemo.

5.

KREATIVNOST

Kao što je ranije receno, kreativnost nije mentalni proces stvaranja ideje ili ideja. Sasvim pogrešna interpretacija, koju ćete čuti od većine “znalaca” ljudske psihe. Kreativnost je potencijal ka umetnosti stvaralastva i također kao i inteligencija spada u kognitivne potencijale. Ona je mogućnost “umne materijalizacije” ideje ili kreacije. Kada taj potencijal [mogućnost] prelazi u realizaciju, dobijamo kreiranje [kreiranje je umno „stvaralastvo“]. Da bi dosli do genijalnog stvaralastva potrebna je dobra ideja i velika kreativna sposobnost..i to ona iskoriscena, logično i potencijalna, jer joj prethodi. Naravno, kreativnost ima dva oblika.. misaona [ili umna] i tehnička ili materijalizaciona. Ove dve vrste kreativnosti, vrlo često nisu povezane i jedna ne podrazumeva drugu. Povezane moraju biti kod tehničkih grana umetnosti [slikarstvo, vajarstvo, kiparstvo,...] ali i kod onih “polutehničkih” [film, komponovanje], gde se ideja i umna kreativnost direktno ne materijalizuju. Za jednog filozofa, književnika, naučnika..., neophodna je samo umna kreativnost!

Ja mogu dobiti ideju da naslikam “devojku u cveću”...sve ostalo, u kom položaju će biti, u čemu će biti, kakvo cveće je u pitanju, koje boje će upotrebiti, da li će nebo biti suncano i plavo ili tmurno i oblačno, da li će devojka biti u samom centru slike, gde će padati senka, koju boju i dužinu kose će imati, da li će je crtati iz profila ili ne, koji deo lica će joj biti više osvetljen....to je stvar umne kreativnosti i kreacije. I što je umna kreativnost veća, slika će biti bogatija, neobičnija, sa mnogo detalja koji joj daju upečatljivost. Ali ako ja nisam tehnički kreativan, ne mogu biti slikar, bez obzira na veliku umnu kreativnost, jer neću znati da tu svoju ideju i upotrebljenu kreativnost prenesem na platno. Opet, mogu biti vrlo vest sa

cekicem i dletom i od kamena isklesati bilo sta ali ako sam slab sa idejama ili umnom kreativnoscu,ne mogu biti dobar kipar. Mogu samo tudju dobru zamisao materijalizovati u kamenu,ato je vec cist „zanat“ i talenat. Ako imam dobru ideju za knjigu a pri tom i dovoljno razvijenu umnu kreativnost da od pocetne zamisli[ideje] razvijem izuzetnu radnju[sa dosta dobrih zapleta,odlicnom dramaturgijom...],ne treba mi nista drugo nego da to prenesem na papir jer pisanje kao pisanje ne zahteva tehnicku kreativnost!

Zato je vrlo bitno razlikovati ove dve vrste kreativnosti i treba znati da bez obzira sto imaju isti kognitivni izvor,odmah na pocetku se odvajaju jedna od druge,prva[misaona] ima podlogu u inteligenciji[delom i u znanju] a druga ima podlogu u jednoj drugoj osobini-talentu! Talenat cemo takodje obraditi kao posebnu temu.

Dakle,do postavimo definiciju kreativnosti. Misaono-fizicki proces kojim se MOZE doci do resenja,razjasnjenja,razrade ideja-kroz umetnicke oblike,teorije ili nove i jedinstvene proizvode! Za razliku od ideje,kreativnost mora biti bitno drugacija ,neimitirajuca[originalna]aktivnost..na duhovnom ili materijalnom polju!

Po vecini definicija,da bi osoba bila visoko-kreativna,mora ispunjavati zaista mnogo specificnih uslova,ja cu ovde navesti samo one koje su daleko najbitnije,uz opasku da je apsolutno pogresno misljenje da kreativnosti nije nuzna visoka inteligencija. Naprotiv...inteligencija je na prvom mestu,odmah za njom idu imaginativnost i mastovitost,nezavisnost licnog misljenja,nekonvencionalni nacin razmisljanja i sve to mora pratiti samosvesnost pomenutih osobina! Neke karakteristike koje se cesto navode poput: samodiscipline,predanosti poslu,svesno preuzimanje rizika i sl.,apsolutno nemaju veze sa kreativnim potencijalom ali su bitni kod nekih drugih karakteristika vezanih za genijalnost. Najapsurdnije je to sto se po navodnim istrazivanjima,covek moze uciti kreativnom misljenju. To

apsolutno nije tacno. Moze se samo uticati da osoba eventualno "otkrije" svoju potencijalnu kreativnost i prema njoj usmeri svoj zivot. Jos apsurdnije je da drustveno okruzenje ima uticaj na razvoj kreativnosti. To je osobina sa kojom se radjamo i umiremo[kao i inteligencija] i nikakve kreativne radionice i igraonice je nece povecati,tako nesto je,ponavljam se,dobro samo za otkrivanje "kolicine" kreativnosti[mada ona,naravno ,nije merljiva] i talenta.

Koliko je kreativnost vezana sa mentalnim bolestima,to cemo obraditi u poglavlju o genijalnosti i bolesti. Znacajno je ovde pomenuti da je inteligentna duhovitost vrlo znacajna indikacija za kreativnost.

Sto se tice medicine i neurologije...najnovija istrazivanja pokazuju da je kod visoko-kreativnih ljudi poboljsana komunikacija i koaktivacija izmedju reznjeva mozga[pre svega frontalnog dela,korteksa,ciji je deo najverovatnije odgovoran za kreativnost],koji inace prirodno,nisu cvrsto povezani. Vrlo logicno ali pokusavati delovanjem raznih psihoaktivnih supstanci poboljsati ili povecati rad i broj neurotransmisera nece dovesti do poboljsanja kreativnosti...moze samo dovesti[kao i kod prosirenja svesti] do kulno-duhovnih pojacanih nadrazaja sto moze da ima veze samo sa umno-inspirativnim bljeskovima,nikako kreativnim.

Teizam,ontologija...imaju svoje definicije..koje,vec sam jednom rekao,nikada ne treba olako odbacivati. Da li kreativnost crpimo od neceg uzvisenijeg ili transcendentnog ne mozemo nikada dokazati,pa prema tome nema svrhe ni raspravljati o tome.

Ovde bih objasnio jos nesto bitno,sto ce vam mozda pomoci da razumete sustinu kreativnosti. Kreativnost poseduje svaki covek,neko vise,neko manje u zavisnosti od gore pomenutih drugih kognitivnih osobina. Kreativnost nije merljiva osobina,kao inteligencija, ali ipak postoje tri stupnja njene klasifikacije. Kreativnost,visoka kreativnost i inventivnost. Visoka kreativnost je osobena genijima,medjutim postoje ljudi koji imaju visoku kreativnost ali

nemaju potrebne druge osobine da bi bili genijalni. Ali inventivnost, je isključivo osobina genija, nju ostali nemaju. Uproscenu definiciju inventivnosti znate, ali to što ona nema bas veze sa kreativnoscu je isključivo iz razloga što je inventivnost toliko neverovatno visoka kreativnost da joj se otrgla „iz ruku“ i postala zaseban pojam. Dakle, genijalci su obdareni ili visokom kreativnoscu ili inventivnoscu. Ali covek koji poseduje inventivnost, ne morate mu „proveravati“ ostale osobine“, jer je on sasvim sigurno genije. Tako, ako zelite da „skratite test“ i da nekome proucite sve osobine posebno, mozete jednostavno krenuti linijom manjeg otpora i saznati samo ne koliko, vec da li je je inventivan, cime dobijate sigurnu sliku genija. Dakle, test je apsolutno senzitivan samo ako je pozitivan, ukoliko je negativan, to ne znaci da ispred sebe nemate genija.

Ono sto je bitno, kreativnoscu dobijamo potporne stubove kule genijalnosti i mozemo nastaviti sa njenim gradjenjem!

6.

TALENAT

Talenat sam u predhodnom poglavlju opisao kao tehnicku kreativnost,odnosno mogucnost da se „materijalizuju“ ili izvedu zamisljene ideje koje su prethodno umno kreatizovane. Dakle,talenat je potencijalna sposobnost da se zamisljena razradjena ideja sprovede u delo u stvarnosti,bilo svoja,bilo tudja. Talenat cak mozemo u vecini slucajeva formulisati i kao potencijalno stvaralastvo. Ali ovde treba biti oprezan,jer bi ispalo da je svako ko zna da pise,talenat za knjizevnost. Svako moze da ima ideju i da je razradi i zapise,ali to ne znaci,naravno, da je i dobar pisac. Talenat je zbog svoje definicije vezan samo za specificna „zanimanja“,moraju ga posedovati i oni koji se bave genijalnim delima,umetnici-slikari,kipari,reziseri,rezbari,vajari,kompozitori... ali i oni cije delatnosti ne mozemo povezati sa genijalnoscu,muzicari,sportisti,glumci,zanatlije...ili svi oni kojima umna kreativnost nije potrebna ili sa izuzetnom sposobnoscu izvode dela drugih stvaralaca. Genije mora biti stvaralac,ali dobar stvaralac plus talenat ne moraju uvek podrazumevati genija,jer se moraju ispuniti svi uslovi definicije genijalnosti[ili genija]. Jedan stolar moze imati odlicnu ideju za trpezarijski sto,moze biti umno jako kreativan i tu svoju ideju „razraditi“ tako da napravi pravo umetnicko delo[u svojoj glavi]. Zatim moze biti izuzetno talentovan da sve to sprovede u delo i da na kraju dodje do stvaralastva,odnosno od obicne daske napravi zamisljenu umnu kreaciju. Dakle,ispunio je gotovo sve potrebne uslove za jednog genija,osim jedne-njegov fenomenalni trpezarijski sto,nema nikakav dubok i znacajan uticaj na covecanstvo. Takav stolar je dakle ,inteligentan,vrhunski strucnjak, kreativac i vrhunski majstor, ali ne i genije. Verovatno ce se neko zapitati u cemu je razlika izmedju vrhunske umetnicke slike i vrhunskog umetnickog

trpezarijskog stola? U izvoru iz kojeg se kreativnost crpi, odnosno od svih onih lopata betona u temelju i cigli u zidu od kojih gradimo kulu genijalnosti. Nije umetnička vrednost slike ta koja pravi genija slikara već upravo obrnuto. Nisu Van Gogove slike ništa posebno, zar ne? Koliko znate anonimnih slikara čije su slike neuporedivo lepše od V. Gogovog „Suncokreta“, ali nije suncokret ili bilo koja njegova slika ta koja je bila odlučujuća da li ćemo Van Goga smatrati genijem, već ono što se nalazilo u samom V. Gogu, odakle je crpio svoju inspiraciju, ideje i kreativnost..za pomenute suncokrete.

Udaljio sam se malo od teme talenta. Talenat je urodjena osobina koja se ne nasledjuje. Ali može da se razvija kroz rad, trening, radionice...pod uslovom da se otkrije. Svako je talentovan za nešto ali je mali broj onih koji svoj talenat zaista otkrije, što je odraz netraganja za svojim-ja. Neko ima i više talenata ali niko nema ni jedan. Ovde sad moram objasniti šta je sa onim „zanimanjima“ kojima nije potreban talenat u smislu tehničke kreativnosti, a koje mogu biti povezane sa genijalnošću...kao što su, književnost, filozofija, nauka...! Njima je potrebna samo umna kreativnost ili umna sposobnost...oni svoja dela ne „materijalizuju“ uz pomoć nekog tehničkog talenta, njima je potrebno kao što smo rekli samo da znaju da pišu[ili govore], što se ne smatra talentom, jer bi onda apsurdno, pismenost spadala u talenat. Njih možemo nazvati „umnim talentima“, ali kako takva reč nije adekvatna a radi se takođe o urodjenoj osobini, njih nazivamo-vunderkindima, jer se gotovo po pravilu visoke umne sposobnosti otkrivaju u ranoj mladosti ili u slučaju da se ipak otkriju kasnije[imamo mnogo i takvih primera] ili kada vunderkind „preraste“ ovu reč, za njih postoji drugi pojam-sentencioznost, ali ne uvek u izvornom obliku reči, već kao izveden pojam. Ne može se reći da je neko talentovan za filozofiju, pisanje romana ili za geologiju, to jeste „odmacena“ reč ali je nepravilna.

Postoje dakle oblasti vezane za genijalnost u kojima se mora talenat i sentencioznost udružiti, ali je kod takvih oblasti talenat daleko bitniji, jer on

sluzi kao dokaz njihovog velikog uma, suprotno njima u oblastima knjizevnosti, filozofije i nauke, talenat ne igra nikakvu ulogu. Ali zbog navedenih oblasti gde je potreban, talenat cu ipak staviti kao ciglu u zid kule. Ne treba misliti da je teze biti slikar, vajar, reziser ili kompozitor zbog toga sto moraju da sadrze oba ova kvaliteta, i umnu i tehnicku potencijalnu sposobnost ili da su oni veci geniji od naucnika, knjizevnika ili filozofa. Istina je da ne postoji razlika po pogledu genijalnosti, jer je u oba slucaja potrebno dati 100% svojih kvaliteta, kod prvih, srazmera je drugacija, npr. slikar crpi 30% svog umnog dara i 70% talenta, kompozitor 50% : 50%, dok filozof ili naucnik teoreticar, knjizevnik crpi 100% svog umnog. U oba slucaja konacan procenat je isti. Ovde se radi samo o procentualnom ucescu umnih i tehnickih sposobnosti, ciji je konacan zbir isti, ne treba iz ovoga izvesti pogresan zakljucak da je moguće dati 100% talenta i 100% umnih sposobnosti u jednoj oblasti!

STVARALASTVO

Nesto kratko o stvaralastvu. Stvaralastvo i kreativnost nikako ne treba mesati, bez obzira sto se kod vecine ljudi ova dva pojma „poklapaju“ i podrazumevaju kao ista stvar. Vec sam objasnio sta je kreativnost, to je samo umni potencijal da prosirimo ili razradimo ideju. Kada takvu radnju izvrsavamo [razradjujemo], radi se o kreiranju. Kada drzimo kamen iznad stola, on ima potencijal da nesto uradi [stvori, napravi] ali tek pustanjem kamena iz ruke, i njegovim udarcem u sto, stvaramo udubljenje na njemu. Dobicemo „pregrst psovki“ od majke ili zene ali smo bar nesto stvorili [udubljenje na stolu]. Stvaralastvo je dakle oslobodjena i upotrebljena kreativnost [ili kreacija] u praksi.

Prvo dobijamo ideju, zatim zavisno od toga koliko smo obdareni kreativnoscu, tu ideju razradjujemo [kreiramo] na dobar ili manje dobar nacin [u svojoj glavi] i na kraju stvaramo [dobijenu sliku iz glave, prenosimo u stvarnost], odnosno crtamo, pisemo, valjamo...! Mozemo definiciju i prosiriti, pa reci da je stvaralastvo-sposobnost prakticnog stvaranja vec iskreirane ideje, svoje ili tudje, naravno.

Stvaralastvo se kod genijalnosti apsolutno podrazumeva i slobodno ga mozemo staviti za kamen temeljac u nasoj kuli, jer bez stvaralastva genijalnost je apsolutno nemoguca, bez obzira sto se kod pisaca, filozofa i naucnika teoreticara, stvaralastvo izjednacava sa prostim pisanjem po papiru ili kuckanjem na racunaru, ali postojati mora. Ovde pojmove objasnjavam sasvim odvojeno i po logickim definicijama, tako da ce vas malo to zbunjivati, jer je uobicajno da se vise pojmova strpa u jedan, pa se tako kod vecine pod pojmom stvaralastva podrazumeva i bogatstvo ideja i kreativnost

i masta...sto je pogresno ,jer ne moze stvaralastvo biti-resenje nekog problema! Naucnik teoreticar koji resi neki veliki naucni problem ili filozof koji je uveo i objasnio neki novi pojam,ne moze se zvati stvaraoem sve dok to sto je uradio ne objavi pismeno ili usmeno,kao sto ni slikar nije stvarao samo zato sto je odlicnu ideju savrseno iskreirao u svojoj glavi i razvio platno da to nacрта ili naslika. On je u procesu stvaranja dok je slika, a konacno,stvarao je kada je završi i to bude vidno posmatracu. To mesanje pojmova potice iz filozofije,duboko je ukorenjeno i zaista je tesko jedan takav pojam rasclaniti na osnovne pojmove. Pod stvaralastvom se podrazumeva[po vecini],vec gore nabrojane karakteristike,ali za te iste ljude stvaralastvo nije usivanje dugmeta na kaputu ili kopanje kanala[?]. Stvaralastvo je praktican rad bez pozivanja na bilo kakve umne sposobnosti!!! Naravno,sto su umne sposobnosti vece i stvoreno delo ce biti lepse i vrednije. Kada se uz pomenute vece umne sposobnosti[ideja,masta,kreativnost],dodaju i ostale koje jos nisu obradjene u knjizi,dobija se STVORENO genijalno delo. Da bi vam jos bolje objasnio razliku,uzecu teisticko stvaranje sveta ili postanje. Bog prvo dobija ideju da stvori svet,zatim,posto je veoma kreativan,sklapa „kockice“ u glavi kako taj svet treba da sto lepse izgleda i sto bolje funkcioniše,dakle,taj proces se zove kreiranje. I na samom kraju pristupa materijalizaciji ili sprovođenju u praksu iskreirane ideje,to je –stvaranje ili postanje. Moze covek posedovati sve potrebne kvalitete za jednog genija i u svojoj glavi napraviti najgenijalnije delo u istoriji ali ako to nije „nazvrkao“ na parce papira,ili preneo na platno,filmsku traku,ne moze se racunati u genije jer niko neće ni znati za njega i njegovo delo. Zato je stvaralastvo,“najmanje bitno“ ,jer je ono samo nesto vec sasvim stvoreno u glavi,preneto na uvid drugima. Za nju nije potrebna nikakva kognitivna sposobnost,ali ona je ipak osnov one , najbitnije stvari-uticaj i znacaj na covecanstvo. Zato sam ga i stavio za kamen temeljac! Ovde cu „stati na put“ „proucavaocima“ genijalnosti,zbog jos jedne stvari. Naime,svi se slazu da stvaralastvo crpi genija u tolikoj meri da se posle

stvorenog dela, jednostavno oseti „mrtvim“. Posto se slazem sa ovakvim stavom ali se ne slazem sa generalizovanjem pojma stvaralastva, ponovo cu skrenuti paznju da je kreacija to sto cini genija i da je proces kreacije taj koji iscrpljuje covekove umne i duhovne sposobnosti van svake mere. Ako imate talenta, najlakse je nacrtati sliku ili izrezbariti kamen, ako ste pismeni, najlaksi deo posla je da svoje misli prenesete na papir, to vas nece posebno ni fizicki ni mentalno iscrpeti, ali samo kreiranje , pogotovo ako je genijalno, svakako da ce vas naterati da nekoliko dana ni sami sebe ne podnosite.

8.

INSPIRACIJA

Inspiracija, nadahnuće, iluminacija... po opšte prihvaćenoj definiciji je faza u toku stvaralackog misljenja gde do rešenja dolazimo neočekivano ili iznenada. Opet se u definiciji potkrala jedna greška--neočekivano[iznenada]. Ali hajde prvo da vidimo odakle to crpimo inspiraciju, odnosno odakle nam i zbog čega dolazi, kao i da vidimo gde to možemo smestiti ovaj pojam, odnosno između koje dve faze genijalnosti, jer se očigledno radi o prelaznom i prolaznom fenomenu.

Odakle crpimo inspiraciju? Na ovo pitanje imamo odgovora koliko i ljudi na planeti, ako pitanje shvatimo bukvalno. Crpimo je od sopstvene „muze genijalnosti“, a to može biti bilo ko ili bilo šta. Za nekoga je to reka, za nekoga lepa devojka, livada, suma, životinja, slika, stih iz pesme, melodija, scena iz filma...neko ima samo jedan izvor,neko ih ima više. Neko je i nema jer mu se još nije „javila“. Pisci, naučnici, filozofi, slikari...uvek su u potrazi za njom, traže je na „onom mestu“ gde su je najčešće pronalazili ili je traže u nečem novom, često puta je ne nadju ili ona dodje kada je najmanje očekuju.

Inspiracija je samo kratak bljesak prosirenja svesti i uma ,podstaknut događajem u prirodi ili „namernim“ izazivanjem mentalnim treningom[npr.meditacijom ili autosugestijom], hemijskim sredstvima, molitvom, pa čak i bolestima. Dakle, izvor[uzrok] inspiracije je „događaj“ koji nam kao posledicu stvara dugotrajniju ili kratkotrajniju vezu[most] između našeg nesvesnog i svesnog. Takva veza između nesvesnog i svesnog može se dogoditi i kao posledica bolesti[epilepsija, naprimer], što nam je već poznato iz više primera kroz istoriju, naročito kod Dostojevskog, Flobera ili Van Goga. Taj bljesak „prosvetljenja“, uzvišenja uma ili nadahnuća koji je ustvari kratko uspostavljeni most između našeg nesvesnog i svesnog je inspiracija. Tako

kad govorimo da je nasa inspiracija da napisemo pesmu,bila prelepa devojka koju smo videli,mi ustvari govorimo samo o uzroku nase inspiracije...dakle prelepa devojka je podstakla nase nadahnuce ali ona sama nije ni nadahnuce niti posledica nadahnuca. Znaci da inspiraciju crpimo iz svoje svesti,a svako crpljenje znaci da se nesto negde prazni[fizicki zakon],zato se posle svake kognitivne „operacije“ dakle i inspiracije,osecamo iscrpljeni psihicki i fizicki,sto ce vam potvrditi svako kome je inspiracija „dosla“ i ko je iskoristio taj trenutak za ozbiljno stvaralastvo. Verovatno ste svi doziveli tako nesto,u vecoj ili manjoj meri.

Aktivator[uzrok] inspiracije uvek trazimo,u svakom trenutku,cime god se bavili,samo sto toga u vecini slucajeva nismo svesni. Kada „naletimo“ namerno ili slucajno na nesto sto ce nas inspirisati,to ne znaci da je doslo neocekivano i iznenada. Ne zaboravite da smo UVEK u potrazi za njom,a to sto se bas taj dan,taj sat,sekund,nesto naslo na datom mestu i „ukljucilo nam sijalicu“ u glavi,kao i ideja...ne moze se zvati neocekivanim.

Sto se same inspiracije tice,svaki odgovor za svako pitanje koje sebi postavimo,mora se nalaziti u nasem nesvesnom,jer se empirijski gledano,ono za cim tragamo,moralo ranije dogoditi. Dogadjaj koji povezuje izvor nase inspiracije sa samom idejom,morao je se nalaziti u nasem nesvesnom kao nesto empirijsko,u suprotnom,ne bi do inspiracije i ideje ni doslo. Ideju za radnju knjige mozemo dobiti samo tako sto cemo uz pomoc uzroka inspiracije,iz naseg nesvesnog izvuci[putem mosta-inspiracije] secanje na dozivljeni ili poznati dogadjaj u nase svesno. Dakle,inspiracija je prelaz ili faza od potrage[svesne ili nesvesne] za idejom- do same ideje. A aktivator inspiracije je okidac koji pokrece taj citav proces! I inspiracija ide u temelje kule,naravno. Neko moze pomisliti da je inspiracija i faza izmedju ideje i kreativnosti ili izmedju kreativnosti i stvaralastva,ali to se ni pojmovno ni recju ne moze obuhvatiti pod inspiraciju. Inspiracija se moze dobiti i oslanjanjem na secanje ali takav vid inspiracije gde aktivator trazimo u

nekom ranijem događaju koji je ostao negde u nasoj glavi. Ali dostizanje inspiracije takvom „direktnom“ metodom je veoma naporno i iscrpljujuće, jer se preskace udeo „spoljasnje“ uzrocno-posledicne karike u lancu inspiracije. Takva inspiracija do koje smo dosli „na silu“ [dakle, „kroz trnje“] jeste daleko tezi put ali i manji garant za genijalnu ideju. Bez obzira na to, to je ipak cesci put kojem idu genijalni ljudi u potrazi za idejom.

Koliko cesto covek dobija inspiraciju, vezano je za to koliko je svesno trazi [rekli smo da je nesvesno svi trazimo], zato oni koji se bave umetnoscu ili naukom i filozofijom i dobijaju cesce inspiraciju, jer su uvek svesno u potrazi za njom. Kvalitet inspiracije pa samim tim i kvalitet ideje zavisi najvise od opet nezaobilazne inteligencije, zatim i maste, volje i zelje, znanja...! Oni vise inteligentni, sa vise znanja i maste mogu napisati odlicno filozofsko delo, naslikati sjajnu nadrealisticku sliku, nasuprot onima koji su recimo prosečno inteligentni, sa manje znanja i maste koji mogu dobiti inspiraciju za dobar model haljine za matursko vece ili dobar dribling u fudbalu, odlicnu ideju za tetovazu.

Naravno, postoje i stvari koje su vise ili manje kognitivne a bitne su za inspiraciju, pre svega - volja, pozitivan stav, nova iskustva, pa cak i raspolozenje.

Ovde bih morao ukazati na mnoga shvatanja pojma inspiracije koja se cesto koriste ali nemaju nikakve veze sa njom. To cete najcesce cuti u sportu, gubitak inspiracije jer je protivnik slab [i obrnuto], zatim mozete cuti od nekog muzicara da ga inspirise publika [puna dvorana] ili od tenisera da ga inspirise protivnik... to su pobrkani pojmovi u glavama ljudi ciji mozak zbog greske registruje sve pojmove koji se zavravaju sa - „cija“ kao - iste... sto ne bi trebalo da cudu... inspiracija i motivacija, bas slicne reci, pa se takvi ljudi zbune [ko shvati ovo bukvalno, neka prekine citanje knjige i gleda Teletabise].

Inspiracija, kao i ideja ide u temelje... a sam aktivator inspiracije [moram ih odvojiti] u zidove kule.

MASTA I IMAGINACIJA

Nadam se da citaoci knjige znaju gde je granica izmedju maste i sanjarenja[mada sanjarenja bez maste nema],pa ne moram da objasnjavam tu razliku.Nemam nista protiv sanjarenja,to je vrlo cesto korisno i pozeljno odbrambeno sredstvo koje cuva nasu psihu a cak je moze i razvijati,ali ona nema mnogo veze sa genijalnoscu[osim u tome da veca masta daje vecu mogucnost sanjarenja] pa cu se ovde pozabaviti iskljucivo sa pojmom maste.

Primetili ste da vecinu poglavlja pocinjem definicijom pojma koja je najrasirenija i opste prihvacena,pa ako joj nadjem manu,pokusam da ukazem na nju i definiciju malo izmenim i podrobnije i shvatljivije objasnim. To cu isto uraditi i sa pojmom –maste!

Dakle,masta je [kazu,“strucnjaci“] misaoni proces zamisljanja buducih dogadjaja,kao i sposobnost stvaranja novih celina,kombinovanjem razlicitih predstava[naravno u glavi],koji u tom obliku ne postoje u ranijem iskustvu. Taman pomislim da se napokon slazem sa jednom definicijom a onda na kraju „naletim“ na apsolutnu gresku. Radi se o delu definicije,odnosno recenice koja govori o-nepostojanju u ranijem iskustvu. Ni sa logicke,ni sa psiholoske,naucne,filozofske,medicinske,teoloske,racionalne pa cak ako hocete i iracionalne strane,ne mozemo zamisliti bilo sta sto nam predhodno iskustvo nije vec omogućilo. Zamisliti nesto sto vec ne postoji u nasem iskustvu[bilo svesnom ili nesvesnom,bilo fizickom ili misaonom] je zaista glupa „izjava“. U svemu ostalom se slazem,dakle samo izbaciti ovu recenicu koja kvari odlicnu definiciju.

Masta je imaginativno misljenje i predstavlja vrlo znacajan osnov umetnicke,naucne i filozofske kreativnosti i direktno je stavljamo u temelj nase kule.

E sad...imamo stav,opet opsteprihvacen,ali i pogresan da masta stoji pod snaznim uticajem zelja. Ovde su upravo nestale one granice izmedju maste i sanjarenja. Zelja sa mastom nije apsolutno povezana ali sa sanjarenjem jeste i to poprilicno. Takodje i psiholoski sistem odbrane-takozvano bezanje u mastu je pogresan pristup,jer sam vec na pocetku napisao da mozemo bezati u svoje snove a ne u mastu.

Masta odigrava kljucnu ulogu kod kreativnosti i kreacije,jer sa razvijenoscju maste i kreacija je lepsa,interesantnija,bolja,apstraktnija i funkcionalnija. Za samu ideju i stvaralastvo ona ne igra bitnu ulogu,bar ne neposrednu[posrednu svakako da igra i to vrlo vaznu]. Dakle,masti je mesto,odnosno,masta nastupa zajedno sa pokretanjem toka kreacije. Cak mastu mozemo neposredno povezati sa kreativnoscju i u mnogim slucajevima ih i izjednaciti.

Ja bih sad najradije nacrtao grafikon do sada opisanih pojmova i trenutak kada one treba da nastupe,odnosno njihov redosled,radi lakseg shvatanja ali cu to ipak uraditi na kraju kada obradimo sve potrebne pojmove koji su sadrzani u samoj genijalnosti. Nadam se da se necete izgubiti u moru pojmova i njihovog mesta i vremena delovanja,jer nas ceka jos dug put.

Masta je odvojena od logike i racionalnog ali samo prividno,jer vodi ka logicnom i racionalnom. Masta koja u startu sadrzi u sebi logicne i razumne principe ne mozemo nazvati mastom,bez obzira na onu recenicu o ranije poznatom iskustvu. Masta je mesavina,umnih radnji,dogadjaja i predmeta koji su naizgled nepovezivi ili cije se „spajanje“ trenutno protivi razumu i logici[ali se baziraju na predhodnom misaonom iskustvu]. Ali sklopljeni u

celinu,daju sliku koja je ako ne realna onda moguca ili verovatna i najcesce neobicna.

Bez obzira sto definicija maste u jednom delu sadrzi recenicu- imaginativno,to se odnosi samo na imaginativno razmisljanje. Bez obzira sto su masta i imaginacija zaista usko povezane,postoje izvesne male ali bitne razlike. Pre svega,imaginacija je mnogo kompleksniji pojam. Imaginacija je vizuelno misljenje ili zamisljanje,odnosno mogucnost da kreaciju „pustimo u pogon“ ili da je stavimo u funkciju. Mogucnost imaginacije je naravno povecana,ukoliko smo mastovitiji ali je izuzetno vazno da nam je razvijena i moc apstrakcije,cime povecavamo mogucnost ulaska u same detalje zamisljenog. Vrlo je vazno napomenuti da nas um ne poznaje razliku izmedju stvarnosti i imaginacije. Imaginacija je izuzetno znacajna u naucnim disciplinama i filmskoj umetnosti,dok, recimo za bavljenje filozofijom,slikarstvom,kiparstvom...ne igra toliko bitnu ulogu. Sto se knjizevnosti tice,potrebnost imaginacije ,adekvatna je „tezini“ dramskog dela,naravno.

INTUICIJA

Intuicija je, najkrace receno, urodjeno svojstvo coveka, poput, cula vida, sluha ili mirisa. Vrsta „unutrasnjeg glasa“ koji nam pomaze ili odmaze u onim okolnostima gde nam samo logicko rasudjivanje nije dovoljno. Intuiciju svi posedujemo, neko vise, neko manje...neko je „cuje i slusa“, neko je nikada ne cuje. Jacina intuicije zavisi od inteligencije[a sta to od nje i ne zavisi], maste i trenutnog stanja svesti, ali to ne znaci da visoko inteligentan covek moze apsolutno da veruje svojoj intuiciji, on ce je samo cesce „cuti“ i pokusati da je udruzi sa logickim mogucnostima u cilju dostizanja istine. Intuicija nije sposobnost da se zna sta se to dogodilo u proslosti i sta ce se dogoditi u buducnosti, negde gde niste fizicki prisutni. Intuicija je osecaj ili predosecaj istine[dakle ne dogadjaja]. Osetiti neku vrstu uzbudjenosti, nemira, leptirica u stomaku, dakle odredjenih telesnih senzacija i na osnovu toga doneti zakljucak da ce se nesto lepo ili ružno desiti[ili se desava] je prosto glupost, a povezati to sa intuicijom je ustvari –osecaj ili predosecaj da nemate mozga. Bljesak prosirene svesti koja potpomognuta inteligencijom, mastom, imaginacijom, stavlja nasem svesnom „do znanja“ da je nesto, moguca istina-zove se intuicija. Ovde je jako bitna rec-moguca istina, jer intuicija cesto vara i najvece genije, ako nije udruzena sa pravilnim i logicnim razmisljanjem. Tacno je da se rasudjivanje moze podeliti na logicko i intuitivno, ali se ni jedno ni drugo ne moze primeniti na „prorokovanje“ ili „definiciju intuicije za debile“. Kako se intuicija manifestuje, odnosno kako znamo da zeli nesto da nam „kaze“...sigurno ne leptiricima u stomaku ili podrhtavanjem desnog oka, jednostavno, da bi se intuicija uopste „ukazala“ moramo o necemu da razmisljamo i da pokusavamo logickim rasudjivanjem da dodjemo do resenja, tek u toku tog procesa moze nas „spopasti“ bljesak

intuicije, i to u vidu duhovne senzacije, koji mora imati koren u nesvesnom i u poznatom dogadjaju iz proslosti. Imacemo kasnije jedan primer pomoci intuicije, kod jednog fizicara kojem je naglo u glavu posle razmisljanja- „koja je to vrsta zvezde?“, intuicija proradila i „rekla mu“ da je u pitanju neutronska zvezda. Da li bi on uopste mogao doci na takvu ideju, odnosno da li bi mu intuicija mogla uopste pomoci, da nesto ranije nije otkriven –neutron. Svakako da on ne bi mogao da kaze da je zvezda neutronska a da takav pojam uopste ne postoji. Naravno, tom fizicaru su se svi smejali ali se godinama kasnije, otkrilo, da te zvezde jesu neutronske. Dakle, samo ono sto je nekada urezano u nasem nesvesnom, moze pomoci kod intuitivnog rasudjivanja, pod uslovom da uspemo da ga do kraja „izvucemo“ iz tog cvrstog kaveza zvanog-nesvesno. Isto tako je mogao i da pogresi, ali kao sto rekoh, sto vise genijalnih osobina, manja mogucnost za gresku i daleko cesci „unutrasnji glas“ kao pomagac. Uopste, kroz istoriju otkrica i ideja, intuicija je odigrala veliku ulogu. Njena veza sa genijalnoscu...pa vrlo je potrebna, narocito „tragaocima za istinom“, naucnicima i filozofima...nesto manje ima znacaj kod umetnickog stvaralastva ali mora da postoji pojacana i kod njih. Intuicija je vid vizionarstva, i kao takva-mora naci mesto u temeljima kule.

VOLJA I ZELJA

Volja je sposobnost coveka da svesno upravlja svojom delatnoscu u postizanju postavljenog cilja-kaze jedna opsta definicija,sa kojom se ovog puta apsolutno slazem. Za razliku od vec obradjenih pojmova,volja nema nikakve veze sa kognitivnim sposobnostima i spada u „radnju“,kao i masta,kreacija i stvaralastvo. Naravno da je poreklo volje u psihi i da psihom upravljamo sa njom ali su veoma razlicita gledista po pitanju,koji deo psihe i na koji nacin upravlja sa voljom. Od Pavlovljevih „naucenih sablona“,preko Frojdove „nagonske sfere“ do Vordijeve „predstave secanja“,oko tog pitanja nemamo jasan stav. Ali to ostavimo proucavaocima ljudske psihe i vratimo se volji kao osnovnom pokretacu ili gorivu u mehanizmu –od inicijalnog razmisljanja do genijalnog dela...od nastanka praideje do stvorenog.

Volja ima tri „dela“ u svom mehanizmu delovanja,a to su motiv kao pokretac,cilj kao krajna destinacija i „putovanje“ kao logican proces stizanja od starta do cilja. Kao i svako zivotno putovanje,nailazimo na prepreke koje treba zaobici,a koliko i kakvih ce prepreka biti,zavisi od puta koji izaberemo,udaljenosti cilja,ali i znacaja cilja.

Da se vratimo motivaciji,odnosno izboru motiva. Zbog cega nesto zelimo da uradimo, prvo je pitanje koje sebi postavimo. Ovde rec-nesto,jos uvek nema nikakvo znacenje jer cilj se bira tek po izboru motiva. Zelim da steknem veliko materijalno bogatstvo,hajde da krenem od najcesceg motiva kod coveka[nazalost]. Motiv,dakle imamo. Odakle nam motiv dolazi? Iz poredjenja sa trenutno „boljima“ od nas,u oblasti koju smo izabrali,odnosno pokazati da vredis vise,bilo to realno ili ne. Motiv je cak i jedan vid „psiholoske osvete“-pokazati „suparniku ili suparnicima“ da si

jaci,bolji,pametniji,vestiji. Motiv je dokazivanje svoje vrednosti,precenjene ili ne. Motiv nema drugi izvor,budite sasvim sigurni. Vrlo cesto je u nesvesnom[nadsvesnom],pa logicno da nismo ni svesni njegovog izvora. Kada se odlucimo za sticanje novca ili materijalnog bogatstva,sledeci korak je izbor cilja,a to je kvantitativan pojam,radi se o kolicini,ne samo novca,nego i moci,pameti,snage...! Hocemo da zaradimo 10 miliona dolara... prelazimo na treci korak,“putovanje“ ili radnju koju izvrsavamo da bi do cilja stigli. Biramo,put kojim cemo to uraditi,otvoriti preduzece,opljackati banku,mukotrpnim radom i stednjom,prevarom,kradjom,otkupom i prodajom polovnih automobila...i na kraju kada odaberemo put,moramo sebi postaviti pitanje-dokle sam spreman da idem?,odnosno,gde je ta granica koju ne zelim da predjem da bih ostvario cilj i da li takva granica uopste postoji! Sve ovo nabrojano,spada u jednu kompleksnu radnju,zvanu-volja!

Naravno,ako se ipak prihvatimo nekog tezeg ali uzvisenijeg posla koji nas moze odvesti u genijalno stvaralastvo i koji trazi i inteligenciju i sve ostale bitne stvari,koje sam nabrojao u predhodnim poglavljima,motiv se i dalje javlja kao posledica istih onih nesvesnih stavova o tome da pokazemo da smo vredniji i bolji od nekoga. Motiv u tom slucaju moze biti,slava,priznanje,nagrada kao dokaz vrednosti,sirenje svojih ideja koji ce nekada biti uvazene i prihvacene kroz istoriju,ostavljanje vecnog traga u covecanstvu o svom postojanju...! Naravno,dostizanje cilja ili odustajanje je tesno povezano sa voljom,jaca volja-spremniji smo da rusimo i prepreke i granice,slabija volja ce nas zaustaviti na prvim preprekama ili ce u startu podrazumevati nizi prag granica preko kojih smo spremni da idemo. Jacina volje ne zavisi od postavljenog cilja,odnosno koliko je udaljen i tezak,vec zavisi od motiva,karaktera i u mnogim slucajevima od moralnih principa kojih se drzimo. Sto se tice realnosti da cilj dostignemo,to zavisi od zaista mnogih okolnosti,i onih koji su neposredno vezani za nas ali i za one koje uopste ne

zavise od nas i koje ne mozemo da drzimo pod kontrolom,ma koliko to hteli. Necu ovde reci da treba sreće,ali treba poprilično intuicije da se bude u pravom trenutku na pravom mestu kao i od toga koliko racionalno vucemo poteze, jer glavom kroz zid sigurno ne mozemo,treba ga nekako zaobici. Tvrdoglavost ovde neće mnogo pomoci,naprotiv! Jos nesto bitno za volju...apsolutno pozitivno razmisljanje i neverovatan optimizam,kao i jaka vera su nezavisni ali izuzetno potrebni atributi u necemu sto zovemo „jakom voljom.

Sto se zelje tice,tu je definicija dosta jasna..zelja je volja kojoj nedostaje onaj treci segment,“putovanje“ ka cilju. Zelja se završava samo na motivima i cilju. Sta je to sto moze da blokira „put“,odnosno prelazak zelje u volju i da nikada ne krenemo da je ostvarujemo? Upravo one tri stavke koje sam malopre nabrojao,nedostatak pozitivnog razmisljanja,pesimizam i neverovanje u sebe,sto prevashodno slabi nase motive a zatim i smanjuje vrednost cilja.Ali uz ove tri stavke se moze pojaviti i ona ubedljivo najveća prepreka—strah,i to na dva nacina, strah od neuspeha,cime cemo sebi pokazati da nismo vredni koliko smo mislili i stvoriti u sebi kompleks nize vrednosti ili paradoksalno „strah od uspeha. Srecom,na ova cetri psiholoska problema,mozemo delovati na razne nacine da bi ih izbacili iz sebe,od autosugestivnih treninga,razgovora sa psihologom ili na bihejvioralni nacin,tako sto cemo poci od manjih ciljeva i suocavati se sa strahovima.

Problem kod izuzetno „visoko“ postavljenih ciljeva je taj sto ako ga ne dostignemo,doživljavamo opšti psiholoski slom,od koga se tesko povratiti, jer smo u to ulozili ogromno vreme,borbu i energiju,a i sam put do takvog cilja je gotovo uvek pracen padovima i skokovima koji znaju da uzdrmaju psihu,tako i kada ga postignemo,posledice po psihu moraju ostati. Zato se za takve „visoke“ i znacajne ciljeve,zaista treba dobro pripremiti,naoruzati voljom,pozitivnom energijom i biti svestan unapred da ce nas na putu do njega naizmenicno cekati i djavo i bog...u suprotnom,ako i malo sumnjate u

sebe, predlažem vam ipak nešto skromnije... napisite ljubavni roman ili nacrtajte Paju patka za neku dječju izložbu.

I za kraj ovog poglavlja, gdje smestiti volju u našoj kuli?...pravo u temelje!

ZIVOTNE OKOLNOSTI

„Kada priroda stvara genijalnog coveka,ona mu pripaljuje buktinju na glavi i ispraca ga recima :-idi,budi nesrecan“!---Didro

Za ovaj pojam nije potrebna posebna definicija,jednostavno,sve ono sto nam se dogadja od casa rodjenja do casa smrti,spada u zivotne okolnosti. Bez obzira sto to nije deterministicka „pojava“,odnosno determinizam ne igra ulogu u takvim dogadjajima,na veliki deo takvih dogadjaja ne mozemo svesno i direktno uticati jer pored kauzalnosti koja se podrazumeva,imamo i onu vrstu uzrocno-posledicnih dogadjaja koju cesto nazivamo – slucaj,jer nismo ili licno odgovorni za uzrok ili cak i ne znamo za njega. Ali u vecini slucajeva ,direktno smo „odgovorni“ za posledicu,svesnim ili nesvesnim,namernim ili nenamernim potezima,odnosno uzrocima. Posto je vremenska strela zivota linearna[jos uvek],naravno da ne mozemo uticati na uzrok ako se posledica vec desila,a posto su zivotne okolnosti ustvari iskljucivo posledice,ovde se uzrocima necemo baviti jer nisu tema. U zivotu se,naravno treba baviti i uzrocima,ne zato sto je nesto moguće promeniti vec zbog toga da ne bi napravili istu uzrocnu gresku ili da bi je napravili ponovo[ako nije greska,vec namera],jer posledica moze biti negativna i pozitivna. U narodu se o zivotnim okolnostima gleda kroz prizmu sreće ili nesreće,pa postoje srećni dogadjaji i ljudi i nesrećni dogadjaji i ljudi ili jos gore kroz prizmu dobre ili zle sudbine. Naravno,oba „pogleda“,nemaju nikakvo „pokrice“ u sistemu zvanom zivot,vec spadaju u besmislice! Ne zato sto ne mozemo da biramo[mada,naprotiv, u mnogo slucajeva,mozemo],vec zato sto smo ili sami izazvali posledicu ili se desilo nesto sto se moglo desiti

bilo kome drugom, jednostavno, verovatnoća je odigrala svoje. Uvek je svoja „sreća ili nesreća najveća“, bas zbog toga imamo tako pogresan stav o ovakvim stvarima. Ali to ovde, nije tema. Ovde se bavimo uticajem životnih okolnosti na one osobine genija koje su promenljive, odnosno koje u psihi čoveka mogu ostaviti pozitivan ili negativan trag, koji se može kasnije i iskoristiti.

Sasvim je izvesno do negativne životne okolnosti, ostavljaju dublji trag od pozitivnih ali isto tako je istina da su daleko veći pokretač misli i da u takvim okolnostima čovek preispituje sam sebe. Dobitak na lotu-u vas sasvim sigurno neće naterati da preispitujete sebe i svoje stavove ali niz od nekoliko uzastopnih „loših dana“, hoće! Nećete nikada tražiti uzroke svoje sreće ili ćete ih tražiti i naći u „površnom“ ali kod negativnih životnih okolnosti, naravno da ćete mnogo dublje ući u traženje uzroka, razmatrati vasu krivicu ili možda tuđu krivicu, pa čak potpuno početi da preispitujete sebe. Ako dugo traju i ako su ceste, lakše ćete „pronaci“ sebe i daleko više ćete upoznati svoje-ja. „Nesreća“ je ta koja donosi daleko više umnog iskustva, i koja je jedna vrsta umnog ispita, „sreća“ to ne donosi. Cinjenica je da su velikani ljudske istorije, uglavnom ziveli bas u tim negativnim okolnostima, koje su većim delom presudno uticale na njihovo stvaralastvo i karakter, ali naravno da izuzetaka ima. Čak i samo jedan jak negativan „udarac“ koji pretrpimo u životu, može da odredi naše dalje delovanje kroz život. Danas sigurno ne bi ni čuli za jednog Frojda, Dostojevskog, Njutna, Kjerkegora, Keplera... da im se nisu dogodjale tolike negativne stvari u životu, jer su direktno uticale na njihova razmišljanja i stvaralastvo. Naravno, da postoje genijalni ljudi koji su imali sasvim izvesno malih ili nikakvih negativnih događaja u životu, ali niko ne može da udje i sazna ništa o unutrašnjoj borbi takvih ljudi, jer u životne okolnosti, naravno spadaju i sve unutrašnje borbe jednog čoveka koje vodi sam sa sobom. Čak takva umna trvljenja mogu da budu daleko veći podstrekac pravca u

stvaralastvu nego događaji u realnom životu. Frojda je mucila ta unutrašnja velika borba, Njutna su mucile realne životne nedace, tako da Frojd nije javno govorio o tome, mi bi smo mislili da je ovaj genije imao srećan život, sve dok nije dobio fizičku bolest. Ne možemo nikada znati šta je to u Kevendisovom ili Lineovom na oko „srećnom“ životu, što je „grizlo“ njihovu psihu i kakvu su to borbu oni vodili, ali je jasno da jesu. Čak šta više, mislim da i nesrećne spoljasne životne okolnosti nisu baš direktan uzrok stvaralastva jednog genija [kako sam ranije naveo] već je upravo tek „prenosenje“ spoljasnjih životnih trvljenja u psihu i nastavak borbe sa njom u svojoj glavi, ono što jednom geniju daje „svoj“ pogled na svet i takav svoj stav prenosi kroz stvaralastvo. Zasto svi ti geniji nisu imali takozvanu sposobnost readaptacije, odnosno prilagodjavanje svoje licnosti sasvim novim ili izmenjenim životnim okolnostima? Jednostavno, krivac je upravo visoka inteligencija... prilagodjavanje novih oblika ponasanja u svrhu izbegavanja borbe, odnosno sukoba u sebi, nije svojstvena visoko inteligentnim ljudima. Čak šta više, psihologija i psihijatrija jasno govore o tome da visoko inteligentni ljudi nemaju tu osobinu lakog prilagodjavanja u bilo kojoj situaciji već se jednostavno bore sa njom u svojoj psihi. Zato ljudi sa izrazito visokom inteligencijom nisu uspesni u onim oblastima gde je potrebna prilagodljivost i brza površna snalazljivost i organizovanost. Bez namere da ikoga vredjam [ali mislim da nije uvreda reci nekome da je prosečno inteligentan ili da je njegov iq nešto malo iznad proseka] ali upravo zbog toga ne možete očekivati od jednog „genijalca“ da bude dobar u biznisu, preduzetnistvu, vojsci, sportu...! Jos jedna vrlo bitna karakteristika izrazito inteligentnih, lezi u njihovoj nemogućnosti da se bave pomenutim zanimanjima [kao i svugde, izuzeci postoje], a to je već uveliko potvrđjena činjenica da oni žive isključivo u sadašnjosti. Prošlost i budućnost nisu nešto što u glavi imaju visoko inteligentni, oni ne žive taj život. To naravno ne znači da nemaju planove za budućnost ili da ih nešto ne veze za prošlost, u tom slučaju ne bi imali ni cilj, ni volju, ni napredak, već je u pitanju sam način

zivota,danas za danas. Ponekad me,dragi citaoci, malo izbace iz takta ovakva objasnjenja,koja su namenjena deci od deset godina,mozda ja gresim jer mislim da ce neko odrastao retardiran uzeti knjigu da cita,pa nece shvatiti pisca. Normalnim ljudima se unapred izvinjavam zbog suvisnih ili slikovitih objasnjenja.

Dakle,nema sumnje da su zivotne okolnosti bez uticaja na genijalnost. I to upravo one negativne. Ne mogu ih bas staviti u temelje kule[ali rado bih] jer jasna veza nije jos „naucno dokazana“ vec iskljucivo statisticki,ali su i za cigle u zidu suvise znacajne...tako da cu ih ipak staviti u potporne grede,jer sam siguran da ako njih ne bi bilo,deo kule bi se srusio. Naglasio bih ovde da ni surove krajnosti,kod zivotnih okolnosti,nece dovesti do genijalnog stvaralastva[bez obzira sto je neko mozda genijalan],jer „pun ili prazan stomak“ nisu prijatelji ozbiljnog stvaralastva. Naravno da sam recenicu stavio pod navodnike,da je ne bi shvatili bukvalno[ova napomena vazi za one,koji su se slucajno docepali knjige a mozak im docepao usisivac dok su probali da li mogu da usisivacem ociste usi]. Primer da bogatstvo,sredjen zivot i pozitivne zivotne okolnosti,bez zivotnih trzavica i u spoljnom i u duhovnom svetu nece dati genijalca bez obzira sto su svi ostali uslovi ispunjeni,pa cak i doveli do genijalnih dela,jesu veliki umovi i geolozi Lajel i Haton ili fascinantni anatom Kivije.

RELIGIOZNOST

Jedna zanimljiva tema koja može da ima posredne veze sa genijalnošću. Resio sam da je obradim iz dva razloga. Prvi...gotovo da nemamo čoveka koji bi mogao biti nazvan genijem a da nije imao „problem“ sa bogom. Naravno,govorim o novoj eri, jer ne znamo tačno da li je ili u kakav oblik boga verovao Aristotel, Heraklit, Platon i društvo...osim onoga što znamo iz njihove filozofije a to su samo opšte predstave o bogu. Tako da ću se ipak što se ove teme tiče, ograničiti na potencijalne genijalce posthriscanske ere. Vecina njih jesu bili vernici, ali je gotovo pravilo da nisu bili ukalupljeni u jedan opšti crkveni sistem, svako je ili Isusa ili nekog drugog boga interpretirao na „svoj“ način koji se protivio više ili manje zvaničnim dogmama tog vremena. To traje do početka devetnaestog veka, a od tada pa do prve četvrtine dvadesetog veka, kao da naglo dobijamo „pokret teističkog samomucenja“, geniji koji se karakterisu kao ateisti a ustvari su svi do jednog imali tu unutrašnju borbu u sebi o postojanju boga. Naravno, bilo je i vernika koji su vodili tu borbu u sebi, između DA i NE. Čak su se pojedinci branili od tog samomucenja svoje duše, tako što su napadajući i negirajući boga kroz svoje stvaralastvo, tražili olaksanje od mukotrpne borbe. Budite sigurni da svi oni koji se u svom stvaralastvu dotaknu boga na bilo koji način, imaju taj „problem“ sa bogom. Apsolutni ateista koji se ne dodiruje te teme [dakle, pravi ateisti, ukoliko ih uopšte ima] u svom opusu ili bar u svojoj glavi, tesko da će se izdici nešto više od termina-„prosečno pametnog čoveka“ [ali i obrnuto]. Ateista ne može biti genije, niti dogmaticni teista može dobiti taj epitet [mada, ovaj potonji može steći mudrost, za razliku od apsolutnog ateiste koji je po pravilu prosečno inteligentan]. Upravo, savremeno doba koje donosi odsustvo „teističkog samomucenja“ i

odsustvo stare dobre apstrahovane filozofije[pre svega metafizike],je i dovelo do toga da u poslednjih gotovo osam decenija imamo samo par ljudi koje mozemo smatrati da su se priblizili genijalnosti. U nauci ih u tom periodu i nemamo ,ali sto se nje tice,postoji jos jedan razlog koji nije tema ove knjige.

Siguran sam da ne mozemo imati genijalnog slikara,pisca,filozofa,naucnika...ako postoji odsustvo gore dva navedena pojma,tako da cu ,ne religioznost,nego „teisticko-filozofski i metafizicki problem“ svakako kao i zivotne okolnosti staviti kao potporne stubove kule.

Drugi razlog koji bi bilo vredno spomenuti govori o genijalnim delima a ne o njenim stvaraocima. Od pedeset najgenijalnijih dela po bilo cijem izboru,dve trecine ce se odnositi upravo na religiju[ili ce religija kao tema zauzimati odredjeni deo] ,u negativnom,pozitivnom,branilackom ili napadackom pogledu,bez obzira da li su u pitanju,romani,filozofski spisi,slike,grafike,filmovi,kompozicije. Ovde su izuzetak naucna dela...iz jednog prostog razloga,jer naucni radovi ne mogu spadati u genijalna dela,ali njihovi stvaraoci,naravno da mogu. Naucni radovi su delo vise naucnika ili spoj vise naucnih dela,i retko kada su toliko nadahnuti da se mogu uzeti u obzir kao genijalno delo. Ali idejni „tvorac“ izuzetnog naucnog dela se svakako svrstava u genije. Kada bi jedan covek[naucnik] sam dosao do genijalne ideje i sam je do kraja razradio,moglo bi se smatrati da je stvorio i genijalno delo i da je on sam genijalac. Za tako nesto mogu naci samo cetiri primera u istoriji,Njutnovu –Principiu,Ajnstajnovu –Opstu teoriju relativnosti, Hajzenbergov princip neodredjenosti i Plankov kvant[cisto da potvrde pravilo]. Bez obzira da li ce nekada biti pobijene[ili vec jesu],to su takvi radovi da bi ih bog,da je stvarno stvarao svet,morao uzeti u obzir. Oспорavanje genijalnosti Ajnstajnu,zbog njegove zarobljenosti u relativnost,je posledica nepoznavanja njegovog dela i zivota,Ajnstajn je sasvim sigurno imao i filozofski pristup smislu zivota[sto mnogi,sa

pravom,kazu, da jedan genije mora da ima]. Drugo,vrlo bitno za naucne radove pa i pronalask[e]da bi ih nazvali genijalnim] je to da ako ne bi postojali njihovi idejni tvorci,ne bi nikada ni nastali...dakle,ne bi se nasao nikada neki drugi naucnik kome bi takva ideja dosla u glavu. To je kao i sa knjigom,da Dostojevski nije napisao Zlocin i kaznu,sigurno je niko nikada ne bi napisao. U nauci se to vrlo retko desava,da Tesla nije pronasao naizmenicnu struju,vec bi to neko drugi kasnije uradio[kao sto i jeste bilo vise njih koji su malo zakasnili za Teslom] Dakle,da bi delo bilo genijalno,pored vrednosti,mora biti delo jednog autora,i biti toliko originalno i nadahnuto da nikome drugom,nikada, takva kreacija ne bi dosla u glavu. Zato je naucnicima a pogotovo njihovim radovima,daleko teze da „upadnu“ u drustvo genija ili genijalnih dela,i nemaju tako „otvoren“ put kao umetnici i filozofi,sto,naravno,nikako ne umanjuje njihovu genijalnost.

Sto se teistickog pristupa genijalnosti tice,vec sam napomenuo da je nemoguće obraditi ga, jer je van dometa naseg razuma,uz ponovno podsecanje da genijalnost kao „bozje“ nadahnuće preneseno na pojedinca,nikako ne treba olako odbaciti i da jedan genijalac mora gotovo citav zivot voditi tu religiozno-areligioznu borbu u svojoj psihi. Jer reci da bog ne postoji,jednostavno jer ne postoji,spada u maloumno razmisljanje coveka kome mozak ocigledno ima istu ulogu kao mali prst na nozi.

MUDROST

Mudrost je, tvrdi „prihvacena“ definicija, pojam koji oznacava veliko znanje i dobro rasudjivanje. Ovo je naravno uproscena i ne bas tacna definicija, pre svega sto nije naglaseno o kakvom vidu znanja se radi i sta uopste predstavlja pojam-dobro rasudjivanje.

Mudrost je iskljucivo duhovno usavrsavanje i u velikoj meri odricanje od spoljasnjeg, prakticnog zivota ali i takozvanog „tehnickog“ znanja. Mudrost se zasniva na iskustvenom znanju koji je apsolutno oslobodjen od predrasuda ili doktrina naucnog znanja ili teologije, i nije posledica akademskog obrazovanja vec „zivotnog“. Nema veze, dakle, sa bilo kakvim enciklopedijskim znanjem, ne oslanja se na njega i nije joj krajnji cilj. Kod mudrosti je sve usmereno ka duhovnom usavrsavanju koje se stice samim zivotnim okolnostima, pa tako i dobro rasudjivanje, ustvari znaci resavanje „problema“ na osnovu prezivljenog istog ili slicnog iskustva [svog ili nekog drugog]. Zato ono predstavljanje u bajkama, da su mudraci uvek veoma stari ljudi, ustvari nije bajka, vec gotovo istina. Zasto onda svi stari ljudi nisu mudraci, pa zato sto je u osnovi mudrosti opet izuzetno velika inteligencija. Dakle, mudrac je visoko inteligentan covek koji je godinama, kroz svoj zivot, „skupljao“ i razmisljao o zivotnim okolnostima ne samo svojim vec i tudjim, kojima je bio svedok ili cuo za njih, a sve to u svrhu sopstvenog duhovnog uzdizanja i usavrsavanja sopstvene filozofije zivota. Zbog toga, od takvih ljudi, uvek mozemo dobiti ili resenje ili dobar savet ako nas zadesi neki zivotni problem. Mudrac, ne mora da procita ni jednu knjigu u zivotu ali se iz njegovih usta mogu cuti izuzetno pametne reci i to pre svega iz oblasti „zivotne filozofije“. Sasvim je pogresan stav da su filozofi mudraci, to je zbog samog bukvalnog prevoda znacjenja reci-filosofija. Naravno da kada udju u

starije godine, filozofi i donekle književnici dobijaju i taj epitet. Ali reci za nekog filozofa [ili za bilo kog drugog u bilo kojoj oblasti] da je mudar ili mudrac a ima tek pedeset godina je glupost. Ostali moguci pripadnici „genijalne vrste“ kao sto su slikari, vajari, kipari, filmski umetnici ili naucnici su izuzeti od toga da mogu postati mudri, osim u slucaju da se pored osnovnog zanimanja bave i svojim duhovnim usavršavanjem i zivotnom filozofijom. Da objasnim pojam-zivotne filozofije, da ne bi doslo do pogresnog shvatanja... zivotna filozofija je filozofija koja se zivi, odnosno zivot u skladu sa svojim razmisljanjima, „zivim kako i razmislljam“, za razliku od –filozofije zivota, koja je cista filozofska disciplina ili filozofski pravac, koji nema apsolutno veze sa pojmom zivotne filozofije.

Kakva je veza mudrosti i genijalnosti i da li treba i gde da je smestimo u nasoj kuli koja sve vise raste?

Logicno je da mudrost moze da igra izvesnu ulogu u genijalnosti, odnosno da genijalac koji poseduje i mudrost postaje jos veci genije. Ali ovde su problem godine zivota, ne dozivi svako te godine [nadalost], koje mu garantuju dovoljno zivotnog iskustva i dovoljno duhovne usavršenosti da bi bio genijalac-mudrac. Neko i dozivi te godine ali se nije narocito obazirao na zivotnu filozofiju, pa ostaje „samo“ genije. Nadam se da su citaoci ove knjige, dovoljno razumni, pa znaju na koje zivotnu iskustvo mislim, tako da ona glupava recenica koju cesto cujete- „ja sam proziveo sa trideset godina, ono sto je neko za osamdeset“-nema blage veze sa ovom temom vec sa verovatnim udarcem glavom od asfalt prilikom pada sa motora. Mnogi koji jesu geniji i koji su isli u pravcu mudrosti, nisu imali sreće, jer su zivot okoncali rano. I kao sto sam vec rekao, mudrost ne mozemo vezati za sve genijalne discipline. Tako da...osim sto je pozeljna jer dobijamo u jednoj osobi i mudraca i genija, dakle jedno gotovo savršeno umno i duhovno stvorenje [imali smo ih malo kroz istoriju], mudrost ipak nije znacajna za dostizanje epiteta-genija. Ali kako duhovno usavršavanje i zivotnu filozofiju

smatram veoma bitnom, bez obzira da li se radi o genijalnom čoveku, ili nekom drugom, odnosno da sam zagovornik da svaki inteligentan čovek treba da stremi ka tome, na svoju odgovornost ču je negde smestiti u kulu, srušiti se zbog takvog mog čina neće sigurno, naprotiv, biće stabilnija... pa ču jednu ciglu posvetiti mudrosti i iskoristiti je da zatvorim jednu od mnogih rupa na kuli koja, recimo, služi za osmatranje.

KARAKTER

Prvo sto bi trebalo ovde objasniti je to da vecina ljudi ali i vecina poznavaca ljudske psihe pod pojmom karaktera podrazumevaju i sam karakter i licnost i temperament. To nije pravilno jer je pojam licnosti daleko kompleksniji od pojma karaktera. Medjutim, kako ne bih unosio dodatnu zabunu i ostao za citaoca nerazumljiv, koristicu pojam karakter, kao i vecina, umesto pojma licnost.

Ako bih ovde pominjao sve definicije pojma karaktera i sve ono sto je vezano za njega, odnosno za njegov „strukturalni sastav“, trebalo bi mi pedeset strana samo da ih nabrojim. Zato cu se u nastavku iskljucivo osloniti na pojam karaktera, onako kako ga ja „vidim“ i na njegove strukture na osnovu mog razmisljanja.

Karakter je skup svih psihickih osobina jednog coveka, koji daje celovitu duhovnu sliku te osobe. Kada bih se sad drzao pravog pojma karaktera u definiciju bih morao da ubacim i dodatak u vidu-doslednog ponasanja. Kako govorim o karakteru kao licnosti, prinudjen sam da tu recenicu izbacim, jer za razliku od karaktera, licnost je podložna promenama.

Karakter je kompleksna kombinacija biolosko datih, stecenih i nasledjenih psihickih osobina. Ovde jedno objasnjenje u vezi datih i nasledjenih osobina...i jedne i druge su urodjene, s tim da nasledjene, normalno, genetski dobijamo od roditelja a date osobine su one koje nasi roditelji nemaju ali smo ih „prisvojili“ ili od mutiranih gena ili opet od pomenutog kompleksnog bioloskog mehanizma razvoja ploda u materici [kao i inteligencija]. Stecene psihicke osobine dobijamo pod uticajem zivotne okoline i zivotnih okolnosti do sesnaeste [mozda i osamnaeste] godine zivota i one apsolutno ostaju

nepromenljive tokom zivota,kao sto se i nove ne mogu steci posle osamnaeste godine! Sto se tice samog procesa nastanka jedne psihicke osobine,tu ulogu odigrava vise „molekula zivota“...od samih gena,preko hormona,enzima...preko onih kvantno bioloskih i elektromagnetnih osobina jednog mozga, koji igraju ulogu veze izmedju nasih nervnih celija odredjenog dela ili delova mozga. Sve to kao na magnetnoj traci,ostaje „urezano“ u deo mozga[ili je vec od rođenja urezano] koji upravlja nasim nesvesnim[i nadsvesnim,po Jungu],i ispoljava se u svesnom,onog trenutka kada ih prizovu zivotne okolnosti pojedinca,kada mozemo videti i one osobine psihe za koje smo mislili i da ih nemamo. Bas iz tog razloga ne mozemo govoriti o apsolutnom karakteru ili licnosti jedne osobe jer se mnogo psihickih osobina nece nikada ispoljiti u njegovom svesnom. Mnoge od njih ce do smrti ostati skrivene u nesvesnom jer se nije dogodila okolnost koja bi ih aktivirala,kao sto se mozemo i iznenaditi kada neku psihicku osobinu primetimo kod coveka starijih godina za koju smo bili sasvim sigurni da je ne poseduje,jer je odlicno i veoma dugo poznajemo. Zbog toga je vrlo tesko dati jednu opstu karakternu „ocenu“ za bilo koga. Iz tog razloga se i ne slazem sa podelama licnosti ili karaktera na tipove- infantilni,narcisoidni,histericni,neurotski,genitalni,aristokratski,prisilni,femiln o-pasivni,sadamazohisticki i falicno-narcisoidni karakter ili na neku mogucu mesavinu ovih osnovnih tipova. To mogu biti samo tipovi karaktera coveka kojeg smo upoznali do izvesne granice,odnosno nas subjektivni sud o sebi ili drugome,a to nikako ne znaci da ti tipovi postoje ili da su oni[ili mi] bas taj tip. Jednostavno,to su samo karakterne osobine koje smo uocili kod izvesne osobe sa kojom smo u duzem ili kracem kontaktu,ne mora nuzno znaciti ni da ce ta osoba pokazati jos neku novu osobinu kao sto ne postoje garancije da ce nas upravo prijatno ili neprijatno iznenaditi nekom novom karakternom osobinom, ako se stvore uslovi da se ona ispolji,odnosno iz njegovog nesvesnog predje u svesno. Ne mozemo tvrditi ni za roditelje ili bracu i sestre,da ih „poznajemo u dusu“ kao sto ne mozemo biti sigurni da i

sami znamo sve svoje psihicke karakteristike,znamo samo za one koje su u nasem svesnom i koje smo vec ispoljavali. Mozemo misliti da smo hrabri,ali sve dok ne dodjemo u zaista opasnu situaciju ,gde nam je i zivot ugrozen,nase misljenje o toj nasoj osobini moze biti potvrđeno ili opovrgnuto. Samo odredjene zivotne okolnosti mogu izbaciti u nase svesno odredjene osobine psihe...sve ostalo ili ne znamo ili smo umislili.

Sto se tice veze karakter-genijalnost[ili licnost-genije],tu se opet moramo osloniti na statistiku,odnosno na one ljude koji su od vecine covecanstva smatrani genijima[zlatnim standardima] i malo „prosetati“ po njihovim biografijama. Nazalost,vesti su veoma lose,ogromna vecina genijalnih ljudi je imala[bolje reci ispoljavala] mnogo vise losih nego dobrih karakternih osobina. Naravno da to nije apsolutno pravilo,ima mnogo i obrnutih slucajeva,ali ovde rec-mnogo,oznacava procenat od desetak posto! Zasto je to tako...pokusacemo da odgovorimo u poglavlju o bolestima i negativnim osobinama jednog genija iz jednog posebnog ugla jer nauka,narocito psihijatrija i psihologija osim shvatanja povezanosti izmedju velikog uma i poremećaja licnosti,psihe i karaktera,ne moze medicinski da potpuno objasni tu vezu.

16.

POL

Ne bih ovde stao na stranu ni Vajningera niti na stranu ekstremnih feministkinja. Jeste da je Vajninger na zaista detaljan i na oko izuzetan, logican i uverljiv nacin opisao problem polova, karaktera i genijalnosti u svom delu Pol i karakter ali to ne znaci da je takav njegov stav i apsolutno tacan. Ne bih se ozbiljno osvrtao ni na one ekstremne stavove feministkinja da je zenski pol ne samo lepsi vec i daleko inteligentniji i sposobniji. Cinjenica je da medju „priznatim“ genijalcima, pa i onih koje ne ubrajamo u genije vec u izrazito pametne ili visokoumne, ima daleko vise muskaraca. Zasto je to tako? Da li pol zaista ima ulogu u tome ili iza svega stoji nesto drugo, hajde da probamo da razjasnimo.

Vec sam u poglavlju o inteligenciji naznacio neke razlike izmedju muskog i zenskog intelekta i obradio temu povezanosti pola i koeficijenta inteligencije, pa se ovde ne bih opet vracao tome. Ta razlika u visini inteligencije ima sasvim evolucijski koren, i apsolutno je vezana za alfa muzjaka. Jeste da u danasnje savremeno i vrlo umno doba, pozivanje na tako nesto, deluje neverovatno, cak i površno, [narociti kod kreacionista], ali taj odnos alfa muzjak-zenke-potomstvo, ostavio je traga u evoluciji mozga, ali je vrlo vazno napomenuti da se evolucijski, vremenom i gubi, jer u ljudskom drustvu vise nemamo potrebu za takvim odnosom, sto ce dovesti do toga da se u skorijoj buducnosti muskarci i zene po intelektu nece razlikovati. Za sada bi to trebao biti neki odnos ,3:2 u korist muskaraca, sto se inteligencije tice, medjutim treba razmotriti zasto je realnost ipak drugacija, odnosno zasto takav odnos nije i u broju genija ili izrazito pametnih ljudi, vec nam odnos pokazuje znatniju razliku 2:1, pa cak i vise.

Mozda je Vajninger, u jednom delu u pravu [ne u celini, svakako], ali ni to prisvajanje jednog dela njegovog objasnjenja, neće nam doneti neku bitniju promenu u ovoj razmeri, možda bi trebalo razmotriti prethodne obradjene pojmove i videti da li se tu negde krije uzrok. Sto se kreativnosti tice, ne bih mogao da nadjem primedbu zenskom rodu, čak mislim i da su kreativnije od muskaraca ali je izvesno da to potvrđuju na sasvim pogresnom mestu, to je cinjenica, i tu cu vec naci razlog zasto ih nema dovoljno u oblasti, slikarstva, filozofije, filmske umetnosti, poezije... sa prozom i naukom stoje nesto bolje ali jos uvek daleko od dovoljnog. Pitanje je zasto svoju kreativnost usmeravaju na pogresne stvari? Zaista mi je neverovatno da muskarac moze da bude bolji pesnik od zene, nikada se necu sloziti sa stavom da su muskarci emotivno jaci i osetljiviji, a ipak, cinjenica je da smo kroz istoriju imali desetak dobrih pesnikinja a na stotine dobrih pesnika. Izuzmimo kreativnost, uzmimo talente, zivotne okolnosti, volju i zelju, bar tu ne postoje razlike ali opet nemamo realno objasnjenje. Hajde da se slozim da je vecim delom ljudske istorije zena bila inferiorna i diskriminisana od strane muskaraca, sto je veliki deo objasnjenja za toliku razliku, ali u dvadesetom veku i pocetkom dvadeset prvog gde se situacija po tom pitanju drasticno promenila u korist zena, njih opet nema dovoljno medju velikanima covecanstva.

Mislim da problem zaista nastaje otuda sto zene jos uvek nisu dovoljno razvile onaj deo mozga koji im jos uvek „govori“ da prevashodno trebaju da budu majke i vaspitaci svog potomstva a ne da se bave poslovima koji su „namenjeni“ muskarcima a jos manje da se bave duhovnim i uzvisenim pitanjima covecanstva. Licno sam upoznao jednu osobu zenskog pola, koja je zaista neverovatno pametna i visoko inteligentna i koja ima neverovatan, uzvisen, zaista izuzetan dar za knjizevnost, i koja je taj uzviseni zivotni poziv i izabrala, ali koja mi je rekla: - „prvo brak i potomstvo, a kasnije sta napisem i uradim“. Verujem da tako razmislja bar 90% zena. A jos veci je

problem sto i one koje suprotno razmisljaju a isto su toliko talentovane i pametne, odaberu zivotni poziv koji nije u oblasti uzvisenog stvaralastva. Da li je to strah, odnosno neverovanje u svoje mogucnosti, ili nemaju osecaj za one prave zivotne vrednosti, gotovo da sam siguran da je to u pitanju, a zasto je tako, ne shvatam, mozda ce se, i nadam se da hoce u buducnosti takav njihov stav promeniti. Ne vidim razlog zasto jedna visoko inteligentna devojka ne bi uzela neko uzviseno stvaralastvo kao „zanimanje“, vec ekonomiju, prava ili menadzment, koji nisu pozivi kojim bi se neko dicio. Do sada sam upoznao samo jednu zensku osobu u zivotu, jedna devojka koja ima sve potrebno od osobina za genija i svesna je toga, i sto je najbitnije izabrala je poziv koji vodi u genijalnost i lagano tim putem i ide... da li ce „izdrzati“, odnosno da li ce proraditi „ono zensko“ u njoj i naterati je da skrene s tog uzvisenog puta, pokazace buducnost. Njoj sam i posvetio ovu knjigu. Ali sta je sa ostalima...? Svako treba da ima najuzviseniji odnos prema svojim darovima, i da svoje stvaralastvo stvara u skladu sa svojom „duhovnom visinom“, na zalost ima mnogo osoba zenskog pola koje se trose ispod svog duhovnog kapaciteta i ispod mere svoje inteligencije. To je jednostavno veliki greh prema sebi, najveći. Nadam se da ce sve vise osoba zenskog pola koje imaju takve velike potencijale, shvatiti na kojim tockovima lezi istorija [ne na tockovima mercedesa], jer dolazi vreme da se onih 2:1 za muskarce, drasticno promeni. Uz svo postovanje Vajningera koga smatram jednim od tri najveca genija covcanstva, pokazite mu da nije bio sasvim u pravu! U suprotnom, ako je istina ono sto veliki Oto tvrdi, onda nam ostaje samo da cekamo da s vremena na vreme bljesne jedna velika zvezda u obliku izuzetne genijalne zene, kao sto je to do sada bio slucaj kroz istoriju.

SAMOSVEST

Pojam samosvesti ovde necu obradivati kroz njenu suvu filozofsku definiciju jer podrazumeva neke aspekte koji nisu bitni za temu knjige. Prevladavaju cu je obraditi kroz sistem, samosvest-genijalnost, odnosno kroz prizmu sagledavanja sopstvene vrednosti. Tako samosvesnost mogu definisati kao svest o svojim mogucnostima i ogranicenjima, bez ulaska u oblasti samosvesnosti o postojanja svojeg-ja, svojim zeljama i mislima, postupcima ili istinskim osecanjima. Dakle, iskljucivo kao svest o svojoj vrednosti i samoprihvatanju istih.

Samosvest o svojim vrednostima [a one mogu biti i negativne i pozitivne], dakle o opstima manama i vrlinama, je najbitniji osnov samopouzdanja a kao takva, osnova je i volje. Borba izmedju sopstvenih vrlina i mana, odnosno svojih mogucnosti i nemogucnosti spada u takozvane unutrašnje borbe coveka i predstavljaju stalni vid samopreispitivanja. Takav vid borbe se vodi u nasem nesvesnom uvek, cak i kada spavamo.

Medjutim, kada dodje u svesno, a to se jednom mora desiti, moze dovesti do dve stvari, ili do apsolutne svesnosti o svojim pozitivnim vrednostima i potiskivanje negativnih [u svojoj svesti a ne u ocima drugih], sto vodi do izuzetnog samopouzdanja i vere u sebe ili do obrnute situacije, pronalazenje mnogo vise svojih negativnih vrednosti nego pozitivnih, sto moze biti izuzetno pogubno, odvesti coveka u provaliju inferiornosti ili vrlo cesto i do samoubistva. Zato se ovakvom nacinu preispitivanja mora pristupiti vrlo obazrivo i uvek sa pozitivnim mislima. Pronaci sredinu, odnosno shvatiti da je broj vasih losih i dobrih vrednosti, tu negde, izjednacena, sto bi dovelo do jednog bezopasnog shvatanja, sebe i svojih mogucnosti, pa sebe tako i prihvatiti [kao prosečnu osobu], jednostavno nije moguca, odnosno, moguca je

ako površno preispitujete sebe. Ali ako zaista želite da se duboko „upetljate“ u svoje moguće vrednosti, kao što rekoh, budite vrlo obazrivi, jer istina vodi samo u krajnost.

Jos nešto bitno, vezano za samopouzdanje... ako ga nemate dovoljno, uvek pokušavate da ga pronađete ili da ga steknete, to je pogrešan i opasan pristup, jer samopouzdanje nije časa vode pa da je popijete, takvim traganjem za samopouzdanjem samo gubite i tonete u još veće beznadje. Jednostavno treba biti svestan koliko realno vredite, i potiskivati negativne vrednosti, tako se stiče samopouzdanje. Ne možete jacati samopouzdanje stalnim pricanjem sebi da ste pametni ako dokaz za to nemate, ili još gore, imate na testu inteligencije prosečan rezultat. Ne možete ubedjivati sebe da ste duhoviti ako to vaša okolina ne primećuje kao vašu odliku. Pronađite ono u čemu ste najjači i to potencirajte, sve ostalo izbacite iz glave i ne pokušavajte da ih koristite, odnosno da pravite od negativnog-pozitivno, to će vam se samo obiti o glavu.

Može se vrlo lako desiti da vi svoje pozitivne kvalitete ne prepoznate, i da vam na to ukaze vaša okolina, onda treba sebe preispitati u vezi te osobine jer je velika verovatnoća da je okolina u pravu, time postajete svesni i tog svog kvaliteta i daleko doprinosite svom samopouzdanju.

Samopouzdanje nemojte mesati sa ohološću, hvalisanjem ili nadmenošću, to upravo rade oni kojima samopouzdanje fali ili oni koji jesu istinski geniji [ali verovatnoća za to je neizmerno mala]. Ali isto tako ne treba „cutati“ o pozitivnim vrednostima koje imate, ali to dokazujete na sasvim drugi način, ako mislite i kazete da ste, recimo, nacisti, ne smete ostati samo na toj recenici, već je potvrditi tako što će okolina shvatiti kroz vašu priču da ste zaista nacisti. Samosvest o svojim kvalitetima ne podrazumeva skromnost, to dobro zapamtite, već naprotiv, stalno dokazivanje da zaista imate kvalitete. Upravo je to jedna od najbitnijih odlika genijalnih

ljudi,samosvest o svojim kvalitetima,potiskivanje u nesvesno svojih mana i uporno insistiranje i dokazivanje svoje pameti,inteligencije,mudrosti...! Ne postoji u istoriji genije koji je bio skroman,naprotiv,gotovo svi su bili intelektualni narcisi!! Budite sigurni da ljudi koji nisu svesni svoje genijalnosti,uistinu i nisu ni blizu genijalnoj osobi. Svi genijalci su svesni da oni zapravo jesu geniji! Vecina njih su se zaista u svom okruzenju i nadmeno ponasali,ali sa pravom. Samosvestan i samopouzdan covек „drzi do sebe“i izdize sebe. Pogotovo sto se prema ljudskoj gluposti i treba tako ponasati. Takav covек sebe ne ponizava,ne nipodastava,ne zanemaruje svoje mogucnosti,zelje,misljenja, vec naprotiv,uzdize. Ali,lazno samopouzdanje,dakle ono koje nema osnova i pravo,istinsko samopouzdanje,vrlo lako cete prepoznati,pa samim tim i lako shvatiti ko jeste a ko nije, ne obmanjivac, vec samoobmanut.

Uz jos jedno podsecanje da ako do sada niste preispitali sebe a zelite to,dobro se pripremite,budite oprezni i pozitivno razmisljajte,jer to je vrlo ozbiljan,cak mozda najozbiljniji covekov korak u zivotu. Spoznati samog sebe,nije igra,vec izuzetno ozbiljna stvar,koja vas moze vinuti u nebo ali i odvesti u mrak.

Sto se tice samosvesti o svojim pozitivnim vrednostima,narocito onim bitnim za genijalnost-dakle samosvest o genijalnosti,direktno ide u temelje kule i to u onaj deo koji trpi najvece opterecenje.

MORALNOST

Naizgled, tema koja sa genijalnoscu nema apsolutno nikakve veze, ali se mora obraditi kao i karakter, u sklopu povezanosti genije-moral. Necu ovde iznositi razne definicije, teorije i objasnjenja moralnosti kao pojma, od strane razlicitih eticara ili razlicitih oblasti [psihologije, filozofije, religije], jer bi to zaista bilo bespotrebno i oduzimalo mnogo prostora, a i sam se ne slazem sa gotovo bilo kojim i bilo cijim stavom o moralnosti. Jednostavno, za razlikovanje dobra od zla, pravde od nepravde, nije potrebno nikakvo objasnjenje [za razliku od njihovog izvora], jer ova knjiga i nije namenjena tikvanima kojima treba objasnjavati tu razliku kao i nabranje koje su to osobine dobre a koje ne, takvim ljudima, nize vrste, treba dobar neurohirurg radi uspesne lobotomije, a ne ovakva knjiga.

Licno za moralne vrednosti coveka [bez obzira na moj „poluateisticki“ stav] smatram samo one date i izvedene iz moralnih zakona ili nacela starog i novog zaveta. Naravno, to ne znaci da moralnost ima koren u tim biblijskim nacelima, vec suprotno, da oni imaju koren u moralnim vrednostima jos od postanka homo sapiensa. Sva moralna nacela, ustvari, imaju koren u altruistickom genu, kojeg svaki covек poseduje, ali se nazalost kod svih i ne ispoljava [opet uticaj zivotnih okolnosti i okruzenja] u fenotipu. Osim tog „gena dobra“, naravno da posedujemo i „gen zla“, koji se u odsustvu pravilnog odgoja, vaspitanja i zivotnog okruzenja, uvek ispoljava u fenotipu jer jos uvek spada u dominantniji gen od altruistickog. Ne treba zaboraviti sta je, i kako je tekla evolucija do zivotinje zvane homo sapiens. Covек je jos uvek po prirodi zao, ali se njegovo zlo drzi pod kontrolom uz pomoc straha [religija i pravna drzava] i vaspitanja i dobrog okruzenja [altruisticki gen postaje dominantniji u fenotipu.]. Ne mozemo zreloom coveku, usaditi bilo

kakvu novu moralnu osobinu niti on može izgubiti neku drugu koju poseduje, isti je slučaj, naravno, i sa zlom. Sve što se odnosi i na karakter [ličnost], odnosi se i na moralnost, jer je ona sama deo karaktera.

Zasto sam naveo moralna nacela biblije, pa zato što su ljudi najviše upoznati sa njima ali i zato što je moralnost u onom pravom smislu, upravo to, što biblija govori. Sve što nije izvedeno iz ovih biblijskih moralnih nacela, ne smatram zlom, odnosno ne priznajem ni jedan zakon koji nema svoj koren u biblijskom moralnom nacelu a samim tim i altruističkom genu, kao korenu prethodnih. Sve van toga, jednostavno nije u skladu sa ljudskom prirodom ali može biti u skladu sa njenim zakonima. Zbog toga rasprave o tome šta se sve to može smatrati dobrim a šta zlim, jednostavno smatram apsurdnim. Ne vidim nikakvu potrebu ni za „naukom“ zvanom etika. A o ostalim ... naročito „naučnim naglabanjima“ o problemu i korenu moralnosti, ne želim ovde ni da pišem [pa i o nekim teističkim].

Da se vratim na temu odnosa genijalnosti i morala. Još jedna „ružna vest“ ... visoka moralnost i izrazito visoka inteligencija, jednostavno su u svadji. Mada je, iskreno govoreći, visoka moralnost u svadji sa svakim čovekom. Geniji, opet se pozivam na statistiku i biografije, imaju manji ili veći problem sa moralnim nacelima. Visoka moralnost u velikom broju slučajeva može biti jedina prepreka ka genijalnosti, jer može da onesposobi čovekovu slobodu u stvaralaštvu. Nice je to lepo opisao kroz čuvenu rečenicu - „moral predstavlja organizovano gusenje ispoljavanja snaznih, svestranih i stvaralačkih nastrojenih ličnosti“. Ohrabruje to, da se uglavnom gaje moralna nacela, koja većim delom nisu fizički usmerena ka drugom licu, već su to većinom nemoralnosti koje su usmerene prema sebi i koje pogadjaju najviše samog genija i sablaznjuju njegovu okolinu ili su u pitanju „verbalna nemoralna“ prepucavanja sa drugim licima. Mada ima i suprotnih ekstremnih primera, gde su zlo nanosili fizički, drugim licima, opravdano ili neopravdano [ako se za zlo uopšte može koristiti reč - opravdano], Njuti je

kaznjavao tako sto je slao ljude bukvalno na kasapljenje. Bilo koje poglavlje da pisem,uvek mi se prvo javi slika Isaka Njutna. Njutn je cini mi se „olicenje“ izuzetnog genija pa i mudraca koji je sve moguće intelektualne osobine i lose karakteristike[naravno i one zle],“skupio“ na jednom mestu[u svom mozgu]. Koliko je dobrog ucinio za covecanstvo toliko je zlog ucinio ljudima[i sebi],ali je tu kod njega uz uticaj „bolesnog genija“ ,veliku ulogu odigrala i zivotna okolnost.

Izvoriste nemoralnosti kod genija,probacemo opet da pronadjemo u onom poglavlju o bolestima i negativnim osobinama genija.

Sad bih morao tvrditi da nemoralnost mora uci u zid kule, jer genije nije genije ako je visoko moralna licnost[ovo sam morao da napisem,ali jedva i sa zaljenjem]. Opet,kao sto smo rekli,visoko moralna licnost,tesko da postoji kod bilo koga. Da li onda mozemo Isusa,Budu,Konfucija,Gandija...smatrati genijima jer imaju sve potrebne osobine ali su i visoko moralni? Pa naravno da mozemo, jer pojam-vecina,ne znaci isto sto i-svi. Oni su upravo zahvaljujuci svojom apsolutnom produhovljenoscju izbegli „zamku“ u koju je upala vecina genijalnih ljudi. A da li ih mozemo smatrati genijima ako nisu bili stvaraooci[jer stvaralastvo sam stavio u temelje kule]? O tome,upravo govori naredno poglavlje...

STVARALASTVO 2

Stvaralastvo ne mora bas uvek biti posredno i materijalizovano da bi drugi ljudi saznali za njega. Vec smo u poglavlju o stvaralastvu govorili da genijalnost mora biti „pokazana“ da bi ljudi saznali za stvaraoca,a stvaraoca mogu upoznati samo preko stvorenog dela.

Postoje jos tri vida stvaralastva,a to su duhovno,„teritorijalno“ i politicko. Prvo je proizvod iskreirane ideje koja se usmenim[nekada i pismenim,ali to nije tema]prenosenjem „s kolena na koleno“ razvila u jedan duhovni pojam ili cak pokret koji je izvrсило ili vrsi ogroman uticaj na covecanstvo. Najcesce su to religije i njeni tvorci,kao Hriscanstvo,Islam ili pokretaci zivotne filozofije kao Buda,Gandi ili Konfucije. Niko od njih licno iza sebe nije ostavio nikakvo stvoreno delo[cak ni u vidu „skrabanja“ po papiru],niti su za svog zivota imali nameru da svoju filozofiju pretvore u nesto mnogo vece[pogotovo trojica poslednjih],ali su drugi to uradili za njih i od njihovih razmisljanja,vremenom napravili pokrete koji imaju dubok trag u covecanstvu. To je takozvano posredno duhovno stvaralastvo,gde nema za oko vidnog dela ali i gde sami tvorci ideja nisu ucestvovali u njenom sirem propagiranju,vec su to radili drugi. Ovde malo iskacemo iz „sablona“ genija ali kako u definiciji imamo-„duhovno..intelektualno...svojim delom ostavila dubok trag...“,moramo i ovakvo stvaralastvo i njihove idejne tvorce smestiti u genije.

Sto se tice „teritorijalnog“ stvaralastva,tu mislim na one velike vojskovođe i careve koje su svojom inteligencijom ,stvorili,kreirali i ostvarili ideju koju su zamislili. Naravno,fizickom borbom,ali kako borba i osvajanje spadaju u strategiju a sama strategija u manju ili vecu inteligentnu kreaciju,jasno je da su veliki osvajaci kroz istoriju posedovali velike umne sposobnosti[doduse

usmerene na krive vrednosti],i svojom borbom „stvarali“ sebi ili svojoj drzavi vecu teritoriju i korist. Sta onda sa njima uraditi,gde ih smestiti...Aleksandra,Napoleona,Dzingis Kana? Ostale velike osvajace poput Rimskih careva,Atile ili Mehmeda drugog,ne pominjem jer su oni svoju borbu vodili „silom“[brojnoscu vojnika ili nadmocnim oruzjem]a ne mozgom.Cak su[gore pomenuta trojica] imali i ono sto su bukvalno svi geniji imali-bili su poprilicno „udareni“ u glavu,ali im i inteligencije i to ogromne sigurno nije manjkalo. Odgovor se nalazi u reci-„uticaj“! Oni jesu menjali istoriju i teritorije,i jesu ostali upamceni...i ostace slavni sve dok poslednji homo sapiens ne okonca svoj zivot. Ali su imali mali[ili nikakav]umni uticaj na covecanstvo svojim stvaralastvom. Kada bi objasnjavali svoju planetu zemlju nekoj drugoj civilizaciji u kosmosu,kroz dela istaknutih licnosti,kome bi to palo napamet da uopste pomene vojskovodje i osvajace? Njihova dela ne spadaju u ono sto zovemo materijalno ili duhovno „dobro“. Dakle,oni nisu genijalci,vec samo inteligentni ljudi koji su krenuli pogresnim putem,odnosno imali iskrivljene vrednosti.

Politicko stvaralastvo,predstavlja takodje delo koje nije ocima vidno ali delo koje doprinosi velikoj dobrobiti narodu, drzavi ,u kojoj politicki stvaraoc deluje,pa cak i celom covecanstvu. Takvih primera gotovo da nemamo,osim jednog,koji je odmah posle toga svoj visoku inteligenciju a verovatno i genijalnost usmerio na potpuno pogresnu stranu i naneo zlo covecanstvu. Ali pod pretpostavkom da imamo takvih slucajeva,da li bi ispunili sve potrebno da ih nazovemo genijalnim. Da. I u samoj definiciji imamo rec..- nauke,kulture,POLITIKE,umetnosti...! Samo to mora biti pojedinac[dakle ne vlada,predsednistvo...] i mora od loseg napraviti[stvoriti] dobro. I to mora,naravno,uraditi svojim umom a ne upotrebom „aparata sile“.Posto takvih nemamo[osim onog zlog izuzetka],niti verujem da ce se bilo gde i bilo kada takva licnost pojaviti,mozemo konstatovati da politicar moze svojim

delom „postati“ genije,ali posto je to cista utopija,rec –„politike“,treba brisati iz definicije!

Dakle,teritorijalno i politicko stvaralastvo,ispadaju iz igre zvana genijalnost. Ostaju nam duhovno i „materijalno“ stvaralastvo. Duhovno mozemo podeliti u dve grupe,religiozno i ono koje se tice same zivotne filozofije.

„Materijalno“ ima tri grupe,umetnicko,filozofsko i naucno. Pa dalje umetnicko mozemo podeliti u vise

podgrupa,slikarstvo,arhitektura,kiparstvo,film,poezija,proza...! Ovo deljenje na grupe i podgrupe ne znaci da nemaju nista zajednicko niti da je jedna grupa ili podgrupa,“jaca“ od druge. Genijalnost se u sustini niti moze deliti niti meriti,mozemo samo subjektivno donositi misljenje ko nam je „blizi srcu“,a ovo deljenje na grupe je samo zbog sledeceg poglavlja,gde cu obraditi ne samo genijalnost u osnovi,vec i genijalnost[i genijalce] po oblastima njihovog stvaralastva,jer i tu ima nesto sto je specificko za svaku oblast.

GENIJALNOST,GENIJALCI

Kula je sagradjena,imamo i temelje, potporne stubove i zidove. Fali nam stepeniste da bi se na kulu uopste mogli popeti,bez njih nam je kula van upotebe. Ali o stepenistu nesto kasnije,do penjanja ima vremena...da vidimo prvo gde smo sta smestili i kako za sada izgleda nasa kula,odnosno da dobijemo odgovor sta je to uopste genijalnost.

Genijalnost je odlika pojedinca,koja u sebi mora sadrzati,kao prvo,izuzetno visoko inteligentnu individuu,zatim sposobnost iste da prepozna aktivatore i dozivi bljeskove inspiracije koje ga dovode do sto bolje ideje za kojom je bio u potrazi,potom neverovatna sposobnost da uz pomoc inteligencije,maste i imaginacije tu istu ideju iskreira[napravi i razradi] u svom svesnom delu mozga i na kraju da sve to stvoreno u glavi ume da svojim talentom za stvaralastvo,stvori. Uz sve to,mora postojati ogromna volja da se stigne do zamisljenog cilja ,odnosno stvorenog dela. Veliko znanje se podrazumeva,kao i samosvest o svojim velikim intelektualno-duhovnim vrednostima. Zivotne okolnosti joj moraju biti u vecoj meri problematicne ili bar u vecem delu zivota,jer samo takav zivot garantuje veci deo gore navedenog...i mora imati u sebi sukob i stalnu borbu oko religioznosti u ma kom obliku. I naravno,vec pomenuto...rodjenjem mora biti predodredjen,zatim da dobije ono sto se rodjenjem dobija i da kroz zivot stekne ono sto je potrebno steci. I na kraju,sve to ne bi vredelo da nema potrebne transcendencije koja ce dati potvrdu i pecat za sve navedene osobine. Ako vam fali makar jedna od ovih osobina[sto ne znaci da se u kasnijem dobu zivota nece pojaviti],do tada i vasa samosvest da ste u grupi „odabranih“ pada u vodu. Bilo kada u zivotu ako prepoznate sve ovo kod sebe,budite uvereni da ste nadahnuti duhom genija i bez obzira na sve

teskoce koje ce vas pratiti,iskoristite taj redak dar i stvarajte. Ne zaboravite da je genijalnost najveći moguci zivotni dar kojim su darovani samo toliko retki,da je milijardu posto veca sansa da dobijete na loto-u nego da vas obasja bljesak genijalnosti.

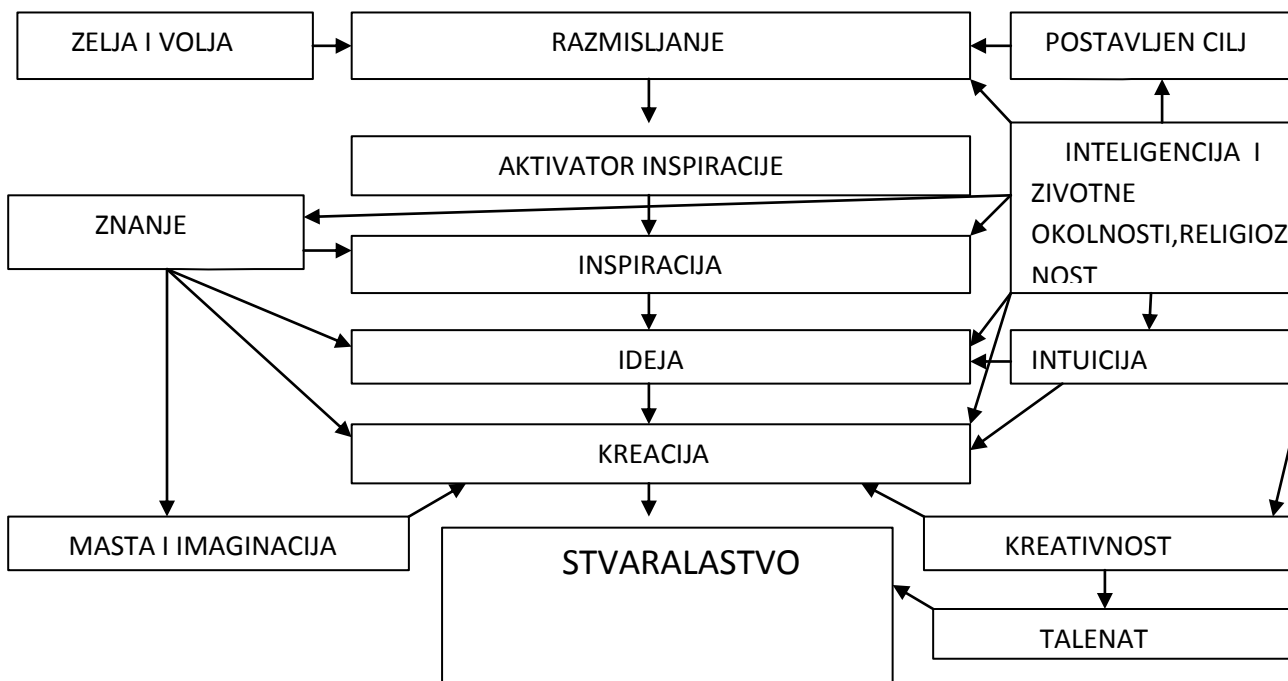
Jos jednom treba naglasiti da ne mora postojati povezanost izmedju genijalnog dela i genijalnog coveka. Genijalno delo ne garantuje genijalnost njegovog tvorca,dok obrnuto ni genijalni covek ne daje uvek genijalna dela. Vindelbanda ne mozemo uvrstiti u genije ali njegov traktat,„O slobodi volje“ je genijalno delo. Frojd je bio genije ali gotovo polovina njegovih dela nisu ni priblizno genijalna. Ali razlika je u tome sto je Frojd imao sve potrebne osobine genija i dao je bar jedno genijalno delo,sto i njega cini genijalcem. Vindelband nije imao sve potrebne „kvalifikacije“ za genija ali je u jednom inspirativno-kreativnom bljesku napisao svoj genijalni traktat o slobodi volje,sto ga ipak ne cini genijalcem. Dakle,gore nabrojane osobine MORAJU biti ispunjene.

Jos jedna kratka napomena,genijalca cine-potrebne osobine,njegovo delo i njegov zivot. Znaci,ne samo genijalni um i genijalno delo,nego mora imati i zivot ispunjen specificnim zivotnim okolnostima. Izostanak ovog poslednjeg,opet dovodi u sumnju njegovu genijalnost. Sta podrazumevam pod „specificnim zivotnim okolnostima“...u poslednjem poglavlju.

Jos nesto,vrlo bitno...genije je sveobuhvatni dar nabrojanih osobina. Dakle,genije samo prividno delimo po oblastima u kojima stvaraju. Ako se kaze za nekoga da je genijalni pisac,to samo znaci da se njegova genijalnost „ostvarila“ kroz knjizevni rad,ali izmedju genijalnog pisca i genijalnog slikara ili rezisera,ne postoji nikakva razlika. Stvaralastvo po oblastima je samo vid izrazavanja i dokazivanja svoje genijalnosti i zato ga mora biti i mora biti genijalno. Dakle,ove moje podele po oblastima i grupama,ne shvatajte bukvalno,vec samo kao pomoc,da bi lakse „putovali“ kroz naredna poglavlja.

Dakle,genijalnost po oblastima ne postoji...genije je jednostavno-genije,koje god stvaralastvo izabrao da se ostvari i dokaze.

Obecao sam „grafikon“ genijalnosti,odnosno sta treba da poseduje jedan genije i kojim putem treba[i mora] ici da bi dosao do genijalnog dela. Citav proces bi izgledao otprilike ovako:

Da se vratim osnovnoj temi. Da vidimo koja to genijalna dela i njihovi isto tako genijalni tvorci,kroz istoriju spadaju u zlatni standard genijalnosti. Jos jednom naglasavam da je genijalnost „nedeljiva“ osobina i da ne podrazumeva genija samo u jednoj oblasti,kojom se bavi. On samo stvara genijalna dela u oblasti svoje „struke“ a genijalnost je sveobuhvatna,jedinstvena...ako vam je lakse,genijalnost je poseban nacin duhovnog,umnog i fizickog zivljenja.Koristicu generalizovan pojam stvaralastva da bih izbegao mogucnost da knjiga postane nerazumna, za one koji nisu dovoljno upuceni u tematiku.Krenucemo od duhovnog stvaralastva.

Duhovno stvaralastvo! Kao sto sam vec opisao,njega mozemo podeliti na dve oblasti,religiozno i stvaralastvo zivotne filozofije. Dakle,duhovno stvaralastvo se ne materijalizuje,vec se završava kreiranjem u glavi a zatim govorom ili mnogo cesce zivljenjem svoje iskreirane ideje,prenosi onima koji u takvom nacinu zivota vide dobar nacin za svoje zivotno prosvetljenje i produhovljenje. Nesto kasnije,same pristalice ili pratioci svog „duhovnog ucitelja“ prenose tu ideju drugima i piramidalno je sire. Ako „ideja“ postane u velikoj meri prihvacena,dugotrajna i ostavi dubok uticaj na veliki broj ljudi,stekla je pravo na naziv-genijalno delo. Ukoliko njen tvorac svojim osobinama i zivotom takodje „ispuni uslove“,imamo ujedno i genijalca.

Religiozno stvaralastvo! Ovde nemamo dvoumljenja,koga to uzeti za zlatni standard genijalnosti,ni po duhovnom stvaralastvu,niti po duhovnim stvaraocima. A iskreno nemamo ni poseban izbor,sto ipak ne umanjuje vrednost Hriscanstvu i Islamu kao i Isusu Hristu i Muhamedu. Naravno da ih ovde necu gledati kroz prizmu bozjeg sina ili proroka,jos manje kao moguće „pisce“ novog zaveta ili kur’ana[onda ne bi ni spadali u duhovne genije],vec kao obicne ljude sa „potrebnim osobinama,delom i zivotom“ koji im je obezbedio taj uzviseni naziv-genije. Isus Hristos...pojavió se „niotkuda“ sa sjajno iskreiranom idejom-da ocisti svoj narod od onoga sto u njemu i njegovoj veri nije valjalo[a nije valjalo mnogo toga]. Da izbrise zlo,pokvarenost,stradanje,jednom izuzetnom idejom,u koju je toliko verovao da je zbog nje prineo i sam sebe kao zrtvu. Isto to u vecoj ili manjoj meri,ucinili su na bazi njegove ideje i njegovi „naslednici“. U cemu lezi genijalnost njegove ideje,bespredmetno je raspravljati[knjiga nije namenjena ljudima ostecenog mozga]. Da vidimo u cemu je genijalnost samog Isusa. Kreacija njegove ideje prevazilazi bilo sta danas poznato u oblasti duhovnog stvaralastva a inspiraciju kao i njenog aktivatora mozemo traziti samo na jednom mestu-u oblasti transcendentnog,bilo to zaista bozansko ili nesto sasvim drugo,jednostavno drugo objasnjenje ne postoji. Inteligenciju samog

Isusa je takodje suvisno komentarisati, a jos vise mastu i imaginaciju. Samosvest? Pa verovatno je bio ili bolesno samosvestan ili je samosvest o bozanskom poreklu realna, sta god da je, uklapa se u kalup. Volja da dostigne cilj, ogleda se u samom njegovom svesnom stradanju... takvu volju necemo kod nikoga vise naci. Zivotne okolnosti i specificnosti, mozemo samo razmatrati sa stanovista jevandjelja, pa ako uzmemo i da je 10% toga tacno, a nema razloga za sumnju, dobijamo opet potrebno „zivljenje“ za jednog genija. Jedini koji krsi osnovno pravilo mudrosti, i postaje mudrac u tridesetim, sto dovoljno govori o njemu. Karakter i moralnost... isti slucaj, brise i to, ali uz pomoc svoje izuzetne produhovljenosti. Bolest..o tome kada dodjemo na tu temu. Mozemo reci da je Vajninger sasvim u pravu sto ovog coveka svrstava na mesto broj jedan, mada se po meni za to mesto [u duhovnoj genijalnosti] „bori“ i jos jedna licnost, ali opet naglasavam, to su subjektivni stavovi, genijalnost je tesko porediti i praviti od nje tablicu sa rasporedom mesta koje neko zauzima. Na kraju, naravno, treba pomenuti i proroka Muhameda. Vecina onoga sto vazi za Isusa, nema razloga da ne vazi i za samog osnivaca Islamske vere.

Stvaralastvo zivotne filozofije! Sidarta

Gautama, Konfucije, Gandi, Zaratustra, Mani... su vise bi bilo da ih sve pojedinačno „obradjujemo“. Ovde imamo daleko veci izbor u pronalazenju zlatnih standarda ali cemo ipak uzeti onoga koji je najpoznatiji i kojem bi svako iole normalan, dao „svoj glas“, Sidarta Gautama ili jednostavno Buda. Budizam... danas nazalost, priznat kao religija ali ja je, naravno, necu tretirati kao takvu, vec onako kako bi je tretirao i njen osnivač, dakle, najcistiji, najduhovniji oblik zivotne filozofije. Budizam je duhovno stvaralastvo nastalo bukvalno na lutanju psihe [ili duse] jedne licnosti. Njegova psiha je lutala stazama duhovnog sveta, cesto i pogresnim putevima dok nije pronasla onaj pravi, put istine i prosvetljenja. Citav izvorni budizam se oslanja na cetiri „istine“ koje su ustvari uzrocno-posledicni

prirodni lanac, koji ce nas odvesti u zivot bez patnje i do konacne spoznaje, produhovljenosti ili prosvetljenja. Posto ovde nije tema ni budizam kao ucenje niti je knjiga o religiji, vec o genijalnosti, necu, naravno, ulaziti u sustine „cetiri istine“ i objasnjavati nacin kako da dodjemo ili kako se dolazi do prosvetljenja. Bitno je to da su ove cetiri istine [smatram ih i bukvalno istinama] i sve ono sto je „izvuceno“ iz njih, dakle citav taj lanac kauzalnosti, toliko savršen da u sebi sadrzi najvise moguće stupnjeve svih potrebnih petnaestak osobina. Zato je i Budizam i Buda po mom subjektivnom misljenju, ipak broj jedan. Daleko od toga da njega i njegovo ucenje takvim mojim stavom kroz ovu knjigu propagiram, ali sam siguran da moje misljenje deli svako ko je dosao u kontakt sa ovim ucenjem i razumeo ga. O samom Sidarti, ne znamo mnogo, odnosno o njegovom zivotu pre odluke da „pronadje istinu“, tesko da bi iko poverovao u onu simpaticnu ali vrlo poucnu pricu o njegovom „prvom izlasku u svet“, medjutim, sto se zivotnih okolnosti tice, dovoljno je i ono malo sto znamo o njegovom i fizickom i duhovnom lutanju i nacinu zivota. Njega posebno kao genija ne treba „dokazivati“ vec je dovoljno samo njegovo duhovno delo, jer takvo delo ne moze biti nista drugo nego delo genija, pa je on izuzetak u prici da genijalno delo ne dokazuje genija. Sto se moralnosti tice, kao i kod ostalih duhovnih stvaralaca, oni su samoju duhovnoscu bili zastiveni od „upotrebe bilo kakvog zla u sebi“. Dakle, slicne price nalazimo i kod gore nabrojanih stvaralaca zivotne filozofije, ali ipak postoji izvesna razlika [ovoga puta ne subjektivna], neki od njih su ustvari samo obuhvatili druge, da ne kazem tudje ideje i smestili u jednu [Mani], neko je ziveo u doba o kojem zaista ne bismo mogli da pricamo [najmanje o njegovom zivotu i karakteristikama], pa ga ne mozemo „realno proceniti“ i tvrditi da je genijalan, bez obzira sto njegovo duhovno delo to donekle jeste [Konfucije], a neko je opet „samo“ ziveo svoju filozofiju i ziveo za nju, bio mudar ali i ako bi ga svrstali u genije, ne bi mogao biti svrstan u zlatni standard [Gandi]. Ostaje nam dakle Sidarta Gautama Buda, Mohamed i Isus Hristos, kao ti zlatni standardi duhovne

genijalnosti, prema kojima možemo praviti sopstvene subjektivne liste upoređujući ih sa ovom velikom trojkom. Na kakav god način da pristupite upoređivanju, i senzitivnost i specifičnost takvog upoređivanja biće 100%.

„Materijalno“ stvaralaštvo! Znam da dosta grubo zvuči ova reč-materijalno, zato ću je uvek stavljati pod navodnike, jednostavno, nemam bolji termin koji bih upotrebio za nešto što je delo ljudske ruke i što je vidno okom. Ovakav vid stvaralaštva sam podelio u tri osnovne grupe, umetnost, filozofiju i nauku ali opet moram obradivati temu kroz njihove podgrupe ili oblasti, trudicu se da obuhvatim samo one visoko značajne [opet subjektivan utisak], da bih ih sveo, možda i neopravdano na nešto manji broj.

Umetnost! Svakako najstariji vid stvaralaštva, star bukvalno koliko i sam ljudski rod. Od prve skrbotine pećinskog čoveka na zidu pećine ili prve molitve upućene bogu plodnosti da im da hranu, pa sve do velikana muzike, slikarstva, književnosti... u novijoj istoriji, ne prestaje da nas opećinjava. Sasvim sigurno da čovek u svom arhetipu, pored homo religiosusa, „nosi“ i homo creatora. Oblasti koje spadaju u umetnost a po mom mišljenju mogu biti i potencijalno genijalne su-slikarstvo, komponovanje, književnost i filmska umetnost. Kiparstvo, arhitekturu i valjarstvo ću svesno skinuti sa liste, ne zbog toga što ne mogu biti genijalni, naprotiv, već zbog same dužine knjige a lično mislim i da su ova tri vida umetnosti, manje interesantne čitaocima [nazalost]. Fotografija, kao vid umetnosti, gluma, muzika, svakako da zaslužuju svaku pažnju i traže izuzetan dar, ipak ne mogu biti svrstani u genijalnost, niti njihovi akteri u genije, ma koliko dobri bili u poslu koji rade..to je ipak „samo“ čist talenat.

Slikarstvo! Slikarstvo je ustvari izraz iskrenih ideja ali i emocija na nekoj dvodimenzionalnoj površini. Ovde u definiciji je jako bitan termin-„emocija“ jer umetnost podrazumeva i njih za razliku od filozofije i nauke. Zato se

umetnost mozda i neopravdano smatra najuzvisenijom genijalnoscu,ali ne zaboravite da je u nauci i filozofiji potrebno nesto drugo sto je za umetnost ne vazno. Neopravdano je i reci da,pogotovo u slikarstvu,masta i imaginacija imaju najveću ulogu,ona je podjednako u upotrebi kod svih genijalnih oblasti. Za slikarstvo je vrlo vazno znati da one slike koje su na oko zaista lepe ili ona slika koja najverodostojnije prenosi lik iz realnosti u dvodimenzionalni svet,ne spadaju obavezno u vredne umetnicke slike. Vrednost slike zavisi od onih detalja koji joj daju svaku posebnost,odnosno pokazuju kreativnost slikara,kao sto su percepcija prostora,svetlost,senke,boje,teksture,tonalitete,imaginacije pokreta likova...! Jedan slikar uvek slika ne ono sto vidi vec ono sto zeli da vidi,i to je najbitnije ,a sve to zavisi od njegovog mentalno-emocionalnog pogleda na stvarni ili izmisljeni lik koji zeli da naslika. Ostalo je stvar kreativnosti i same kreacije,koliko ce on to uspeti da docara pre svega u svojoj glavi a zatim talentom za slikanje,sve to tacno kako je zamislio prenese na vidnu površinu. Dakle,genijalnu sliku cine najsitniji i najfiniji detalji koji joj daju posebnost da sliku vidite u gotovo tri dimenzije,kao pokretnu..kao i to da iz same slike imate nesuglasice u svojoj glavi sta je slikar hteo tacno da slikom kaze,ili o njegovim mislima i emocijama u trenutku stvaranja dela. To je ono sto razlikuje genijalnog od odlicnog slikara. Prelazimo na zlatne standarde,ovde je konkurencija zaista zestoka,kao i u svim oblastima umetnosti,ali izdvojicu par slika i dvoje njihovih stvaraoca,iskljucivo iz razloga sto imaju dve posve razlicite slikarske karakteristicne crte kao i zbog cinjenice da nema dvojbe da se radi o dva genijalna slikara. Francisko Goja i H.v.R.Rembrant! Rembrantova dela krasi,slobodno je mogu nazvati –fenomenologija,zatim boja,kontrasti i svetlosni „efekti“,kao i izvredno odabrane istorijske teme,odnosno ideje koje je dobijao pre svega zbog odlicnog inspirativnog aktivatora-poznavanja biblije i istorije. Njegovi portreti i autoportreti kojih ima zaista mnogo,predstavljaju odlicna umetnicka dela ali ipak ono po cemu njegovo stvaralastvo smatramo genijalnim jesu slike sa istorijskim i biblijskim

motivima. Osim nadahnutog poigravanja senkama i bojama ,karakteristicno za njegova dela je nesto sto kasnije nije uspeo niti jedan slikar,svi likovi na njegovim slikama su predstavljeni u toku nekih aktivnosti. To samo po sebi nije naravno znacajno ali su te aktivnosti prikazane tako uverljivo da bukvalno imate u ocima „pokretnu radnju“,gotovo da izvodjenje te radnje gledate u vremenu. Nocna straza,cas anatomije,Jevrejska nevesta,Hristos u Emausu...i mnoge druge velicanstvene slike ovog umetnika ,zaista ostavljaju bez daha. I sam Rembrant,kao najpoznatiji i najpriznatiji slikar baroka je sluzio kao primer mnogim, kasnijim generacijama slikara koji su vise ili manje uspesno pokusavali da ga imitiraju. Zanimljivo za njegovo stvaralastvo,da je jedini slikar cije su slike bile falsifikovane jos za vreme njegovog zivota,a o sudbini njegove genijalne „Nocne straze“ se moze gotovo snimiti film ili napisati roman. Sto se tice Rembrantovih genijalnih osobina,sve potrebno je imao,plus „opstu obrazovanost“,potkrepljenu odlicnim poznavanjem filozofije[koja je jednim delom i uticala na njegov rad]. Sto se zivotnih okolnosti tice,Rembrant je kao i vecina genija, mnogo propatio kroz zivot,narocito ranom smrću svojih sinova i zene kao i velikih novcanih nedaca. Francisko Goja...slikar,koji je imao najveći uticaj na kasnije generacije slikara devetnaestog i dvadesetog veka,pa cak i danas. Naravno,kada se pomene Goja,uvek se prvo pomisli na legendarne „Maja desnuda“ i „Maja vestida“,kao i na njegove spektakularne genijalne grafike,ali je njegovo stvaralastvo ,naravno,daleko vece i uzvisenije. Ono sto izdvaja Goju od drugih slikara je pre svega sloboda i smelost izrazavanja kroz slike. Njegov kriticki um nije postedeo nikoga,pa kroz njegove slike,narocito u kasnijem periodu zivota vidimo,ironicne i jako „kreativne napade“ na sve ono sto se u to vreme nije smelo „dirnuti“ . Narocito ga krasi izuzetna mastovitost,pomesana sa mistikom koju izrazava kroz svoje grafike pune fantazije i apstrakcije. Goja je inace jedan od dokazano najintelligentnijih ljudi od kada se vrse „merenja“iste. Zivotne okolnosti,pravi primer dizanja u nebo i pada u mulj zivota po nekoliko puta,zatim progoni inkvizicije,gubljenje

sluha, bolesti...! Prolećem mislimo kroz istoriju slikarstva, upoređujući poznate slikare sa zlatnim standardima, pa mi se ona početna lepeza velikana slikarstva znatno suzila... Leonardo Da Vinci, Van Gog, Pikaso i Mikelandjelo, Rafael, Velasquez, Dali i njihova genijalna dela, Monaliza, Tajna večera, Vitruvijanski čovek, Irisi, Zitno polje sa cempresima, Gernika, Ogledalo, Neverni Toma, Narcis, Galatejin trijumf, Atinska škola... zaista mnogo genijalnih dela ali samo osam slikara, gore pomenutih, vidim kao genijalne, kroz citavu istoriju likovne umetnosti. Oni koji su ostali na samoj ivici genijalnog, a treba ih svakako pomenuti, Vermer, Renoar, Polok, Direr, Gogen, Lotrek i Esher, za koga sam se možda i ogresio što nije na gornjem spisku, ali kad ovako naglasim da su „ostali na samom pragu genijalnosti“, i čim sam ih nabrojao, mogu se i shvatiti kao geniji, jer su nijanse u pitanju [to vazi i za sve sledeće oblasti].

Komponovanje! Kao i kod slikarstva, veliki broj odličnih kompozitora može da zavara, i da opet stvori sliku vrlo jake konkurencije mogućih genija u ovoj oblasti. Komponovanje je, čini mi se najkompleksniji vid umetnosti jer čovek zaista mora da poseduje neverovatne osobine da bi ono što je iskreirao u glavi pokazao drugima ali ne tako što će oni videti njegovo delo, već onim težim putem, treba da čuju kroz muziku onu sliku ili onaj događaj, ono razmišljanje, koje je nastalo u njegovoj glavi. Utoliko je slikarima i piscima nešto lakše, bar u predstavljanju i shvatljivosti svog dela. Drugo, kompozitor mora prvo svojom muzikom da dopre do emocija slušaoca, da ih pokrene, da bi se tek onda otvorile i one druge čulne sposobnosti shvatanja. I na kraju, kao što slikar mora da uklopi mnoštvo likova, boja i stvari u sliku da bi iz nje moglo da se „cita“, tako i kompozitor mora da uklopi sve ono što je zamislio kroz desetine muzičkih instrumenata i stotine ljudi koji ih sviraju, da bi dobio ono što želi da pokaže i postigne. Još ako uz sve to mora da uklopi i glasove, da napise tekstove i bude i scenograf i režiser, kao što je slučaj sa operom [muzičkom dramom], onda vam je jasno zašto su genijalni

kompozitori, gotovo po pravilu, vrlo rano „odlepili“! Koga bi ovde mogli uzeti kao primer zlatnog standarda, pa svakako da bih pretrpio ogromne kritike ako to ne bi bio veliki Mocart. Ali cu se opredeliti za jos jednog genijalnog kompozitora, Vagnera. Njih dvojicu cu malo vise „obraditi“ takodje zbog velike razlicitosti, ali to ne znaci da su oni jedini zlatni standardi u komponovanju, tu su svakako Betoven i Bah. Za ostale...videcemo.

Mocart...oko ovog „momka“ se stvorila prava mala bajkovita prica, koja naravno, najvećim delom nije tacna, ali kao i sve pomalo bajkovite biografije velikana, ne treba ih brisati. Kada se prica o Mocartu kao geniju, obicno se u glavi stvori slika cetvorogodisnjeg deteta koji je, iz ciste dosade, jednom seo za klavir i poceo da svira i komponuje, a da pre toga nije imao nikakvog dodira sa muzikom. Takvo misljenje vlada i medju nekim poznavacima ove oblasti umetnosti i Mocartovog dela. Istina je sasvim drugacija [kao i kod Betovena i njegove gluvoce] ali ona ni najmanje ne menja sliku o Mocartu kao geniju. Mocartov otac je bio jedan od najvećih evropskih ucitelja muzike i upravo ga je on naucio da svira klavir, violinu i osnovama komponovanja. Genijalnost Mocarta lezi u tome da je on tako mlad, toliko brzo savladao sve to, da je vec u sestoj godini umeo da odlicno svira klavir i violinu, pa cak i da komponuje neke jednostavne kompozicije. Naravno, opet te proklete zivotne okolnosti...Mocartov otac je koristio sina vunderkinda, u neke krajnje tupave svrhe i kasnije je to ostavilo velikog i mucnog traga na njega. Tek, poprilično kasnije, Mocarta dodiruje pravi dah genijalnosti i nadahnuca koji od njega pravi najboljeg i najvećeg kompozitora u istoriji muzike. Ziveo je veoma kratko i ni malo lepim zivotom a ipak je iza sebe ostavio preko 600 muzickih dela, sto je zaista impresivan broj. Inspiraciju je crpeo ne samo od devojke koju je zaista voleo, vec i iz svih zivotnih nedaca, poput bolesti i njegove cuvene borbe sa djavolom. Kompozitori ovakvog kalibra jednostavno moraju da imaju pomenute osobine genija jer bi uz nedostatak samo jedne, spali na prosečnost ili eventualno na nesto sto se zove-dobar kompozitor. Carobna frula, Figarova zenidba, Turski mars, Rekvijem, Mala nocna muzika, impozantni

gudacki kvarteti i klavirski koncerti...ovde zaista nema sta vise da se doda u odbranu njegove genijalnosti. Wagner...sigurno se pitate zasto bas on od toliko poznatijih kompozitora. Pa ima vise razloga ali su tri presudna. Prvi,zato sto je Wagner najcenjeniji i najveći operni stvaralac,a znamo kako je tesko stvarati operu. Druga,on je bukvalno sve gore navedeno[scenarij,scenografija,rezija,rasveta] za svoje opere radio sam,svi ostali su ipak imali pomagace u manjoj ili vecoj meri,Wagner je bio i dirigent svojih opera,dakle jedan kompletan stvaralac gde je sve do najmanjih detalja bilo njegovo delo. I treće,Wagner je bio cist filozof,ali on nije kao ostali filozofi,svoja filozofska razmisljanja zapisivao u traktate ili knjige, vec je kroz muzicku dramu i pisani scenarij, iznosio svoju filozofiju,kroz note i tekstove koji se pevaju kao i kroz radnju drame. Dakle koliko je bio genijalni kompozitor toliko je bio i odlican filozof.

Gete,Hegel,Foerbach,Nice,Sopenhauer...bili su njegovi i uzori ali istovremeno je i on bio njihov. Izvrsio je i veliki uticaj na Frojda i Junga. Bio je i pod velikim uticajem hinduizma i budizma. Ogromna inteligencija,nacitanost,nevidjen izvor inspiracija,neverovatna kreativnost,talenat,volja,masta...sve je to bilo u najvećoj meri sadržano u njemu. Sto se tice samosvesti,tu mu nije bilo ravnog,svi su u njemu videli „prokletog“ megalomana. Sto se zivotnih okolnosti tice,o njemu i njegovom zivotu se mogu pisati knjige i knjige, jer ovaj tip od samog rođenja nije bio specijalnosti. O moralnosti i karakteru,pisacu u sledecem poglavlju, jer je i tu bio „posebna prica“. Dela poput-Prstena Nibelunga ili Tristana i Izolde, imaju epitet najvećih i najboljih opera ikada napisanih. Dakle,Mocart,Wagner,Bach,Bethoven...ponovo mislimo letim kroz istoriju muzike i dolazim do jos trojice,Subert sa njegovim opusom od cak 900 dela[ziveo je krace i od Mocarta] i sa dve simfonije,devetom i nedovrsenom osmom,koje se smatraju najvećim simfonijskim delima u muzici,zatim Sostakovic[vrlo slican po osobinama Wagneru],sa svojom petom simfonijom ili takozvanom[i samozvanom]- biblijom muzike i komponovanja, i na kraju Josef Hajdn,koji je zaista jedini kompozitor ,bio samouk, bez

ikakvog zvanicnog muzickog obrazovanja sa svojim genijalnim delima,oratoriji stvaranja,Petrove price,simfonija rastanka...dao ogroman doprinos ovoj vrsti umetnosti kao i samom covecanstvu,i..hm...ubacicemo tu i sasvim zasluzeno Vivaldija i Shumana. Kao i kod slikarstva,i ovde imamo deveticu „velicanstvenih“ genija,ali i mnogo onih koji su joj se sasvim priblizili...Shopen,Verdi...

Knjizevnost! Uprostimu pojam knjizevnosti jer on moze obuhvatiti mnogo vise od ciste proze i poezije. Zadrzacu se samo na ove dve podgrupe,tako da cu i pojam-drama uvrstiti u obe oblasti[bez obzira sto to nije bas ispravno,ali pokusavam da izbegnem za ovu knjigu bespotrebnu komplikovanost knjizevni vrsta,podvrsta i pravaca]. Ako bi krenuli kroz dugacak put lirske,epske,dramske knjizevnosti ili na epohe,anticka,helenska,rimska,humanizam,renesansa...izgubili bi se u moru objasnjenja i odlutali od teme knjige.Da bi definisali pojam knjizevnosti,trebalo bi sam pojam „rasclaniti“ na delove[kojih ima zaista mnogo],pojedinačno ih objasniti a zatim sve to pokusati sklopiti u jednu razumnu celinu. Posto svi mi znamo bar donekle sta podrazumevamo pod knjizevnosc[u][bar laicki],nema potrebe,niti je bitno za ovu knjigu da ovde „razvijamo“ teoriju o ovom pojmu. Da krenemo od poezije i trazanja zlatnih standarda medju njenim predstavnicima.

Poezija je knjizevni rod gde svoju iskreiranu ideju i poruku prenosimo usmeno ili cesce pismeno kroz stihove. Pesma,kao stvoreno delo poezije sadrzi niz stilskih figura,u koju mogu spadati metafora,rima,poredjenje,hiperbole,gradacije..! Poezija je logicko i najstariji vid knjizevnosti. Bez obzira na epsku genijalnu poetiku,osim genijalnosti dela,ne mozemo uzeti u obzir i njihove genijalne stvaraoce,jer ili ih ne znamo ili je njihovo autorstvo veoma sumnjivo. Ne mogu se pozivati i na neke verovatne genije ,Teokrita,Horacija...jer o njihovom zivotu znamo nedovoljno,tako da se moram drzati lirike i to novijeg doba gde su nam

pored genijalnih dela dostupni i biografski podaci njihovih autora. Posto je poezija najbliza onom bozanskom i najbliza savrsenstvu,ja cu ovde obraditi tri pesnika razlicitih profila kao zlatne standarde,ali cu i reci da bas zbog tog razloga sto je poezija vrh duhovnog umnog dostignuca,veoma mali broj pesnika je mogao to i da dostigne. Od ,verovatno stotinu vrhunskih pesnika kroz istoriju covcanstva,izuzetno mali broj zasluzuje epitet genijalnog. Bas zato sam i sam veliki protivnik poeta,jer smatram da pesme moze da pise samo izuzetno[i opet,izuzetno] mali broj ljudi koji su toliko intelektualno,duhovno i emocionalno nadahnuti,da cak mogu i da poverujem u njihovo bozje nadahnuce. Svi ostali koji pisu poeziju,ili zele time da se bave,ustvari samo skrnave ovo velicanstveno stvaralastvo. Zato je brojka koju sam pomenuo od sto pesnika koji bar nesto vrede kroz citavu istoriju ljudskog roda,bukvalna! A samo par njih su i genijalni. Svi ostali[osim onih sto],trebali bi da spale svoje pesme ili zbirke pesama da ne sramote i ne blate poeziju kao uzvisenu umetnost. Ja vas MOLIM da ne pisete pesme,osim ako stvarno ne posedujete sve navedene osobine i ako mislite da ste „od boga nadahnuti“. Kada vidim ko je sve pisao pesme i izdavao zbirke..meni se najiskrenije,bukvalno zgadi zivot. Iskreno,kada mi u ruke dodje neka zbirka pesama,novijeg datuma,ja je odmah ili zavrljacim u kontejner ili ako je zima,zavrshi u kotlu. Bez ljutnje, prozu moze da pise ko hoce,ali poeziju ostavite onima koji su u dosluhu sa bogom. Idemo na zlatne standarde. Za jednog genijalnog pesnika,zivotne okolnosti su najpresudnije. Samo patnja moze da napravi dobrog pesnika,samo patnja moze da ga priblizi samom bogu. Pesnik iz patnje crpi sve. I ne samo patnja,pesnik mora da bude bolesni genije u bukvalnom smislu. Bodler,Sheli i Branko Miljkovic su primeri pesnika koji su osim svoje neverovatne inteligencije i umne kreativnosti,bili ljudi patnje i „uznemirenog“ mozga. Bodlerova zudnja za majkom,besparica,nesrecan zivot i moralno i psihicko posrnece su nacinili od njega „tragaocem za smislom“,koja se zavrсила epohalnim „Cvecem zla“. Sheli...najveci poetski „talenat“ u istoriji,mucen mracnim i tmurnim

mislima, vodio je tokom citavog zivota uzasnu bitku u svojoj glavi, borbu crnog i belog Sheli-a. Shelijev –Adonis je najveca napisana pesnicka elegija, posvecena jos jednom pesnickom geniju, prerano umrlom Kitsu. Njegovo genijalno poetsko delo, prekinula je prerana i cudna smrt koja je to isto ucinila i trecem pripadniku zlatnog standarda poetske genijalnosti, Miljkovicu. Branko je sasvim sigurno najinteligentniji covjek kojeg je ova zemlja do sada dala. I „dobro“ je sto mu je zivot u vecim delu podario patnju i unutrasnju borbu, inace Srbija ne bi imali ni jednog genija u istoriji covcanstva. Da je poziveo nesto duze, sigurno bi stekao i ogromnu svetsku slavu, ali ona za genija nije presudna, cak je okoncavanje njegovog zivota doprinelo citavoj toj misteriji, zvanoj Branko Miljkovic!

Kits, Jesenjin, Neruda, Bajron, Lorka, Shiler, Hajne, Prever, Dante, Petrarka... nema vise! Trinaest genija poezije. Uzalud je budim, Ako mozes..., Kanconijer, Probudi me, Breza, Nista mi nisi dala... Poete i pesme posle kojih covjeku dodje da isprazni polovinu kucne biblioteke [oblast poezije] i pokloni je fabrici za reciklazu papira.

Proza! I ovaj pojam je kompleksan, pa se moze deliti na grupe, podgrupe i grupe podgrupa... Da se ne bi mnogo gnjavili objasnjenjima i podelama, ovde cu se baviti iskljucivo romanima i dramama, bez ikakvog vezanja za zanrove, mada se naravno, podrazumeva da komedija ili romana ne mogu spadati u genijalna dela. Romansa je za poete [cast izuzecima, ima ih u proznom stvaralastvu] a komedija je za zabavu i opustanje. Samo tragedija, donekle tragikomika i filozofska drama mogu spadati u genijalna dela. Ovde je konkurencija i za zlatni standard i za genije zaista velika i u velikoj meri moze biti cist subjektivan utisak. Zato cu za zlatni standard uzeti samo dva knjizevnika [mada ima mesta za desetoricu], za koje ne postoje nikakve sumnje kod bilo koga „normalnog“, da su mozda plod mog subjektivnog utiska. To sto sam poeziju „suzio“ na samo posebne, od „boga“

nadahnete umove, ne znači da je lakše napisati genijalni roman nego genijalnu pesmu, već da je aktivator inspiracije i sama inspiracija različitog porekla. Kod poezije je taj izbor znatno sužen, i mnogo teže je doći do njega, zato je broj i tako mali [relativni, ne apsolutni broj], kod romanopisaca je daleko lakše doći do aktivatora i inspiracije ali je potrebna mnogo veća kreativnost. Postoje dobri kreativci ima dosta više od dobrih nadahnuća, utoliko i romanopisaca genija ima više. Zlatni standardi proze...ko? Dostojevski i Herman Hesse. Ko misli da gresim...izgleda da je toliko baksuz da kada god padne, on padne na glavu! Dostojevski...postoji li uopšte neka oblast gde njegov uticaj nije ogroman ili gde se ne smatra pretecom. Filozofija egzistencijalizma, psihoanaliza, modernizam...uticao je na velikane filozofije, psihoanalize, slikarstva, književnosti, teologije, psihijatrije i psihologije...Frojd, Jung, Vajninger, Nietzsche, Sartr...imaju aktivatora inspiracije bas u delima Dostojevskog. Bukvalno pravi predstavnik genijalnosti, sve što treba da poseduje, posedovao je i to u najvećoj mogućoj meri, od inteligencije, preko svih onih pomenutih pojmova ili osobina, pa do životnih okolnosti, bile su kod ovog čoveka na samom vrhu. Ne postoji osobina u kojoj je bio, nešto jači ili malo slabiji...sve je bilo naj. Uostalom, dvadeset dva napisana dela-dvadeset dva genijalna dela. U bilo kojoj reci bilo kog romana, novele, price ovog pisca, leži genijalnost. Odakle je crpio nadahnuće, on sam kaže da zna, iz svoje bolesti, mada je ulogu svakako odigrao i način života. Ali je ipak činjenica da religiozna borba u njemu daje bar polovinu njegove genijalnosti. Dvojniki...Zapisi iz mrtvog doma...Mladić...Krotka...i kao kruna stvaralastva i života, Bratstvo Karamazovi. Ne postoji roman ili priča Dostojevskog, gde bilo koji kritičar nije zapisao- „najveći, najbolji, najlepší, najbogatiji...u svetskoj književnosti. Kako sam i sam napisao da je genijalnost nemoguće objektivno porediti ni po oblastima niti po „hijerarhijskoj lestvici“, a tvrdim da Dostojevski objektivno jeste najveći, prinudjen sam da ga stavim van svake konkurencije...ili još lakše, neka on bude prvi a svi ostali geniji u svim oblastima, kroz celavu istoriju, podele

drugo mesto. Bas zbog toga,Dostojevskog mozemo uzeti kao zlatni standard ne samo u knjizevnosti vec i u filozofiji,pa i umetnosti uopste. Hese je drugi tip licnosti,podjednagog uma i nadahnuca kao Dostojevski,jako filozofski potkovan,ali je „tezinu“ radnje prilagodio svakom citaocu. Dostojevskog ne moze svako da cita,a i za samo citanje potreban je jak umni napor,Hese tako iste teske teme i radnje ipak uspeva da spusti na nivo da moze da ga cita i razume[ali ne i da se odusevi] i prosečno inteligentan. Ali prilagoditi tesko delo svakom citaocu zahteva isto tako veliki napor. Zato je Hese za razliku od Dostojevskog[koji je pisac-filozof],cist pisac ali sa podjednakom filozofskom tematikom u svojim delima. Za razliku od Dostojevskog koji se inspirisao hriscanstvom,Hese je to isto pronalazio u istocnjackim religijama,narocito budizmu. Dakle,u principu kod ova dva pisca nailazimo na apsolutno iste genijalne vrline,osim jedne stvari,Hese je ipak imao nesto „mirniji“ zivot,sto upravo cini tu malu truncicu razlike,kao i to da je filozofiju svojih romana nesto vise „prizemljivao“. Ali dela poput Demjana,Igre staklenih perli,Sidarte,cine ga piscem koji ce biti vrlo aktuelan i za hiljadu godina. Uporedilimo ostale dobre pisce za ovom dvojicom,dobijamo sledece genije i njihova genijalna dela...Bulgakov,Egziperi,Svift,Solohov,Servantes,Sartr,Tagore,Gete,Fokner,He mingvej,Igo,Balzak,Beket,Tolstoj,Kafka i Markes. Ako sam osim ovih osamnaestorice velikana nekoga nenamerno propustio,a jesam sigurno bar jos dvojicu,ostavicu vam mesta da dopisete po sopstvenom ubedjenju...imate sirok izbor pisaca koji su na mojoj vagi ipak za „jedan gram“ ostali laksi od genijalnosti,Cehov,Zola,Puskin,Dikens,Dzojs,Turgenjev...pa izvolite...!

Sto se tice genijalnih dela,gore pomenutih,da sad ne pravim podugacak spisak,iskoristicu priliku da napisem naslove romana koji su na mene ostavili dubok uticaj...Majstor i Margarita,Mali Princ,Tihi Don,Iza zatvorenih

vrata,Proces,Faust[prvi deo,kod drugog dela je toliko vec „odlepio“ da nije za citanje],Don Kihot,Jadnici...!

Filmska umetnost! Postoje sporenja oko toga da li se film uopste moze svrstati u ozbiljnu umetnost. Mnogi ce reci da jos nije ali ce biti,s obzirom da je to vid umetnosti koji je tek u povoju. Moje misljenje je sasvim obrnuto,da je film bio sasvim ozbiljna umetnost ali da to vise nije,niti ce verovatno vise biti. Tehnologija je blagodet za zivot ali unistitelj svega ostalog. Razvoj tehnologije je nemilosrdna satara koja osakacuje i umetnost i nauku i filozofiju,osakacuje ljudski um. Zato filmsko stvaralastvo koje je imalo potencijal da bude najgenijalniji i najpriznatiji vid umetnosti,jer sadrzi u sebi sve ostalo,od nauke,preko filozofije do svih grana umetnosti,lagano biva potisnuto ka najobicnijoj i najlaksoj profesiji,koja sluzi industriji zabave u nagomilavanju novca. Ali da se vratimo filmu,dok je jos bio ili mogao biti genijalno delo,genijalnog stvaraoaca. Od svih „ucesnika“ u stvaralastvu filma,dakle,snenarista,scenografa,rezisera,kamermana,glumaca...genijalac moze biti samo reziser koji je svoju ideju[a ne tudju],kreirao u potpunosti sam i koristi samo nabrojane „ucesnike“ da rade po njegovoj zamisli. Genijalan film cine genijalna tema[i radnja] i genijalni reziser. I niko drugi. Tema mora biti psiholoska drama,filozofski potkovana,jer iskljucivo takva tema moze biti genijalna a reziser svojom mastom i imaginacijom,apstrakcijom,inteligencijom,mora radnju filma napraviti da tokom citavog trajanja filma izaziva visoke emocije kod gledaoaca,bez trunke pauze.Ovde dakle imamo vrlo usku povezanost,genije-genijalno stvaralastvo,jer je nemoguće da dobijemo genijalni film od nekog prosecnog ili dobrog rezisera,samo zato sto je trenutno bio nadahnut. Nadahnuce u filmu traje koliko i snimanje celog filma,i zato reziser mora i biti genije. Nazalost,u vreme dok je film pripadao ozbiljnoj umetnosti,nismo bas „produhovljeni“ toliko genijalnim filmovima i njihovim stvaraocima. Zato cu ovde imati dva zlatna standarda i tri moguca njihova pratioca,tako da ce se

filmska umetnost završiti sa pet genija i par njihovih genijalnih dela. I mislim da je to sve što će film dati [od genijalnog] ,dok postoji kao industrija[industrija je namerna i prava rec]. Andrej Tarkovski,najveći režiser u istoriji kinematografije,pešnik filma. Ono što je upečatljivo u filmovima Tarkovskog je da je u njih obavezno ugradio i ostale svoje „ljubavi“,filozofiju,operu,književnost i slikarstvo. Sve to udruženo sa njegovom apstraktnom tragikomijom,emocionalnom dramom i nezamislivom maštom,dalo je najgenijalniji i najveći film u istoriji filmske umetnosti- „Rubljov“,epski film o životu najvećeg ikonopisca svih vremena. I sam život Tarkovskog je bio više nego tragikomican. Uskraticu vas ovde za njegovu biografiju jer bih voleo da pogledate njegov autobiografski film “Ogledalo“,kao i još jedno njegovo genijalno delo „Nostalgiju“. Sada ću precizno na jednog čoveka u istoriji genijalnosti,koji je svoju genijalnost samo naizgled pokazao kroz prizmu komedije,Felini. Već sam pisao da je komedija u bilo kojoj oblasti umetnosti,isključena iz genijalnog stvaralaštva,zbog sasvim razumnih stvari. Ali ako je komedija sazdana na temelju filozofije života i psihološke drame,moguće je napraviti i genijalno delo,ali samo ako ste Felini. Znam da je nagrada –oskar-komercijalno,dirigovano nabudžena nagrada,ali verujte da u to vreme,nije bila,na nju se tada gledalo kao na „Nobela za film“. Felini je dobio pet oskara za četiri filma[peti je nagrada za životno delo] za najbolji strani film,što je samo po sebi nevidjen uspeh jer ga niko nikada više neće ponoviti[Siki je vrlo malo falilo]. Ali i pored toga,na Felinijeve filmove ne gledam kao na nešto sasvim posebno. Ustvari samo za jedan njegov film mislim[znam] ,da je genijalno delo-genijalnog autora- „Amarcord“! Izuzetna [donekle i crna] komedija koja zaista ostavlja bez daha,pre svega zbog smeha,ali tek po završetku filma shvatite koliko je to ustvari izuzetna filozofska i psihološka drama i ponovo ostajete bez daha. Uz ovu dvojicu,apsolutnih genijalaca i zlatnih standarda filmske umetnosti,izdvojicu još tri režisera koji su prošli „testiranje“, Vitorio De Sika[četiri oskara-četiri filma] i njegovo umetničko čudo od „Cuda u Milanu“ i

jos jedan italijanski reziser, pesnik, filozof i pisac - P.P. Pazolini sa kompletnim opusom [Dekameron, Kanterberijske price, 120 dana Sodome, Evandjelje po Mateju, Svinjac...]. Zatim fenomenalni Wim Venders, takodje filozof, slikar, pisac i reziser sa svojim jos fenomenalnijim „Nebo nad Berlinom“. To su petorica velikana, filmska genija i sasvim sam siguran da ce filmska „genijalna“ umetnost i ostati na ovoj brojci. F. Trifo... zao mi je, vrlo malo vam je falilo... kao i vama gospodine Ajzejnstajn.

Prošli smo kroz oblasti duhovnog i umetnickog stvaralastva, koje su kroz istoriju dale na hiljade zaista dobrih duhovnika i umetnika, ali ako zelimo da budemo objektivni u pronalazenju genija, i na pravi nacim shvatimo pojam genija i genijalnost, nalazimo se na cifri od pedesetak ljudi koji sasvim sigurno zasluuju taj epitet. Brojka samo govori koliko retko coveka obuzima dah [ili duh] genijalnosti. Ostaju nam jos dve oblasti, nauka i filozofija. Mozda ce nam u tim oblastima biti lakse da ih pronadjemo vise, mozda i nece, sudeci po tome da je u umetnosti kao „rasipniku“ genija nismo mogli pronaci. Hajde da vidimo...

Nauka! Da bih odmah u startu suzio moguće objasnjenje pojma nauke, odmah cu reci da u oblast genijalnog, mogu spadati samo prirodne nauke. Društvene nauke, ne mogu biti genijalne iz prostog razloga sto cak i vrhunsko bavljenje njima ne zahteva ni polovinu [za]datih osobina koje sam naveo u prvom delu knjige. Opet, nadam se da se niko nece uvrediti, ne kazem da je fizicar pametniji od istoricara ili geografa, vec samo vrhunski fizicar mora dati mnogo vise svog umnog potencijala ako zeli da stvori vrhunsko delo. Pravniku, Istoriaru.. ne treba mastovitost ili imaginacija, ne treba ni posebna kreativnost u svom radu [sto ne znaci da je nemaju]. Dakle, objasnicu kao pojam samo prirodne nauke... logicki argumentovano i sistematizovano znanje ili pokusaj saznanja o cinjenicama, zakonitostima, uzrocima i posledicama u prirodi, provereno [ili u procesu provere] ili dokazano egzaktnim posmatranjima, eksperimentima ili

dobrim razmisljanjem. Prirodne nauke takodje moramo podeliti u podgrupe, radi nesto lakseg razmatranja ali samo u one grupe koje mogu izroditi genijalno delo od strane genijalnog tvorca. Ovde se mora naglasiti da savremena nauka pociva na stubovima „kolektivnog“ rada ili „kolektivnih“ radova, sto se u nesto daljoj proslosti nije bas desavalo, vec su se njom uglavnom bavili pojedinci [sto je danas gotovo neprihvatljivo], iz tog razloga u nauci u poslednjih pedesetak pa i vise godina nemamo apsolutno nikoga ko bi poneo ni priblizno, epitet genija. Moramo ih traziti u periodu od sesnaestog do prve polovine dvadesetog veka. U periodu pre toga, nauka nije bila jasno odvojena od filozofije, trpila je uticaj pogresnih shvatanja crkve i bila evolucijski na „niskom nivou“. Sve sto je nauka dobro dala to je u ovom periodu od nekih 4-5 vekova. Krenucemo od Hemije, preko biologije i njenih grana [biohemija i mikrobiologija, paleontologija, evolucija], do kosmologije i najzad fizike i matematike. S obzirom da je nauka tema koja je malo „zahtevnija“ za shvatanje [kao i filozofija], trudicu se da se sto vise priblizim prosecnom poznavacu osnova nauke, necu duboko ulaziti u naucnu problematiku vec su se sto vise drzati teme knjige, dakle veze neke naucne oblasti i njihovih predstavnika sa genijalnoscu.

Hemija! Nadam se da svi znate osnovnu definiciju pojma hemije, bez obzira koliko vam je draze i zanimljivije bilo da kotrljate olovku po skolskoj klupi od Avogadrovog zakona [meni je bar bilo]. Dakle, najprostije, hemija je nauka koja se bavi proucavanjem materije i promenama u njoj, kao i zakoni po kojima se te promene odvijaju. U podelu hemije necu ulaziti, jer za knjigu nije bitna ali cu samo na kratko da se osvrnem na njenu istoriju. Vecina vas zna da je hemija nastala iz njoj srodne grane alhemije, odnosno hemije u kojoj su vrlo cudni ljudi a ponekad i vrlo tupavi, pokusavali da od razlicitih „aromaticnih“ stvari poput kravlje balege, ljudske mokrace ili osusenih crva dobiju zlato ili da od kamena belutka i krilca komaraca dobiju lek za sve bolesti. Neki od tih pokusaja su otisli u sasvim drugom pravcu pa su

alhemiciari pronalazili nove hemijske elemente,sto je za pohvalu,a neka su otisla u pravcu eksplozije,pa nije bilo retkost videti sumanutog ludaka koji izlazi iz podruma kuce i trceci po ulici pokusava da lupkanjem po glavi zaustavi plamen koji je razigrano igrao po njegovoj kosi,trepavicama i obrvama. Prvi koji je bar donekle uspeo da „presece“ stvar i da pokusa da odvoji „zito od kukolja“ bio je Robert Bojl sa svojom knjigom „Skeptichni hemicar“. Od tog perioda,hemija lagano ide pravim putem u smeru prave prirodne i ozbiljne nauke,mada je jos dugo bilo pojedinih cudaka koji nisu odustajali od spaljivanja rodjene kose u pokusaju da dobiju zlato. Za hemiju zaista ne treba neka vanserijska inteligencija,i upravo je to razlog zasto ce zlatni standardi biti i jedini genijalci u ovoj oblasti...oni su zaista imali vanserijsku inteligenciju i sve potrebno,vezano za genijalnost. Naravno,ko bi drugi to mogao biti osim cuda od genijalnosti,Mendeljejeva i njegovog periodnog sistema i nesto manje umno sposobnog Lavoazijeja[ne i u hemiji],ali koji je kao eksperimentator i logicar kakav se vise ne radja,ostavio covcanstvu zaista mnogo toga. Mendeljejev,cuveni cika sa neurednom bradom za koga su svi na univerzitetu na kom je radio mislili da je „udareni,ludi“ naucnik. Sve u njegovom zivotu i govori da je on to zaista i bio,ali,takvu inteligenciju,mastovitost i vizionarstvo,svet nece skoro videti. A o uticaju,ne samo na hemiju,izlisno je i govoriti. Periodni sistem izgleda tako jednostavan ali je toliko mocan da ono sto se ne uklapa u njega,ne postoji[cak i da se pronadje]. Ostaviti toliko praznih mesta na tablici za koje je tvrdio da se po tacnom sablonu moraju kad tad popuniti,smatralo se prosto,blesavim...sve dok nisu pronadjeni elementi koji su se tacno uklopili u prazna polja[cak i oni vestacki stvoreni]. Gluposti,koje se pricaju da je on svoju tablicu elemenata sanjao,prosto su „one slatke bajkovite pricice“,za sve je zasluzan njegov neverovatan intelekt,intuicija, masti i logika. Ko ne zeli da mu se pripise genijalnost zbog sistema periodnih elemenata,slozice se sa mnom da je kao stvoritelj cuvene ruske vodke,ipak zaslužio to priznanje. Zlosrečni Lavoazije je sasvim sigurno otac moderne hemije. Sa svojim

zakonima i eksperimentima definitivno je pokopao alhemicare i udario temelje jedne prave nauke. Treba pomenuti da je imao izvrednog saradnika u svojoj cetnaestogodisnjoj zeni,nije uzivao samo u njenoj mladosti vec i u njenom izvrednom intelektu,koja je donekle i dovela do sumnji o njegovoj „samostalnosti“ u genijalnosti. Kako god bilo,ne moramo u zlatni standard uzeti samog Lavoazijea vec mozemo i bracni par Lavoazije,jer su zaista bili podjednako i nadahnuto posveceni hemiji...i dali nam toliko toga sto nam danas pomaze u razumevanju materije. Nazalost po hemiju ali na sreću po francuske „pobinjenike“,giljotina je pokazala bas na njegovom primeru,da koliko god genijalna glava bila,ne moze da funkcioniše bez tela. Ja cu po merilima ovih zlatnih standarda,u grupu genijalnih hemicara ipak naknadno uvrstiti i Hemfri Dejvija. A za ostale velikane ove nauke,Avogadra,Bojla,Daltona...ne mogu da se opredelim,jer postoji malo zrnice genijalnosti koje im nedostaje,pa cu ih ipak ostaviti na mestu „samo“ vrhunskih hemicara. Dakle,trojka...mala ali odabrana „hemijska“ekipa.

Biologija! Definiciju nauke zvana biologija,bilo bi debilno da objasnjavam, kao sto je debilno da neko ne zna sta je to biologija i cime se bavi. Ovde je bitno da pomenem tri[od vise grana] ove nauke,za koje smatram da mogu biti u vezi sa genijalnoscu. Medicina[sa anatomijom,fiziologijom,patologijom] ,mogla bi obuhvatiti one koji su dali doprinos razumevanju ljudskog tela, otkricu bolesti,njihovim izazivacima ili nacinu izlecenja,sto svakako ima dubok uticaj na covecanstvo i sto zaista mora biti delo visokoumnog lika,ali posto je medicina zaista presirok pojam,ovo navedeno cu obraditi kroz podpoglavlje,biohemija i mikrobiologija. Ostala dve grane koje cu obraditi su evolucija[sa genetikom,naravno],bez obzira sto evolucija nije zasebna nauka u pravom smislu reci,kao i oblast paleontologije,jer je njen uticaj na razumevanje sveta oko nas veoma znacajan. Zoologiju,botaniku i njihove podgrupe,naravno da necu obradivati,jer bez obzira sto se i tu traze navedene osobine,ove nauke

ili podnauke ne mogu uzeti u obzir, iz razloga- „dubok uticaj“, ali i pored toga cu obraditi na kratko jednu osobu i njegov rad iz ove oblasti, jer je uspeo da „preskoci“ i ovu znacajnu osobinu i ipak obezbedi- dubok uticaj, samim tim i genijalnost. Pa hajde onda da prvo krenem od njega...

Karl Line! Princ botanike i zoologije, rekao je sam za sebe a ja ga u potpunosti podrzavam. Mendeljejev biologije, samo sto je za razliku od nekih stotinak hemijskih elemenata, Line morao da razvrsta trinaest hiljada vrsta. Neosporno visoko inteligentan i mastovit lik, ali je bio pravi primer samosvesti o svojim sposobnostima. Podario nam je savrsen red, nomenklaturu i savrsenu podelu u do tada zbunjjuce i haoticne „tablice“ zivota. Slicno Mendeljejevu i on je ostavio prazna mesta, koje je trebalo vremenom popuniti, i vecina tih mesta i jeste naknadno popunjena ali je svoju „blagu udarenost“ svojstvenu jednom geniju, potvrdio i praznim mestima za zivotinjske vrste koje ,tesko da bi pale napamet i najmastovitijem detetu. Kako god... ovaj velikan biologije je sasvim zaslueno najpriznatiji i najpoznatiji prirodnjak u oblasti botanike i zoologije, kao i taksonom.

Biohemija i mikrobiologija.. Ove pojmove sam stavio [mada nisu bas odgovarajuci], jer mi nije pao napamet nijedan bolji da bih obuhvatio sve ono sto zelim. Krenucu od otkrica zive celije, sto je samo po sebi genijalno delo, znajuci znacaj i ulogu ove mikrobioloske cudnovate tvorevine. Otkrio ju je Robert Huk [inace fizicar], uz pomoc svog „tehnoloskog cuda“ tog vremena, mikroskopom koji je uvelicavao cak trideset puta, zatim je opisao taj pronadjeni mikrokosmos zivota, i izazvao bum. Huk je pored pronalaska i razumevanja celije bio poznat i kao izuzetno uspesan teoreticar u mnogim oblastima [fizika, hemija, astronomija, paleontologija...] i isto tako izuzetan pronalazac. Neosporan intelekt i neosporno visoko opste znanje, uz zaslugu za otkrice veka, kao i niz fenomenalnih patenata i drugih otkrica, zaslueno mu obezbedjuju zlatni standard [pre svega u oblasti mikrobiologije]. Negde u isto vreme jedan obican suknar iz Holadije, apsolutno naucno

neobrazovan, napravio je [niko ni do danas ne zna kako], spravu koja uvelicava gotovo deset puta vise nego Hukov mikroskop. Naravno, svet koji je on ugledao bio je daleko manji i zanimljiviji od Hukovih otkrica svojim mikroskopom. Gotovo neverovatno, taj holandjanin je skicirao u detalje svoje pronalaskе i isto tako detaljno ih opisivao, da mu je sam genijalni Huk, zavideo. Ovde jasno vidimo primer da informaticko znanje ne igra tako presudnu ulogu u genijalnosti... Holandjanin je posedovao ono mnogo bitnije empirijsko znanje, ostroumnost i svesnost da radi nesto posebno. Sve je na kraju krunisao spektakularnim otkricem-bakterije. Samo da je ostao na tome, dovoljno bi bilo da zauzme mesto koje mu zasluzeno dajem-zlatnog standarda u oblasti mikrobiologije, ali njegov mikroskop i njegovo oko su videli i objasnili jos mnogo toga... od jednocelijskih zivotinja, preko spermatozoida ... do tkiva i kapilara. Holandjanin Levenhuk, je od suknaara i amatera postao clan naucnog kraljevskog drustva, doprinoseci svojim radovima tokom citavog svog dugog zivota i okrenuo dotadasnje poznavanje i biologije i medicine za 180 stepeni. Ovom coveku zaista treba zahvaliti, jer je zahvaljujuci njemu, spaseno na milione zivota u buducnosti. U ovu oblast mozemo takodje kao zlatne standarde staviti i jos dvojicu velikana mikrobiologije koji su takodje spasli covecanstvo od velikih ljudskih gubitka kao i zbog cinjenice da su nam gotovo udvostrucili zivotni vek, Aleksandar Fleming i cudotvorni penicilin i Luj Paster koji je Levenhukove „male zivotinjice“ povezao sa bolestima i svojim radovima dao znatan doprinos imunologiji. Jos jedan lik iz ove oblasti, Ed Džener, svakako kao neko koji je povezao sve radove pomenute velike cetvorke mikrobiologije i dao nam – vakcinu, spada u genije, ne samo zbog vaccine vec i zbog svega onoga sto mora posedovati jedan bolesni genije. Na listu bi mogli staviti i dvostrukog nobelovca Polinga, izuzetnog biohemicara ciji ce radovi kasnije poslužiti momcima i devojcama iz sledeceg podpoglavlja u razumevanju najizuzetnije pojave u kosmosu-zivota!

Evolucija i genetika.

Darvin, Volas, Mendel, Misher, Morgan, Votson, Krik, Rozalind Fenklin. O prvoj trojici i njihovim radovima je toliko toga napisano i izgovoreno, da i onaj kome mozak služi samo za održavanje vitalnih životnih funkcija, mora da zna nešto o njima. Najveća teorija ikada zamisljena, od isto tako tri velika genija čovečanstva. Nema potrebe da objasnjavam zbog čega njih trojicu uzimam za zlatne standarde u ovoj oblasti, niti ima potrebe da bilo šta više kažem o njima. Ostala petorka je „ispala“ posle prolaska kroz gusto sito genijalnosti koju čini upravo zlatni standard. Misher je otkrio i „na grubo“ objasnio osnov života-veličanstveni molekul dnk, Morgan je na savršen način razumeo hromosome i sistem nasledjivanja, a preostala dva momka i njihova ne baš omiljena koleginica, razotkrili su u potpunosti, toliko dugo tajanstveni dnk i njegovu funkciju u potpunosti i dali nam objašnjenje kako funkcionise život. Naravno, ni jedno od ovih otkrića ne bi bilo moguće, da pomenuti nisu imali mozak „za izložbu“ i nadahnucе ravno „gotovo pesnickom“.

Paleontologija! Nauka koja proučava razvitak života na zemlji. Vrlo kompleksna nauka jer neko ko zeli da ga zovu –dobrim paleontologom, mora obavezno da izuzetno poznaje više grana nauke, biologiju, anatomiju, geologiju, fiziku, antropologiju, evoluciju, istoriju, hemiju...uz još izuzetnije poznavanje nauke o fosilima. Izgleda da baš zbog te činjenice nemamo neki poseban izbor genijalnih paleontologa. Već sam jednog ranije izbacio iz konkurencije [Kivije], samo zbog jednog nedostatka- idilican život. Kroz celu istoriju paleontologije našao sam samo dvojicu koji su se „provukli“ kroz iglene usi u društvo genija. Jedan od njih je čak i amater paleontolog Mari Diboja i jedan vrsni anatom [možda najbolji u istoriji], Ricard Oven. Oven je po svemu- genije- nesumnjivi [a] intelekt, kreativnost, znanje, mastovitost, volja...ali i isto toliko nesumnjiva amoralnost, shizoidnost i životne trzavice. Koliko se trudio da svoju karijeru uzdigne do najvišeg nivoa toliko se trudio da ostalim paleontolozima njihovu

karijeru upropasti. Ali ovom geniju dugujemo mnogo, od „otkrica“ dinosaurusu do udarenja pečata savremene anatomije bilo koje životne vrste. Diboja nije bio paleontolog, ali je sasvim izvesno posedovao „nadljudsku“ inteligenciju kao i sve nabrojane osobine, ali jedna je bila bas upečatljiva-intuicija. Njegov rad se može opisati jednom nesto dužom recenicom-trazio je nesto o čemu pojma nije imao, nesto što nikada nikome nije palo napamet da traži, nesto što niko nije verovao da može da se pronadje, i to na mestu gde to „sigurno“ nije moglo da se nadje, i na kraju sve uložio u to! Epilog-pronasao ga je! Homo erectus-uspravan čovek ili danas poznat kao Pithekanthrop. Dosli smo na korak bliže danšnjem čoveku. Što se tiče paleontologije, moram pomenuti, jer je nezasluženo zapostavljena, a spada među najveće paleontologe [bez obzira što je amaterka], jednu, bukvalno devojčicu, izuzetno mladu Meri Ewing! Nije genijalac [mada je možda moj greh što je nisam uvrstio], ali je toliko toga učinila da moram da joj ovde odam počast!

Primetili ste da samo u oblasti „biologije“ imamo najmanje petnaestak genija, što je popriličan skok u odnosu na umetnike i duhovnike. To je sasvim razumno, jer se strogi kriterijum morao za nijansu spustiti niže, zbog same činjenice koju sam već pominjao, a to je, da se radi o vrhuncu stvaranja kosmosa-životu [i čoveku]. Razumevanje života se po značaju i uticaju ne može porediti sa genijalnim slikama ili pesnicima. Život je nesto posebno i uzvisenije od svega ostalog. Zato sam malo progledao kroz prste ljudima koji su ostavili dubok trag u ovoj oblasti, ali ne mnogo, možda za jednu, maksimalno dve potrebne osobine i to one koje nisu povezane sa kognitivnim funkcijama. Tako da se ipak mogu smatrati apsolutnim genijima. Nesto slično moram i uraditi kod dve poslednje nauke, fizike i kosmologije, jer se one bave nečim što je isto toliko uzviseno kao život...prirodom odnosno kosmosom, koji su postojali i pre života i na čijim osnovama je život i sagradjen.

Kosmologija! Kosmologija je nauka koja je spojila astronomiju i fiziku u cilju objasnjenja ili bar pokusaja objasnjenja nastanka i evolucije kosmosa. Naravno da ne podrazumeva sveobuhvatnu fiziku,vec samo one zakone i postulate vezane za makrokosmos,zbog cega je fizika izdvojena posebno. Astronomija se podrazumeva jer je to u principu „kosmoloski eksperiment“ odnosno empirijsko „posmatranje“ kosmosa i njegovih osobina. Ali da odmah predjemo na genije i genijalna dela u ovoj oblasti. Bilo koja teorija ili cak i cinjenica u oblasti kosmologije nije apsolutno istinita, jer ce uvek biti s vremena na vreme uzdrmana ili ce se traziti sve detaljnije potvrde. Kosmologija ce evoluirati zajedno sa kosmosom,pravoj istini tesko da cemo se isuvise pribliziti ali one velicanstvene ideje koje izgledaju genijalno i koje bar trenutno „piju vodu“ i donekle su odoleli proverama,moramo uzeti u obzir. Astronomiju ovde necu obuhvatati, jer astronomi i pored toga sto mogu da imaju sve odlike genijalca i da izvrse uticaj na covecanstvo,jednostavno nisu stvaraooci. Oni jednostavno otkrivaju i daju logicno objasnjenje vidjenog. To nije bas genijalnost,tako da velikane astronomije i ljude zaista visokog uma poput Hersela ili Tiho Brahea necemo ovde uzimati u obzir. Kosmolozi su pre svega teoreticari a astronomi mogu samo njihove teorije potvrditi,ili obrnuto da neko astronomsko otkrice jedan kosmolog pokusa teorijski da objasni. Kosmologija je dala nekoliko genija,Keplera,Galileja,Njutna,Ajnstajna,[ovu dvojicu poslednjih cu ipak obraditi pod „fizicarima“],bez obzira sto se Njutn uz Galileja moze smatrati ocem kosmologije a Ajnstajn je svakako otac moderne kosmologije. Dakle,Kepler i Galilej ce ostati u ovoj grupi,a Kepler cak i kao zlatni standard. Uz Keplera jos mozemo uvrstiti i Aleksandra Fridmana kao i jednog fizicara kosmologa za kojeg ce se mnogi fizicari pobuniti sto je na listi- Fric Cviki. Ali njihova „pobunjenost“ ce biti dokaz da nemaju pojma da razlikuju izuzetnog od genijalnog naucnika. Uvrsticu tu jos[ne u zlatni standard vec u genije] i Hojla[i ovde ce biti bundzija],Gamova,Alfera i Habla,prvu trojicu zbog svih osobina potrebnih geniju i genijalnih radova a Habla zbog izuzetnog

empirijsko-intelektualnog doprinosa i uticaja na danasnju kosmologiju. Da se vratim „standardistima“. Kepler...dao nam je „nebeske“ zakone za koje bih sigurno jos poprilično dugo pricekali,da njega nije bilo. Gotovo sigurno da su njegove zivotne okolnosti i neverovatna volja i inteligencija bili ono sto je omogućilo dahu genijalnosti da udje u njega. Kepler je jednostavno „andjeo kosmologije“ koji je spusten na zemlju da nam objasni kako to funkcioniše suncev sistem i gde smo to mi u njemu. Keplerovi zakoni[uz Njutnove] su azbuka kosmologije. Aleksandar Fridman,metereolog koji se zanimao za fiziku i kosmologiju,shvatio je Ajnstajna ,bukvalno pre nego sto je Ajnstajn shvatio sam sebe. Iz tek „izbacenih“ radova Alberta Ajnstajna na polju opste relativnosti,Fridman je odmah shvatio kuda oni vode[Ajnstajn ga nije bas razumeo a ni ostali fizicari i kosmolozi],tako da je ovaj Rus vizionar,dao osnovnu teoriju kosmologije pedeset godina pre nego sto je ona postala shvacena ,potvrdjena i prihvacena. Fridman je „veliki prasak“ imao u glavi,jos dok niko nije ni sumnjao u vecni kosmos a jos manje shvatio opstu relativnost. Danas se Fridman pominje u kosmologiji samo kao „tip koji je prvi shvatio nastanak i kraj kosmosa“,i to je sve,jedna recenica. Tuzno za zajednicu fizicara i kosmologa dvadesetog i dvadeset prvog veka..ali ja mislim da mu samo zavide. Isti odnos imaju i prema Cvikiju,jos jedan intelektualni i vizionarski gigant koji je shvatio neutronske zvezde i supernove,kao i tamnu materiju pola veka pre nego sto ce ovaj pojam uopste i da se pojavi u kosmologiji,danas tako znacajne stvari,ali ga nisu shvatali za ozbiljno,cak ni kolege,saradnici na fakultetu na kojem je radio. A znate zasto? Zato sto je bio nadmen,arogantan,matematicki neznalica i voleo da radi sklebove gde god stigne. Smatrali su ga naucnom,ne bas inteligentnom budalom,isti oni koji ce na kraju postati naucne neinteligentne budale,zbog takvog stava prema ovom geniju. Nista bolje nije prosao ni F. Hojl,protiv koga su fizicari lobirali da ne dobije Nobelovu nagradu samo zato sto je bio veciti buntovnik i kontrash. A da nije njegovog genijalnog rada[za koji bih mu ja dao tri nobela] danas bi jos uvek stajali na toj istoj prepreci ka velikom prasku koju je upravo

genijalni Hojl preskocio. Jos dva genija[zaboravljena i od svojih kolega] Alfer i Gamov koji su najzaslužniji sto danas veliki prasak ima potvrdu da se zaista i zbio[uz jos niz genijalnih radova iz oblasti kosmologije] kao i neverovatni Habl,jedini covek kojem se[sa zakasnjem] Nobelov komitet javno izvinio zbog nedodeljene Nobelove nagrade. Covek koji je od „sicusnog“ svemira napravio beskonacno veliki,koji je dokazao teoriju sirenja kosmosa,dao cuveni Hablov zakon i odredio starost svemira! Ovde bih jos pomenuo Kopernika,kojem je nemoguće odrediti umne sposobnosti jer zaista ne poznajemo njegovo stvaralastvo osim genijalnog „De Revolutionibus-a“. Vrlo verovatno da je posedovao genijalnost u sebi,ali posto nemamo direktne potvrde,necemo ga staviti na listu,uz napomenu da je ostvario toliko dubok uticaj na covecanstvo,da mu na tome vecina genijalaca moze pozavideti. Dakle,imamo osam genija kosmologije,gotovo duplo manje nego biologa. Ali sacekajmo,fizika je ipak usko povezana sa kosmologijom,mozda cemo izjednaciti ili cak i prebaciti listu genija iz oblasti bioloskih nauka.

Fizika je nauka o svojstvima prirodnih pojava i tela,kao i o interakcijama koje vladaju izmedju njih. Fizika spada u osnovnu prirodnu nauku iz koje su gotovo sve ostale nauke pustile svoje grane[ovo se odnosi i na drustvene nauke]. Dakle,fizika je SVE. Ne postoji oblast koja je ne podrazumeva u svom korenu niti moze bilo sta biti bitnije od fizike[nekada je takav epitet pripadao filozofiji sa filozofijom prirode i metafizikom],sto ce nadam se,vrlo brzo ponovo biti,zato sam filozofiju i ostavio za kraj ovog poglavlja. Ovde zaista necemo imati mnogo muke oko izbora zlatnih standarda kao i onih genijalnih fizicara koji im se mogu pridruziti posle „testa uporedjenja“. Prvo mesto,zna se..veliki Isak Njutn! Zatim Faradej,Ajnstajn i Hajzenberg. Isak Njutn,kao sto smo ranije rekli,pravi „primerak“ jednog genija,jer sadrzi bukvalno sve osobine i to na bas visokom nivou[kao Dostojevski ili Buda]. Dao je fizici i matematici „Principiu“ a u njoj cetiri fizicka zakona,na kojima se temelji sve sto funkcioniše na zemlji i na cijim osnovama svemirski sateliti stizu na

Mesec i najudaljenije planete. Dao nam je optiku,dao najbolje teleskope,matematicku analizu, a uz sve to je bio i veliki filozof prirode. I sve je to uradio za neverovatnih osamnaest meseci. Toliko se bavio naukom. A da bi dokazao svoju bolesnu genijalnost,provodio je vecinu vremena pokusavajući da se domogne zlata iz buckurisa u loncu na vatri,bavio se prorocanstvima,i zabijao sebi debele igle duboko u oci,cisto da vidi sta ce mu se desiti. Faradej,jos jedan vizionar bez premca. Ne postoji oblast fizike u kojoj nije video stotinu[mozda i mnogo vise] godina unapred. „Prorokovao“ je kvantnu mehaniku,specijalnu teoriju relativnosti,savremena desavanja u kosmologiji...a na pitanje Engleskog kralja prilikom svog cuvenog izvodjenja eksperimenta-„a u cemu je korist od toga?,odgovorio je...“ne znam,ali sam siguran da ce vasa drzava kao i sve drzave na svetu nekada najvise puniti budzet parama,upravo zahvaljujuci ovome“! I bio je naravno u pravu,danas svaka drzava upravo najvise puni svoj budzet zahvaljujuci elektricnoj energiji. Faradejova inteligencija je prevazisla sve moguće granice. Masta,intuicija,kreativnost su mu jos uvek nedostizne za bilo kojeg coveka kroz istoriju. Kao i Njutn,sve do jedne osobine je imao,za velikog genija,i kognitivne ali i one religijske,karakterne,moralne...zivotne okolnosti ,donekle,,idealno“ surove. Osim sto je gotovo otac elektricne energije,dao je neverovatna otkrica iz oblasti elektromagnetizma i hemije[narocito elektrolize]. A zamislite,Faradej je bio samo zanatlija,knjigovezac,amaterski fizicar,ali je sam stekao obrazovanje na kojem bi mu pozavideli svi akademski fizicari. Uostalom,i od svojih kolega je proglasen za jednog od najvećih fizicara svih vremena. Engleski kralj mu je davao titulu ser-a,titulu viteza i mesto predsednika kraljevske akademije,sto je Faradej odbio,ne zbog skromnosti vec sto je bio clan jedne „strome“ hriscanske sekte,koja je zabranjivala svojim vernicima pocasti bilo koje vrste. Sta reci za cuvenog cika Alberta a da vecina to ne zna. Da ulazim u njegovu specijalnu i opstu relativnost,rekao sam da necu komplikovati knjigu suvom fizikom. Dovoljno je reci da su ove dve teorije prodrmale svet iz temelja i Ajnstajnu donele

takvu slavu koju su doživljavali samo Bitlsi na svojim koncertima. Opste tuce za kartu vise na predavanjima ovog velikana, prepune dvorane i padanje u trans kada ga vide...to se u nauci vise nikada nece ponoviti. Dve teorije relativnosti po „genijalizmu“ su gotovo dostigle teoriju evolucije. Zanimljivo, Ajnstajn za njih nije dobio Nobelovu nagradu, a zaslužio je deset. Nobela je dobio ipak za jos jednu veliku stvar, fotoelektricni efekat, temelj kvantne fizike! Dao dokaz za postojanje molekula...i na kraju kao po pravilu da se dokaze bolesna genijalnost, drugu polovinu zivota protracio da pronadje takozvanu –teoriju svega, totalno se „pogubivsi“ iz realnosti. Dok je Ajnstajn tracio zivot i gubio vezu sa stvarnim svetom, jedan drugi fizicar je upravo postavljao teoriju koja ce jos vise uzdrmati svet i naglavacke okrenuti i zdrav razum i logiku. Svet fizike[i svet uopste] vise nikada nece biti isti. Imao je nezavisne pomagace u toj oblasti, mnogi su se bavili tom novom fizikom i doprineli „potresu“ ali je jedino on-Verner Hajzenberg, zeleo i shvatio da mora da u to upetlja i filozofiju. Zato je za razliku od ostalih genijalaca kvantne fizike, Hajzenberg uvrsten u zlatni standard, jer je znao da fizici treba pomoc od filozofije[koja ni do danas nije dosla]. Hajzenbergov princip neodredjenosti je prvi od dva stuba savremene fizike i kosmologije[drugi je opsta relativnost]. Necu vas zamarati sta je princip neodredjenosti ni kakvi su to cudni i apsurdni postulati kvantne fizike, ali cu ovde pomenuti genijalne fizicare koji su doprineli njenom razvoju i „neshvatanju“.

Sredinger, Plank, Born, Bor, De Brojli, Dirak! Pomenucu i one genijalne fizicare ,pre kvantne epohe, Radeford, Marija Kiri, Kevendis, Maksvel.

Sad mozemo da saberemo, dvadeset dva genija u oblasti fizickih nauka, trenutno rekord, po oblastima. Ali kompletna nauka je dala cetrdeset genija i jos ce im se pridruziti i sest matematicara. Mozda ce ovaj rekord biti ugrozen od strane filozofa, mada je borba neravnompravna zbog velikog broja naucnih disciplina, ali videcemo, prvo da obradimo matematicare.

Matematika! Mala oblast ali je dala veliki broj umnih ljudi. Ovde uopste nije tesko odrediti ni genijalce kao ni zlatni standard. Jednostavno, zna se ko su velikani matematike i apsolutno svi ulaze u zlatni standard, jer su dali apsolutno isti doprinos. Da krenemo...zanimljivo je da o prvom velikom filozofu i prvom velikom matematicaru[i filozofu] znamo mnogo vise istorijskih cinjenica od svih filozofa i matematicara stare ere, zajedno. A oni su ziveli pre dvadeset i sest vekova. Tales i Pitagora. Naravno, Talesa ostavljamo za oblast filozofije ,a ovde ostavljamo velikog Pitagoru sa Samosa. Ovaj, kako ga je Mlodinov nazvao „Anticki hipik“, najmanje zasluge ime za cuvenu Pitagorinu teoremu, koja je vec odavno bila poznata, on joj je samo prisao sa druge strane, koju je sam stvorio-matematicka apstrakcija. To je ono sto je Pitagoru i nacinilo genijalnim. Uzdigao je matematiku sa zemlje u nebo i u um! Sasvim dovoljno. Na kraju krajeva on je i „kum“ ove oblasti[inace je i „kum“ filozofiji]. Genijalno delo Pitagore je apstraktna matematika, ali je svoju genijalnost pokazivao ne samo u matematici vec i u filozofiji koju je gradio na ovoj oblasti[broj je sve]. Ako bi Pitagorinu filozofiju „preobratali“ u 21 vek...shvatili bi da mnogo sta mozemo da uzmemo za ozbiljno. Pitagora kao izuzetna intelektualna, harizmaticna i genijalna figura, vrlo brzo je dosao do svojih sledbenika i osnovao „tajno“ drustvo, kojem je matematika bila bukvalno sve-pravo bozanstvo. Za odavanje matematickih tajni, kaznjavalo se smrću! Pitagora je svoju „popularnost“ vesto iskoristio da jos vestije promovise svoje navodno bozansko poreklo, i za malo u tome nije uspeo. Ali su na osnovu njegovih „pokusaja“ neki drugi uspeli i postali ili bog ili sveci. Pitagorejstvo je delovalo neverovatnih hiljadu godina i pored velikih progona od strane Vizantije. Arhimed je nas sledeci genije, ali mislim da osim pominjanja njegovog imena, nema potrebe da bilo sta vise napisem...osim, eto...da je podigao matematiku na najvisi moguci nivo, koji narednih dvadeset vekova nece biti nadmasen...i da nije dao da mu se diraju krugovi. Sada sledi jedna genijalna osoba koju moram uvrstiti po genijalnim radovima na dva mesta, ovde u

oblasti matematike ali i u oblasti filozofije. Rene Dekart. Ujedinitelj broja, prostora i oblika...kartezijanski koordinatni sistem. Matematika je postala daleko razumnija nauka i mogla je da „crtežom“ prikaze čak i ono što je samo suvom apstrakcijom moglo biti obuhvaćeno-prostor. Odlično poznavanje matematike, pomoglo mu je u svom „kockarskom“ zanatu ali je daleko više pomogla čovečanstvu da se približi nečemu još uzvišenijem. Gaus...jedan velikan koji je imao bukvalno onakvu biografiju kakva je bajkovito pripisana Mocartu. Niti su mu roditelji bili posebno pismeni, niti su bili ona vrsta roditelja koji bi pokušavali da svoje dete „pre vremena“ opismene. Naprotiv, njegov otac je imao „viziju“ da mu sin postane odličan kopac kanala. „Bez ikakvog povoda“, gotovo dvogodišnje dete je samo sebe ne samo opismenilo već i naučilo matematiku. A onda sledi slična priča kao kod Mocarta, otac je od deteta genija napravio cirkusku atrakciju. Ali za razliku od Leopolda Mocarta koji je bar „gurao“ sina da napreduje, Gausov otac nije odustajao od ideje da čim mu dete poraste i ojača, postane kopac kanala. Gausa je tokom celog života pratio nesrećan život, a što se tiče same matematike, za neverovatne posledice koje će ga pratiti, sam je kriv. Čuljivost i veliko poverenje u prijatelje, koštaće ga gubljenja epiteta možda najslavnijeg i najgenijalnijeg čoveka koji je hodao zemaljskom kuglom. Sreća, pa su mu radovi kasnije pronađeni, pa se slika o Gausu geniju donekle ispravila. Gausova „nova“ matematika je bila isuviše nadahnutu da bih mogao da poverujem da su Lobacevski i Boljaj do nje došli nezavisno. Bar da nije postojala „prijateljska veza“ između ove trojice, pa da nekako i poverujem, ali kako god, Gaus je ipak prvi „potkacio“ nedodirljivog Euklida i „napao“ trodimenzionalni prostor. Njegov rad, dovršio je još jedan „momak iz susedstva“, Riman...i napokon je matematika dovedena do savršenstva, a Ajnštajn dobio u Rimanu i Gausu svoje „dobre vile“ koje su mu dale mogućnost da završi svoj epohalni rad. Riman, inače Gausov djak i naslednik, ima sličnu biografiju kao i Gaus [po pitanju genijalnosti], samo što je par godina kasnije uradio ono što je Gaus sa tri. Pomenicu još jednog genija

matematike, Minkovskog, čoveka koji je objasnio matematički Ajnstajnovu specijalnu teoriju i uveo novi pojam prostora i vremena, odnosno pokazao da postoje četiri dimenzije. Poankre, Hilbert, Ferma... ostali su u situ i zaista im je malo falilo da prodju ovo sito genijalnosti, ali naravno, ostaju velikani moderne matematike.

Sest genija matematike... sve ukupno, nauka je dala četrdeset i šest genija, ali cu naravno ostaviti mesta za jos cetiri naucnika, jer je ogromna verovatnoca da sam nekoga nenamerno propustio, tako da cu njihov broj izjednaciti sa brojem genijalnih umetnika i duhovnika. Zajedno, dakle, stotinu genija. Ali sad nailazimo na poslednju oblast, koja nije toliko kompleksna [po pitanju podoblasti] kao umetnost i nauka ali po broju genijalnih ljudi i genijalnih radova, ne zaostaje ni najmanje za njima, naprotiv! Ovde jos moram pomenuti da ce pod pojmom filozofije biti i obuhvacena nauka zvana psihologija, necu ih razdvajati, jer ima koren u filozofiji i apsolutni je deo nje.

Filozofija! Ovu disciplinu ljudskog duha sam s namerom ostavio za kraj i s namerom cu je nesto „sire“ obraditi, jer ni u jednoj oblasti koja moze da proizvede genijalno delo i da da genijalnogu osobu, nema toliko ni genijalnih dela ni osoba kao u filozofiji. Zaista su retke discipline koje u svom imenu nose tako uzvisene pojmove kao sto su ljubav [filos] ili mudrost [sofia]. Naravno, rec-mudrost u ovoj kovanici, podrazumeva najsigurniji moguci smisao te reci. Kao i rec –ljubav, koja se moze prevesti i kao strasno teziti ka necemu ili voleti. Kao i za matematiku, kovanicu-filozofija, prvi je upotrebio Pitagora, nazvavsi sebe –filosofosem, odnosno ljubiteljem mudrosti. Jos redje su teorijske discipline koje imaju tako dugu tradiciju kao filozofija, samo matematika i rana astronomija. I na kraju, iz filozofije su proizasle gotovo sve buduće i prirodne i društvene nauke. Filozofija „zvanicno“ vodi poreklo iz Stare Grčke i šestog veka pre nove ere, pa tako ima tradiciju dugu preko dve i po hiljade godina, zaista velicanstvena istorija. Medjutim, to svakako ne znaci da je tada po prvi put ili odjednom nastalo filozofsko misljenje iz nicega. Prve

postavke i postupci filozofskog razmišljanja nastali su daleko ranije i na sasvim drugim mestima...Egipat,Persija,Indija,Vavilon...ali razlika je u tome sto takva filozofska misljenja nisu bila oslobodjena onog mitskog,religioznog ili umetnickog u njima,tek u Staroj Grckoj filozofija je uspela da se oslobodi ove mesavine i da se izdigne u cisto umnu oblast koja ima kriticki,teorijski i racionalniji pogled na svet. Filozofija kao disciplina nema svoju tacno odredjenu definiciju,bez obzira sto su mnogi pokusavali da je daju[ili cak misle i da su uspeli]. Od Platona,preko Aristotela,Epikura,Hegela,Hajdegera,Goldmana i ostalih filozofa i njihovih definicija,danas nista nismo blize konacnom i ispravnom pojmovnom izrazu filozofije. Objasnjenje je vrlo logicno,ne samo zbog toga sto je filozofija najkompleksnija disciplina ljudskog uma,vec ne postoji disciplina u kojoj vlada toliko malo slaganja u pogledu odredjenja sustine same te discipline. Svaka filozofska skola,pravac ili znamenitiji pojedinac u ovoj oblasti,pristupaju definisanju pojma filozofije,nastojeci da pri tome ostanu dosledni svojim polaznim pretpostavkama i osnovnim principima. To,naravno ,dovodi do drugacijeg shvatanja sustine same filozofije. To nije posledica nekog nedovoljnog saznanja,nesporazuma ili poslovice sklonosti filozofa ka osporavanju,kritikovanju ili preterivanju,vec je to posledica nemogucnosti da se iz raznorodnih polazista dodje do istog ishodista. Zato je sasvim normalno da u filozofiji nema opsteprihvacene vazuce definicije iste. Istina je da ova „raznolikost“ sasvim zbunjuje ljudski duh,koji bi u svemu hteo da pronadje cvrste i nepromenjive kriterijume,ali tako nesto ne moze da mu pruze ni „egzaktne“ nauke,a jos manje jedna toliko kompleksna i duhovno uzvisena „nauka“ poput filozofije. Sto se genijalnosti tice,utoliko bolje...upravo joj ta raznovrsnost,osporavanja,nerazumljivost,kritike ili protivrecnosti ,uz specificnost osnova i cilja same filozofije,daje sa pravom „naziv“-pravo „porodiliste genijalaca i genijalnih radova“. Ja licno filozofiju „vidim“ kao –strpljivo,metodicno,umno,trazenje istine o kosmosu,zivotu i

samom coveku[i drustvu],pa cu je kroz takav pristup i povezati sa mogucim genijima i genijalnim delima filozofije.

Necu dakle ici u „onu“ filozofiju pre Antike a i sam ovaj period cu vise obraditi zbog samog znacaja u nastanka ove discipline,nego zbog filozofskih genija. Genijalnih dela u ovom periodu zaista imamo i to u velikom broju ali su nam opsirnije biografije koje bi pomogle u ocenjivanju zivotnih okolnosti,karaktera,moralnosti ili nekih drugih specificnih osobina genija,zaista oskudne ili nepouzidane,kako bih se duze zadrzao na ovom periodu. Mada,vec sam pominjao,s obzirom na doba o kojem se radi a na osnovu istog u drugim oblastima,kod antickih filozofa imamo daleko vise dostupnih i „proverenih“ podataka. Tako da cu ipak uspeti da od mozda zasluzenih tridesetak genija te epohe[verujem da ih je najmanje toliko bilo] ipak nekako izdvojim njih desetak,pa cak neke i u zlatne standarde. Za razliku od ostalih,gore obradjenih genija i njihovih dela,ovde necu prvo izdvojiti zlatne standarde,pa prema njima naknadno pronalaziti ostale genijalce,vec cu krenuti hronoloski,a posebno cu naglasiti koji su mi to zlatni standardi u glavi bili. Pa da krenemo...

Tales! Vrlo bogati trgovac iz grada Mileta,koji je napustio svoje zanimanje a sav steceni novac ulozio u sticanje znanja[zamislite danas tako nesto...pa ne mozete,naravno]. Obisavsi citav istok i Egipat,gde se upoznao sa matematikom,astronomijom i tamosnjim „filozofskim“ razmisljanjima,vraca se u rodni grad i postaje prvi filozof u istoriji u pravom smislu te reci. Nezadovoljan mitoloskim objasnjenjima sveta,napusta takvu „pricu“ i pokusava da objasni postojeći poredak u prirodi kao niz posledica nekih realnih uzroka. Postavlja prvo pranacelo[uzrok svih stvari,njihov pocetak i kraj],i pronalazi ga u vodi. Da nista drugo nije uradio[uzevsi u obzir i to da je pogresio],ovo je dovoljno da se Tales nazove genijem,jer treba imati u vidu gde,kada i u kakvim „spoznajnim okolnostima“ je ziveo. Na stranu to sto je bio odlican matematicar,sto je dosegao do stadijuma mudrosti,sto je

Pitagorin ucitelj i sto je uticao na jos dvojicu velikana filozofije,Anaksimandera i Anaksimena...kao i to da je bio jedan od takozvanih „sedam mudraca“,to nema toliki uticaj da u njemu vidim genija koliko cinjenica da je shvatio „gde moze da lezi istina“. Dakle,Tales mozda nema sve potrebne osobine,odnosno nismo sigurni,jer je i pored poprilične bogate biografije ipak to period od pre 2600 godina,ali to ce vaziti za sve genije Antickog doba. Anaksimander ide na ovu listu iz drugog razloga,kao sto je Pitagora prvi „uveo“ apstrakciju u matematiku,Anaksimander je jos pre njega to uradio sa filozofijom,pa postaje rodonacelnik apstraktne filozofije,koja traje i do danas. Pitagora je sledeci genije,ali s obzirom da je vec delom obradjen u oblasti matematike,ovde cu ga preskociti. Dalje,u ovom kosmoloskom razdoblju filozofije u Elejskoj skoli nisam pronasao filozofe genijalnog kova,bez obzira sto je filozofija u tom periodu dozivela vrhunac apstrakcije,pre svega zahvaljujuci izuzetnom misliocu Parmenidu i donekle Zenonu. A onda sledi strahovit skok,ka prvom zlatnom standardu genijalaca filozofije,Heraklitu. Covek koji je aktuelan bukvalno kroz citavu istoriju filozofije. Ne postoji genijalni filozof koji u glavi nije imao bar delic Heraklitovih stavova. Cak,tvrdim...Heraklita i njegove principe[ne obavezno iste]mogu ubaciti u „obavezne“ u postulatima svih buducih genijalnih filozofa. Ko Heraklita nema „u glavi“,nije ni ozbiljan filozof,a o genijalnosti moze samo da sanja. Heraklit nema samo veliki uticaj na filozofe,vec i na gotovo sve buduće religije,na umetnost[knjizevnost pre svega],a evo,pokazuje se u danasnje vreme i sve vise i na prirodne nauke. On je po tom osnovu,mozda i najveći vizionar u istoriji covecanstva. Sa tri genijalne recenice,nije morao vise nista da uradi[a uradio je zaista mnogo toga],da bih ga proglasio genijalnim. Razbio je „zdravorazumsku“ sliku sveta,a njegove umne vizije o kosmosu kao dinamicnom procesu,tek danas postaju vrlo aktuelne. Posle ovog velikana genijalnosti,za Leukipa,Demokrita ili Empedokla,mogao bih reci da nisu „imali sreće“ ali Anaksagora je ipak uspeo da se „provuce“ u drustvo genijalaca,pre svega sto sa njegovim dolaskom u

Atinu i pod njegovim uticajem nastaje veliki uspon filozofije koji se završava velikanima ove discipline Sokratom, Platonom i Aristotelom. Drugo, vezano za Anaksagoru, jeste njegovo „seme stvari“-nus[um], koji predstavlja „prekretnicu“ u filozofskom pogledu na svet. Ovde se završava dominacija kosmoloskog razdoblja i dolazimo do takozvanog antropoloskog razdoblja, težište je prebaceno sa kosmosa na čoveka. Sofisti su ga započeli, ali na jedan potpuno pogrešan način, tako da osim pominjanja Protagore i Gorgije, koje bih svrstao u „samo“ –odlične filozofe, ostali nisu vredni pomena, bar vezano za ovu knjigu i njenu temu.. Antropolosko razdoblje se završava jednim filozofom koji svakako spada u genije filozofije, bez obzira što je „biografija“ tog čoveka još uvek ogromna nepoznanica za nas, tako da nismo sigurni da li je polumitska Platonova tvorevina ili je zaista bio ono[i onakav] kao što to Platon „govori“. Naravno, u pitanju je Sokrat. O njemu kao i o Aristotelu je suvisno pričati u smislu potvrđivanja njihove genijalnosti, tako da ću ih, naravno, uvrstiti sasvim zasluženom u to društvo ali se neću baviti njihovim opstepoznatim[bar za „umno“ normalne ljude] delom. Isto važi i za Platona, ali postoje njega uzimam i kao zlatni standard, malo ću se osvrnuti na ono što ga pre svega čini genijem. Sa Platonom počinje sistematsko razdoblje u filozofiji[završava ga Aristotel], ali sa njim dobijamo daleko više, idealizam, kao ontolosko stanoviste, sa kojim se danas opet sve više susrećemo, kao i nešto što je prvi put upotrebio Heraklit a Platon[Sokrat] doveli do savršenstva-dijalektiku ili dijalektičko saznanje, koje će biti paradigma sve do Hegelovog doba. Pored svih genijalnih dijaloga ovog velikana, moram istaći njegovu zamisao idealne države[Država], koja za mene lično nikada neće predstavljati utopiju, već jedino moguće društvo koje vodi ka blagostanju. Platon je imao još jednu prednost nad ranijim filozofima, bio je i mudrac. Dakle, Stara Grčka nam je podarila osam[sa Pitagorom] genija i dva zlatna standarda, ali ponavljam, broj bi sasvim izvesno bio daleko veći da je njihovo stvaralastvo i život, bio dostupniji i istoričarima i istoričarima filozofije. Sada dolazimo do onog dela

filozofije koje nazivamo helenistickom [ili helenisticko-rimskom], koja obuhvata period od pada Atine i velikih osvajanja Aleksandra Makedonskog pa sve do pocetka srednjeg veka, dakle gotovo hiljadu godina. Gledano kroz prizmu filozofije, od smrti Aristotela pa sve do kraja novoplatonizma. Ovaj period nije bas ispunjen genijalnim stvaracima a ni nekim posebnim genijalnim delima, iz razloga sto se ova filozofija uglavnom bavila stvarima koje su bile adekvatne vremenu u kom je nastala - prakticnim stvarima zivota. Covek bez „oslonca“, osamljen i u vakuumu koji je nastao slomom opsteg dobra, nije bas naprezao mozak o svemu, kao „dokoni“ filozofi Antike, vec je iskljucivo razmisljao kako uprkos sveopstoj pometnji i nesreci, uman covek moze dostici ataraksiju [dusevni mir]. U ovom periodu se pojavljuju pet nesto „jaci“ skola filozofije, vredne pomena... Epikurejska, Stoicka, Nova akademija, Skepticka i Novoplatonicari, ali ni jedna ne moze da se pohvali genijalnim filozofima [u „pogresno vreme su delovali“], mada je naravno bilo velikana filozofije i u tom periodu, i bilo bi lepo da se pomenu. Epikur, nijansa je odlucila da ne bude na ovom spisku genija i to samo zbog stvaralastva, da je nesto ranije ili kasnije rođen, bio bi i genijalan filozof jer potencijal je sasvim sigurno imao. Od njegovih sledbenika i naslednika, niko vise nezavredjuje paznju. Kod stoika, pa trojica bi bila vredna epiteta odlicnih filozofa, ali daleko od genija, Zenon, Seneka i Epiktekt. Skepticka skola sa vrednih pomena Pironom i Sekst Empirikom koji su ostavili traga i za poimanje danasnje filozofije pa i nauke, skrenula je u apsolutnu krajnost i cini mi se da je „opsti Anticki raspad“ kod ove skole ostavio najdublji trag po pitanju „kvara na umu“. Nova akademija jos gore stoji sa velikanima filozofije, oni ih ustvari i nemaju, uz neke, nesto boljih „pokusaja od filozofa“, Karneada ili Arkesilaja, nista drugo nisu ponudili. Novoplatonicari kao da su osetili totalan krah filozofije i pocetak mracnog doba srednjeg veka pa su poslednji trzaji da vrata filozofiju pravom putu, donekle i uspeli. Dali su mnogo velikih imena, pomenućemo Filona, Plotina, Porfirijusa, Prokla, Plutarha...! Da ipak ovaj milenijumski period

ne bih ostavio bez i jednog genijalca,zaista,dugo sam vagao i na kraju ipak u spisak „vecnih“ ubacio Plutarha[mada je bila ostra borba sa Epikurom,bas ostra]. Sada,zanimljivo,ulazimo lagano u mracni srednji vek[za sve,ne samo za filozofiju] ali kontradiktorno,tu nailazimo na nesto veci broj velikih umova ove oblasti,pa cak i poprlicno genijalnih. Narocito se to odnosi na period apologeta,odnosno ranu patristiku i na neke drcne trzaje pojedinih sholasticara,koji su uspeli da „prokrijumcare“ i u takvim uslovima,neke odlicne filozofske ideje. Tertulijan je pronikao u samu sustinu religioznosti ne na „klasican“ apologetski nacin[kao Origen]vec mesajuci i kombinujuci religiju,filozofiju,etiku,kosmologiju i psihologiju. Kao izuzetan mislioc,ostavio je duboke korene u zapadnoj filozofiji i narocito uticao na kasnije filozofske stavove Avgustina,Paskala,Kjerkegora i Jaspersa. Njegove verske paradokse,iskoristili su kasniji teolozi u odbrani religije na pitanja za koja zapravo nisu imali odgovore. Zato mu je i pripisana cuvena maksima- „verujem jer je apsurdno“,koju ustvari nije nikada izgovorio ali na dobar nacin opisuje sustinu njegovih razmisljanja i filozofije. Ono sto ovaj genijani mislioc jeste napisao i time ucvrstio veru na temelju paradoksa je-„sin bozji je raspet i mi se ne stidimo iako je to sramota. I umro je sin bozji,to je sasvim pouzdano ali je besmisleno. I posle sahrane je vaskrsao,to je nesumnjivo jer je nemoguće.“ Genijalne tri recenice[ima ih jos,naravno],iz kojih jednostavno „curi“ velicanstveni um i intelekt. Najzad,Tertulijan je prvi „razotkrio“ Aristotelovu filozofiju u negativnom smislu,za sta mu odajem posebno priznanje. Mozda ovaj genije nije zbog oskudnosti biografije bas za zlatni standard ali njegov sledbenik svakako jeste, Aurelije Avgustin,prvi pravi hriscanski filozof. O njegovom zivotu i delu se zna sasvim dovoljno da bi smo ga uvrstili u velikane filozofske misli. Ono sto je dovelo do genijalnog stvaralastva Avgustina,je zapravo cinjenica da je ponikao iz najbolje anticke tradicije a zavrrio preko manihejstva u samoj srzi hriscanstva. Zacetnik je renesanse nekoliko vekova pre nego sto je i nastala. Manihejstvo i platonizam koji je zastupao i na kraju napustio,kasnije se pokazalo samo

prividno,naime,jasno je da ova dva pravca leze u samoj osnovi njegove hriscanske filozofije, sve do njegove smrti. O umnim „sposobnostima“ Avgustina,nema potrebe pricati,bar su njegova dela svakome dostupna. Posle ova dva genija,rane patristike i pocetka sholastike,ponovo sledi jedno mucno „umno“ zatisje od nekoliko vekova u filozofiji,pre svega zahvaljujuci ostrom dogmatici crkve i opasnosti da se istoj suprotstavi. Uz par bezuspesnih „pokusaja“ Vizantijskih filozofa,da se upisu u „drustvo velikana“,zapad evrope je bukvalno tonuo u umni mrak. Mali trzaj jednog filozofa jedanaestog veka Anselma,kao da je nagovestio da ce nesto, krupnim koracima, krenuti putem „stare slave filozofije“. Najzad,u sledecem,dvanaestom veku dolazimo do jednog filozofa koga mozemo po svemu nazvati genijalnim,Pjera Abelara. Abelar je poznat i prema svojoj ljubavi prema Eloizi,ali ih je zlosrecna „sudbina“ rastavila,a smrt opet sastavila...s obzirom da je sve to ,zaista snazno ostavilo traga na ovom filozofu,nije iskluceno i da je uticalo na njegovu kasniju filozofiju[naravno,ne direktno,ali na njegove pesme ,da]. Upravo iz njegovog autobiografskog dela „Istorija mojih nesreca“,kao i cuvenih „prepiski“ sa Eloizom i pesama,vidi se taj uticaj ali i visoki knjizevni dar koji je posedovao kao i univerzalnost njegovog duha. Sto se filozofije tice,necu vas opterecivati njegovim stvaralastvom ali cu pomenuti ne samo da je genijalno[Da i Ne,Dijalektika...],vec se prvi usudio da „dirne“ tamo gde ne treba i to u najnezgodnije vreme...suprotstavio se autoritetu crkve,koja je tada imala filozofsku maksimu-verujem da bih razumeo! Njegova promena ove crkvene maksime u –razumem da bih verovao,kostala ga je ne samo ekskomunikacije vec i kastriranja i tamnice. Iz ovog perioda mozemo jos pomenuti Skotusa,Lulusa i Lombardusa koji se mogu smatrati genijalnim umovima ali im je stvaralastvo bilo ispod tog nivoa[najvise zbog straha,razume se],pa ih necu staviti na listu. Sledeci koji zasluzuje mesto na njoj[bez obzira sto ga licno ne bih stavio,ali po „licnom pravilniku“ moram je svakako Toma Akvinski. „Drugi Aristotel“ kako su ga zvali savremenici je svakako zasluzan za

„ubacivanje“ razuma u religiju, i za postavljanje mosta između znanja, odnosno spoznaje i vere. Ne sme se zaboraviti ni njegovo genijalno delo „Summa theologica“, jer spada među deset najznacajnijih i najumnijih dela filozofije. I što se tiče sholastike i srednjeg veka, to je otprilike sve od genijalaca, mada ću pomenuti i neke filozofe ili učitelje životne filozofije, tog doba koji zaslužuju ako ne mesto među genijalnim, ono bar među velikim filozofskim umovima Albertus, Franja Asiški, Bonaventura, D. Skot, R. Bekon i najzad Viljam Okam, koji čini „granični prelaz“ ka renesansi i početka borbe slobodnog uma u pobuni protiv sve „nemilosrdnije“ i umno otupele sholastike. Ponovo se vraćamo filozofiji koja traži smisao života van sholastickog tradicionalizma i čovekovo novo mesto u svemiru. Iako prvi i „najveći udar“ protiv crkve čini Nikola Kuzanski, njega neću uzeti u obzir zbog par stvari koji ne karakterišu genija ali, eto, pominjem ga kao inicijalnu kapislu renesansne filozofije. U stvari, Kuzanski je kod sebe imao dva ključa... jednim je zaključao kapije srednjeg veka a drugim otključao kapiju preporoda i reformacije. Petrus Ramus, i pored ne baš zavidnog stvaralaštva, ipak u svojim -dijalektičkim podukama, obznanjuje svoju visoku umnu sposobnost i genijalnost ali i obznanjuje još nešto bitnije, krenuo je u konačan obracun sa Aristotelom i sholastikom i to na izvanredan način, prirodnom logikom i prirodnim sudom. Još nekoliko filozofa ovog doba [iz raznih „područja“ filozofije] vrednih svake pažnje, Gasendi, Paskal, Erazmo Roterdamski, Makijaveli, Mor, Kampanela i Suares bili su vrlo blizu ulasku u odabrano društvo ali sam se na osnovu „zadatih parametara“ i zlatnih standarda, ipak odlučio za Lutera, Bemea i Bruna. Martin Luter je bio monah i verski pripovednik koji se zalagao za povratak hrišćanskim korenima, vraćanje transcendentnom bogu i izbacivanje filozofije i religiozne nauke [sholastičke teologije] iz same religije. Tako da ga više posmatram kao pravog apologetu, a ne kao filozofa, koji je od „hrišćanstva“ hteo da napravi, upravo-hrišćanstvo. Koliko god veliki njegov um bio i koliko god da je zaista bio u pravu, shvatio je na kraju da ništa neće uspeti da uradi ako ne uvuče i deo

filozofije u pricu. Tek tada mu je poslo za rukom da ne samo obezbedi ogroman broj sledbenika vec i da zaista napravi reformaciju u velikom delu tadasnje crkve. Energican poziv crkvi i vernicima da se vrata „svetom pismu“ i osporavajuci autoritete papi,episkopima i saborima,odjeknuo je sirom zapadne evrope. Ali genije ne bi bio genije da na kraju svojim „bolesnim“potezima to i ne pokaze...od svoje pocetne ideje,kreacije i puta kojim je krenuo,završio je na sasvim pogresnom cilju,kao zalutali i izgubljeni putnik. Jakov Beme,obucar po profesiji ali i samouki filozof[diletant] i mislioc. Nije toliko prihvacen od „sveta filozofa“ ali je ostavio mnogo dublji uticaj od vecine njih. Njegovo delo-Aurora,koje je uz jos par traktata objavljeno za njegovog zivota,izazvalo je mnoge kritike,sto je dobro za jednog filozofa-pisca pocetnika. Medjutim,po Bemeovoj smrti „pronadjeno“ je jos dvadesetak njegovih knjiga,koje su objavljene tek krajem sedamnaestog veka u Holandiji. Osporavanje „informatickog“ znanja i odbacivanje ucenih autoriteta,najviše je doprinelo da se ovaj filozof ne shvati u potpunosti. Medjutim,u njegovim kasnijim radovima,narocito u genijalnom delu- „Mysterium magnum“,moglo se naici na sve ono sto je karakterisalo ovog coveka i njegovo filozofsko razmisljanje. Samoukost i protivljenje sticanju znanja,dovele su do nekih zaista smesnih stavova Bemea,ali u istim tim spisama nailazimo na mnogo ozbiljnih tema koje „savladava“ upravo svojom genijalnoscu,pa mu tek kasnije mnogi filozofi daju epitet „fantasticnog filozofa“ i vizionara. Njegovo ucenje se neverovatnom brzinom sirilo zapadnom evropom i stekao je ogroman broj sledbenika. Uticao je svojim delima snazno na Shelinga i Hegela. Bemeov zivot i njegovi aktivatori inspiracije su posebna prica,jos od detinjstva doživljavao je izuzetne duhovne ekstaze,verujuci da u tim terencima sam bog boravi u njemu. Djordano Bruno...zivotna prica ovog buntovnog Italijana je zaista za posebnu knjigu,mozda bi „Istorija mojih nesreca“ daleko više odgovarala biografiji ovog filozofa nego Abelara. Ali o tome,kad dodje vreme...da se vratim njegovoj filozofiji. Spojio je u svom ucenju sve ono sto je i trebalo da bi dosao

do istine...i hriscanstvo i panteizam,kosmologiju,nauku,metafiziku,antropologiju,evoluciju...i zakljucio kroz teoriju nesto sto mi tek danas otkrivamo uz pomoc neverovatnih „nebeskih“ teleskopa. Mnoge njegove stavove,nauka je potvrdila a zaista nemamo pojma kako je on u to doba do njih uopste mogao doci. Zbog tvrdoglavog branjenja svog principa-„nezavršenog kosmosa“[sto je bilo tacno],zamerio se teoloskom „završenom kosmosu“,sto ga je uz branjenje heliocentricnog sistema na kraju stajalo lomace,sa koje je sa jednim-„da“ mogao da se spase,ali je ostao dosledan,i izgovorio,po meni jednu od najcuvenijih recenica u istoriji-„Mozda vi s vecim strahom donosite ovu presudu,nego sto je ja primam“! Dokazalo se da je i to bilo tacno! Sa ovim velikim genijem,završavam period renesanse,reformacije i srednjevekovne prirodne filozofije. Ulazimo u novo doba ili novovekovnu filozofiju,koja ce istu dovesti do gotovo samog vrha,zahvaljujuci ponovnom vraćanju temelju-spoznajnih moci, i dati najveće genije u ovoj oblasti. Ali odmah na pocetku ove „epohe“ filozofije,nastala je ostra podela medju filozofima. Jedni su tvrdili da su spozajne moci u culima[empiristi] dok su drugi osporavali takvu tvrdnju i verovali da je spozajna moc u razumu[racionalisti]. Empiristicka filozofija,bez obzira sto je u to doba delovala logicnija i primamljivija i donosila sasvim nesto novo u odnosu na dotadasnja filozofska razmisljanja,pa je cak pustila deo korenja duboko u dvadeseti vek i uticala na mnoge filozofe i buduće filozofske pravce,ipak,sa danasnjeg gledista i filozofije i nauke,ja je ne bih svrstao u ozbiljan filozofski pravac. Jeste dala velike umove,F.Bekona,Dz.Loka,T.Hobsa...kojima fale dve do tri „G-osobine“,da predju onaj prag genijalnosti. Nasuprot njima,u racionalistickoj „opciji“ imamo gotovo sve same genijalce,bez obzira sto se i racionalizam nije pokazao kao bas „uspesna metoda“ spoznaje. Dakle,empiriste cu preskociti i idem ka prvom geniju,i to zlatnom standardu-R.Dekartu. Dekart je jedina osoba kojaje isla u skolu da bi ucio da ga pogresno uce. Da bi na kraju skolovanja proveo jos dve godine u ucenju besmislenog

zanimanja, zvano-prava. Ali ono što je bitnije od svega, slobodno vreme [a imao ga je malo, s obzirom da je ustajao u podne a noću obično pijancio i kockao se], provodio je u čemu ono što je voleo, matematiku i filozofiju [iz kreveta, naravno]. Zatim je „malo dosao“ sebi, „napustio noćni život u Parizu i odlučio se na još gluplji potez, da ode dobrovoljno u vojsku. I to dva puta na dve različite strane. Međutim, to se na kraju pokazalo kao izuzetno dobar potez jer ne samo što nije opalio ni jedan metak, nego je imao toliko slobodnog vremena da se apsolutno posveti svojoj matematici i filozofiji prirode. Takođe je sa vojnim jedinicama mnogo i putovao, što mu je dosta pomoglo da se upozna sa raznim umnim ljudima i raznim filozofskim razmišljanjima. Posle „vojevanja“, Dekart se vratio svojim ranijim porocima ali se i sasvim ozbiljno posvetio filozofiji i matematici. Nije imao mnogo ni razumevanja ni simpatija prema bilo kojoj disciplini antičke grčke, pa je oštro napao i njihovu matematiku ali i većinu filozofa. Neću vas ovde muciti njegovom filozofijom, osim što ću reći da je po uticaju možda ravna Heraklitovoj, Platonovoj ili Aristotelovoj. Gotovo svako delo mu je genijalno, od „rasprave o metodi“ do „principa filozofije“. Naravno, crkva je odmah reagovala, jer su pojam razum i religija bili još u svadji, i zabranila sva njegova dela. Dekart je napisao šest velikih dela, i svakako da bi ih napisao mnogo više da nije umro mlad i da nije bio jedan izuzetno plasiljiv čovek. Taj strah je naročito pokazivao kada je crkva u pitanju, pa je zbog te činjenice vrlo malo objavljivao i to tek po nagovoru drugih. Glave mu je dosla hladna i vlažna klima Švedske [uvek je bio slabog zdravlja] gde je bio „učitelj“ mlade kraljice Kristine. Dekart je bio izuzetno lenj čovek i zaista je ustajanje pre dvanaest časova za njega bila „noćna mora“, međutim Kristinina „naredba“ je bila jasna: - „u pet ujutru da si kod mene“!!! Možda su i ovo menjanje stare navike i ranojutarnji dolasci po hladnoći u dvor, za njegova nezna pluća bila ubitacna, ko zna šta bi nam ovaj veliki genije još podario. U svakom slučaju, istorija filozofije se najčešće deli na-filozofiju pre Dekarta i filozofiju posle Dekarta. B.Spinoza... još jedan zlatni standard, jevrejin po

poreklu, rođen u tadašnjoj Meki slobodne misli, Holandiji. Bavio se medicinom, matematikom i filozofijom. Nemastina ga je dugo pratila u životu, međutim i kada je došao do većeg novca, izgleda da nije baš imao običaj da plaća svoje dugove. Zbog te „zaboravnosti“ i nije bio baš omiljen građanin tadašnjeg Amsterdama. Ali je zato svetu podario svoj veličanstveni um, pa verujem da su znali koliko će slavan biti, tadašnji trgovci, kafedzije i berberi bi mu oprostili. Još jedan od retkih koji su svoju filozofiju [ovoga puta metafiziku] ziveli. Danas najpoznatiji po najsirem mogućem filozofskom objašnjenju panteizma, međutim treba pomenuti da je Spinoza bio široko obrazovan i da je podario velika dela u mnogim oblastima, uostalom njegova najgenijalnija dela su Etika i Teološko-politički traktat. Da ne bih sa filozofima proizveo ovu knjigu daleko van planiranog, ostavljam zanimljivog Spinozu i odmah prelazim na sledećeg genija i opet „zlatnog“ Lajbnica. G.V. Lajbnic je jedan od onih koji su veoma rano u detinjstvu već poznavali mnoge nauke, a naročito filozofiju. Najmladji Dr. u istoriji, sa samo 21 godinom. Tvorac matematičke analize [uz Njutna], napisao je veliki broj filozofskih spisa od kojih su najmanje tri genijalna - Rasprava o metafizici, Teodiceja i Monadologija. Zanimljivo da je Lajbnic za života bio izuzetno cenjen ali je njegova slava tako brzo splasla, da je njegova smrt ostala nezapažena čak i u rodnoj zemlji. Međutim, posthumna slava je vrlo brzo vraćena, tako da danas Lajbnic ima zaista posebno mesto u istoriji filozofije. Ovde bi još trebalo pomenuti Volfa i Berklia, koji nisu genijalci ali su u onom krugu visokih umova kojima je malo falilo da prekorace prag genijalnosti. Sledeći genijalac ovog vremena je D. Hjum, čovek koji je završio epohu empirista i racionalista tako što je obe, vrlo pametno, ubacio u kosh skepticizma. Shvatajući da se iz čulnog [iskustvenog] ne može pouzdano ništa tvrditi o prošlosti niti se egzaktno može predvideti budućnost, a još manje je to moguće iz racionalističkih spekulativnih metoda, nije mu preostalo ništa drugo nego da zaključuje da sva saznanja, izuzev onih koja se matematički mogu potvrditi i opisati empirijskim činjenicama, treba odmah odbaciti, jer su obmana. Ovako

razmisljanje presudno je uticalo na zacetnika nemacke idealisticke filozofije I.Kanta i na pocetak takozvanog kritickog razdoblja. U ovom periodu javlja se jos jedan „filozofski pokret“-prosvetiteljstvo,koje sto se filozofije tice ima jedan sasvim suzen „prostor delovanja“ i licno ga smatram kao „smetnju“ brzem filozofskom napretku,ali je imao vrlo veliki i vazan uticaj na neke drustvene nauke. Sto,opet ne znaci da su predstavnici ovog pokreta bili filozofi „nizeg reda“,ali Montesquije,Dalamber,Holbah,Lametri...ne spadaju u filozofe visokog uma,sto se ne moze reci za Rusoa i Voltera koji i pored pogresnog pristupa,svakako jesu bili genijalni filozofi. Ustvari,prosvetiteljstvo je osim u oblasti prirodnog prava i drustvene organizacije,za koja im treba odati veliko priznanje,u svemu ostalom[narocito po pitanju religije] imali izuzetno besmislen pristup. Zato Rusou za doprinos gore opisanim valjanim stvarima i Volteru kao izuzetnom misliocu i umu u mnogim oblastima,sledi mesto medju genijalima. Pretrcao sam preko prosvetiteljstva jer nas ceka „velika cetvorka“ nemacke idealisticke filozofije,i veliki skok ljudskog uma kroz filozofiju svesti i samosvesti,Kant,Fihte,Sheling i Hegel. Ova cetvorka ,naravno,zasluzeno ide u genije,a Kant i Hegel i u zlatne standarde. Imanuel Kant,osnivač nemacke klasicne filozofije,svoja razmisljanja je pre svega zasnivao na temelju dva principa,Njutnovog „zakona prirode“ i Rusoovog „zakona ljudske prirode“ i od njih stvorio obrazac modernog naucnog misljenja. Ipak Kant nije imao tako „dobar start“ u pocetku,kao sto se misli. Da nije bilo Hjuma,tesko da bi imali i Kanta,koji se tek sa Hjumom „trgnuo iz dremeza dogmatike“ i krenuo ispravnijim pravcem. Kantova genijalnost lezi u tome sto je „pokusao“[donekle i uspeo] da pronadje ispravne puteve ka saznanju,prekidajuci dotadasnje nacine koji su lezali u otkrivanju uzroka zablude,vec krece u potragu za odgovorom sta je uopste istinsko saznanje. Ono sto je zanimljivo kod Kanta i sto ga cini jednim od najvećih filozofa je jedno-„ali“...naime,Kant uvek svojoj prethodnoj tezi suprotstavlja antitezu. To njegova dela cini malo konfuznim i nerazumnim ali Kant je upravo onaj tip genijalnog filozofa koji potvrđuje „osnovno pravilo filozofske genijalnosti“-

biti nerazuman i pisati toliko nerazumno, da ni sam ne znas sta si hteo da kazes! [Naravno, ovo vazi samo za one koji imaju i zele nesto pametno da kazu, puko namerno blebetanje koje nema veze sa bilo cim, ne spada u genijalnost vec u debilizam]. Zato genijalni „Kritika cistog uma“ i „Kritika prakticnog uma“ i spadaju medju najteze knjige filozofije ali je u njima receno nesto sto samo najuzviseniji i najnadahnutiji umovi mogu da izgovore. Fihtea i Selinga preskacem [inace jesu genijalni], da bih zastao kod sledeceg zlatnog standarda, Hegela. Sa Hegelom nemacka idealisticka filozofija dostize svuju najvisu saznavno-teorijsku zrelost. Njegova filozofija se zasniva na jednoj recenici- „pre istine saznanje ne saznanje nista istinito“! Dakle, nije moguće ispitati moc saznanja pre upustanja u sam proces spoznaje, jer bi to bilo podjednako apsurdan potez, kao sto je onaj –hteti plivati pre nego sto se udje u vodu. Hegel ne zeli da mirno stoji pored obale i posmatra poput Kanta, svetski tok zbivanja, mudrujuci o tome da li je njegovo saznanje uopste moguće. Hegel je mislilac koji hlabro skace u mutnu Heraklitovsku reku i pliva ka istinskom saznanju. Hegelovom umu [pricam o umu, ne o genijalnosti], jedino je ravan Heraklit i Platon. Fenomenologija duha i Enciklopedija filozofskih nauka, su dela koja kao i kod Kanta traze neverovatna nadahnuca i jos neverovatniji um. Hegel je imao jako mnogo sledbenika i postovaoca jos za zivota, medjutim posle njegove smrti, doslo je do dubokog neslaganja izmedju njegovih „ucenika“ tako da se stvaraju dve struje Hegelovog ucenja, iz kojih ce se u zavisnosti da li je oponirano ili nadovezuje, razviti dve grane koje ce voditi filozofiju sve do danasnjih dana. Iz oponirajuće struje, razvijaju se naturalizam, iracionalizam, egzistencijalizam, pozitivizam, filozofija zivota i drugi pravci, s druge strane imamo marksizam i njegove sledbenike, Lukaca, Korsha, Rozu Luksemburg, Bloh, Gramshi, From, Adler...! Krenucu od naturalizma i jos jednog genija-L. Fojerbaha. U osnovi Fojerbahove filozofije lezi naturalizam-shvatanje sustine prirode bez spekulativnih uzleta u transcendentno, odnosno van njenih okvira, odnosno

da misljenje postoji zahvaljujuci bivstvu a ne bivstvo zahvaljujuci misljenju. Kao i antropocentrizma,odnosno stava da je covek kljucar svih brava sveta[religije,uma,prirode...]. Foerbah oba stava objasnjava metafizickim stavovima[sto jeste genijalno],zbog cega trpi napade mnogih tadasnjih filozofa[vecinom filozofa u pokusaju]. Jedini koji je napao Foerbaha a smatram ga genijem je Karl Marks,ali ne zbog sukoba sa Foerbahom, vec zbog sasvim drugih stvari. Foerbah je mesto medju genijima zaslužio pre svega zbog njegove teorije religioznog samootudjenja[mada je borba protiv toga,vrlo „sumnjiva],kao i zbog svog filantropskog humanizma,cime je uticao na formiranje mnogih pokreta pod imenom „istinski socijalizam“. Sto se Marksove genijalnosti tice,tu su dve stvari kojima dokazuje svoju genijalnost[uz neosporno ispunjene ostale uslove],teorija otudjenja i njegova kritika religije. Obe ove teorije[narocito o otudjenju],objasnjavaju velike probleme covecanstva,narocito danas aktuelne,na najbolji moguci nacin. Zanimljivo je da je Marks,pogotovo na ovim prostorima najvise „omrznut“ bas zbog njegovog stava prema religiji i njegove recenice da je ista opijum za narod,ne shvatajuci da je Marks od svih filozofa kroz istoriju najbolje sagledao religiju,da je bio protivnik njenog „ukidanja“ i da je istu smatrao neophodnom. Za razliku od ostalih filozofa i pravaca,koji su sasvim pogresno trazili i uzrok religije i jos pogresnije sagledavali mogucnost kako da se suzbije,Marks je prisao najblize istini sto se tice i izvora i njenog prevazilazenja. Takodje,teorija otudjenja je potpuno istinita,i ja ne vidim da tu ima bilo sta sporno i nejasno. Oni koji su oskrnavili i zloupotrebili njegovu učenje,poput Staljina i ostalih komunistickih imbecila covecanstva i jesu najveći krivci zbog kojih Marks ne zauzima tako visok položaj u ocima bivših socijalistickih drzava. Nasuprot njima,kapitalizam ga ceni ali ga se boji kao samog djavola. Od Marksovih sledbenika,vredno je jos pomenuti Dj.Lukaca,koji nije genijalan ali je svakako vrhunski um. Sada ulazimo u period savremene filozofije i tek ovde nas ceka citava plejada genijalnih filozofa. Pravac,nazvan-novokantovci,nije iznedrio genijalne filozofe,ali je

dao jednog izuzetnog mislioca-Vindelbanda. Sledeci pravac u filozofiji je – filozofija zivota[sa svojim podgrupama],koja nam daje dva genija,Sopenhauera i Nicea. Ono sto je zanimljivo u vezi Sopenhauera je to da je zestoko osporavao i optuzivao jednog od najvećih filozofa do tada,Hegela. Ali nije samo osporavanje i optuzivanje u pitanju,radili su to mnogi filozofi,vec „jezik“ kojim je to Sopenhauer uradio,nazvavsi Hegela-sarlatanom koji je svoje besmislice prodavao za besmrtnost. Pri tom ga optuzivsi da je Hegel jedan nepismeni i dosadni dokolicar,koji je od filozofije napravio sluzavku,i da sada treba svi da se potruđe da filozofiji vrate dostojanstvo i da rehabilitiraju istinu. Pod uticajem Kanta,Platona,Getea i ponajviše istocnjacke filozofije i religije,stvorio je jedan sasvim novi pogled na svet. Njegovo glavno i najgenijalnije delo-„Svet kao volja i predstava“,izazvalo je ogromnu paznju,ne samo u filozofskim krugovima. Mada se jos kod Dekarta javlja ideja da se svet javlja samo u obliku nase predstave,kod Sopenhauera taj stav zauzima centralno mesto u njegovoj filozofiji. Sopenhauer razumu suprotstavlja volju i cak je proglasava za pocelo i apsolut,s obzirom da nema uzrok i osnovu. Takav stav je naravno pogresan ali u filozofiji zivota,svakako da ima smisla. Sopenhaueru svakako ne mozemo osporiti ni jednu genijalnu osobinu,jos manje uticaj na buducnost filozofije,ali je od svih filozofa jedini[uz Bemea] znao da izgovori po neku strahovitu besmislicu,da ne kazem glupost,sto mu ipak ni malo ne umanjuje genijalnost,vec je naprotiv potvrđuje. Fridrih Nice...takodje jedan od pretstavnika filozofije zivota,i to njene grane koja se zove –nihilizam. Niceova dela su uz Sopenhauerova,najcitanija dela devetnaestog veka[ne samo u filozofiji]. Niceov-Natcovek i njegova kritika religije je toliko obradljivana opsta tema,pa je[trebalo bi] poznata i ljudima koji nemaju veze sa filozofijom,odnosno svima onima sa solidnim poznavanjem opste kulture,pa ne bih vise gubio vreme na Niceovo filozofsko razmisljanje,vec bih presao na Egzistencijalizam i njegovog „osnivaca“[uz Dostojevskog],“Danskog Sokrata“-Serena Kjerkegora,coveka vanserijskog uma i svakako jos jednog zlatnog

standarda genijalnosti u filozofiji. Osim što je svojoj verenici Regini dao „najjuvenciju korpu“ [i najjuvenciju] u istoriji, ovaj veliki Danac svoju filozofiju egzistencije pocinje pobunom protiv Hegelovog idealizma. „Filozofi“ [odnosno profesori filozofije, razlika je ogromna] kazu da su na Kjerkegorovu filozofiju najvise uticali nemacki romanticari i Sheling, što je besmislica nastala upravo površnim posmatranjem zivota ovog filozofa [to je ono što je najtuznije, jer takve greske cesto prave. Na filozofiju vecine filozofa [i umetnika] uvek najvise uticu- zivotne okolnosti]. Na Kjerkegorovu filozofiju je najvise uticao njegov odnos sa ocem [pa cak i odnos sa Reginom], a nemacki romanticari su mu samo dali pucanj iz startnog pistolja. Osim naglaska na to da je u osnovi njegove filozofije bila ontoloska pretpostavka da je „slucajnost“ sustinski atribut bivstva, necu dalje ulaziti u njegovu filozofiju. Kjerkegor je, naravno, imao par zaista genijalnih dela [a mozda i sva], poput Ili-Ili, Pojam straha, Strah i drhtanje, Filozofske mrvice... i upravo su te kategorije poput straha, patnje, krivice i smrti... bile teme njegove filozofije [što bas i nema veze sa filozofijom nemackih romanticara, zar ne?]. Ostavicu ovog velikana i njegovu filozofiju egzistencije, da bih samo usput pomenuo par drugih pravaca i filozofa, koji nisu dali nista posebno [ima izuzetaka], sve dok se egzistencijalizam po drugi put [bilo je i treci i cetvrti] ne vrati tamo gde treba, u glave visokoumnih ljudi, odnosno filozofa. Pozitivizam... u vrlo kratkom periodu od nekih pedesetak godina u vecini prirodnih nauka desile su se krupne promene i velika otkrivanja. Pocevsi od matematike i Rimana, Lobacevskog, Kantora, zatim fizike i Faradeja, Maksvela, Herca, Dzula, preko Hemije i Mendeljejeva do evolucije i Darvina, Mendela, Volasa. Sve to nije moglo a da ne ostavi traga i na duhovnu misao tog vremena, pre svega na filozofiju. Dobili smo optiku, elektricitet, magnetizam, termodinamiku, prve masine... sve kao posledica istrazivanja putem fizikalizma, matematizma i hemije, odnosno oslanjanjem na konkretno znanje steceno na empirijski nacin. Kao posledicu ovih otkrivanja, razvija se industrija i trgovina, pa je takozvano „pozitivno“

znanje, dobijalo sve veći značaj i sve više pristalica. Za razliku od idealizma, pozitivizam u prvi plan ponovo izbacuje nauke [i prirodne i društvene] koje se razvijaju na naučno-prirodnim metodama. U to vreme, možda se i nije moglo razmišljati u nekom drugom pravcu, prvenstveno zbog velikog industrijskog buma i shodno tome razvojem nekih novih društvenih nauka. Ali gledajući sa današnje distance, totalno pogrešan pravac i apsolutno krivo shvatanje i način razmišljanja. Ali ne možemo nešto posebno kriviti tadašnje filozofe, osim da im malo zamerimo što su nas unazadili za dobrih stotina godina, nenamerno, naravno. Ali je činjenica da nisu ni dali neka velika imena filozofije, možda Spensera ili Kanta, kao nešto veće umove ili sjanog Hartmana, koji je za nijansu „promasio“ genijalnost, ostali su svi – filozofi u pokušaju. Sledeći pravac – neokriticizam, gde apsolutno ne vidim nikoga koga bih čak i pomenuo kao vrlo umnog, pa neohegelovstvo sa umovima [ne genijalnim] poput Bakunjinca, Kroebera i Krenera... zatim pragmatizam koji je po meni kao pravac, potpuno zalutao u filozofiju. Empirikriticizam sa E. Mahom, kojem je takođe malo falilo da predje prag genijalnosti, potom kritički realizam sa mnogo promasanih filozofa ali i jednim genijem Dž. Santajanom i njegovim još genijalnijim delom „Sfere bivstvovanja“... zatim opet jedan neodređen pravac koji većina filozofa [profesora] stavlja pod – filozofiju života – part 2, sa dva genija Diltaijem i Frankom. Analitička filozofija je već malo više umno odskocila u odnosu na prethodnike, pa nam je dala jednog velikog Mura ali i dva genijalca Rasela i izuzetnog Vitgenštajna sa fenomenalnim, najuzvišenijim, „Traktatom“, da bi napokon došli do fenomenologije [koja i danas traje] i koja više spada u „psiho-filozofiju“, sa još jednim genijem Huserlom, i njegovim „Logičkim istraživanjima“ koja spadaju u jedna od najvećih dela dvadesetog veka, zatim njegovim takođe genijalnim učenicima i miljenicima, Hajdegerom i Finkom [u ovog prvog se kasnije razočarao do ocajanja]. Hajdeger, koga su inače mnogi pravci „prisvajali“ a on se opet „grubo“ ogradio od njih, jer je zaista bio jedinstven i originalan

mislilac[isto misljenje i on sam deli sa mnom]. Mnogo dela je napisao[necu ih nabrajati,vrlo dugacak spisak bi bio],ali zaista,svako delo je genijalno i posebno nadahnuto. Hajdeger je verovatno jedini filozof koji je „u dusu“ poznavao bukvalno svako delo i svakog filozofa od Talesa do Huserla. Narocito je primetan uticaj Heraklita i Platona na njegovu filozofiju. Mozda je greh sto ga ne ubrajam medju tri najveca filozofa u istoriji ali zato je Zlatni standard genijalnosti[sa velikim- Z]. Zatim slede jos dva-tri pravca koji su toliko beznacajni da ih necu ni imenom pomenuti,da bih ponovo dosao do egzistencijalizma[2.deo]. Pojavio se u Rusiji pred prvi svetski rat,sa svojim pretstavniciima, poput sjajnog Shestova i genijalnog Berdjajeva. Berdjajev je filozof koji je iz jedne krajnosti otisao u drugu,ali je na tom putu[za razliku od mnogih],pronasao sebe i svoju filozofiju. Jos jedan od filozofa kojima je svako napisano delo „oznaceno“ sa –genijalno! Ustvari,bas on je dokaz da jedan savremen filozof ne moze samo svojim visokim umom i originalnoscu da postigne mnogo ako negde u glavi,makar u nesvesnom nema Heraklita,Platona i Kjerkegora[narocito ovog prvog i poslednjeg].

Egzistencijalizam[3.deo],..obuhvata period izmedju dva svetska rata,veliki Marsel i genijalni Jaspers. Karl Jaspers,psiholog-psihijatar po zanimanju,pobegao je u vode ciste filozofije noseci za sobom i „prtijag“ psihijatrije. Mnogi[opet oni profesori]“filozofi“ osporavaju njegovo veliko filozofsko „umece“,medjutim,Jaspers je bar sto se tice smisla bivstvovanja,otisao najdalje od svih filozofskih umova. „Um i egzistencija“,delo na kojem mu mnogi zavide, pa ga zato valjda i vise priznaju kao odlicnog psihologa i samo solidnog filozofa,sto nema bas mnogo veze sa mozgom...Jaspers je filozofski genije. Egzistencijalizam[4.deo],period posle drugog svetskog rata,pa moze se reci i do danas[pomesao se sa fenomenologijom]...dalo je opet dva genija,Albert Kami i Sartr[ovaj drugi i kao zlatni standard]. Zan Pol...sa svojim „Bivstvovanje i nista“ otkljucava svoju kapiju genijalnosti, a sa „Kritikom dijalektickog uma“ ,bar za sada,zakljucava kapiju genijalnosti u svim mogucim oblastima stvaralastva.

Poslednji genije koga nam je istorija covcanstva dala! Dakle, gotovo cetrdeset godina, poslednje dve decenije dvadesetog i skoro dve decenije dvadeset prvog veka, nemamo genijalnih umova. Ako neko misli da gresim, rado cu se odazvati na poziv da dokazem tvrdnju. Treba pomenuti, da je u ovom periodu „vlдавine egzistencijalizma“ pa i nesto kasnije, bilo jos filozofskih pravaca, koje bas i ne bih pominjao, ali bih pomenuo, ne bas genijalne ali visokoumne predstavnike tog doba... Erih From, Karl Korsh, Nikolaj Fjodorov, Karl Poper, Mishel Fuko i Merab Mamardashvili. Da ne uskratim genijalnost dvojici filozofskih mislilaca, Jevrejske i Arapske filozofije, koji taj epitet zasluзуju- Majmonidesu i Aviceni. Pomenucu jos dva genija koji po svom razmisljanju i stvaralastvu ne pripadaju ni jednom odredjenom filozofskom pravcu, Vladimir Solovjov i mozda najveći ali i najbolesniji genije covcanstva Oto Vajninger. Na kraju, da pomenem i psihologe i psihijatre, koji apsolutno zasluзуju svoje mesto u „krugu“ genijalnosti... dva zlatna standarda, Frojda i Junga kao i Viktora Frankla i zaista genijalnu Melaniju Klajn!

Kao sto na pocetku ovog potpoglavlja napisah, filozofija je takva disciplina da sam morao da je „rasirim“ na mnogo vise prostora nego ostale discipline, mada sam se trudio da ne budem opsiran i „filozofski dosadan“. Dakle, na redu je brojanje... pedeset genija i dvadesetak onih, kojima je zaista vrlo malo falilo. Zbog „starosti“ same ove discipline i ogromnog broja filozofa a malo biografskih podataka, kao i zbog mojih mogucih „propusta u secanju“, dodao bih na ovu brojku, bar jos desetak genijalnih filozofa. Tako da bi, neka ukupna „suma“ genija kroz istoriju u svim oblastima [racunacu ovde i one koje nisam knjigom obuhvatio, kipare, vajare, ikonopisce...], iznosila maksimalno dve stotine i jos toliko onih kojima je zaista vrlo... vrlo.. malo nedostajalo, toliko malo da cu mnogo njih obuhvatiti u sledeca dva poglavlja. A da ipak ne bih ispaо previse subjektivan, previse strog i pogresno shvacen, spojicu genije i one kojima je do same genijalnosti zaista malo

falilo,pa neka konacan zbir genija bude cetiri stotine. Ovo-„pogresno shvacen“,se odnosilo na moguće pitanje kriticara:“ko si ti da odredjujes ko jeste a ko nije genije?“,uz moj odgovor,da sam ja samo na osnovu sasvim realnih kriterijuma odredio potrebne parametre a ne genije[oni su sami „ispadali“ kroz „sito zadatih parametara“],i da oni ocigledno nisu razumeli knjigu,ako su uopste u mogucnosti da nesto razumeju-ne bih se vise osvrtao na njih. Ovde bih jos dodao jednu „mogucu“ genijalnu cetvorku,cije biografije su nam poprilično nepoznate ili nepouzidane a njihovo stvaralastvo je bilo sasvim sigurno genijalno ali i toliko „siroko“[kod Homera i „sumnjivo“] da ne bih znao u koju oblast da ih stavim. U svakom slucaju,treba ih zaslužno pomenuti,Homer,Sofokle,Eratosten i Aristarh,kao i jednog sasvim sigurno svestranog genija[prirodnjak,filozof,pisac] ciju biografiju odlicno poznajemo,ali ne postoji oblast gde bih ga smestio,-veliki Tomas Haksli[covek koji je pokazao,uz Hemfrija, da ako ste genijalni,i sa opijatima mozete doci u stanje prosirene svesti i onog duhovnog u sebi. Ali,molim vas,nemojte to da pokusavate...neka vam „najtezi“ opijat ostane ipak,povremeno obeznanjivanje alkoholom.

ENDEMSKA GENIJALNOST

Statistika nije disciplina u koju bas mozemo da se pouzdamo po pitanju neke prognoze u buducnosti. Ako je neki fudbalski klub pobedio pedeset i cetiri utakmice kod kuce,to nam nije garancija da ce dobiti i pedeset petu. Ali po pitanju onoga sto se vec desilo,dileme nema,statistika je tu „nepogresiva“. Koliko mozemo da se pouzdamo u nju po pitanju objektivnosti? Pa mislim da je to mesanje baba i zaba...kao pitanje da li je taj fudbalski klub zasluzeno pobjedivao pedeset i cetiri utakmice kod kuce,odnosno koliki je faktor sreće ili cak faktor neregularnosti,po pitanju namestanja utakmica. Statistika govori o cinjenicama,objektivnost je nesto sto nema veze sa tim,bez obzira sto se pitanje te vrste moze postaviti,ali iz drugih razloga,ne i u vezi sa pouzdanoscu statistike. Cak i da se takvo pitanje postavi iz tih „drugih“ razloga,moramo priznati da faktor sreće,neregularnosti ili namestanja,mozemo posmatrati kroz pojedinačne slucajeve koji su izvesno retki,ali na globalnom nivou,faktor objektivnosti[ili neobjektivnosti] je sasvim sigurno neznatan.

Nasa mala zemlja Srbija,sa svega sest miliona stanovnika,“tvrđi“ da smo po pitanju sporta,neverovatno talentovana i uspesna nacija. Mnoge daleko populacijski vece i materijalno bogatije zemlje nemaju takve uspehe,mada ulazu u sport daleko vise novca nego nasa zemlja i imaju daleko veci broj sportista. Uistinu,sa tako malim brojem stanovnika i sa tako malo ulaganja,Srbija postize u nekim[naravno,ne u svim] sportovima konstantno vrhunske rezultate,to je cinjenica. I kao sto se mi sa pravom ili ne,hvalimo da smo prava sportska nacija,zemlja sa neverovatnim talentima u sportu,ne bi imali pravo da se ljutimo ako se neka druga nacija hvali da je „endemski“ uspesna u nekoj drugoj disciplini[opet cinjenicno] u odnosu na druge nacije a

da smo recimo mi pri dnu ili u sredini,ne bitno. Juznoamerikanci endemski imaju najbolje fudbalere i najlepse zene na svetu. To je cinjenica,apsolutno potvrđena statistikom, jer znamo da je dve trecine fudbalera sa ovog podneblja birano za najbolje na svetu i da su dve trecine zena birane za mis univerzum,slagali se mi sa tim ili ne,statistika je neumorna a cinjenice za takve tvrdnje imamo i bez statistike,osim onih koji nemaju oci ili ukusa. Statistika i cinjenice govore da su Japanci i ljudi iz oblasti Kavkaza ubedljivo najdugovecniji ljudi na planeti,i to vec zaista dugo vremena,dakle,radi se o cistoj endemskoj dugovecnosti. Moze li neko osim Kenijaca i Etiopljana da tako ubitacno istrce maraton? Moze li neko kao Jamajcani da istrce sprint? Kakva je sila Srbija u vaterpolu,odbojci,streljastvu,kosarci ili tenisu[u odnosu na broj stanovnika,naravno],mozda su Spanci nesto malo jaci ali njih ima sedamdeset miliona i hiljadu puta veca ulaganja u tenis i kosarku,dakle ne mogu da se mere sa nama. Zasto Eskimi ne znaju sta su to srcana oboljenja? Mislilo se da je to zbog morske ribe u ishrani,na kraju je to odbaceno i „priznali“ su im cistu endemsku zasticenost. Zasto su Kinezi najbolji u stonom tenisu i gimnastici,zasto su najniza a Rusi najvisa nacija u svetu,zasto niko ne moze da svira dzez i bluz kao Americki crnci ili da ima fenomenalan glas kao Americke crkinje...zasto su Nemci najveći i najdisciplinovaniji radnici i zasto„igraju uvek do samog kraja“,zasto su Italijani najbolji dizajneri a Turci i Arapi neprevazidjeni trgovci. Da ostavimo po strani ova zanimanja i discipline koje nisu tema knjige. Ovo sve sam naveo iz dva razloga...prvi,da su neke nacije ocito „bolje“ od drugih u pojedinim disciplinama i da je tu u pitanju cist endemski faktor,a druga stvar...svaka nacija ima nesto po cemu je posebna ili najbolja i da isto tako kako se dice time u cemu su najbolji,nemaju pravo da se ljute ako se neko dici da je najbolji u drugim oblastima,pod uslovom da statistika i cinjenice to potvrđuju. Sada mogu da se vratim na sve oblasti genijalnosti i obradim ih kroz prizmu nacionalne endemske jacine. Kao i tome,da na prihvatljiv nacin objasnim –„zasto je nesto bas tako“. Bez ikakve namere da neke nacije velicam ili druge

omalovazavam, jer svaka ima svojih prednosti i mana, zato
cu, ponavljam, govoriti isključivo iz ugla statističkih podataka i relevantnih
činjenica, jer... bar u ovim oblastima nema namestanja, sreće, neregularnosti i
podmicivanja, ovde se radi o stvaralastvu i veličini ljudskog uma a sudija je
najrigorozniji mogući čovečanstvo i istorija.

Veliki duhovnici i mudraci nam svakako mogu doći samo sa istoka, pre svega
iz Indije, sa Tibeta, zatim Rusije, Kine ili eventualno bliskog istoka. Tražiti vrsne
duhovnike u zapadnoj kulturi je prosto besmisleno. Sto smo bliži zapadu, sve
smo dalje od duhovnosti. Naravno da tu imamo pre svega uticaj starosti
kulture tih naroda, zato su nam sve religije, najveći duhovnici i sve životne
filozofije došle upravo odatle. Međutim, treba se zapitati dve stvari... zasto se
u kasnijem periodu kada su se te kulture rasirile, odnosno rasirile svoja
učenja i ka zapadu, i dalje nismo imali i nemamo tako umne duhovnike? I
zasto se takva duhovna kultura razvila na istoku, kada se homo sapiens
ravnomerno širio iz Afrike i po Evropi i po Aziji? Zbog čega se baš kod njih
prvo javio taj „visi nivo“ svesti? Ako bi gledali očima religije, odnosno
religija, objašnjenje imamo odmah, ali posto takav pogled ne možemo uzeti
kao relevantan, ne zbog mog evolucionističkog stava, već upravo zbog
raznovrsnosti istočnih religija i učenja, jedino objašnjenje je da se mozak
nesto brže razvijao kod istočnih naroda pod uticajem životnog okruženja i
okolnosti, a zatim genetski dobio endemski karakter. Naravno, mešanjem rasa
i naroda, i nešto kasnijim uticajem evolutivnih promena kao posledica
okruženja i okolnosti, danas ne možemo govoriti o prednosti „istočnog
mozga“ nad zapadnim, već su potpuno izjednačeni. Ali genetika nije stigla da
odigra ulogu u načinu razmišljanja, jer je to vrlo spor proces da bi izvršio jači
uticaj za kratku epohu postojanja homo sapiensa, pa tako i
danas [mada, sasvim logično, dosta ređe] imamo veću produhovljenost
istočnih naroda. Evropska najranija civilizacija je prvo došla u kontakt sa
severnoafričkim „tipom mozga“ [bolje reci, ostala u kontaktu, jer i potice

odatile],pa je daljim razvitkom,istocnu civilizaciju pretekla u pogledu nekih drugih „mozdanih osobina“. Ne pravim ovde razliku u „kvalitetu“ mozga, jer on se evolucijski daleko brze izjednačuje po tom pitanju,vec je razlika u pojedinim bitnim umnim karakteristikama,koje se evolucijski ne sire tako brzo i koje upravo i odredjuju karakteristicnu endemsku sposobnost jednog naroda. Kako stoje stvari sa,recimo,slikarstvom? Van Gog,Rembrant,Vermer,Esher,Dali,Goja,Pikaso,Da Vinci,Rafael,Mikelandjelo...i mnogi drugi ne bas genijalni kao pomenuti ali vrhunski slikari,u ogromnom,zaista ogromnom postotku[90%] nam dolaze iz tri zemlje,Holandije,Spanije i Italije,podjednako zastupljene. Sad vec[za sve oblasti] imamo takozvano genetsko objasnjenje za endemske osobenosti,ali za svaku oblast pojedinačno,treba se zapitati-zasto bas oni? Problem korena.Zasto slikarstvo nije dalo velikane u mnogo vecim i mnogoljudnijim zemljama?...Engleskoj,Americi,Kini,Brazilu? Ali zato Spanija nije dala ni jednog vrhunskog fizicara,Holandija rezisera,dok kod Italije vec moramo malo zastati, jer oni su prisutni gotovo u svakoj oblasti. Rimsko carstvo je bilo ogromno,pokupilo je sve vrednosti i izmesalo se sa gotovo svakom kulturom,i na kraju se izmesalo sa Germanskom. Zato Italijani imaju cime da se podice,sa pravom,da spadaju u narod koji je endemski visokouman. Naravno,pricam o periodu do pre jednog veka,danas je savremen nacin zivota,pozitivizam i tehnologija,ucinila svoje...danas nemamo genijalne Italijane,ali i dalje imaju genijalni potencijal koji se nece jos dugo izgubiti. Ako bi nas neko vratio par vekova unazad i izbrisao sve iz tog istorijskog perioda,opet bi od Italijana trebalo ocekivati da naprave veliki bum u svim oblastima. Uostalom,pogledajte spisak...koga su sve dali u oblasti slikarstva,komponovanja,proze i poezije,filma,vajarstva,arhitekture,fizike,hemije,matematike,filozofije. Pomenimo samo neke,Da Vinci,Vivaldi,Mikelandjelo,Djoto,Avogadro,Volta,Fermi,Dante,Petrarka,Felini,Makijaveli,Asiski,Bruno,Kampanela...! U svakoj oblasti imaju genije i zlatne

standarde, a ako bih nabrajali sve velike umove Italijane, spisak bi bio ogroman. Vrlo retke su nacije koje mogu da se podice takvim umovima u mnogo oblasti, kao Italijani. Upravo cu sada pomenuti te nacije, bas zbog objasnjenja gde to moze da lezi koren ne samo genijalnih spanskih i holandskih slikara, vec u svim genijalnim oblastima i nacijama.

Francuzi... dali su nam vanserijske slikare poput, Gogena, Monea, Renoara, vrhunске kompozitore Berlioza, Sen Sansa, Ravela, Lista, Shopena, Debisija, zatim pisce, Balzaka, Kamija, Dimu, Igoa, Egziperija, Prusta, La Fontena, genijalne pesnike Bodlera i Prevera, rezisera Trifoa, paleontologa Kivijea, naucnike De Broljija, Kulona, Mana, Kustoa, Paskala, Lavoazijea, neverovatne filozofe, Rusoa, Abelara, Voltera, Sartra, Holbaha, Dekarta... bas mnogo, cak i za jednu veliku zemlju poput Francuske.

Pre nego sto predjem na jos jednu naciju, koja je dala ubedljivo najvise genija i vrhunskih umova u svim oblastima, vraticu se na nacije koje su „omasile“ ovo drustvo svestranih, zbog samo jedne ili vise oblasti u kojima su slabije.

Velika Britanija... malo izuzeti u oblasti slikarstva, filmske umetnosti i muzicke umetnosti kao i duhovnosti ali su nam u knjizevnosti, nauci i filozofiji dali mnogo toga genijalnog. U poeziji, romantizam i tri velikana, Shelija, Kitsa i Bajrona, u knjizevnosti Defoa, Dikensa, Eliota, Kiplinga, Orvela, Sekspira, zatim u nauci, Faradeja, Njutna, Maksvela, Radeforda, Diraka, Haleja, Hojla, Dzula, Huka, Hemfrija, Bojla, Darvina, Ovena, Hakslija, Kirka, Votsona, Melaniju Klajn, pa filozofe, dvojicu Bekona, Vitgenstajna, Loka, Viljema Okama, Popera, Rasela, Hjuma, Hobza...! U oblasti geologije, paleontologije i biologskih nauka, gotovo da su „sve sami odradili“. Ono sto je Britance odvuklo u stranu po pitanju gore pomenute tri oblasti gde ne stoje najbolje je upravo „zapadni sindrom“, suvise velika udaljenost od istoka i bliskost

Amerike, ucinile su svoje, bez obzira sto ova nacija ima potencijal za genijalna dostignuca u svim oblastima.

Taj sindrom nije u potpunosti zakacio Holandiju ali je njoj prepreka na putu svestranosti vise bila zaista mala populacija. Ipak, s obzirom na broj stanovnika, mozemo je smatrati endemski genijalnom zemljom, jer nam je ipak ostavila pomenute genijalne slikare, zatim naucnike, Levenhuka, Hajgensa, Lorenca, potom filozofe, Grocijusa, Spinozu, E. Roterdamskog... Spaniju je takodje izuzetno blago zahvatio sindrom zapada, pa zbog toga nemamo velike naucnike u bilo kojoj oblasti koja je ova zemlja dala i ne bas visokoumne savremenije filozofe [osim u periodu sholastike], ali im zato na „kolicini“ genijalnih slikara, pesnika, pisaca i kompozitora moramo skinuti kapu.

Jos jedna vrlo mala zemlja, i teritorijalno i po broju stanovnika, dala nam je mnogo izuzetnih ljudi - Danska. Pogotovo u nauci, Bor [otac i sin], Ersted, Finke, Remer, Tiho Brahe, potom i u filozofiji i knjizevnosti, Kjerkegor, Andersen... uz nekoliko nobelovaca, zatim treba mozda pomenuti i Poljsku, pre svega zbog Marije Kiri i Majklsona, zatim Kopernika, Sopena, Lema, Kantora, Shafa, Kolakovskog, takodje uz veci broj nobelovaca... i time se otprilike zavrшава spisak nacija koje su relativno endemski umnije od ostalih u svetu. Izuzev jos dve, obe umno svestrane, koje sam namerno ostavio za kraj jer imaju razlicito „poreklo umnosti“, a osim toga, jedna od njih je usko povezana sa izvorom genijalnosti kod do sada pomenutih drzava.

Najpre, Rusija. Necu sad odvajati po oblastima, vec cu samo nabrojati one koje je oshinuo „sibirski vetar“ genijalnosti ili visokoumnosti i koji su ostavili bukvalno u svim oblastima neizbrisiv trag.

Rubljev, Jesenjin, Puskin, Cehov, Solohov, Dostojevski, Tolstoj, Ostrovski, Tarkovski, Ajzejnstajn, Sostakovic, Prokofjev, Cajkovski, Korsakov, Berdjajev, Solovjov, Sm

eman, Fjodorov, Lobacevski, Lomonosov, Fridman, Gamov, Mendeljejev...! Ruski „izvor“ se nalazi sasvim sigurno u izmesanosti dominantnije istočne kulture i nešto kasnijeg zapadnog uticaja [Pruska], pa prema tome, to je jedina nacija koja je ne samo svestrano umna, već i odise posebnom prođuhovljenoscu, za razliku od sledeće nacije koja nema toliko duhovnog u sebi, jer je zapadni „gen“ odradio svoje, ali je zato nacija koja je ubedljivo na vrhu piramide visokoumnosti i sasvim sigurno imaju pravo da prilepe nalepnicu na svoju zastavu- „najgenijalnija nacija“! Naravno, radi se o Nemackom narodu. Medjutim, pre nego sto predjem na fenomen „nemackog uma“ moram se vratiti u staru Grcku.

Dok je postojala, zauzimala je primat, koji je kasnije pripao germanskom narodu.

Filozofija, astronomija, matematika, kosmologija, knjizevnost, slikarstvo, kiparstvo, arhitektura, pozoriste... nema oblasti gde anticka grcka nije bila najdominantnija umna sila u poznatom svetu. Takav period dominacije u svim oblastima, naravno, nikada se vise ponoviti nece. Sta se onda desilo, da vec dvadeset vekova nemamo [osim pojedinog genijalnog bljeska pocetkom drugog milenijuma], nikoga u savremenoj grckoj kulturi, koji bi pokazao da „grcka genijalnost“ jos uvek postoji. Pa pre svega rimskoj kulturi koja je u veoma dugom periodu vladavine, uspela da rastrza grcku misao, a potom i ostale kulture koje su okruzile ovo leglo genija i koje su mesanjem i uticajem, doveli do toga da danasnje grke ne mozemo ni smatrati potomcima antickih grka... ta kultura je nazalost zauvek izgubljena.

Nemci, Prusi, Germani, Alemani... kako god da im nazovete drzavu, narod ili naciju, koliko god da ih nesimpatisetete ili simpatisetete, sta god i kako god mislili o njima... to im nece umanjiti najizuzetniju umnost, koja je u ravni i sa antickom grckom, ali traje daleko duze, sve do danasnjih dana. To sto su nam dali u bilo kojoj oblasti koju smo do sada pomenuli, zasluzuje ne samo pohvale, već i veliku zahvalnost. Pogledajte spisak... slikarstvo-

Direr, Miler, Lesing, Hajne. Poezija-Siler, Hajne. Pisci-Hese, Man, Remark, Gete. Režiser-Vim Venders. Kompozitori-Mocart, Vagner, Bah, Betoven, Hajdn.

Naucnici-

Ajnstajn, Plank, Sredinger, Hajzenberg, Born, Herc, Helmholtz, Majtner, Han, Misher, Kepler, Minkovski, Gaus, Riman, Hilbert. Filozofi-bilo bi suviše da nabrajam sve značajne filozofe, pomenicu samo

Kanta, Hegela, Marksa, Fihtea, Selinga, Sopenhauera, Fojerbaha, Nicea, Jakobija, Bemea...više nego dovoljno. Ova nacija nam je dala stubove nosače moderne filozofije, zatim fizike[kvantnu fiziku i relativnost], Hemije[fuzija i fisija], genetike[dnk-a], matematike[cetvorodimenzionalni i hiperbolici prostor], stubove modernog slikarstva, zatim jedno-„Nebo nad Berlinom“. Najzvučniju poeziju i prozu...Fausta, Sidarta i Stepškog Vuka...a o bogom nadahnutim simfonijama, operama i ostalim muzičkim vrstama da i ne pišem.

Pre nego što predjem na bilo kakav zaključak, pogledaćemo još jedno merilo, koje doduse ima trajanje od samo 110 godina, ali mnogo govori i statistički i činjenično o tome, gde treba tražiti genijalnost u moderno doba. Rec je o Nobelovcima u četiri kategorije, koje mogu biti genijalne[Fizika, Hemija, Biologija-medicina i Književnost]. Nobelova nagrada je poprilično objektivni pokazatelj, visokoumnog stvaralastva i bez obzira što može biti naučnih lobiranja ili čak i političkih uticaja, sam komitet se zaista trudi da izbegne bilo kakve neregularnosti i „namestanja“. Čak i da je bilo toga[a bilo je par puta], Nobelova nagrada ostaje sasvim relevantan savremeni pokazatelj umnog stvaralastva u naučnom i književnom stvaralastvu. Do danas je podeljeno preko četiri stotine nagrada u ove četiri oblasti[dodeljuje se od 1900-e godine]. Ovde ću samo govoriti o nacijama i brojkama, dakle, neću vas opterećivati ko je i zasto dobio nagradu i u kojoj oblasti.

Dakle, od ukupno broja dodeljenih nagrada, Nemackoj, Engleskoj, Rusiji, Francuskoj i Italiji, pripada 95%

nagrađenih. Od toga, ubedljivo najzastupljeniji su Nemci, potom Englezi, pa Rusi, Francuzi i Italijani. Ovde sam naravno uzeo u obzir ogroman broj nagrada koje pripadaju državljanima Sjedinjenih Američkih Država, ali sam pre svega gledao na kojoj teritoriji su rođeni i kojoj naciji pripadaju, ti američki laureati. Opet su Nemci i Englezi najzastupljeniji. Nemci su, Germanske rase i njihovi „može se tako reći „najčistiji“ predstavnici, međutim, ne treba zaboraviti da su Germani i sledeće nacije-Englezi, zatim Austrijanci, Švajcarci, Danci, Švedjani, Holandjani, Skoti i velikim delom Italijani i Francuzi i Poljaci [kod Poljaka postoji i jaka izmesanost i jak uticaj Germana]. Odmah dobijamo odgovor zašto su upravo ove nacije po pitanju uma, ipak poprilično ispred ostalih... to je ta Germanska endemska genijalnost. Naravno, daleko od toga da gledam na germanski narod očima jednog Hitlera, ja samo iznosim činjenice. Ne uzdajem ja ovaj narod, iz dva razloga- nedostatak visoke duhovnosti i drugi, u nekim drugim oblastima i disciplinama stoje mnogo lošije od drugih naroda, ali je njihov mozak, bar u onom delu koji je odgovoran za um i intelekt, svakako nešto „napredniji“. Zato su oni dali ubedljivo najviše genija i zato od njih možemo očekivati sa velikom verovatnoćom, prvog narednog. To ne znači da drugi narodi neće možda iznedriti tog „prvog narednog“, ali s obzirom da se kod njih geniji pojavljuju u povremenim, periodičnim, zaista retkim „bljeskovima“, normalno je da su im sanse manje. Mi imamo na stotine vanserijskih sportista ali za sada samo jednog čoveka koji se približio pragu genijalnosti- Milankovića i jednog koji spada u „uzvišene umove“- Savica. I to je kraj. Postoje smo „problematicni“ sa Andrićem, Teslom i Pupinom, jer ih svi svojataju, ne mogu ih bas uzeti u obzir, ali im isto tako ne mogu ni dati epitet –genija, već „samo“, uzvišenih umova, ne računajući Teslu koji je bio na pragu genijalnosti. Da ne bih pretrpio kritike, da upoređujem jednu malu naciju sa jednim velikim narodom, dakle Srbe i Germane, mogu uzeti u obzir Slovenski narod, ali opet neće dobiti neku značajniju promenu. [Rusi na koje mislim, nisu „čisti“ Sloveni, već poseban narod nastao ukrstanjem istočnih

Slovena i Mongola. Da nemaju veze sa „cistim“ Slovenima, jasno je iz njihove psiho-fizicke konstitucije]. Naravno, ne samo slovenski narod, njega sam uzeo za primer jer sam pripadnik istog, vec bilo koji drugi narod da uporedim sa germanskim, po pitanju genijalnosti, dobijam isto, samo povremene, zaista retke, genije. Sta je sa vec pomenutom Spanijom... koja je jaka u umetnickom stvaralastvu ali ne i u naucnom i filozofskom. Opet veliki i rani uticaj istoka, a zatim ogromna mesavina kultura [bez narocitog dodira sa germanskom], doveli su do toga da su kroz istoriju dali velika imena u oblasti, vise intelektualno-duhovnog stvaralastva, a ne naucnog ili strogo filozofskog [svojstven germanima, mada su oni podjednako jaki u svim oblastima], a onda je usledio nagli prekid jer su po kulturoloskom pitanju prošli kao i anticki grci, samo u „savremenoj verziji“.

Dakle, imamo samo dva endemski sveobuhvatna genijalna naroda, koje se razlikuju u izvoru [uzroku] svoje genijalnosti, ali su posledice iste-- ogroman, daleko najveći broj genija i genijalnih dela. Germanski i Ruski narod. Prvi „dobijaju genijalnu vodu sa „izvora“ zvanog evolucija, a kod drugih, reku napajaju tri izvora, evolucija, istok i uticaj zapada. Istok kao izvor je vrlo bitan, zbog svoje uzvisene duhovnosti i zivotne filozofije, tako da ako se na istoku „razvije“ genije, onda je to zaista veliki genije, i obrnuto ako se genije sa zapada, okrene delom izvoru istoka, opet dobijamo izuzetno uzvisenog genija.

Ovde jos treba pojasniti, zasto endemska genijalnost opstaje i sta utice da se ona uopste stvori. Kao uzrok stvaranja, postoji samo dva objasnjenja- zivotno okruzenje i zivotne okolnosti, koje su ranog homosapijensa evolucijski doveli „pod moranje“ da razvije mnogo jaci intelekt, ako zeli da opstane na surovoj planeti zemlji [kakva je vecim delom njene istorije bila], stoga, prvobitna plemena, koja su kasnije udruzena u velike skupine naroda [germanski i ruski], morali su ziveti u okruzenju i okolnostima koji su bili daleko suroviji nego delovi planete gde su zivela druga plemena [i pripadnici buducih

naroda]. Drugo moguće objašnjenje je također evolucijsko, ali je mnogo komplikovanije i trebala bi citava knjiga da bi se objasnilo...radi se o „vremenskim fazama“ stvaranja homo sapiensa i njihovog također „faznog“ prelaska i sirenja sa afričkog kontinenta. Što se tiče održavanja i postojanosti, tu opet ulogu odigrava evolucija, opet kroz životno okruženje i okolnosti a drugim delom i kroz genetiku. Kada može da dođe do urušavanja endemske genijalnosti...pa ili kao kod antičkih Grka i današnjih Španaca, izrazitim mesanjem kultura, ili drugi, takozvani „tehnološko-materijalni“ razlog, koji danas već uveliko urušava genijalnost u svakom obliku i na svakom mestu-tehnološki i civilizacijski izuzetno jak i brz napredak i blagostanje, koji, tačno, olakšavaju život ali na um i duh deluju pogubno. Zato će vrlo brzo, gotovo za dva-tri veka i germanska i ruska endemska genijalnost biti urušene, kao i svi umni „bljeskovi“ na citavoj teritoriji Evrope i Amerike, dok će lagano, osim duhovne, preuzimati i umnu uzvišenost, delovi srednjeg istoka, koji će tada preuzeti epitet –područja [ili naroda] endemske genijalnosti, sve dok se i oni tehnološki i materijalno ne obezbede u tolikoj meri, da će ga i izgubiti, pa se možda preseliti u neki deo Afrike ili se ponovo ne vrati u osiromašenu i krizom obuhvaćenu Evropu.

Pre kraja ovog poglavlja, jedna vrlo bitna napomena u vezi još jednog naroda koji unosi izvesnu „pomenu“ u ovu „pricu“. To je Jevrejski narod. Od svih nabrojanih genija i vrhunskih umova pomenutih ali i nepomenutih ovde, kao i od svih nobelovaca, gotovo 40% čine ljudi koji su po poreklu Jevreji. Ali je ovde jako bitna reč-„poreklo“, što znači da se ne odnosi na one Jevreje koji žive na matičnoj teritoriji, kod njih nemamo, kao i kod većine drugih naroda, neke posebno uzvišene umove, već na Jevreje koji su se pomesali sa Evropskom rasom [dakle bar jedan roditelj je Indo-evropejac ili oba ali su im baba i deda Jevreji, ili daleki preci]. Jevreji tada zaista dobijaju izuzetnu „umnu snagu“ i genijalnost i to je nepobitna činjenica. Tako da bi, neki konačan relativan odnos u procentima, što se naroda i genijalnosti kroz

istoriju tice bio, Germani-40%, Jevreji [Evropejci ili Ameri]-33%, Rusi-22%, Anticki grci i svi ostali narodi-5%. Zato je potpuno jasno zasto se jos jedan bas bolesni genije toliko plasio Jevreja [izmesanih sa „Arijevcima“] i Rusa, da je izabrao najnecovecniji, najbolesniji i najgori moguci scenario da ih kao narod, ugasi. To objasjava i stav jos jednog manje „bolesnog“ bolesnog genija prema Jevrejima-Vajningera, koji je i dao objasnjenje za jevrejsku superiornost, kao i stavove Sopenhauera, Vagnera i jos nekih filozofa. Jos jedan narod-Mongoli, „slicni“ su Jevrejima, jer isto tako mesanjem sa Evropejcima mogu „napraviti cudo“ u genijalnosti. Ali, oni su to uradili samo sa narodima u neposrednoj okolini, nisu se mesali sa ostalim evropskim narodima van teritorije danasnje Rusije pa smo tako dobili upravo genijalni ruski narod i sa druge strane polumongolske narode, Kineze i ostale dalekoistocne narode koji nisu pokazali genijalnost, ali su u duhovnom pogledu, kao i Indijci, nenadmasni.

Ako izuzmemo evoluciju, Vajningera, moja i druga objasnjenja za endemsku genijalnost, pa sve to obradimo sa jos jedne [uz evoluciju, jedino moguće] strane, dakle sa strane religijskog pogleda... dolazimo do toga da su ova cetiri naroda, jednostavno „izabrana“ od strane boga, da budu nesto umno superiorniji i da to koriste da prenose i sire veru kao i da se mesaju sa svim narodima, da bi svi postali jednaki pred bogom. To, tacno da daje gotovo apsolutno objasnjenje za sve napisano i za svu problematiku ovog poglavlja, ali... koliko je to realno???

GENIJALCI,NEGATIVCI,BOLESNICI...

Što je čovek viši, to je dublji i njegov pad; svi geniji se nalaze u kandžama haosa, misterije i tame..." (Otto Weininger)

Ovo je verovatno najzanimljivija i najviše proučavana i opisivana tema, kod svih proučavalaca ljudskog duha [svesti], psihe i uma. Već sam više puta pominjao, a verovatno i sami znate, da se visokoumnost nikako [ili vrlo malo] ne poklapa sa visokom moralnošću, dobrim mentalnim zdravljem i da u sebi sadrži neke karakterne crte koje iskaku iz standarda za najveći broj ljudi. Po meni, tri stvari utiču na to... rođenjem data genijalnost, po evolucionom sistemu „dato-uzeto“ , zatim, životne okolnosti [i okruženje], koje ostavljaju traga u nesvesnom i na kraju velika umna iscrpljenost [kao posledica crpljenja inspiracije i „rada“ mozga kod procesa kreacije] koja traži oduska baš u stvarima koje nisu svojstvene kod drugih vrsta iscrpljenosti mozga, gde odusak tražimo u odmaranju, spavanju, kafi, citanju lakog stiva, izlasku sa društvom..., već u nečemu daleko „čudnijem“. Ove tri stvari su povezane u lanac kauzalnosti bez početnog uzroka, tako da jednostavno moraju da postoje istovremeno. Izostanak jedne od njih, jednak je izostanku visokoumnosti. Ali neću dublje ulaziti u ovu temu niti izvoditi zaključke sve dok ne obradim genije, pojedinačno, po sva tri pitanja. Dakle, njihov život, karakter i eventualnu mentalnu bolest. Neću biti detaljan, već ću se truditi da ličnosti koje obuhvatim „prikazem“ kroz sto manje recenica. Pre ulaska u „vremeplov genijalnosti“ i puta koji nas čeka, citiracu Čehova- „Uzvišeno stanje duha, ušćenje, ekstaza, sve ono što razlikuje proroke, pesnike i mučenike za ideju, od običnih ljudi- sve je to protivno

zivotinjskoj strani coveka,tj.njegovom zdravlju.“ Ako zelis da budes zdrav-idi u stado ljudi! Pa krenimo...ne u stado ljudi,vec medju genije...

Mocart...zivot najpre pracen ocevim neobuzdanim zahtevima,a potom velikoj mladalackoj ljubavi prema desetak godina starijoj devojci i napokon zivot pracen fizickim i psihickim bolestima. Slabom fizickom zdravlju jos od rođenja,ubrzo se prikljucila bolest zivaca,koji su bili toliko osetljivi da je bukvalno padao u nesvest na svaki nesto jaci zvuk. Par godina pre smrti patio je od manije gonjenja i halucinacija. Halucinacije su bile u vidu djavola koji ga primorava da sam za sebe napise rekvijem. On sam o tome pise u svom dnevniku. Zavrsvisi rekvijem,ubrzo umire od tuberkuloze u trideset petoj godini u potpunom siromastvu i zaboravljen od mnogih. Jos jedna zanimljivost,ne bas vezana za temu,iz njegovog zivota. Naime,cuveni Kazanova[koji je inace znao navodno i da prorokuje] na Mocartovo insistiranje,tokom jednog bala u Budimpesti,napisao je godinu Mocartove smrti,stavio papir u koverat i zapecatio ga. Koverat je pronadjen,posle smrti Mocarta,i zaista je stajala godina-1791.

Betoven...detinjstvo provodi uz oca alkoholicara,bez prerano umrle majke i brata,sto na njega ostavlja dubok trag i fizicki ali i u psihi. Takodje ga kroz citav zivot prate fizicke bolesti,koje ga dosta iscrpljuju. Gotovo da ne postoji bolest od koje ovaj covek nije zaista bolovao. Betoven je bio izuzetno,nepoverljiva, inatna, tvrdoglava i opsesivno svadljiva osoba. Cak po mnogim biografima i mizantrop. Imao je svoje neobicne „jutarnje“ rituale sa vodom, koje sasvim sigurno odaju sliku opsesivno-kompulzivne licnosti. Patio je od depresivno-manicne bolesti i hipohondrije. Zlostavljao je svoju poslugu a narocito svoju kuvaricu. Namerno se oblacio u iscepanu i prljavu odecu,gotovo uvek kada je setao Becom. Na kraju je postao totalno paranoicna licnost i alkoholicar. Negde oko dvadeset sedme godine pocinje da gubi sluh,sto ga uvodi u jos izrazenije mentalne poremećaje. Betoven je svestan svoje pakosti,mizantropije i mentalnih bolesti i o tome i pise u svojim

dnevnici, pokušavajući da ga ljudi shvate. Poslednje godine života provodi u stanju totalne melanholije i pesimizma. Umire u pedeset sedmoj godini.

Solovjov... ovaj velikan filozofije, religiozni apologeta i mislilac, ima posebno zanimljivu životnu priču [zanimljivu za nas, za njega svakako, ne]. Jos jedan velikan sa vrlo neznom i bolećivom fizičkom konstitucijom, koja ga prati tokom celog života. Jos od rane mladosti toliko je posvećen religiji da to prelazi u bolest, danas poznatu kao teomanija. Ali njegova životna priča ustvari počinje u ranom detinjstvu kada se „zaljubljuje“ u nepostojecu osobu, odnosno devojku andjeoskog izgleda, koja mu se „prikazala“ prilikom jedne posete crkvi. Od tada ona drži njegov život u svojim rukama i govori mu šta i kako da radi. Solovjov se upoznaje sa kabalističkim spisima koje ga opčinjavaju i koji ga uz pomoć svoje „devojke“ odvođe u Egipat u potrazi za kabalističkim pokretom i učenjem. Neispunivši svoj cilj, odlazi iz Egipta, ali glas njegove pratilje mu daje „nova uputstva“, koja on ovoga puta ne shvata bukvalno, pa se vraća svojoj ranijoj veri a u devojci prepoznaje Sofiju iz Solomonovih priča starog zaveta. Stvorivši svoj sistem filozofije i teologije pokušava da ga skupljajući pristalice sprovede u delo. Međutim, u nameri ga prekidaju nove telesne i duhovne bolesti, koje ga odvlače u samocu. Počinje da dobija strahovite vizije o navodno nastupajućem smaku sveta. To ga dovodi bukvalno do ludila sa još jačim i jasnijim halucinacijama. Pati i od manije gonjenja i beži u svoj usamljeni mistični svet u potpunosti razočaran. Umirujući [u 47. godini], moli se za Jevrejski narod i izgovara poslednje reči: „Nema Hrišćanstva, nema ideja, kao što ih nije bilo ni u doba Trojanskog rata. Samo, onda su bili mladi heroji a danas su sve sami starci“.

Vagner... po mom subjektivnom utisku [a i po mnogim drugim], jedan od „trojice najvećih“, rođen kao vanbračno dete, tako da je jako bio vezan za svoju majku. On još od najranijeg detinjstva pokazuje svoj psihopatski karakter, koliko je imao uzvišenih darova za komponovanje, pisanje, dramaturgiju, poeziju, filozofiju toliko je imao i

negativnih karakteristika, ogromnu porocnost, neobuzdane strasti i afekte i gotovo bolesnu neuracunjivost. Ali mu je i genijalnost bila takva, jer svi Vagnerovi biografi se slazu da je njegova genijalnost "besprimerena u istoriji muzike". Kao politicki buntovnik, veliki deo zivota provodi van svoje zemlje zbog progona tadašnje vlasti. Vracajuci se u Minhen postaje veliki prijatelj sa tadašnjim Ludvikom drugim, covekom koji je bio izraziti dusevni bolesnik, i od tada Vagner odjednom menja svoju zivotnu filozofiju i postaje najveći neprijatelj ateizma i komunizma. Ludvik drugi, kao da su mentalne bolesti zarazne, preneo je deo svojih dusevnih poremećaja i na Vagnera, pa su postali poznati kao „folie a deux“ [ludilo udvoje]. U tom periodu je potpao pod jak uticaj Sopenhauerove filozofije. Sto se karaktera tice, Vagner je bio izrazito nemoralan tip licnosti. Do novca je dolazio uglavnom bolesnim lazima i prevarama a imao je i dijagnozu kleptomanije, zbog cega je opet bio prognan iz drzave. Kada se po treci put, posle pomilovanja vratio u zemlju, ponovo se udružio sa tada još bolesnijim Ludvikom, koji ga je finansirao i pomogao u izgradnji jednog doma gde bi Vagner izvodio svoja dela. Medjutim, dela koja je Vagner specijalno pisao i komponovao za to pozoriste, bila su za „odabrano drustvo“-psihopatsko nastrojene ljubiteljke Vagnera, koje je isti svojim delima i muzickim efektima dovodio do ekstaze i navodio ih da mu padaju pred kolena dok su oni malobrojni muskarci u publici uglavnom padali u nesvest [bukvalno]. U medjuvremenu je stvarao svoja izuzetna i genijalna dela, koja su bila odraz njegove filozofije i spadaju u red najuzvisenijih muzickih kompozicija ikada napisanih. Ali je isto tako i brzo totalno „odlepio“, da je svako svoje jucerashje razmisljanje, opovrgavao danasnjim, pa to isto sutrasnjim i tako do kraja zivota. Vagner je bio skitnica i cist boem, sve do svoje druge zenidbe [sa Listovom cerkom], kada se malo primirio ali i postao vrlo ohol i bolesno samoziv. U to vreme je i raskinuo svoje veliko prijateljstvo sa Niceom, na koga je inace jako uticao. Postao je opterecen svojim delima i sobom pa je zaradio još jedan epitet-bolesni megaloman. Nice, uvredjen, licno ga je opisao kao razdrzljivog, nervoznog

histerika i da fiziolozi u njemu imaju idealan primer umnog bolesnika. I lekari, psihijatri, proučavaoci Vagnerove psihe, slazu se da je bio bolesni megaloman, misticar, magloviti filantrop, anarhican, buntovan do besnila, protivrecan, paranoican, erotoman, blesav ali i da je imao uzbudljiv karakter, religioznu sklonost i tako uzvisen um, da mu je mozak trebalo sacuvati u svrhu proučavanja. Vagner je umro u sedamdesetoj godini.

Dante Aligijeri...ovaj bozanstveni Italijan, sa svojom bozanstvenom komedijom, sonetima i kanconama, svakako da je morao imati bolesnu genijalnost, jer takvo delo ne moze se drugacije ni napisati. Svakako siroj javnosti poznat po svojoj ljubavi prema Beatrice, a ta ljubav i Beatricina rana smrt su u velikoj meri i odredili i zivot i stvaralastvo ovog velikana. Dante je rođen u bogatoj i plemickoj porodici i bio je veoma religiozan i visestrano obrazovan covek. Vrlo rano je dostigao slavu i licnu sreću, sve do smrti njegove ljubavi, kada su mu „kola zivota“ krenula nizbrdo. Zbog politickih razloga biva proteran iz svog rodnog grada, zauvek a sva imovina mu je bila konfiskovana. Dante se posle Beatricine smrti nikada vise u zivotu nije nasmejao [izvor iz Petrarkinog dnevnika, inace velikog prijatelja Dantea]...povukao se u samocu i patnju i radio na bozanstvenoj komediji. Gotovo svo vreme izganstva [do smrti], pisao je svoje remek delo, koje ga je psihicki i fizicki toliko iscrpelo, da je po sopstvenom priznanju znao da ce umreti cim ga završi. Tako se i desilo, umro je vrlo brzo nakon zavrsetka bozanstvene komedije u pedeset petoj godini zivota. Sto se karakternih osobina tice, Dante je bio veoma razdrazljiva, netrpeljiva, prkosna i zajedljiva osoba. Takodje je vecim delom zivota patio od paranoicnog poremećaja.

Zan Zak Ruso...jos jedna vrlo zanimljiva biografija i licnost i jedan od retkih bolesnih genija o kome imamo potpunu medicinsku dokumentaciju. Ruso je imao uzasno poremećen duh, koji je bio prepun dramaticnih, intimnih i

diskretnih strana,i upravo odatle je crpeo i svoju inspiraciju i svoje stvaralastvo. Ruso je rođen u vrlo siromasnoj porodici,ziveci sa vrednim ali ocem sklonom alkoholu i svadji i majkom ,zenom,vrlo sumnjivog morala. Majka mu je rano umrla a otac ga ubrzo ostavlja u jednom pansionu,prepusten samom sebi. Ne zadrzava se dugo tu i vrlo brzo bezi iz pansiona i nalazi posao prepisivaca u jednoj arhivi. Medjutim,vrlo brzo je isteran sa posla uz epitet-nesposobnog magarca. Ruso neverovatno rano ulazi u pubertet i pojavljuje mu se „bolesni“ erotski nagon,tako da svoj seksualni zivot pocinje vec sa osam godina. Citav zivot je lutao iz grada u grad,menjajuci poslove[i zene] i postao prava skitnica,jer se nigde nije mogao skrasiti. Najduze se zadrzava kod jedne njegove dosta starije ljubavnice,koja mu obezbedjuje posao,novac i stan. Tu Ruso provodi vreme uceci i baveci se stvaralastvom. Bavio se i pronalazastvom,pa je prilikom pokusaja da pronadje „bezbojno mastilo“ zavrrio tako da mu je zivot visio o koncu a on sam napisao testament. Nesto kasnije,odlazi u Zenevu,gde ga ceka majcino nasledstvo,koje mu obezbedjuje miran i bezbrizan zivot,ali on sam po dolasku zapada u tesko dusevno stanje melanholiije i depresije,uglavnom provodeci dane placuci. Zatim ga sustize i jos tezi oblik hipohondrije,koji uz pomoc lekara nekako uspeva da savlada. Ponovo se vraca svojoj ljubavnici gde nastavlja sa groznicavim ucenjem i pisanjem svojih dela. Ali takav,materijalno sredjen i stvaralacki nadaren period traje samo dve godine dok se ponovo ne javi jos jedna mentalna bolest koja ga potpuno obuzima-patoloski strah od smrti,zbog koje postaje i religiozan. Medjutim nista ga ne ometa da uskace u stalne[ponekad i nerazumne] kratke ljubavne veze,patoloski erotski nagon,drzao ga je citav zivot[uz mnogo vanbracne dece]. Tek dolaskom u Pariz,malo „dolazi sebi“ i u tom periodu mukotrпно radi stvarajuci svoja najveca dela. Upravo taj naporan rad,kosta ga sloma zivaca i Ruso postaje jedna mrzovoljna,bezzvoljna i melanholicna osoba koja bukvalno mrzi i sebe i zivot. U tom periodu ,patio je i od fizickih bolesti,plucnih i mokracnih problema. Njegova dela kao i on

sam, padaju pod tezak udar kritike, a sam Ruso zbog toga upada u još težu depresiju i razmislija da sebi oduzme život. Takvo stanje ga dugo drži, a stize ga i vrlo tezak oblik paranoje. Ruso ponovo postaje skitnica i za kratko vreme menja više desetina mesta boravka. Ruso umire naglo u svojoj 66-oj godini iz potpuno nepoznatih razloga. Postoje tri verzije njegove smrti, ubistvo, samoubistvo ili srcana slabost, ali za razliku od svih njegovih duševnih bolesti, njegova smrt nije medicinski dokumentovana. Što se karakternih i moralnih osobina ovog genija tiče, naravno, ništa lepo... takođe „patio“ od kleptomanije, patološkog laganja, licemerstva i velike nadmenosti. Dva puta je menjao veru iz čistog koristoljublja, a prema iskrenim prijateljima se ponasao toliko nezahvalno i nadobudno, da ih je vrlo brzo gubio. Medicinski, njegove mnogobrojne psihopatološke osobine, tadašnji lekari su doveli u vezu upravo sa njegovim bolesnim erotskim nagonom [stalna onanija ili seksualni odnosi], što savremena medicina odrično odbacuje.

Volter... ne zna se mnogo o njegovom ranom detinjstvu, osim da je bio vrlo slabe i bolesljive konstitucije, koja ga prati tokom celog života a ipak uspeva da doživi pune osamdeset i tri godine [on sam za sebe piše da je živi skelet i da je celav život proveo u umiranju]. Njegova biografija je nešto potpunija tek od njegovog punoletstva i mladalackog života koji je provodio uglavnom u ispraznom životu, provodima, neradom, nasladama i pijancenjima. Kasnije odlazi u Holandiju, gde se ženi jednom francuskom emigrantkinjom, ali njena majka tu vezu prekida tako što svojim uticajem preko ambasadora, uspeva da izdejstvuje progon Voltera iz Holandije. Vrativši se u Pariz kod oca, upada u zestoke svadje sa njim, i završava se ostrim razlazom od oca. Volter pravi plan da ukrade svoju verenicu iz Holandije, ali ubrzo odustaje od toga, miri se sa ocem i vraća se u Pariz gde upisuje studije prava. Sklon zajedljivim opaskama, izazivanju sukoba a često i tucama, proganjaju ga iz Francuske i on se seli u Englesku. Kod Voltera se pojavljuju patološke, bukvalno bolesne

strasti prema novcu, visokom drustvu, ljubavnim avanturama ali i za naukom, filozofijom i knjizevnošcu. Delom i uspeva u svojoj borbi da se docepa slave i titula, ali postaje jos nezajzljiviji pa pored mnogobrojnih titula zeli i clanstvo u Francuskoj akademiji nauka. I u tome uspeva. Ali se i tu nezaustavlja, gotovo sve njegove bolesne zelje je uspeo da ispuni. Sto se mentalnog zdravlja tice, o tome najbolje govori stav nekih lekara, da je Volter- „vishi degenerik“. Vrlo je vazno razbiti jednu predrasudu o Volteru, bez obzira na njegove izjave, izreke i pisanja kao i na njegov nacin zivota, Volter je bio izraziti vernik i cak ktitor mnogih crkvi.

Shiler...opterecen nasledjem, znao je da ga cekava veoma kratak zivotni vek [45 godina], a poslednjih petnaestak godina je proveo upravo u tesko narusenom fizickom zdravlju. Medjutim, upravo na toj osnovi, Shiler je gradio svoje stvaralastvo, pre svega kao pesnika a zatim i filozofa. Imao je vrlo cesta pomracenja svesti. Ali da nije bio bas „najcistiji“ u glavi, govori i cinjenica da je uvek svoju inspiraciju i kreativnost „izazivao“ tako sto je noge drzao u posudi sa ledom a udisao miris trulih jabuka, koje je uvek drzao na radnom stolu.

Bajron...potomak engleskih vladarskih loza, bio je izrazito stasit i lep covek, ali sa jednim defektom zglobova, zbog kojeg je morao da hramlje. Izuzetno darovit ali i jos izuzetnije los djak i lenjstina, jos od detinjstva je bio preterano ohol. Voleo je samocu i bio je emotivno jako osetljiv. Nije voleo svoju „despotsku“ majku, sto je sasvim sigurno ostavilo posledice po njegovu psihu. Na univerzitetu, nije kao svoji vrsnjaci provodio vreme u pijancenju, kocki i provodima [nije ih ni podnosio] ali je zato imao drugi „hobi“-da pravi dugove i da pise pesme. Posle svog uzbudljivog politickog zivota i putovanja po Evropi, vraca se svom ispraznom i dosadnom zivotu, dok ponovo ne pocne da pise, sve strasnije i strasnije. Vrlo brzo dostize i evropsku slavu, ali to koristi da se oprobava u necemu sto se zove-seksualne avanture. Posle mnogobrojnih pomenutih avantura, zeni se i dobija kcerku, sa jednom izuzetno dobrom i

skromnom devojkom. Medjutim, vrlo brzo „puca“ u glavi i to ispoljava tako sto svojoj dobroj zeni pricinjava neverovatne dramaticne scene i nanosi joj konstantno teske dusevne i moralne patnje. Cak u tome uziva. Ubrzo se pojavljuju pisma koja padaju u ruke njegove zene iz kojih se vidi da je on ne samo ne voli vec i da je tokom citavog braka imao vanbracne veze, pa cak i sa svojom sestrom od strica. Bajron nesto kasnije [posle razvoda], pokazuje javno svetu svu svoju umobolnost, tako sto raskida sve veze sa svojim drustvenim redom, kojem je od rođenja pripadao pa i sa celokupnim javnim mnjenjem svoje zemlje i baca se u razbludni, skandalozni javni zivot, cime od sebe odbija bukvalno citav svet oko sebe. Kasnije, odbacen od otadzbine, seli se u Italiju gde zivi sa udatom zenom [uz pristanak njenog muza]. Ali se na tome nije zavrсило, cak tri puta je upadao u takve veze, pa cak i sa mladom sesnaestogodisnjom zenom jednog grofa, koji je takodje odobravao tu vezu. Naravno, takav raspusni zivot nije Bajrona otrgao od pisanja, naprotiv, i dalje je mnogo pisao i to sve bolja dela. Bajron je umro u trideset sesto godini od zapaljenja mozga.

Gete... takodje nasledno opterecen, pre svega nervnim bolestima, imao je i grozno detinjstvo [sestoro sestara i brace su mu vrlo mladi umrli] ali i grozan kasniji zivot [cetiri njegove kcerke rano umrle a i sin nesto kasnije od alkoholizma]. Ovaj svestrani velikan, ziveo je pune osamdeset tri godine i nije imao znacajnijih fizickih obolenja. Ali ono sto je karakteristicno za njegovu licnost, to je bolesna sebicnost. Po sopstvenom priznanju, delio je ljude na dve kategorije... one koje su mu od stalne koristi i one koje su mu od povremene koristi, sa ostalima, nije ni imao nameru da se druzi. Nikada se nije ni najmanje vezivao za ljude, cak i za najprisnije prijatelje, Gete je ostao tajna. Cesto je umeo da, posto prethodno „iscedi“ sve od prijatelja, na vrlo grub nacin raskine prijateljstvo i ponizi ih. Kontraverzan i pomalo shizoidan, ocenjen je kao takav, od strane psihijatara upravo kao genijalan, jer genijalnost, navodno „trazi“ dvostruki zivot, sto nije daleko od istine ako se

pogledaju sve biografije umnih ljudi. Prijatelji ga karakterisu kao odlicnog životnog glumca, ali pravo lice mu ipak nikada nisu saznali. Sto se mentalnih bolesti tice, tu je podugacak spisak-hipohondar, tezak neuropata, shizoidan, paranoican, patoloski egomanijak, manijakalno-depresivan, a ni karakter mu nije bolje ocenjen-beskarakteran, hladan, bez srca, ohol, razdrazljiv, nesnosno pedantan, patoloski zavidan, pa cak i kao demonska dus. Medjutim, Gete je svoju genijalnost kao i bolesti, "izvlacio" iz necega sto nije bilo primetno na njemu-bio je veliki mucenik i uzasno nesrecan covek!

Balzak...kao i Bajron, izuzetno darovit ali u skoli ostao upamcen kao izrazito nemaran i lenj. Od rane mladosti izrazito samoljubljev, pa je na kritike ili uvrede uvek odgovarao-nervnim napadima. Napadi su bili toliko cesti i jaki da su morali privremeno da ga ispisu iz skole, zbog oporavka. Samoljublje i izrazita samouverenost su ga pratili tokom citavog zivota. Jos je kao dete govorio sestrama da ce nekada postati veliki i slavan covek. Cuven je dijalog koji je vodio sa svojim ocem-„ti ne znas nesrecnice kuda cete odvesti knjizevnicki rad. U knjizevnosti moras da budes kralj, da ne bi postao zidarski segrt“! Dobio je kratak odgovor-„pa, lepo...bicu kralj“! Balzak uglavnom zivi boemski i u bedi, ali ne odustaje od svoje velike ljubavi, pisanja. Prvo se okusao u poeziji, sto se zavrсило shvatanjem da on nije za to, zatim pokusava sa istorijskim tragedijama, ali opet dobija sve same kritike, cak i od svojih najblizih prijatelja. Odustaje i od tragedija i pocinje sa romanima. Medjutim ni tu mu ne ide bas najbolje. Totalno razocaran, razmislja i o samoubistvu. U meduvremenu ima problem i sa dugovima i mora da se krije i bezi od poverilaca. Vremenom, njegovo pisanje mu donosi sve vise novca i sve vise slave, pa postaje veoma ohol, i pocinje da se ponasa slicno Volteru. Kao i Ruso, pati od erotomanije [doduse njega to hvata dosta kasnije]. Iako se lazno predstavljao [De] kao plemic i tako uz slavu i novac sticao i moc, sve to traceci u nocni zivot i provod, nije zanemarivao svoj rad i uporno je nastavljao da

pise, štampa i izdaje. Tada i nastaju njegova najveća dela. Balzak postaje drugi Kazanov, čak žene iz drugih zemalja su mu dolazile pred noge na koji čas seksa [čak je i u svojoj 50-oj godini, odgovarao zbog zavodjenja devojčica]. Međutim, raskalasan život mu se vraća kao bumerang i Balzak ubrzo zbog ogromnih dugova mora da beži čak i iz zemlje u Italiju. Po povratku u Pariz, odmah je pao u postelju zbog xxx bolesti i više se nije ni dizao iz nje. Dakle, Balzakov karakter je imao poprilično mana, oholost, samozivost, sujetnost, hvalisavost, nevaspitanost, sklonost vredjanju osoba koje je smatrao umno nižim od sebe, neuracunljivost... ali i niz mentalnih bolesti, patološka ljubomora i zavist, manijakalna psihoza, paranoja...! Umro je u pedeset i prvoj godini od, pa ja bih to nazvao svih mogućih bolesti.

Hajne... jedan od najgenijalnijih pesnika. Njegova predivna ljubavna poezija ima sasvim zanimljiv koren, naime ona se rodila iz nesrećne ljubavi prema istovremenoj ljubavi prema dvema sestrama od strica. Hajne je bio neverovatno nacičan čovek, vrlo svestran i imao je blistavu duhovitost, što ga je činilo vrlo poželjnim u društvu. Njegove tri karakteristične crte, veliku ironiju, sarkazam i cinizam, često je koristio da „ubode“ tamo gde ne treba, zbog čega je imao dosta problema. Opterećen nasleđjem i prekomernim radom, vrlo rano je oboleo od živčane bolesti, koja je već u njegovoj 48-oj godini dostigla vrhunac. Poslednjih devet godina života, bukvalno je proveo u krevetu. Na dva mesta Hajne, piše o svojoj bolesti, o tome kako iz nje crpi svoju umnost ali i o tome da je upravo njegova bolest dala pečat nenormalnosti u njegovom stvaralaštvu. Hajne je umro u pedeset i sedmoj godini.

Bodler... po sopstvenom pisanju, rođen je od dva bolesna idiota [bez obzira na zla koja mu je majka činila, nije nikada mogao da je preboli]. Posle smrti oca, majka mu se preudaje a Bodler odmah pokazuje rane znakove ludila pokušavajući da davljenjem ubije svog oca. Rana očeva smrt, majčina

preudaja, nepodnosljiv ocuh i roditelji nervni bolesnici ostavili su traga i u Bodlerovom stvaralastvu, kao i u zivotu. Iako sasvim zdravog razuma i genijalnog uma, Bodler je posedovao mnoge neuracunljive nastranosti, koje nije prikrivao, vec nasuprot, isticao. Za to je krivio svoja osetljiva cula. Recimo... nije podnosio prirodnu boju kose pa se farbao u zeleno, a culo mirisa mu je bilo takvo, da je iskljucivo uzivao u truleznim mirisima, kuznim isparenjima i mirisima raspadnutih zivotinja. I sluh mu je trazio „uzbudjenja“ pa je cesto imao obicaj da zavrjaci kamen u izlog neke radnje kako bi uzivao u zvuku razbijanja stakla. Voleo je i vodio ljubav iskljucivo sa patuljastim ili zenama dzinovskog rasta. Evo i kakvim recima se udvarao zenama koje mu se svide... prisao bi i rekao: „ja bih vam svezao ruke i obesio bi vas za sake o tavanicu moje sobe i ljubio vasa gola stopala“. Svi njegovi biografi opisuju njegovu sadisticku narav ali i uzivanje u gadjanju ljudi na ulici saksijama iz svog stana[???]. Bio je poprilično zao covek i mizantrop, sujetan preko svake granice i uzivao je da maltretira ljude. Shizofrenican i sklon opijatima poput, hasisa, opijuma i alkohola, bolovao je i od izrazene insomnije, nesvestice i anksioznosti. Pet godina pred kraj zivota, umobolnost je dostigla vrhunac, a ironija je to, da je covek koji je u sebi imao mozda najbogatiji recnik u istoriji i koji je toliko uzvisenih reci napisao i izgovorio, u poslednjem zivotnom dahu, izgovorio je psovku. Ocigledno je da ovde imamo jednog zaista mracnog i potpuno bolesnog genija, ali coveka koji nam je dao najuzviseniju i najgenijalniju zbirku pesama-cvece zla.

Dostojevski... jos jedan od moja tri favorita super-genijalnosti. Od samog rodjenja patio je od bolesti koja je „zakacila“ i mnoge umove pre njega[Heraklita, Empedokla, Sokrata, Pavla[Savla], Jovana evandjelistu, Muhameda, Dantea, Petrarku...], epilepsije ili „svete bolesti“ kako su je zvali stari grci. Njegovi roditelji nisu patili od ove bolesti ali su imali druge dusevne bolesti, tako da se ne moze pricati o porodичnom nasledju. Otac mu je bio vrlo samoljublјiv, razdrazljiv, nervozan i mracan covek. Tek

kasnije se saznalo zasto Dostojevski nije voleo da prica o svom ocu,naime,po recima njegove unuke,odnosno kcerke Dostojevskog,deda je bio teski alkoholicar,tiranin i sadista. Fjodorova majka je takodje bila nervni bolesnik i veoma rano je umrla od tuberkuloze. Ove zivotne okolnosti su svakako uticale na Dostojevskog,pogotovo ako se uzme u obzir,opet prema prici njegove kcerke,da su mu i braca i sestra bili alkoholicari i poremeceni likovi. Dostojevski je uz epilepticne napade,bio opterecen u mladosti i cestim halucinacijama,i izuzetno teskim nocnim morama i strahovima o kojima je i sam otvoreno govorio. Dostojevski je jedini covek kroz istoriju ove bolesti,koji je mogao da se seti samog napada u detalje[sto mnogi pobijaju ali on sam je govorio o tome,na tri mesta]. Za njega su oni bili najlepsi dozivljaj i nesto najuzvisenije u zivotu,sto mu je prema sopstvenim recima i najvise doprinosilo genijalnom stvaralastvu. Dostojevski je bio toliko povucen,samotan i ozbiljan,da ga,kao i Dantea,nikada nisu videli nasmejanog. Bio je lako uvredljiv i razdrzljiv i te karakteristike su se progresivno pojacavale sa godinama. Dostojevski je takodje dostigao stadijum mizantropije jer bukvalno da nije podnosio nikoga. Njegov bivsi prijatelj Turgenjev,nazvao ga je totalno ludim i neuracunljivim. Dostojevski je zaista znao da nekada toliko „odlepi“ da se nije znalo ni sta hoce niti sta prica. Napade ljutnje i besa dobijao je na najnezgodnijim mestima zbog necije recenice koja niti je njemu bila upucena niti je bila uvredljiva. Voleo je da ponizava sagovornike,bez obzira ko to bio i na kom mestu. Zbog politickog delovanja završio je i u Sibirskim kazamatima,sto je dodatno pogorsalo njegovo stanje. Dostojevski je stalno ziveo u dugovima i to pre svega zbog svoje ljubavi prema kockanju. Posle smrti zene dozivljava totalan krah i u finansijskom i u zdravstvenom i u moralnom smislu. Zbog ogromnih dugova,sa svojom drugom zenom bezi iz zemlje u Svajcarsku,da spase,kako sam kaze i zivot i zdravlje. Prokockavši i poslednju „zeninu haljinu“,vraca se u Rusiju gde,kako pise,radi kao konj,da bi vratio dugove. Vrlo brzo i umire,potpuno „pokidanih“ zivaca u sesdesetoj godini. Psihijatri ga opisuju

kao sadistu, koji uziva u patnjama drugih ali najviše u svojoj, jer njegova stradanja i patnje nisu dosle kao „zla kob“ sudbine već ih je on namerno izazivao. Jednostavno, svesno je uživao u tome da muči i sebe i druge. On je u bolu i stradanju tražio inspiraciju i kreaciju za svoje vanserijsko stvaralastvo i to nije krio. Kao i većina genijalaca, patio je i od manije gonjenja.

Fridrih Nice... njegovo filozofsko stvaralastvo je ustvari njegov unutrašnji život. Sukobe iz svoje psihe preneo je „na papir“. Nice je svoj život zamislio da ide u pravcu komponovanja muzike, tako je i počeo. Bio je iz vrlo ugledne, religiozne porodice, koja ga je u tom duhu i vaspitavala. Nice je bio tih, povučen, samotan i vaspitan mladić koji je mnogo držao do religije. Kao vrlo posvećen vernik, smatrao je da je religija jedini izvor svakog znanja. Međutim, vrlo brzo, u traganju za istinom, pronalazi nauku i njegovo mišljenje počinje drastično da se menja. U svom prvom traktatu, on već pokazuje otvorenu sumnju u religiju, gde se i jasno pokazuje već nastala unutrašnja borba kod njega. Pokušavajući da se „zastiti“ od tog sukoba u sebi, ponovo se vraća muzickom stvaralastvu ali ubrzo odustaje od nje i konačno. Prekretnica na njegovom umnom putu, nastaje onog trenutka kada upoznaje Vagnera i postaje prijatelj sa njim. Nice mu je čak i posvetio svoju prvu knjigu i javno iznosio mišljenje da su Vagner i Sopenhauer najveći umovi ikada. Nice je imao jako uzdrzan odnos prema ženama. Nekada je znao i da izgovori vrlo ružne reči o njima. Salome, dvadesetgodisnja jevrejka, jedna izuzetno pametna i nacišana devojka, bila je jedina žena koja je uspela da mu se približi srcu i da ga općini. E sad se vraćam ponovo na Vagnera i onu njegovu čudnu muziku koju je izvodio u onom pozoristu „za žensku ekstazu“. Salome i Niceova sestra su otisle na jedan takav Vagnerov koncert, i naravno, Salome je u ekstazi pritrčala Vagneru i pala mu pred noge. To je bio kraj prijateljstva sa Vagnerom ali i ljubavi sa Salome. Nice je izuzetno tesko podneo oba udara. Povukao se u apsolutnu samocu i tri puta pokušao da izvrši samoubistvo. Utucenost i klonulost je nestala par godina kasnije kada je

Vagner umro. Nice se osetio „ponovo slobodnim“. Kako je to opisao jedan njegov biograf, Nice je svoj svet sagradio na temelju prijateljstva i umetnosti[Vagner] i taj svet mu se srusio, potom je pokušao da izgradi drugi, na ljubavi[Salome], ali i taj se urusio. Sad mu nije preostalo nista drugo, nego da sazida kamen na kamenu, jedan svet zasnovan na volji za moci! Iako je u tom periodu napisao svoja najuzvisenija dela, narocito „Tako je govorio Zaratustra“, duh Vagnera ga je i dalje proganjao... pa je napisao i dve knjige-Vagnerov slucaj i – Nice i kontra Vagner! U Niceovom unutrašnjem svetu, gde se vec vodila teska bitka oko religije i ateizma, pridruzila se i stalna borba sa Vagnerom „duhom“. Sve to, uz gubitak jedine devojke koju je voleo, ostavlja trag na njegovoj jos od detinjstva slaboj i „lutajucoj“ psihi, pa osim sto svoje unutrašnje konflikte leci izrazenom grandomanijom i samoljubljem, pocinje i ozbiljno dusevno da oboljeva, prvo od manije gonjenja, zatim od snazne neuroze i na kraju od umne poremećenosti, koja ga je, kako opisuju njegovi poznanici, pratila gotovo citav zivot u manjem ili vecem obliku. Da se sa njegovim mozgom nesto ozbiljno desava, uvideli su prijatelji koji su dobili pismo od njega u kojem ih obavestava da je „naredio da se u Rimu sastavi kongres, na koji poziva sve svoje prijatelje, kao i vaticanskog drzavnog sekretara i Italijanskog kralja, da bi se donela odluka o streljanju Viljema drugog i svih antisemita“! Uz dodatak, da je sad on razapet na krstu i da ce on postati gospodar sveta. Nije dugo cekao da ga smeste u dusevnu bolnicu u Bazelu. Odatle ga preuzima majka i vodi ga kuci gde posle sedam godina teske umobolnosti i umire u svojoj pedeset i sestoj godini.

Tolstoj... uz Bajrona i De Broljija, jedini koji je potekao iz visoke aristokratske loze, i imao „sve na dlanu“ od samog rodjenja. Majka mu je rano umrla tako da je Tolstoj bio dosta vezan i prisan sa svojim ocem. Medjutim vrlo mlad, u devetoj godini ostaje i bez oca i on sam kaze da je taj udarac izuzetno tesko podneo i da je taj dogadjaj imao velikog udela u njegovom stvaralastvu.

Ovde cu nakratko,pomenuti jedan stav psihijataru,koji visoku umnost povezuju sa mogucnosti da secanjem dopremo sto dalje u svoju proslost,dakle sto se vise secamo svog najranijeg detinjstva,utoliko „bolje“ za nas i nas um. Sasvim logican stav,moc pamcenja je svakako povezana sa visokom umnoscu. Medjutim,isto tako tvrde da je gotovo nemoguće setiti se dogadjaja u prve dve ili tri godine zivota. I to je cinjenica. Kod Tolstoja imamo neverovatan slucaj da se seca u detalje,gotovo svega,jos od prvih meseci zivota, dok su ga kupali u koritu i povijali. Tolstoj koji je bio izuzetno vezan za porodicu i dom,vrlo brzo,nakon selidbe u Kazanj,pokazuje neke svoje rane karakteristike,poput samoljublja,sramezljivosti i jake povucenosti. Posle pokusaja na dva fakulteta,vrlo brzo odustaje od ucenja,zapusta se i okreće se,provodima,alkoholu,zenama...! Odustaje od svakog vida skolovanja i vraća se u svoj dom u Jasnu Poljanu. Medjutim i takav zivot na imanju mu postaje dosadan,odlazi u Petrograd i vraća se jos raskalasnijem zivotu,ovog puta pracenom i kockom ali i pravljenjem velikih dugova. Sam za sebe,u dnevniku pise,da zivi kao obican skot. Od takvog zivota,spasava ga brat,uspesan oficir,koji ga cupa iz kandzi propasti i odvodi ga za sobom na Kavkaz. Medjutim i tu je brzo klonuo duhom,postaje mrzovoljan,lenj i neodgovoran. Na kraju ipak uspeva da završi oficirske ispite,stupa u vojnu sluzbu i pise prvu knjigu koja je odmah odobrena za stampanje. Cini se da mu je napokon krenulo. Ali po sistemu,toplo-hladno u njegovoj psihi,iznenada odlucuje da napusti vojni poziv ,vraća se u Petrograd i zeli da se posveti samo pisanju. U tom periodu postaje nesnosno svadljiv i samoljubljev pa mu pucaju sva prijateljstva[neke je cak izazivao i na dvoboj,poput Turgenjeva]. Ali i to ga nije dugo drzalo,zato odlucuje da ode iz Rusije i da se nastani negde u Evropi,gde bi na miru pokusao da radi. Stize i nastanjuje se u Parizu. I opet,brzo mena misljenje,pa odlazi da zivi u Nemacku,i posle vrlo kratkog vremena vraća se kuci i posvecuje radu na svom poljskom imanju. I naravno,kao sto i mozete da pretpostavite,vrlo kratko se zadrzao kuci i ponovo odlazi u Evropu...Nemacka,Engleska,Francuska,svugde se zadrzava

vrlo kratko i ponovo se vraća kući. Radi kao učitelj u seoskoj školi ali vrlo brzo odustaje i od tog poziva, odlazi u Moskvu, gdje se ženi Sofijom, i ponovo se vraća kući, okreće porodici, imanju i pisanju knjiga. Postaje opet nezadovoljan, mrzovoljan a na sve se nadovezuje unutrašnji sukob sa svojim životom i svojom religijom, koji će ga na kraju i dovesti u totalno istrošeno umno stanje. Iznenada napušta dom i porodicu i sa prijateljem odlazi na Jug, gdje ga je i sačekala smrt u osamdeset i drugoj godini života. Tolstoj je, sasvim jasno, patio od manijakalno-depresivne poremećenosti, ali je imao i strasno nemiran, neusklađen i nestalan duh. Patio je također, od jednog retkog i teškog poremećaja, koje se u psihijatriji zove- „ludilo sumnjanja“. Tih simptoma i bolesti je bio svestan jer ih često pominje u svojim dnevnicima. Samoljublje mu je toliko bilo pojačano da se uz njega pojavio još jedan „psihijatrijski termin“-originalomanija. Kako sam priznaje, padovi i usponi njegove vere u boga, su ga dovodili u mračna stanja ludila i nije mogao da se izbori sa tim.

Martin Luter...njegova rana biografija nam nije poznata, ali jeste njegovo delo i njegov kraj. Videvsi u Rimu raskalasn, pokvareni život crkvenih velikodostojnika, odlučuje da se obraćuna sa njima, uz pomoć svog uma, svoje filozofije ali i uz pomoć naroda i nemackih vladara. Ovaj osnivač evangelisticke ili luteranske crkve, patio je od uzasnih glavobolja i čestih nesvestica. Imao je nesnosne nesanice izazvane halucinacijama uglavnom verskog sadržaja. Na kraju je doživljavao i vizije samog sotone sa kojim bi se svadjao i zestoko prepirao [umeo je često i da ga gadjaju, naročito mastionicama-te fleke na zidu još postoje]. Umro je nervno rastrojen u sesdeset i trećoj godini.

Paskal...ovaj vunderkind bio je izuzetno nežne i slabasne telesne gradje ali i još nežnijeg duhovnog sklopa. Vrlo rano u detinjstvu ispoljava svoju ljubav i znanje iz oblasti matematike, fizike i filozofije. U desetoj godini daje teoriju o akustici, u dvanaestoj se „obraćunava“ sa euklidovom geometrijom a u

sesnaestoj pise rad iz matematike koji zadivljuje i samog Dekarta. U sedamnaestoj godini pronalazi masinu za racunanje, hidraulicnu presu, zakon o ravnotezi tecnosti, zakon vazdusnog pritiska, racun verovatnoce i aritmetickog trougla. Od osamnaeste godine oboleva od zivcane bolesti, koja mu po njegovom pisanju, pravi tolike probleme, da po citav dan provodi u neizdrzljivim bolovima. Paskal jos od ranog detinjstva nije mogao da vidi vodu, jer bi dobijao dramaticne napade besa. Isto mu se desavalo kada bi majku i oca video jedno pored drugog. Od dvadeset devete godine pati od stalnih halucinacija, koje su se u vidu provalija sa leve i desne strane otvarale pred njim, uvek u isto vreme i istog trajanja. Na kraju, odlazi u manastir gde zivi asketskim zivotom i kao ogorceni protivnik jezuita, gde i umire u trideset i devetoj godini.

Isak Njutn... jeste da Vagnera, Dostojevskog i Vajningera smatram za „prve medju jednakima“ ali Njutn je cini mi se pravi primerak genijalnosti, jer je bukvalno „obuhvatio“ svaku potrebnu umnu, karakternu i bolesnu osobinu i to u najvećem i najjasnijem obliku, pa bih upravo njega uzeo kao coveka-merilo genijalnosti ili „najzlatnijeg“ standarda! Njutn je rano ostao bez oca, a majka mu se vrlo brzo nakon toga preudala. Medjutim, kako Njutnov ocuh nije zeleo da uz zenu dobije i dete, majka ga je ostavila kod babe i „digla ruke od njega“ Taj dogadjaj je po samom pisanju Njutna, ostavio ogroman trag na njegovu psihu ali i na njegov zivot. Njutn je imao plan da zapali ocuhovu kucu i zajedno sa njom i svoju majku i ocuha. Kasnije, kada je pisao spisak svojih „smrtnih“ grehova, pominjao je i tu situaciju. Njutn vrlo rano ispoljava svoju mrznju prema ljudima, izazivajuci cak i najblize prijatelje iz cistog mira na dvoboje. Vrlo rano postaje i neuracunljiv, tako u gostima kod arhiepiskopa u Kembridzu, gde drzi govor, tako nerazumljiv i besmislen, da ga odvede pravo kod lekara... za malo se spasao dusevne bolnice i ostao na slobodi. Njegova neuracunljivost se vidi i iz totalno besmislenih pisama koje je slao Dzonu Loku. Njutn je imao i patoloski, gotovo smrtni strah od putovanja. Vec sam

pominjao da se Njutn samo osamnaest meseci bavio naukom i da je u tom periodu dao toliko mnogo svetlu da je postao jedan od najslavnijih ljudi tadasnjeg doba[mnogi ga tako posmatraju i danas]. Medjutim,Njutn je ustvari imao posao direktora kovnice novca[ili guvernera,kako bi ga danas zvali] i dva besmislena hobija koja su mu apsolutno okupirala um tokom citavog zivota,alhemija i proucavanje Otkrivenja Jovanovog[nece smak sveta jos pedesetak godina,po njemu. Cisto da vas utesim]. Kao direktor kovnice novca,bio je veoma ostar prema svim pokusajima falsifikatora,tako da je svakoga ko bi nesto „mutio“ sa novcem,kaznjavao na monstruoan nacin,naredjivao bi da ih zive raspore,povade utrobe i spale im. Njutn je inace ostao upamcen kao neverovatno zao i svadljiv covek i sa starenjem,njegova mizantropija kao i druga bolesna dusevna stanja[manija gonjenja,depresija,patoloska samoljubivost] su se pojacavala. Imao je obicaj da na sebi sprovodi razne bolne i neverovatne eksperimente,cisto da vidi,sta ce mu se desiti. Ujutru kada bi se probudio,obavezno je par sati ostajao sedeci u krevetu....kako je to duhovito primetio Brajson,posle proucavanja Njutnove dlake sa glave tokom proslog veka,u kojoj su pronasli pedeset puta vise zive,nego sto ima normalan covek-„nije ni cudo sto je zaboravljao da ustane“. O Njutnovoju rasejanosti,suvisno je i pricati,to su i deci poznate price. Umro je u svojoj osamdeset i petoj godini.

Karl Line...Mozda[uz Iga] najsamosvesniji i najsamoljubiviji genije u istoriji. Grandoman za studijsko proucavanje. Vrlo opterecen seksom pa tako je veliki deo njegove taksonomijske enciklopedije „opterecen“ biljnim i zivotinjskim vrstama koje u nazivu imaju po neki deo zenskih polnih organa. Sa neprijateljima se obracunavao tako sto je po njihovim imenima obicno nazivao korove ili neke druge beskorisne biljke i stetocine. Line je i lekar,pa je apsolutno bio svestan svih svojih karakternih neobicnosti i mentalnih bolesti. Kao i vecina do sada pomenutih,pratilo ga je manijakalno-depresivno ponasanje,ali od svoje cetrdesete godine,ono-„manijakalno“ se gubi,pa Line

postaje jedna melanholična, mračna, depresivna i samoziva ličnost za izraženo crnim mislima. Svestan svog psihopatološkog stanja piše o tome svojim prijateljima lekarima u nadi da će mu iskreni razgovori i jadikovanje pomoći. Po karakteru, jako nestalna, previše detinjasta i nepoverljiva ličnost. Bio je patološki uvredljiv, tako da se strogo moralo voditi računa šta mu se priča. Uz sve ove osobenosti i teške psihicke krize, samo je jedna osobina bila stalno prisutna tokom citavog njegovog života i držala ga do same smrti-samosvest o sopstvenoj veličini. Umro je u sedamdeset prvoj godini života.

Immanuel Kant...bio je slabunjave, gotovo rahitične telesne gradnje, sa izrazito krivim nogama i gotovo neverovatno uzanim grudnim košem. Kant je bio apsolutno frigidnog seksualnog osećaja [Eh, moj Ruso, čuješ li ovo...], zbog čega se nikada nije oženio. Kant je bukvalno citav život proveo u krugu od sto metara, od kuće do fakulteta, i nikada negde dalje nije otišao. Priča o njegovoj bolesnoj pedantnosti i tačnosti, nije uopšte izmisljena niti preterana, zaista je sve planirao i izvodio tačno u sekund. Njegove ostale karakterne osobenosti, razlikuju se kod njegovih biografa, dosta su kontradiktorne, pa ih neću uzimati u obzir kao izvesno tačne. Ono što se sigurno zna, to da je bio izrazito melanholičan i depresivan kao i to da je patio [i lečio se] od hipohondrije najtežeg stepena. Kant je umro u osamdesetoj godini.

Mikelandjelo...genijalni slikar, skulptor, arhitekta i pesnik, još jedan ozbiljan grandoman među genijima. Ali i još ozbiljnija psihopatološka ličnost. Manija gonjenja i teške halucinacije, pratile su ga tokom citavog života. Mikelandjelo je bio obuzet strahom za svoj život i često su halucinacije koje je doživljavao upravo bile takve da ga je posećivao „vesnik smrti“. Zbog toga je znao često da iznenada nestane i da niko ne zna gde je, sakrivajući se tako od „dolazeće smrti“. Ali, izgleda da se bas vesto krio od „smrti“, jer je poziveo devedeset godina. Mikelandjelo je bio poremećen i u polnoj sveri, mrzeo je žene, pa je bio u prisnoj ljubavnoj vezi sa mladim rimskim aristokratom Tomazom.

Van Gog...U trenutku kada mu se ostvaruju svi snovi,kada svet prica o njegovom velikom talentu,kada ga svi kriticari hvale i prognoziraju mu nevidjenu buducnost,kada je u naponu svog stvaralastva i kada prodaje svoju prvu sliku po izuzetno visokoj ceni-izneverava sve nade. Jos te veceri,na sedeljci sa svojim prijateljima,bez ikakvog povoda baca punu casu vina u lice svom prijatelju slikaru Gogenu. Sutradan,jos vise uspeva da prenerazi poznanike,odseca sam sebi uvo,zavija ga u papir i salje jednoj zeni. Odmah je zatvoren u azil za dusevne bolesnike. Posle izvesnog vremena,primiruje se pa ga pustaju na slobodu. U tom „mirnom“ periodu i stvara svoja najveca dela,dobijajuci ponovnu izgubljenу naklonost kritike i gradjanstva. Ali to kratko traje,zapada ponovo u tesku depresiju,dozivljava teske halucinacije i manije gonjenja. Pokusava sa tim da se izbori ali ne uspeva,pa izvrsava samoubistvo,pucnjem u glavu u svojoj trideset i sedmoj godini.

Tuluz Lotrek...rodjen od zdrave,sposobne i inteligentne majke i veoma umobolnog i nastranog oca,nije imao „srece“ pre svega po pitanju fizickog izgleda. Zaostao je u rastu,gotovo bio patuljast sa ogromnom glavom i potpuno krivim nogama, sa hodom nalik klovnovskom,izazivao je paznju i poglede gde god se pojavljivao. Na sve to,bio je vrlo neuredan i oblacio se na „gotovo lud“ nacin. Prilikom posete Holandiji,deca na ulici su mislila da je to lik iz cirkusa koji je upravo dosao i seta ulicama da privuce publiku. Ali unutar svega toga,stajala je jedna brilijantnost uma,izuzetna duhovitost i inteligencija. Imao je problem sa alkoholom,taj covek zaista nije umeo da pije,kada je to radio[a radio je svaku noc],opijao bi se bukvalno do besvesti. Bio je veliki zenskaros,i bio omiljen u zenskom drustvu,zbog svoje pameti,ostrine misli i duhovitosti. I pored nadimaka koje je imao-„kepec Velaskez“,„nedonosce“,„mala nakaza“...bio je sa vise zena nego svi ti koji su mu davali nadimak,zajedno. Na kraju su mu morali priznati da je –„izopaceni Don Zuan“. Zbog svojih genijalnih slika a i slave,Lotrek je bio rado vidjen gost na bilo kojem prijemu koji su pravili tadašnji

glumci,glumice,politicari,balerine,knjizevnici...! Medjutim njegove svakodnevnne nocne bahanalije,opijanja i naporan rad,ostavile su traga. Zbog ogromnih kolicina alkohola,cesto je dobijao delirijume i napade neuracunljivosti. Majka ga je smestila u bolnicu za lecenje od alkoholizma,gde se privremeno oporavlja i biva oslobodjen. Vraca se svom radu i zaklinje se da su alkohol i nocne sedeljke za njega proslost. Mislim da tu zakletvu jos nije ni izgovorio do kraja a vec je bio mrtav pijan za kafanskim stolom. Ubrzo umire u trideset i sestoj godini,cime je prekinuto stvaralastvo mozda jednog od najperspektivnijih slikara sveta.

Shuman...ovaj svestrani i visokoumni kompozitor i mozda najveći virtuoz na klaviru,od samog detinjstva je patio od nekoliko psihickih bolesti. Razne fobije,halucinacije,besmislene fiks ideje i naravno,gotovo redovna pojavamanija gonjenja,koja se kod njega za razliku od drugih vrlo rano pojavila. Bio je ubedjen da mu Shubert i Mendelson iz groba diktiraju note prilikom komponovanja. Medjutim,ono sto je bar na mene ostavilo ubedljivo najjaci utisak je nesto sto je sam Shuman zapisao u dnevnik..."proganjaju me stocici koji se okreću i koji znaju sve"! Mislim da vam ovo sve govori. Nekoliko puta je pokusavao da sebi oduzme zivot. Vreme je uglavnom provodio za radnim stolom,pred notnom sveskom,pazljivo osluskujuci sta ce to Shubert i Medelson da mu dosapnu. Umro je u dusevnoj bolnici u cetrdeset sestoj godini zivota.

Swift...jos jedan pravi primerak bolesnog genija. Ovaj slavni knjizevnik je takodje od same mladosti doveo svoju samosvest do stadijuma grandomanije ali i mizantropije. Ova poslednja karakteristika pojacavala se sa svakom godinom njegovog zivota. Swift je bio patoloski pesimista,sto se jasno i vidi iz njegovog stvaralastva. Njegove knjige odaju izuzetno umnog pisca,vrlo snaznog duha ali su i nadahnute mrznom i preziranjem covecanstva. Swift je bio potpuno svestan da ima psihickih problema ali i isto tako je svestan da ce zivot završiti ludilom,sto ga navodi na jedan sasvim

bezuman potez, da napise testament u kome ogromnu svotu novca ostavlja ludacima. Vrlo brzo zapada u potpuno umno pomracenje zacinjeno obesenjastvom i nastranostima. Malo je poznato da je njegovo delo- „Guliverova putovanja“, njegovo umisljeno autobiografsko delo, sto dovoljno govori da genije moze da bude sjajan stvaralac cak i kada psihicki potpuno odlepi. Umro je u dusevnom rastrojstvu u sedamdeset osmoj godini.

Sheli...opterecen nastranostima, drustvenom neprilagodljivoscu, moralnim slepilom i protivdrustvenim sklonostima, uz rdjavo vladanje, isteran je iz srednje skole, kao i kasnije sa univerziteta. Imao je nesrecan prvi brak a odlukom vlasti, zabranjeno mu je da vidja decu. Otac ga se javno odrekao a u javnosti je postao omrazena licnost. Zbog takve situacije, Sheli napusta Englesku sa drugom zenom i odlazi da zivi u Italiju. Saznavsi da mu je najbolji prijatelj i veliki pesnik Kits umro u dvadeset petoj godini, Sheli zapada u vrlo tesku depresiju na koju se nadovezuje i laksi oblik shizofrenije [mada mislim da je – „laksi oblik“, malo ublazena verzija]. Ne prestaje da se nocu osamljuje i da razgovara sam sa sobom [ili sa drugim Shelijem]. Tokom jednog krstarenja svojim brodicem, zajedno sa jednim prijateljem, gubi zivot u oluji. Telo mu pronalazi prijatelj Bajron, posle nekoliko dana. Zbog raspadnutosti lesa, Italijanske vlasti naredjuju da se telo spali zbog moguceg sirenja zaraze. Na lomaci, dok mu telo gori, zena mu cupa srce iz grudi, da bi ga sahranila u Kitsov grob uz natpis „srce srcu“. Sheli, mozda najveći pesnik u istoriji, izgubio je zivot u tridesetoj godini.

Flober...nije bio klasichni epilepticar vec histeroepilepticar [razlika je sto se ne javlja klasican grc, pad, trzanje i pena na ustima, vec samo dolazi do neuracunljivosti i buncanja, kao i do nesvesnog glumljenja grceva], u kojoj je takodje trazio svoju inspiraciju za stvaralastvo. Flober je bukvalno u glavi zamisljao i prezivljavao sve ono o cemu je u svojim romanima pisao, i to je do te mere delovalo realisticno da su ga prijatelji u stanju dok pise jednostavno nisu prepoznavali. Svaki svoj roman je preziveo u svojoj glavi, uz cak i telesne

simptome,koji su njegovi junaci imali. Kada se njegova madam Bovari otrovala,on je osecao ukus arsenika u ustima i otisao da povraca. Patio je i od tezeg oblika hipohondrije kao i od cestih afektivnih ispada. Flober je umro u pedeset devetoj godini.

Viktor Igo...sampion medju grandomanima,koja ga je drzala od dvanaeste godine pa sve do smrti. O tome cak imamo i napisanu i dokumentovanu „knjigu“,dr.Kabanesa-„Megalomanija Viktora Iga“. Igo je patio od apsolutnog,jakog i nadrazljivog intelektualnog egoizma. Njegovi prisni poznanici[malobrojni,naravno],govore o Viktoru kao o „besprimernom zlobniku i rdjavom prijatelju“. Kompletna biografija Viktora Iga je ustvari,prica o jako bolesnom geniju ,losem coveku i njegovoj patoloskoj megalomaniji. Igo je umro u osamdeset trecjoj godini.[bas dugo ga je trebalo trpeti...].

Kevendish...ovoj simpaticni velikan nauke,covek o kome se moze napisati nekoliko knjiga,otkrio je u fizici i hemiji 80% stvari i zakona,ali je imao cudnu naviku da nikoga neobavestava o tome. Sve sto je on otkrio,mnogo kasnije su ponovo otkrili neki sasvim drugi naucnici,koji su naravno pokupili svu slavu i ostali upamceni u istoriji nauke. Tek kada su Kevendisovi „zapisi“,dugo posle njegove smrti dospeli naucnicima u ruke,ukapirali su da je Kevendis bukvalno mnogo ranije otkrio gotovo sve kasnije otkriveno. Ali i bez toga Kevendis je nauci dao mnogo toga[ono sto nije precutao]. Jedna izuzetno zanimljiva stvar,vezana za njega...dok su mnogi naucnici krstarili svetom uzduz i popreko,da bi nekako izracunali oblik i pribliznu velicinu zemlje,Kevendis je ne izlazeci iz kuce dao tacnu vrednost njene mase. Kevendis je bio,slabih zivaca i hipohondar,sto vise i ne iznenadjuje,jer vidimo da hipohondrija i manija gonjenja u stopu prate genijalnost,ali je imao i jednu zanimljivu osobinu,mozda i bolest,patolosku stidljivost. Naime,uopste nije podnosio da ga neko pipne ili da ga pogleda,pa cak ni da mu se obrati,to bi ga uzasavalo do te mere da je znao kilometrima da pobegne od takvih

situacija. Čak je i sa svojim slugom i kućepaziteljem, isključivo komunicirao putem pisama. Kevendis je umro u sedamdeset devetoj godini.

Hemfri Dejvi...jedan od najgenijalnijih hemičara, čovek koji je u laboratoriji otkrio najviše hemijskih elemenata i jedinjenja, dao nam elektrolizu ali i „otkrio“ nam sjajnog Faradeja. Hemfri bi sasvim sigurno dao još mnogo toga genijalnog da ga nije ubilo upravo njegov otkriće-azotni oksid. Azotni oksid je brzo postao najpopularnija droga tog vremena i gotovo da nije postojao čovek koji se nije makar jednom obeznanio njegovim udisanjem. Hemfri je ipak malo preterivao u tome...na kraju ga je „duvao“ četiri puta dnevno, što ga je i ubilo, umro je u pedeset prvoj godini života. Hemfri je bio i alkoholicar, a da li treba da naglasavam i da je patio od teske hipohondrije?

Ricard Oven...najveći anatom i paleontolog svih vremena. Jedini čovek koga su Haksli i Darwin patološki mrzeli. Čovek najhladnijeg srca [što nije loša osobina za anatomu i patologu], bez trunke emocija sa fizičkim izgledom kakav bi vas sasvim sigurno do smrti preplasio da ga sretnete u mraku. Vrlo rano je uz svoju genijalnost pokazivao i znake shizoidnosti i samoljublja. Znao je često da krade leseve i nosi kuci gde ih je na miru secirao na kućnom stolu, to isto je radio i sa svakom uginulom životinjom u zoološkom vrtu. Toliko je bio samoljubiv da je svakom mladom talentovanom anatomu ili paleontologu u usponu karijere, poturao nogu i trudio se [i uspevao] da im zagorča život do kraja. Vrlo često je znao da pojedina otkrića pripise sebi a samog pravog „otkrivaca“ da ućutka. Ipak, zahvaljujući T.Haksliju, sve mu se vratilo na kraju kao bumerang. Bez obzira na vrlo loš karakter i umobolnost, Oven nam je dao zaista mnogo toga, verovatno najviše u oblasti i anatomije i paleontologije. Posthumno se „ipak osvetio“ Darwinu i Haksliju, jer dok njegova bista krase centralni hol prirodničkog muzeja, Darwinova i Hakslijeva se nalaze u trpezariji istog. Umro je u osamdeset drugoj godini.

Darvin...posto je sa studija medicine pobegao,prvo u wc da povraca,zatim i kuci,odlucuje se za bogosloviju sto i završava. I upravo u momentu kada je trebao da postane seoski paroh,stigao je poziv od kapetana Ficroja,da mu pravi drustvo,na petogodisnjem putovanju svetom sa Biglom. Izbor na Darvina ,pao je iz cetiri razloga...Ficrojev prvi „izabranik“ se razboleo,Darvin se razumeo u teologiju sto je Ficroju odgovaralo,jer je deo putovanja i bio namenjen dokazivanju postanja,zatim naklonost „prirodnjackoj“ nauci i cetvrto[i najvaznije],Darvinov nos...Ficroj je ocenjivao karakter coveka prema njegovom nosu. Kako se kasnije ispostavilo,u komandnoj kabini broda,putovala su dva mentalno ne bas zdrava coveka,provodeci gotovo svaki dan u zucnim i histericnim svadjama i netrpeljivostima. Ficroj je kasnije“poprilicno skrenuo“ i izvrsio samoubistvo. Darvin je jos kao dete,po recima svog oca,bio obicna bitanga i lenjstina,koja nije volela skolu i koja ce završiti kao najveći probisvet. Jedino sto je Darvina zanimalo,bilo je jurcanje za gusterima i insektima. Po povratku sa putovanja Biglom,Darvin ubrzo pokazuje sve osobine psihopatoloske bolesti,naravno,zacinjene hipohondrijom,patoloskim strahom od smrti i paranojom. Najpre sumnja da se zarazio nekom cudnom bolescu na putovanju,ali ubrzo i sam postaje svestan da je sve posledica psihosomatskog poremećaja.Negde u to vreme umire mu i sin,sto njegovo stanje cini jos tezim. Posle „sabiranja utisaka“ sa putovanja i pisanja knjiga u vezi svoje teorije,vrlo brzo se vraća proucavanju kako kisne gliste reaguju na sviranje klavira,kao i jednom njegovom najobimnijem delu na kojem je mukotrpno,noc i dan, radio punih deset godina-o krpeljima!!! Darvin je cesto znao da podje u setnju dvoristem i da nesvesno odluta „na neko vreme“, “ko zna gde“. Darvin je umro u sedamdeset trecjoj godini.

Kepler...ovaj velikan fizike,kosmologije i astronomije,jeste imao samosvest o svojim umnim sposobnostima,ali je kao bolesni genije,od detinjstva imao uzasno ruzno misljenje o sebi,sto i sam opisuje u svom dnevniku,opisujuci

sebe [u trecem licu]kao malog psa-„On voli da glodje koske i suhu koru hleba i toliko je pohlepan da sta god mu oci spaze,on zgrabi. Ipak,kao i svaki pas,on malo pije i zadovoljan je najprostijom hranom. On konstantno trazi paznju drugih,zavisi u svemu od drugih,ugadja njihovim zeljama,nikada se ne ljuti kada ga grde i jedva ceka da ga opet prihvate. On ima pasji strah od kupanja i mirisljivih ulja i vodica. Njegova nemarnost je bez kraja...najverovatnije zbog toga sto mu je Mars u kvadraturi sa Merkurom...“! Kepler je osecao strahovitu mrznju prema samom sebi,sto nam potvrđuje i njegov stariji saradnik Tiho Brahe. Kepler je rođen u vrlo siromasnoj porodici i kako sam priznaje jos u detinjstvu ima jaka trvenja u svojoj psihi,po pitanju religije. Otac mu je bio kriminalac a majka je optuzena da je vestica i prognana je iz zemlje. Nesigurnost i hipohondrija prate ga tokom citavog zivota,od kojih se brani- danonocnim radom.Kepler je umro u pedeset devetoj godini.

Tiho Brahe...ne bas genijalan kao Kepler ali svakako covek izuzetno visokog uma,cije su opservacije najznacajnije u daljoj istoriji astronomije i kosmologije. Brahe je inace bio najplaceniiji naucnik i imao najplaceniiju opservatoriju u istoriji nauke. Cak neverovatnih 5% budzeta Danske Kraljevine je islo u ruke ovom astronomu. Danas ni priblizno toliko procenta budzeta ne ide u najbogatijim drzavama za celokupni naucno-obrazovni sistem. Brahe je to iskoristio,pa su pijanke i bahanalije u njegovoj opservatoriji postale daleko cuvene. Brahe je imao i dva neobicna saputnika koji su ziveli sa njim u dvorcu,patuljka Jepa i jednog severnog jelena,koji je poginuo tako sto se mrtav pijan skotrljao niz stepeniste. Brahe je u svojim pijankama bio uvek „poprilicno skrenutog uma“ pa mu je glavna zabava bila „cudna igra“ sa mehanickim statuama. Kada je novi danski kralj shvatio da se opservatorija pretvorila u kafanski objekat sa suludim domacinom i jos ludjim gostima,odmah ju je zatvorio a Brahea proterao iz zemlje. Karijeru je nastavio u Pragu,gde mu se pridruzio i Kepler..pa smo dobili dva „bolesnika“,koji su,medjutim,savrseno saradjivali i postigli mnogo toga. Na

jednoj večeri, koju je pravio baron od Rozenberga, na koju su bili pozvani i Brahe i Kepler, Brahe je pio na svoj neumeren, preteran način što se naravno, moralo odraziti na pritisak u njegovoj besici. Međutim, Brahe, je toliko postovao pravila bontona [čak i kada je mrtav pijan], da nikada nije ustajao sa stola pre domaćina. Lepo ponasanje je stavljao ispred svog zdravlja, što je te noći platio glavom, zbog neodlaska u wc. Stigavši kući, besika je perforirala izazvši trovanje, i Tiho je umro u delirijumu i bez svesti u pedeset petoj godini života.

De Brolji... Burboni su pored silnih Lujeva i Anrija, najzad u dvadesetom veku dali jednog pravog kralja, kralja uma, De Broljija. Princ Luj de Brolji je imao sve što pozeli i svi putevi su mu bili otvoreni. Sreća, pa je izabrao, onaj za njega najteži, fiziku. Genije koji nam je dao do znanja „da smo talas isto koliko smo i materija“. Koliko „bolestan“ i genijalan mozak i koliko izuzetnu intuiciju čovek mora da ima da bi dosao do takve „blesave“ ideje. A uz sve to i hrabrost da takvu neshvatljivu, nelogičnu i nerazumnu ideju i objavi. De Brolji je bio presrećan čovek, bez obzira na podozrive poglede drugih naučnika, koji su u njemu gledali naučnika-budalu. Bio je presrećan zbog svoje ideje i stvorene teorije. A onda, kada su eksperimenti potvrdili da je u pravu i kada je zvanična nauka to prihvatila kao možda najveće otkriće u istoriji, De Brolji se uplasió svoje ideje. Takav unutrašnji sukob između razuma i apsurdne ali potvrđene činjenice, nikada više nije zabeležen. De Brolji jednostavno nije mogao da podnese ono što je sam otkrio. Unutrašnji sukob ga je psihicki potpuno razorio. Kasnije, dok se kvantna fizika već uveliko razvila na osnovu njegove teorije, i kada je bilo potpuno jasno da je De Brolji u pravu, on ne samo da se u sebi nije mirio sa tom činjenicom već se otvoreno borio da opovrgne sam sebe [naravno nikada nije uspeo]. Umro je duševno rastrojen ali i u vrlo dubokoj starosti, imao je devedeset i pet godina, ali sa sacuvanom verom u sebi da će se nekada dokazati da nije bio u pravu. Ne samo da jeste bio u pravu, nego je njegova teorija ne samo najapsurdnija nego i

najproverenija teorija u istoriji. De Brolji je i pre otkrica dualnosti materije, imao dusevnih poteskoca, koje su uvek bile tipa podvojenosti licnosti [vrlo ironicna igra „sudbine“].

Albertus... ovaj velikan filozofije je mozda najcudniji lik [uz Skotusa i Lulusa] kroz istoriju ove discipline. Njegovi poznanici ga se secaju kao psihicki obolelog, izuzetno tupavog, priglupog i nespretnog coveka, koji je bukvalno preko noci postao jedan od najvećih filozofa tog doba. On sam daje objasnjenje za to... molio se Bogorodici da mu podari pamet i visok um, da postane veliki filozof, da bi ona pristala, ali pod uslovom da ga pri kraju zivota ponovo vrati tamo „gde je i bio“. Albertus je zaista iznenada postao visokouman i pametan covek, sto je izazvalo opstu nevericu. Da je zaista dobio izuzetan um i pamet, vidi se po njegovom stvaralastvu. Dakle uzviseni mozak za razmisljanje je dobio ali ne i znanje, jer u njegovim spisima o istoriji filozofije vidimo da pojma nema sta prica, tako da je to jedan traktat smesnih besmislica, koje veze nemaju sa filozofima i filozofskim pravcima. Albertus se nije bavio iskljucivom filozofijom vec i pronalazastvom... kod samog Tome Akvinskog, Albertusovog prijatelja, nailazimo na opis jednog dogadjaja kada je Toma usao u Albertusovu kucu i tamo zatekao tako cudne naprave koje se same pomeraju i pricaju, da je mislio da ima posla sa samim djavolom, pa je pokusao stapom da porazbija te naprave. Albertus nam je dao zaista mnogo toga, narocit uticaj je imao na sholasticare koji su dosli posle njega, medjutim, pokazalo se kako je njegova prica bila „istinita“, kako je dosao do vrhunskog filozofa, preko noci, tako isto se preko noci „vratio“ na umni nivo koji je posedovao pre molbe bogorodici. Postao je ponovo pred kraj zivota, onaj psihicki oboleo, tupavi Albertus iz detinjstva. Cuvana recenica- „kako je od magarca postao filozof i od filozofa opet magarac“, odnosi se upravo na njega. Albertus je umro u sedamdeset cetvrtoj godini zivota.

Paster...tip licnosti koji je od rođenja vukao potencijal ka ludilu,samo se čekao okidac da se to i desi. I desilo se onog trenutka kada je ugledao bakterije i viruse pod mikroskopom. Tokom citavog zivota je imao patoloski strah od mikroorganizama,toliko jak da je uvek u dzepu imao jako uvelicavajucu lupu,sa kojom je zavirivao bukvalno na svako mesto ili stvar koju je trebao da pipne. Naravno,Paster je na rucak u goste uvek pozivan samo jednom,odnosno prvi i poslednji put,jasno zbog cega. Kupao je se i prao ruke cim bi mu se sansa za to ukazivala. Naravno,rukovao se nije,jer bi zaista bilo budalasto gledati nekom ruke pod lupom,pre pozdrava. Osim ovog patoloskog straha i „uzvisene higijene“,patio je..a od cega bi drugog nego od hipohondrije i manije gonjenja[ali od mikroba]. Po karakteru,bio je preterano nadmen,samoziv i ohol covek. Osim mikroba,uzasavao se i ljudske gluposti. Umro je u sedamdeset trecoj godini.

F.Goja...genijalni slikar,cudak ili jos bolje reci-legenda puna sjaja i tame. Rodjen u vrlo siromasnoj i neuglednoj porodici. Tesko siromastvo u kojem je ziveo,ostavilo je jak uticaj na njegov dalji zivot. Cim se dokopao nesto para,znao je da to proarci za noc u neobuzdanom provodu. Imao je jos od detinjstva uzasno neobuzdan temperament,jos kada se tome doda njegova prgavost i preka narav,ne cudni da je jos kao veoma mlad dosao u sukob sa inkvizicijom. Kada se preselio u prestonicu,kao izuzetno darovit slikar i djak,njegova nezgodna narav jos vise dolazi do izrazaja,pa se u silnim tucama jednom nasao i u situaciji da sam sebi cupa zaboden noz iz tela. Nastavlja sa svojim „svadjalackim“ zivotom,sto ga uz nesto manje opasne karakteristike kao sto su pijancenja,obilazak bordela i pravljenja „sitnih gluposti“ dovodi u situaciju da mora da bezi iz Madrida. U dvadeset i petoj godini odlazi da zivi u Italiju,gde ostaje cetiri godine. O tom periodu njegovog zivota ne zna se mnogo osim pouzdane cinjenice da je u jednom manastiru „ukrao“ mladu monahinju,ali je brzo uhvacen i uhapsen,a zivu glavu spasava zahvaljujuci velikim naporima spanske ambasade. Goja se u Madrid vraca vec kao slavan

slikar u najboljim godinama i radi kao dvorski slikar. Goja vec tada pokazuje znake ogromnog egoizma i plahovitosti. Ponovo se odaje nocnim provodima,alkoholu i najvise zenama[preterano,kako pisu njegovi biografiji],ali mu je zbog sve uspesnijeg stvaralastva i slave,sve oprosteno,cak postaje i sluzbeni dvorski slikar. Upoznao je jednu zenu,izvesnu vojvotkinja od Albe[za koju se pretpostavlja,da mu je bila model za dve slike Maje] u kojoj je video i fatalnu zenu i dobrog andjela ali i svoju muzu i zastitnicu. O njihovom „pravom“ odnosu,biografi se poprilično razlikuju. Tih godina Goja dostize svoj vrhunac stvaralastva i slave,sto,kako to vec biva,mora da se „plati“. Vrlo brzo,Goja oboleva i zivcano i psihicki,dozivljava razne mracne halucinacije,kosmare i cuje razne zenske glasove. Vojvotkinja ga vodi na oporavak,ali se stanje nesto kasnije potpuno pogorsava,sto je jasno uocljivo u mracnim slikama i grafikama nastalim u tom periodu. Uz psihicko obolenje,Goju sustize jos jedan zdravstveni problem,ostaje potpuno gluv. Bolest je Goju potpuno osamila i okrenula ga licem ka tamnoj strani ljudskih zala i nesreca. U tom periodu,svaka njegova slika ima i dodatak u vidu natpisa koji su ili totalno mracni ili totalno besmisleni. Stvara svoj „dnevnik bolesti“. Ali i pored svih tih nedaca,Goja uspeva nekako da se uzdigne,trgne,pa cak i da postane licni slikar kralja. Malo oporavljen i ne sluti da mu sudbina sprema jos „niskih“udaraca. Posle Francusko-Spanskog rata,koji Goja tesko prezivljava u psihi,svedoceci o svim ljudskim zverstvima i strahotama,ponovo pada u jos tezu depresiju i samocu,a njegove slike su jedana lepeza mracnih cudovista,nakaza i bezglavih strasila. Pocinje naglo da gubi i vid,i kako sam kaze,pretvara se u ziv les pod pritiskom bolesti,rada i razocarenja. Ponovo se javljaju oni natpisi na njegovim slikama ali ovog puta,nisu besmisleni vec imaju duboko filozofsko i sentimentalno znacenje. Goja se okrece razmisljanju o ljudskom zlu,smislu,razlozima...i sve vise tone u umobolnost. Iako religiozan,jedna cuvena[poslednja] grafika,koju je uradio uz ono malo svesti sto mu je ostalo,predstavlja ruku mrtvacu koja viri iz groba ,drzeci u ruci papir na kojem pise-„nista“. To je dno Gojinog ocaja.

Medjutim,Goja je veliki borac,nije dao „djavolu da ga potpuno obuzme“,seli se u Bordo u Francusku gde umno i fizicki gotovo potpuno slomljen,totalno gluv i vec skoro slep,nastavlja da slika i to minijature. Radio je po ceo dan,sve do casa smrti. Goja je umro u osamdeset trecjoj godini.

Dekart...njegov zivot i delo sam vecim delom obradio,ovde bih samo dodao jos nekoliko njegovih osobenosti i „bolesti“. Dekartova majka umrla je vec drugi dan po porodjaju od plucne bolesti[lekar je rekao da to isto ceka i bebu],a brigu o njemu je preuzeo otac koji je svakako bio za primer[i pozitivan i negativan],bio je izuzetno brizan,drzao je Dekarta „kao malo vode na dlanu“,udovoljavajuci mu sve sto bi ovaj pozeleo[cak je kod skolskog upravnika izdejstvovao da u skolu ide tek kada se probudi...posle dvanaest]...sto je na kraju rezultiralo neverovatnom razmazenoscu ovog velikana matematike i filozofije. Takav vid razmazenosti,lenjosti i nesto kasnije bahatosti,retko cete kada videti. A takve rano ispoljene karakteristike,naravno,moraju se kasnije odraziti i na ostatak karaktera a narocito morala. Pisao sam o njegovim porocima,kockanju,alkoholisanju,bancenjima i nemogucnosti da se probudi pre dvanaest sati. Ali pored toga,Dekart je bio izuzetno mrzovoljan tip,a bas tu mrzovolju je ispoljavao na nacine koji bas nisu dostojni jednog coveka. Dekart je imao i patoloski strah od svega sto je doslo iz anticke grcke,jer samo se tako moze objasniti sve ono sto je mislio i pisao o njima i njihovoj filozofiji i nauci. Prkosna i nezgodna narav,dovela je do toga da je Dekart imao izuzetno malo prijatelja a iz istog razloga nije mogao ni da se ozeni[a hteo je]. Jel treba da napisem da je patio od hipohondrije? A od paranoje? Kako god...takvog genija sasvim sigurno,ni u daljoj buducnosti necemo videti.

Albert Ajnstajn...toliko njegovih biografija i toliko kontradiktornosti u njima,da jednostavno ne mozemo dati nesto iscrpniju sliku Ajnstajnovog zivota i njegove psiho-patoloske opterecenosti. Ponekad pomislim da neki njegov

biograf preteruje u pogledu bas te,psihopatologije ovog naucnika a ponekad mi se cini kao da zele nesto bitno da sakriju,kako god,ovde cu se pozvati samo na one delove gde se vecina biografa Ajnstajna nesukobljavaju. Tacno je da je rođen sa izrazito nesrazmernom glavom u odnosu na telo i da je progovorio dosta kasno,tek pocetkom cetvrte godine. Ali razlozi za tako nesto se posve razlikuju. Tacno je da je bio izuzetno nedisciplinovan i los djak,koji nije trpeo autoritete,pa je i izbacen iz skole zbog toga. Medjutim,u fizici i matematici je uvek imao najbolje ocene. Ucio je samo ono sto ga je interesovalo. Tacno je i to da je „na foru“ nesto kasnije završio i gimnaziju i visu skolu,ali i da ga profesori nisu podnosili,zbog cega nije imao nikakve preporuke za dalju karijeru,pa je završio kao nizi cinovnik[trece klase] u birou za patente. Svi se slazu da je bio drsko,pomalo nevasпитano,razmazeno deriste i da je tokom citavog zivota imao dvostruku licnost u sebi,odnosno,igrao dve igre. Bio je pod ogromnim,patoloskim uticajem svoje majke Pauline,koja je gotovo do smrti drzala sve konce u svojim rukama. Ipak,izmedju majke i Mileve,na kraju je izabrao Milevu,sto je dovelo do uzdrmanosti i sina i majke. I pored toga,majka mu je bila daleko vise u srcu. I po njegovom stvaralastvu,jasno se vidi,da iako je sa zaista velikom emotivnoscu i teskog srca napustio Milevu,najzad odahnuo. Ruzne reci koje je izrekao o njegovoj bivsoj zeni,nisu bile odraz Ajnstajnovе mrznje prema njoj vec jedan pokusaj da je sto pre izbaci iz glave. Ajnstajnova dvostruka licnost je prisutna svugde,od odnosa prema zeni i prema deci,zatim prema majci ali i prema prijateljima. Ajnstajn je bukvalno trcao kroz planine i doline moralnosti,nekada je bio takav da je dodirivao ono najnize sto se morala tice,a odmah zatim bi ucinio neki gest koji je jednak samom vrhu moralnosti. Bio je samosvestan svoje genijalnosti kao i slave,ali je to kasnije preslo u megalomaniju i nipodnistavanje svakoga ko bi nesto „pokusao“ u oblasti fizike. Blesavi Maricev zet,kako su ga Novosadjani zvali,nije naziv koji je bio daleko od istine,jer je Ajnstajn i u mladosti pokazivao znake ranog ludila. Udarac koji je primio od strane kvantne mehanike,nije mogao da preboli do

kraja zivota...u pokusaju da se „obracuna“ sa njojm,izgubio je svaku vezu sa realnoscu i znaci ludila su postajali sve uocljiviji.Od slavnog naucnika,ostao je samo smesni cika sa razbarusenom kosom koji je poznat po tome sto ima „strah od carapa“i sto s vremena na vreme „uplasi“ narod,vikanjem da je pronasao teoriju svega.. Umro je u sedamdeset petoj godini,odbivsi operaciju trbusne aneurizme,jer nije zeleo da,kako sam kaze,vestacki produzava zivot. Ipak,ostaje cinjenica da je ovaj genijalni um,uz mnostvo teorija i radova,u svom stvaralastvu dao tri velike koje se „po pravilu“ opisuju ovako:“ –sa jednom teorijom je samo dokazao postojanje atoma,za drugu je samo dobio Nobelovu nagradu,a sa trecom je samo okrenuo svet naopacke“. A ja bih dodao da je sa cetvrtom[OTR] pokazao do kojih sve visina ljudski um moze da ide...

Hajzenberg...Svet bi sigurno sasvim drugacije izgledao da je ovaj genije hteo da to i uradi. Hitlerova „uzdanica“ u pravljenju atomske bombe,sasvim sigurno bi to uradio pre amerikanaca da nije namerno opstruirao rad na njoj. Naravno,Amerikanci ce vam ispricati sasvim drugu pricu,da su oni bili brzi jer su imali pametnije ljude u timu a da se Verner samo tim recima branio na sudu,da bi bio oslobodjen optuzbe o saradnji sa nacistima...hm...jedan takav genije,osnivač kvantne fizike,covek koji je atom znao u dusu,sa timom nemackih fizicara...gotovo da mi je smesno. Ali da ostavimo atomsku bombu,rat,fasizam i Hajzenbergove uzvisene teorije i tako cuveni i genijalni princip neodredjenosti i da se vratimo samoj licnosti Hajzenberga. Pre svega toga,jedna zanimljivost iz Hajzenbergovog rada,dok je „grabio ka konacnoj formuli“ kvantne mehanike,izmislio je posle zaista dugog,iscrpnog i neumorljivog rada i ogromnog vremena,posebni matematicki aparat,koji mu je bio potreban,ne znajuci da su matematicari takav matematicki aparat odavno izmislili,pod nazivom-matricni racun. Bilo kako bilo,brzo se vratio iz stanja shoka i poceo matricni racun da koristi u svojim formulama,ponovo provodeci ogromno vreme i mukotrpan rad,da bi na kraju kada je napokon

dosao do rešenja, saznao da je to isto uradio jedan drugi fizičar [Sredinger], samo bez matricnog računa. Ali najzanimljivije je to što je matricni račun, toliko komplikovana stvar, da Hajzenberga niko nije shvatio, pa čak ni on sam. Čak se svom prijatelju, jadao ocajan: „Ja čak i ne znam šta je to matrica“! Na kraju smo imali dva različita polazista, dva različita stava i dva različita naučnika, koji su vodili ka apsolutno istom cilju. Sredinger nije razumeo Hajzenberga, Hajzenberg nije razumeo ni sebe ni Sredingera a obe teorije i oba matematička računa su bila apsolutno „ista stvar“. Čak su im i aktivatori inspiracije bili različiti, Hajzenbergu De Broilijev rad a Sredingeru seks. Na kraju je Hajzenberg dao princip neodređenosti i uz njega pripojio njegov i Sredingerov rad i dobili smo najveće i najfascinantnije čudo u istoriji otkrića kvantne fizike. Hajzenberg je bio srdit, ljutit čovek i lako uvredljiva osoba. Histeričan i nervno labilan, gotovo od rođenja. U svojoj histeriji često je znao i da padne u nesvest. Verner je po psihickoj konstituciji [kao i Svift] u sebi imao veliki potencijal ludila, također se trazio okidač. Kao i svi „kvantovci“, dobio ga je baš u kvantnoj fizici. Znao je da će mu unutrašnji sukob koji se tada pojavio u glavi doneti velike nevolje, iz tog razloga se okrenuo istočnjackom misticizmu i budizmu [odnosno budističkoj životnoj filozofiji], što mu je donekle donelo spas, imao je nervnih kriza ali ne toliko opasnih. Možda je Hajzenberg upravo dao primer, šta da uradi genije a da na kraju totalno ne poludi. Sredinger je sledio njegov primer, mada manje uspešno, jer je nešto ranije dosao u unutrašnji sukob [ja protiv ja, ili kvant protiv razuma], pa je i imao nešto više psihopatoloških „registrovanih epizoda“. Hajzenberg je imao dvostruku korist od bega „na istok“, prisao je kvantnoj fizici i sa filozofske strane, što je za pohvalu i apsolutno je odraz genijalnosti, a sa druge strane, izbegao je najgori mogući scenario-tesko ludilo. Hajzenberg je umro u sedamdeset petoj godini života.

Shopenhauer... izuzetan genije-izuzetna biografija. Ali ovde samo o onome što je tema, životne okolnosti, karakter i bolest. Očeva želja da bude

trgovac, trajala je samo dok mu se otac nije ubio. Majka, jedna, inteligentna ali izvesno vrlo zla i nesrećna žena, koja je imala najveći uticaj na Shopenhauera, na citav njegov život ali i filozofiju... ne po dobru. Svadje njega i njegove majke su bile na samoj granici ludila, što se vidi i iz njihovih pisama dok su živeli odvojeno. Majka je smatrala da u jednoj porodici ne mogu da budu dva genija pa je to i najveći razlog njene mrznje prema sinu, naravno, Shopenhauer je na majčinu mrznju uzvratilo još jačom mrznom i prema majci i prema ženskom polu. U trenutku svadje, kada ga je gurnula niz stepeniste, Shopenhauer joj je uzvratilo recima: - „tvoje ime će biti poznato, samo po meni“... što se i dogodilo, jer je ova vrsna književnica pala u zaborav. Shopenhauer je kroz citav život bio čudak, osobenjak, ekscentričan i ekstravagantan... ali je isto tako bio veliki cinik, melanholican i vrlo zao čovek. Patio je od vrlo ozbiljne paranoje, bolesti koje je bio potpuno svestan. Mizogin [zbog majke prevažodno], nije se nikada ženio, ali je zato uživao u nošenju ženskog vesa. Posle uspeha sa svojih par prvih knjiga, postao je nepodnosljivi megaloman i „izbrisao“ sve prijatelje koje je do tada stekao. Umro je u potpunoj samoci i opstoj depresiji u sedamdeset drugoj godini života. Ako bi se gledao uticaj filozofa savremenog doba na druge filozofe i pravce, Shopenhauer, svakako zauzima prvo mesto, i to ne samo svojom genijalnošću već i činjenici da je sasvim uspešno spojio zapadnu filozofiju sa istočnjackom filozofijom života.

Frojd... mastao je o tome da postane general ili čak ministar, ali posto je Jevrejima bilo zabranjeno da se bave bilo kakvim zanimanjima, osim prava i medicine, Frojd se odlučuje za medicinu, odnosno psihijatriju. Njegovo „prvo otkrice“ nije iz oblasti psihijatrije, već upotreba kokaina u svrhe anestezije, što je naravno, kao svaki pravi genije, prvo moc kokaina testirao na sebi [i to ne samo jednom, svidelo se čoveku]. Frojd je bio preterano opterećen svojim snovima koje je ubrzo počeo da analizira i proučava, što je dovelo do možda najgenijalnije knjige u oblasti psihijatrije - Tumačenje snova. Frojd je bio

najveci hipohondar medju genijima,a spisak fobija od kojih je patio,zauzeo bi celu ovu stranicu. Medjutim njegov „cuveni“ patoloski strah od smrti,prevazilazio je svaku granicu normalnost. Cesto je padao u nesvest[nekoliko puta i pred svojim ucenikom Jungom],kao posledica psihosomatskih strahova i panicnih napada. Frojd nije samo otac psihoanalize,njegova dela se sasvim sigurno mogu uvrstiti i u posve ozbiljnu filozofiju,nauku i antropologiju. Poznat po tome sto nikada nije zeleo da uzima lekove za bolove ,bez obzira sto je patio od zaista nesusnih bolova kao posledica kancera vilice. Medjutim,na kraju se ipak odlucio da mu licni lekar ubrizga morfijum u krvotok,ne zbog bolova,vec da bi sto pre upao u komu i umro. Frojd je umro u osamdeset i trecjoj godini,i ironicno,koliki strah od smrti je imao,umro je „na svoj zahtev“, potpuno mirno,cak i sa osmehom.

Oto Vajninger...sa njim se završava moj spisak „najvece trojke“,s tim da nije uradio,“ono sto je uradio“ i skratio sebi zivot i svoju karijeru za popriličan broj godina,sasvim sam siguran da „trojka“ ne bi postojala vec samo jedan – „najgenijalniji genije“-Vajninger. Austrijski filozof Oto Vajninger ubio se u dvadeset trecjoj godini nakon sto je napisao svoje jedno jedino,ali zaista kapitalno i genijalno delo-„Pol i karakter“,tako je citav njegov vanserijski zivot,stao u trenutku kada je tek zakoracio u genijalnost,i to onu najveću! Ova Vajningerova knjiga je zaista „nesto drugo“ od svega sto mozete da procitate u zivotu,od nje bukvalno-boli glava. Gotovo svi,koji imaju „viska mozga“ slazu se da je njegova knjiga-najcudnovatije delo u istoriji ljudske misli! Medjutim,nema spora oko toga da je ujedno bio i najbolesniji genije...ne zbog toga sto je imao mozda par psihopatoloskih problema[a ko od genija i nije imao],ne ni zbog toga sto se odlucio na samoubistvo,vec zbog recenica kojima je „obogatio“ svoju knjigu. Vajninger je jevrej koji je o jevrejima i jevrejstvu govorio na bolesno neugodan nacin,a isto to se odnosi i na zenski rod. Nikada mu zbog toga nisu narocito zamerili,iz prostog razloga-nisu imali argumente da ga pobiju. Cak sta vise,zene su ga volele i smatrale

izuzetno cednim. Promenio je veru i presao u Hriscanstvo,odmah posto je u dvadeset drugoj godini postao doktor filozofije. Po zavrsetku knjige,izjavio je:“-za mene postoje tri mogucnosti,vesala,samoubistvo ili pak izuzetno brilijantna buducnost da ne smem ni da pomislim na to“! Nazalost,izabrao je ovo srednje. Koliko je Vajninger bio harizmaticna licnost,vidi se i po tome sto su u Becu,kada su culi za njegovo samoubistvo,mnogi,inspirisani njegovim cinom,pokusali ili izvrsili samoubistvo[cak i zene]. Vajninger je bio pod filozofskim uticajem,Nicea,Sopenhauera,Kanta i Vagnera[za Vagnera je rekao da je bog filozofije],ali je isto tako i on, najdirektnije uticao na stvaralastvo Vitgenstajna,Frojda,Kafke,Dzojsa,Munka i Hajdegera koji su u Vajningeru takodje prepoznali boga filozofije. Vajninger je voleo muziku,narocito Vagnera i Betovena,cak je u mladosti i zeleo da postane kompozitor. Upravo iz tog razloga je na jednu noc iznajmio sobu u kojoj je umro Betoven,i tu presudio sebi. Ostavio je pored sebe „pismo“ –„dozivljavajuci zlo sveta kao sopstvenu krivicu,covek ima dva resenja-da ubije drugoga ili da izvrsi samoubistvo. Ja sam izabrao ovo drugo“! Vajninger,inace covek izuzetno zanimljive fizionomije,patio je od takozvane „maligne depresije“.

Foerbah...Pobozni ateista ili ateisticki vernik...imao je gotovo istu sudbinu tokom citavog zivota. Rodjen je nesrecan,nesreca ga je pratila u stopu kroz zivot,nesrecan je i umro. Vrlo loseg i nemoralnog karaktera,nadmen i kontraverzan,neuracunljiv i vecito nervozan,psihicke bolesti su se smenjivale tokom celog njegovog zivota,jak unutrasnji religiozni sukob i na kraju smrt,u apsolutnoj samoci i depresiji...zaboravljen od svih. Tesko da bi se za ovog genija ,nesto vise i culo da nije bilo Marksa i njegovih teza protiv Foerbaha. Tek kasnije,kada je njegovo stvaralastvo postalo dostupno filozofskom svetu u potpunosti,shvatili su da se radi o genijalnom filozofu i piscu,nezasluzeno osporavanog i zaboravljenog. Foerbah je umro u sesdeset osmoj godini.

Kafka...Rodjen je u bogatoj ali vrlo nesrecnoj porodici,sva braca su mu umrla jos kao deca,sto se pokazalo kao izuzetan udarac i na njegovo zdravlje i na

psihu. Citavog zivota je bio fizicki bolesljiv ali i mracan,depresivan,patio je i od teske neurastenije i ranih vrsta strahova.Kao i gotovo svaki genijalac,imao je vecitu borbu u sebi sa bogom i smislom zivota,sto je preneo i u svoj nezavršeni roman-„Proces“. Nije bas bio ni psihicki uracunljiv,sto se vidi i iz njegovih „poteza“ da gotovo svaku knjigu koju napise,odmah i spali. Niti je objavljivao niti je imao nameru da svoje knjige objavljuje. Tri njegove genijalne knjige su ugledale svetlost dana,tek po njegovoj smrti i to zahvaljuci njegovom prijatelju koji mu nije ispunio „poslednju zelju“ da ih spali odmah posle njegove smrti. Kafka je ipak imao i pojedinih „srecnih“ dana u zivotu,i svi su bili obelezeni-zenama. Umro je u cetrdeset prvoj godini pod teskom depresijom i sa samo 48 kilograma,od tuberkuloze. Poslednje reci,Kafke,upucene bolnicarima,bile su-„ubijte me ili ste ubice“!

Pazolini...Kontraverzni reziser,pisac,pesnik i filozof,komunistickog i gej opredeljenja[cime se hvalio],nije bio psihicki „stabilan“ jos od rođenja. Pazolini nije imao jednu ili dve teske psihicke bolesti,vec je imao gotovo sve moguće psihicke bolesti ali manjeg inteziteta. Njegov dvostruki karakter i ponekad ozbiljna neuracunljivost,svakako je posledica borbe „bog ili Marks“ u njegovoj psihi. Omrazen od crkve,kao ateista i njen kriticar[kroz filmove],ali Pazolini je bio kriticar svega,drzave,politike,sistema,crkve,drustva. Megaloman i veciti bundzija i provokator,preziveo je uspesno i progone crkve i fasista. Zapanjuje je to da je jos u toku sukoba sa katolickom crkvom,ista pristala da finansira njegov film „Evandjelje po Marku“,koji se i danas smatra najbolje uradjenim filmom o Isusu. Medjutim iza filma,koji je bio po volji crkve,krilo se nesto sasvim drugo,Pazolini je samo hteo da pokaze vezu hriscanstva i marksizma[odnosno komunizma],ali srecom po njega,suvisse genijalno je to uradio da bi neko prepoznao sustinu teme filma. Pazolinijevi filmovi su na oko lagane dobre komedije,sa obaveznim nakaznim glumcima,medjutim snaznu filozofsku dubinu njegovih filmova i samu njegovu genijalnost,mozete videti tek ako filmove pogledate vise puta i

svakako ne površno, kao i kod Felinija i Sike, odnosno citave te genijalne italijanske škole filma. Piazolini je ubijen 1975-e godine u pedeset trećoj godini života. Posle ubistva, nekoliko puta je pregazen kolima. Lik koji je priznao ubistvo i „odlezaó“ za njega, na kraju je priznao i da se samo „salio“ i da nema veze sa ubistvom [vidi se da je imao slicnu psihu sa ubijenim]. Danas se sumnja da u pozadini Piazolinijevog ubistva lezi antikomunisticki pokret Italije.

Jesenjin...jedan od najvećih ali sigurno najomiljeniji pesnik u istoriji. Bez obzira sto mu pesme nisu bile bas „romanticnog“ tipa [on sam, svoje pesništvo naziva seoskim], bile su izuzetno emotivno nabijene i prepune duhovne lepote. Genije je svakako bio, ali to je ustvari samo jedan dečak koji nikada nije odrastao i koji je bio duboko nesrećan iz razloga koje je samo on znao. Depresija i alkoholizam [ali i alkoholizam i antidepresivi, zajedno], bili su mu svojstveni jos od rane mladosti. Pet puta se zenio i razvodio, a tacan broj dece mu se ne zna jer ih je mnogo imao i vanbracno [neke je i priznao]. Najcuveniji je njegov brak sa tadašnjom americkom balerinom, zvezdom u usponu Isidorom Dankan, koja je kasnije zivot izgubila na nacin „za neverovati“. Putovao je svetom sa njom, prateci njene nastupe ali bas u tom periodu „hotelskog zivota“ Jesenjina, on pokazuje svoju neuracunjivost, koja potkrepljena alkoholizmom, prelazi u neopisivi i uzasni vandalizam. Sergej, svestan svoje nesrece ali i alkoholizma i tabletomanije, resava da sebi oduzme zivot u hotelskoj sobi, i to uspeva tek iz „trećeg puta“, prethodno prerezavši vene [za svaki slucaj] i shvatajuci da ce smrt sporo doci, odlucuje da se obesi od radijatorsku cev, koja puca i tek udarac glavom u radijator mu zadaje smrtonosni udarac. Da li je ili nije njegovu oprostajnu pesmu „Do svidanja dragi prijatelju“ napisao sopstvenom krvlju ili je to samo prica „za pojaćavanje dramaticnog efekta“ nikada necemo saznati. Posle dve godine, na Sergejevom grobu ubija se i njegova cetvrta supruga. Jesenjin se ubio u tridesetoj godini života.

Marks...ovaj veliki filozof ne samo da je pogresno shvacen,nego su mu njegovi protivnici i smestali biografije koje nemaju veze sa stvarnoscu,samo da bi ga sto vise ocrnili. Tako cete naci da je varao svoju zenu „na sve strane“,da se zenio x puta,cak i sa bliskim rođakama,da je bio pedofil,da je bio potpuno lud i sl. Istina je sasvim drugacija,od svega toga,Marks je „samo“ imao ono sto je „krasilo“ i ostale umove...imao je psihopatoloskih problema,najvise u sferi straha od smrti,paranoicnosti,histericnosti i opsesivno-kompulzivno „ponasanje“ od najranije mladosti. Bio je nepoverljiv,ohol i ne bas uljudan tip,a i sam Engels kaze za njega da je imao cest obicaj da insekte ubija knjigama, jer je uzivao u „crvenim“ flekama krvi na njihovim stranicama. Da nije bio psihicki „cist“ to je jasno,ali nikada nije dolazio do krajnih granica ludila niti je bio zenskaros a jos manje pedofil. Cak sta vise,bio je izuzetno veran svojoj zeni...a brak jeste bio nesrecan,ne zbog nedostatka ljubavi ili Marksovog ponasanja,vec zbog cinjenice da im je od sedmoro dece,cak cetvoro prerano umrlo i da su mu se dve cerke ubile zbog svojih bracnih problema. Uz sve to,ziveli su veoma bedno u izuzetnom siromastvu,zbog cega su cesto pozajmivali novac,pa je Marks sa ovog sveta otisao sa poprilicno dugova. Umro je iscrpljen,nesrecan i depresivan u svojoj sesdeset i petoj godini.

Kjerkegor...kao sto sam ranije naveo,Kjerkegor nije bio pod uticajem nijednog filozofa ili filozofskog pravca,vec pod uticajem svog odnosa sa ocem i raskida veridbe sa Reginom Olsen. Ta dva „dogadjaja“ su odredila i dalji Serenov zivot i stvaralastvo. Seren je rodjen iz drugog braka njegovog oca,kao najmladji od sedmoro dece. Stariji Kjerkegor je ostao bez cetvoro dece,pre nego sto su napunili 33 godine[Hristove godine],pa je i sam Seren bio uveren da ce umreti u 33 godini. Tako je i ziveo,zurio je da sve sto je zeleo zavrsi do svoje trideset i trece godine. Ali citava prica ima mnogo dublji koren. Serenov otac,dok je kao mladi pastir na selu cuvao ovce,prokleo je boga,zbog takvog zivota. Kasnije,kada se preselio u Kopenhagen,vrlo brzo se

poprilicno obogatio. Bio je ubedjen da ce ga zbog kletve u mladosti, stici bozja kazna, pa je svoju decu, narocito Serena vaspitavao u duhu verskog fanatizma, pokusavajući da opere greh. Medjutim, posle cetri smrti u kuci, i to u „bas odredjenim godinama“, bile su dokaz i ocu i Serenu da ce ih bozja kazna ipak sve stici [bar decu]. Samo saznanje da ce umreti tako rano i pokusaj oca da ga „uvuce“ u verski fanatizam, ostavlja na Serena snazan uticaj. Uz sve to, on raskida veridbu sa devojkom koju je bukvalno obozavao, jer nije zeleo da ona pati zbog njegove filozofije, samomucenja i prerane smrti. U takvom depresivno-mracnom raspolozenju, Kjerkegor pocinje histericno da pise svoja genijalna dela [zaista mu je svako delo genijalno], i bukvalno sav ocev novac, do poslednje krune, trosi na izdavanje i stampanje svojih knjiga ali i plakata protiv crkve. Zatim se, cekajuci svoj brzi kraj, opusta i pocinje njegov raskalasi zivot, zatrpan neverovatnim kolicinama alkohola i uzavrelom strascu. Na njegovu nesrecu, „bog“ mu je odlozio smrt za jos devet godina, koje je ovaj proveo u neverovatno teskoj depresiji, melanholiji, samoci, alkoholu i samoubilackim razmisljanjima. Seren je od svih nasih genijalaca vodio, ako ne najjacu, onda sasvim sigurno najmucniju borbu u glavi po pitanju religije. Kjerkegor za tih „dobitnih“ devet godina, pokusava da završi svoje najkapitalnije delo od preko dve hiljade strana, medjutim smrt ga prekida u cetrdeset drugoj godini zivota. Strah i strepnja, koji preovladjuju njegovim knjigama, posledica su straha i strepnje koja su ga pratila kroz zivot, a sve se to pretvorilo u jednu psiholosku panfobiju koja je verovatno i ubrzala njegovu ranu smrt.

Servantes... Pisanje, dugovanja, zatvori i ratovi... kroz te cetiri reci se moze opisati citav zivot Servantesa. Mislim da ne postoji osoba u istoriji koja je toliko pisala... toliko puta bila u dugovima... toliko puta dospela u zatvor i ucestvovala u toliko ratova [u jednom je izgubio i ruku]. Sto se karaktera tice, mislim da rec „zatvor“ mnogo govori o tome, mada, mora se naglasiti, znao je u zatvor cesto da dospe i zbog politickih razloga. Da je „imao

problem“ sa karakterom govori i cinjenica da se sest meseci pred smrt zamonasio,prethodno „upoznavsi boga“ i gorko se kajuci. Sa psihopatoloske strane,ovaj genije je bio neuracunljiv kao i njegov najpoznatiji junak,“bolovao je“ i od patoloske neodgovornosti a njegov poznanik Reljes,Servantesov kolega[lekar],mu je dao i dijagnozu „nesnosnog,neobuzdanog i nadmenog ludaka,koji se gubi na svaka dva sata“. Ostaje nerazjasnjena ova rec-„gubi“,s obzirom na cinjenicu da je Servantes bio nevidjena skitnica,ali uopste nije iskljuceno i da se gubio i u nekom drugom pogledu. Ipak,kakav god da nam je bio,i gde god i kako god da nam se gubio,Servantes ostaje jedan od najgenijalnijih pisaca u istoriji sa zaista uzvisenim duhom.

Turgenjev...pacenik knjizevnosti,kako su ga nazivali biografi,i jedini pisac koji je pisanjem o zenama i ljubavi,dosao do genijalnog stvaralastva. Imao je izrazitu dvostruku licnost. Bio je toliko miran,povucen,stidljiv,tih i neorbene prirode...da bi potom dolazio u iznenadne faze tolikog besa,ljutnje i agresivnosti,da bi cesto tukao cak i svoju majku. Bio je plasljiv,slabe volje i povodljiv a onda bi isto tako iznenada znao da postane uporan,patoloski prkosan i gvozdene volje. Bio je preterano svadljiv i inatan,sto je dovelo do toga da izgubi ne samo sve prijatelje veci i domovinu. Osudjen na samocu i tesku depresiju...daleko od domovine,umire tiho u sesdeset petoj godini zivota.

Shopen...ovaj velicanstveni poljski kompozitor,koji je mozda od svih,imao najbrzi uspon i put ka slavi,naravno,nije bio izuzet od loseg karaktera[oholost i preterana samozivost],kao i od mentalnih bolesti,erotomanije,depresije,neurastenije...a prema pisanju svoje bliske „poznalice“ Sondove,bio je toliko slabih zivaca da bi ga cak senka od muve ili presavijen list ruze,dovodili u stanje histerije i nekontrolisanog besa. Shopen je umro u potpunoj depresiji od tuberkuloze u trideset i devetoj godini.

Ne bih vas vise „gnjavio“ biografijama,odnosno karakterima i bolestima velikih umova,izabrao sam nasumicno nekih pedesetak biografija,ali priznajem da se ovo –„nasumicno“,nije odnosilo i na Dostojevskog,Vajningera,Vagnera,Kjekergora i Njutna.

Da ne pomislite da su ostali geniji i velikani ljudske misli koje sam pominjao kroz knjigu a nisu se nasli na spisku ovih pedesetak-nesto bolji,normalniji ili karakterniji i moralniji,odmah cu vam reci da ne treba tako da mislite,jer gotovo 75% onih koji u ovom poglavlju nisu pomenuti,imaju daleko nesretnije zivote,gore karaktere i teze psihopatologije. Od sto pedeset[ili nesto vise]genija koje sam naveo u ovoj knjizi uz jos stotinak onih kojima je malo falilo,a koje sam takodje pomenuo ovde kao uzvisene umove,bukvalno svi su patili od bar dve,tri ili vise bolesti uma,hipohondrije,paranoje,manije gonjenja,panicnih napada,shizofrenije,teske depresije ili manijakalnosti,opsesivno-kompulzivnih poremećaja,raznih fobija,kleptomanije,Minhauzenovog sindroma[patoloski lazovi],anksioznosti,neuracunljivosti,neuropatija,teskog oblika alkoholizma,neurastenije ili nekih drugih psihickih ili nervnih bolesti. Slicno je i sa moralom ili karakterom,nema izuzetaka,megalomani,grandomani,samoljubivi,lazovi,prevaranti,oholi,eroto mani,cinici,gordi,mizogini,mizantropi,zluradi,sebicni,neodgovorni,zavidni,po hlepni,koristoljubivi...! Kao i puni poroka...od kocke,preko alkohola,kurvi,blagih ili teskih droga[neki su cak koristili i opijate kojima ni najzagriženiji narkoman ne bi ni prisao]. Kako to „lepo“ rece Sen Simon-:“ U hram slave ulaze samo begunci iz dusevni bolnica“! Cak i da odbacite ovaj moj spisak i napravite,recimo,svoj spisak od 100 genija[naravno,neke stvari se prilikom odabira moraju ispostovati,pre svega vrlo visok um i uzvisenost duha],opet cete,citajuci njihove biografije,doci do istog zakljucka—genija jednostavno MORA da prati takozvano „trpljenje zivota“,manji ili veci problemi sa karakterom ili moralnoscu i izrazena psihicka labilnost,koja se po

pravilu vrlo brzo pretvori u patolosko stanje. U suprotnom, ostaje samo ...eto...pametan ili inteligentan covek, kakvih imate, istina vrlo malo, ali ipak je to brojka od nekoliko miliona kroz istoriju [od petnaestak milijardi koliko ih je zivelo], znaci vrlo zavidno, ali prema dve stotine [ili...hajde..cetiri stotine] genija, priznacete to je ipak bas ogromna cifra. Stotinak miliona i dve stotine [ili cetiri stotine sa onima koji su na granici genijalnosti], ipak velika, bas velika razlika.

I jos jedna napomena...kada kazem vrlo visoka umnost i duhovna uzvisenost, pod tim podrazumevam da covek mora da poseduje sve osobine koje sam pominjao u prvim poglavljima knjige, osim ,specificnog karaktera, specificnog morala i specificnih zivotnih okolnosti. Dakle, genije postaje tek visokoumni covek i duhovno uzviseni covek kada se osobinama koje vec poseduje, pridruze ove poslednje tri nabrojane. Na njih ne mozemo da uticemo [kao i na ostale osobine] one nam se jednostavno desavaju [zivotne okolnosti] ili su vec usadjene u nase nesvesno [nadsvesno]. Tako da ako smo visoko inteligentni, mastoviti, kreativni, obrazovani, posedujemo samosvest o tome, volju i zelju, jaku intuiciju...i ostalo..to nam govori da smo dostigli nivo vrlo visoke umnosti, ako pri tom vrlo cesto razmisljamo o istinski smislenim stvarima i imamo u sebi stalno preispitivanje ko smo i sta smo, kao i religioznu crtu [u pozitivnom ili negativnom smislu], dostigli smo onda i do „stadijuma“-visoke umnosti i duhovne uzvisenosti. U tom slucaju ona brojka od cetiri stotine se prosiruje za jos jedan broj [za nas], ako pri tom imate problema sa psihosomatikom [sto nije strasno, ne bojte se, gotovo svako je ima], imate svesnost o tome da imate i losih karakternih osobina i da ste pokazali svoju „gresnost“ u odredjenim situacijama [ili vam sve to neko blizak kaze da je primetio kod vas]-sasvim ste blizu genijalnosti. Ali, molim vas...to nikako ne znaci da ako ispunjavate one prve uslove, da onda jednostavno pocnete da „glumite“ ili jos gore umislite da imate psiholoskih problema ili

da imate losih karakternih osobina,pa jos nazor pocnete da se preispitujete o svom religioznom stavu-da biste bili genijalni...to je onda smesno...onda ne samo da niste genijalni,nego ste cak umislili i da ste inteligentni i dolazite na onaj nivo koji je Albertus imao pre „preobrazaja“-bili bi ste obicni tupavi magarci! Svaka od te cetiri osobine se nalazi u nesvesnom[osim potrebnih zivotnih okolnosti koje se jednostavno dese ili ne] i ne mozete je prizvati koliko god se trudili-ako se ispolji,dobro je za covecanstvo[za vas mozda i nije] ako se nikada ne ispolji,pomirite se sa tim da ste jedan normalan prosecan inteligentni stanovnik ove planete,sto nikako ne pretstavlja neko „nize stanje“,vec potpuno normalno stanje,jer je 99,9% covecanstva upravo takvo.

Zavrsicu ovo poglavlje sa recima velikog nemackog psihijatra i psihologa Shtekela-:“Nervoza je osnova svakog napretka. Ona nagoni filozofa na mudrovanje,naucnika na resavanje velikih i vaznih problema prirode i pesnika na najvise tvorevine duha. Nervoza u takvom smislu upravo je cvet na drvetu covecanstva. Bez neuropata mi bismo bili danas na azbuci kulture“!

ZAKLJUCAK

Vec sam „napravio“ cetiri grupe „osobina“ koje moraju postojati kod jednog genija ili kod coveka koji se sasvim priblizio genijalstvu. To su dakle-1] direktne i indirektne kognitivne osobine. 2] preispitivanje sebe i prirode po pitanju religioznosti. 3] zivotne okolnosti i 4] karakter i psihicke bolesti. U zakljucku ove knjige ponovocu ih obraditi ali u sklopu ove cetiri „grupe“,da bih pre svega odredio njihov izvor,njihov znacaj i njihovu posledicu.

1]Direktne i indirektne kognitivne sposobnosti.

Inteligencija,naravno,vrlo visoka,osnov je genijalnosti i jedna od najbitnijih osobina,koje visokouman covек mora posedovati. Nazalost,nije svima data,niti se moze bilo sta uraditi da se njen nivo podigne. Gotovo 83% ljudi su prosečno inteligentni,oko 11% ljudi ima nizi stupanj inteligencije,5% covecanstva ima inteligenciju iznad proseka a samo 1% stanovnistva je obdareno vrlo visokom inteligencijom. Od tih 1%,najmanje jedna polovina taj dar neće nikada prepoznati kod sebe ili će ga prepoznati ali upotrebiti je za neke pogresna i neuzvisena zanimanja. Dakle samo oko 0,5% ljudi koji imaju izrazito visoku inteligenciju,izabrace neko zanimanje koje mu MOZE darovati „vecnu slavu“. Ali posto se ka tom putu ne pita samo inteligencija[iako najbitnija jeste],vec uz nju jos mnogo stvari,i od tih 0,5%,mnogo,zaista mnogo njih će „otpasti iz igre“. Preneseno na danasnju populaciju u svetu od oko sedam milijardi,u narednih sto godina mozemo ocekivati samo 0,000001% ljudi,koji imaju potencijal genija ali jos jednu nulu ispred jedinice treba dodati da se taj potencijal i ostvari. Vidite koliko je tesko stici do nivoa uma,duha i stvaralastva,koji ce vam garantovati pomenutu vecnu slavu ali i ono mnogo bitnije-veliko HVALA od covecanstva,koje ce setati ovom planetom hiljadama godina posle vas i koje ce svoja nadahnuca,traziti i naci mozda bas u vama i vasem stvaralastvu! Dakle,da li cemo se roditi visoko inteligentni ili ne,ne zavisi od nas,niti od nasih roditelja ili predaka. Jedan ili vise gena,za koje ce se pobrinuti kvantni efekti i elektromagnetne sile u vasem mozgu dok se jos nalazite sklupcani u materici i plodovoj vodici,dace

svoju konacnu odluku po pitanju vase inteligencije. Sa mastom i imaginativnoscu, stvari stoje potpuno isto kao i sa inteligencijom, dakle potpuno iste stvari ce odrediti vas „mastoviti sklop“. Ali za razliku od inteligencije, masta i imaginativnost, rastu uporedo sa znanjem, pod uslovom da imate urodjen potencijal [ili kapacitet], gde informacije dobijene empirijskim putem mogu ne samo „stati“ vec i ostati u mozgu. Kreativnost je direktna posledica inteligencije i maste ali je iste ne podrazumevaju pod obavezno. Intuicija i inspiracija, za njih vazi sposobnost uspostavljanja „veze“ [ili mosta], nesvesno [nadsvesno]-svesno, koju mozemo shvatiti kao prirodni dar, ali ne dar za inspiraciju i intuiciju, vec dar za prosirenje svesti i uma. Bez obzira sto neko ima veci a neko manji pomenuti dar, do prosirenja svesti nece doci samo od sebe, vec iskljucivo od toga koliko volju imamo za tim i na koji nacin to postizemo... vestackim putem [opijati, meditacija, autosugestija] ili prirodnim [bolesti ili povisena emotivna osetljivost]. Znanje... empirijsko svakako ali i informaticko nam nece zasmetati, naprotiv [pod uslovom da nismo konzervativni, dogmaticni ili pod uticajem raznih predrasuda]. Sticanje znanja, odnosno saznanja pod direktim je uticajem inteligencije i volje. Volja i zelja, kao i znanje, je indirektna kognitivna „funkcija“ i na nju svesno mozemo da uticemo, ali postavljanje cilja nam opet iskljucivo odredjuje inteligencija kao nepromenljiva velicina, a put do cilja nam odredjuje karakter, odnosno tip licnosti, koji delom mogu biti urodjeni a delom steceni. Samosvest, je psihicka osobina koja se stice iskljucivo samopreispitivanjem, ali u tom pogledu, moramo biti realni ako zelimo da nam samosvest bude ispravno „podesena“. Sama zelja za preispitivanjem sebe i nacin na koji cemo to uraditi, opet je indirektna kognitivna „funkcija“ i opet nista bez dovoljno visoke inteligencije. Ovde [kod samosvesti] veliku ulogu igraju i zivotne okolnosti. Dakle, vidimo da je inteligencija [u ogromnoj meri] i masta i imaginativnost [u nesto manjoj meri] u osnovi, gotovo svih osobina pod 1]. Kako je izvor i inteligencije i maste, vec vise puta pomenut, da se ne

ponavljam, jasno je, da, sto se ove „grupe“ osobina tice-jednostavno, moramo biti „rodjeni“ za genija. Ali isto tako, genijalnost nije obavezna posledica ovih osobina i njenih izvora. Do genijalnosti imamo jos tri „koraka“..idemo na sledeci...

2]Preispitivanje sebe i prirode po pitanju religioznosti.

Ovde sve moze da se jasno kaze u nekoliko recenica, ali se bojim da ne ostanem neshvacen. Izbegao bih one vec koriscene pojmove poput-apsolutni ateista ili apsolutni vernik[koje sam upotrebio u poglavlju o religioznosti] jer ne verujem da takvi ljude uopste postoje, a samim tim i pojmovi. Zato cu upotrebiti reci-izraziti ateista i izraziti vernik. Takvi ljudi, koji takav svoj stav drze stalno i nemaju nameru da se preispitaju ili cak menjaju stav, niti vide potrebu za tim, jednostavno ne mogu biti genijalni jer takve stavove imaju ljudi prosečne inteligencije[ili nesto malo vise ili nesto manje]. Dakle, tu je sve jasno, medjutim covek moze biti zaista visoko inteligentan, pa cak imati i svaku osobinu iz „grupe 1], ali ako ima napomenute stavove u vezi vere, ili ako smatra da ne treba ulaziti u takva verska preispitivanja sebe, opet je daleko od genija. Zbog cega mora postojati kod coveka vrlo cesto pitanje, odnosno pitanja tipa-postoji li bog, ako postoji-zasto postoji i kako postoji, cemu zlo, cemu patnja, kako ga drugi vide a kako ja, da li ima osnova za sumnju u njegovo postojanje?...ako ne postoji, zasto ne postoji i moze li da ne postoji, u cemu je onda smisao zivota, zar je covek ravan obicnom zrcetu peska, da li mozda postoji u nekom drugom obliku i bivstvu, van zvanicne doktrine, ima li i ovde osnove za sumnju u njegovo nepostojanje? Pa iz prostog razloga sto je konacni smisao[pitanje svih pitanja] ,iskljucivo vezan za religiju, koliko god mi bili svesni da je uistinu nesaznatljiv. Ali ,ne stremiti ka saznanju konacnog smisla, ne razmisljati o tome ili ga sagledavati površno pa cak govoriti da pitanje konacnog smisla-nema smisla, svojstveno je samo coveku slabog duha ili jos gore slabe duhovne uzvisenosti. A slaba duhovna uzvisenost[bez obzira na visinu inteligencije], ne vodi u genijalnost, jer ako ne

tragate za smislom,vi onda nemate svoju zivotnu filozofiju,a ako nemate svoju zivotnu filozofiju...vi ste obicna biljka,koja „zivi“ zarad reprodukcije. A sasvim je logicno...u toj religioznoj ili areligioznoj potrazi,do kojeg god stava da dodjete-eto sukoba...on je jednostavno neizbezan. Ako ste dosli do stava [ali ovim opisanim putem,nikako drugim] da nema boga i postanete ateista,pobunice se nesvesno vas um,jer ste ostali bez „svog smisla postojanja“,u suprotnom,ako ste dosli do stava da ga ima,pobunice se nesvesno vas razum i vas ego,jer gotovo nista ne ide u prilog tome da ga ima,a ujedno gubite svoje –apsolutno JA. Takva pitanja i takva borba u vasem nesvesnom se vodi,hteli vi to ili ne. Ako vas mozak uspe da taj sukob „prevede“ u svesno,duhovno ste na velikom dobitku ali ce te to platiti vecim ili manjim samomucenjem. Ukoliko ostane u vasem nesvesnom,vi cete biti nesto sretniji covek ali koji zivi a da ni sam ne zna zbog cega. Svakako da ce se iz nesvesnog pojaviti u svesnom i kod ove druge „grupe“ ali samo par puta u zivotu,kada vas zadesi teska patnja ili u slucaju da ste svesni dolazece smrti,ali to nema veze sa ovom temom,jer to su samo povrсна pitanja iz straha pred „nepoznatim“. Dakle,vase konacno opredeljenje posle takvih preispitivanja,bili vi ateista ili vernik,nema uticaja na vasu mogucnu genijalnost,ali samo preispitivanje i kasnija borba u vama,svakako da ima. Naravno,to ne znaci da treba svaki dan,dvadeset i cetiri sata dnevno da se preispitujete i da vodite borbu-za i protiv. To nije stvar koja se „namerno“ radi,naprotiv,to dolazi cesce ili redje i samo od sebe,u zavisnosti od potencijala duhovnog i genijalnog u vama.

3] Zivotne okolnosti.

Mi ne biramo gde cemo se i od koga roditi,niti bar u nekom delu mozemo birati sta ce nas to dobro ili lose zadesiti u zivotu[u nekom vecem delu, i

mozemo]. Ali svakako da mozemo da biramo kako cemo se ophoditi prema situaciji koja nam se desava i kako cemo je doživeti. Na veliku zalost, po visokoumne, njima je pod uticajem povecane emotivne inteligencije i samog mentalnog sklopa [vrlo osetljive odredjene mozdane funkcije], vrlo lako „duboko urezati“ u nesvesno, gotovo svaki bitniji dogadjaj u zivotu. Posto su „nesrecne crte“ daleko dublje urezane od onih „srecnih crta“ [zbog cega je tako, imamo mnogo razlicitih misljenja psihologa], logicko je da ce nam bas ti nesrecni dogadjaji u zivotu, odredjivati i veci deo nase licnosti i karaktera ali i nas nacin razmisljanja. Posto sam jos u poglavlju o zivotnim okolnostima naglasio da nesreca za razliku od srece, daleko vise tera coveka na preispitivanje i duboko razmisljanje, pa cak i na „stavku pod brojem 2, opet imamo objasnjenje zasto genije nikada ne moze biti potpuno srecan. Dakle, da ima sve potrebne osobine i pod stavkom 1, 2 i 4, ali ako je gotovo citav zivot srecan i zadovoljan [sto je malo verovatno ali je moguće], nista od genijalnosti. Da opet ne budem pogresno shvacen, nesrecan covек nije samo onaj kojem se u zivotu cesto desavaju ruzne stvari, vec i onaj ko zivi normalno, bez nekih posebnih udaraca u zivotu ali koji je u sebi [i sebi poznatih razloga] duboko nesrecan. Ne sadrzi se dakle sva nesreca u smrti bliznjeg, bolestima, gubitku kuce, bede i sirotinje, vec i u nesrecnoj psihi, najcesce izazvanoj nezadovoljstvom sobom, nepostignutim ciljevima, nesavladivoj prepreci ka cilju, neispunjenje „snova“, pogresna shvacenost, neuzvracena ljubav, preterana emotivnost...! Nesreca [dakle, bilo koje vrste] uz proslu, trecu i sledecu, cetvrtu stavku, jesu najveći aktivatori genijalnosti, sve ostale osobine pod-1] su tu, „samo“ da tako aktiviranu genijalnost sprovedu u delo-genijalnu osobu i genijalno stvaralastvo.

4] Karakter i psihicke bolesti.

Karakter, dobijen rođenjem, genetikom ili stečen do kraja puberteta, ne može se više menjati. On se samo može pod određenim okolnostima pojačavati ili redje, slabiti. Ne mora se čak ni desiti da ispoljimo jedan deo karaktera [kojeg nosimo u sebi] sve do smrti, kao što se može deo karaktera ispoljiti tek u starosti a da je naravno, urođen ili rano stečen. Kod nekoga se desi da kroz život pokaze sve karakterne osobine a kod nekoga možemo uočiti samo par njih, jer nije došao u situaciju da ih pokaze. Zasto geniji ispoljavaju u najvećem delu samo lošije karakterne osobine dok su one dobre potisnute. Pa zbog tri razloga. Prvi razlog je sam visoki cilj koji postavljaju pred sebe, i ogromna volja da ga dostignu. Za dostizanje takvog cilja, sasvim sigurno da moramo upotrebiti i neke lukave pa i podmukle poteze, moramo potegnuti i povremeno laž, prevaru, pa čak i gazenje sopstvenih principa ili uraditi nešto u stilu – „dok jednom ne smrknem, drugom ne svane“. Dakle, krace receno, „makevijalizam“ na delu. Jer sasvim sigurno da se u svetu, kakav je bio, kakav jeste i kakav ce tek biti, za dostizanje visokih ciljeva i dokazivanju svojih vrednosti, ne možete osloniti samo na moralnost i „dobrotu“, bicete „pregazeni“ u startu. Drugi razlog su nesrecne zivotne okolnosti vecine genija, koje plamte kao gorionik u njihovom nesvesnom, i koje ostavljaju posledice na karakter [ako se dogode u detinjstvu ili su bile prisutne i samo cekale aktivator] i to uglavnom negativne. Losa majka, sigurno ce uticati da joj dete mrzi zene, los ili suvise dobar otac ostavlja za sobom mizantropa, nesrecan ili los brak roditelja, ostavlja za sobom patolosku nepoverljivost i mrznju, napustanje deteta od strane majke, donosi najmanje pet-šest vrlo losih osobina detetu...i tako dalje. Ne moraju samo nesrecne okolnosti da donesu los karakter, mogu to i neke „bezopasnije“ okolnosti, preterana vezanost za majku u detinjstvu, roditelji koji suvise razmazu dete, udovoljavanje zeljama roditelja po pitanju buducnosti...i slicno. I na kraju, najbitniji i najcesci razlog je –samosvest o svojim vrednostima [to je kod svih urođena osobina, ali se ne ispoljava kod svih], ako je samosvest o svojim vrednostima „jako pozitivna“, na pragu ste da

postanete megaloman, grandoman, samoljubljev, samoziv, ohol...ali ako jos to svoje misljenje potvrdite kroz stvaralastvo na koje kritika „navali“ sa svih strana[nebitno da li pozitivno ili negativno],budite sigurni da ce o vama ubrzo vecina pricati da ste megaloman,narcis,samoziv...jer zaista to i jeste postali.

Toliko o karakteru,sada mozda najvece pitanje i najjaca sprega Genije-ludost. Dosli smo i do stepenista nase kule. Posle ovog dela poglavlja o psihopatologiji,kula je stavljena u funkciju i mozemo uci u nju.

Nadam se da svi znate,sta to znaci biti lud u bukvalnom smislu. Bez obzira sto se kroz istoriju ove teme pominju prevashodno naslovi [a ima ih zaista mnogo],kao,genije i ludost,ludilo genija,genije ludak,genijalnost i ludilo...treba napomenuti da geniji jesu psihicki poprlicno poremećeni ali nisu potpuni psihicki invalidi i da im je uvek um i stvaralacka sposobnost ocuvana. U suprotnom,ne bi ni mogli da budu genijalni. Zato se potpuno slazem sa francuskim psihologom De Turom,da rec ludilo,kod genija treba zameniti sa recju –poluludilo[demifolie]. Dakle,strucno ih mozemo nazvati – demifolicarima. Zasto geniji i oni koji su se genijalnosti priblizili,moraju da imaju nekoliko psihickih poremećaja. Postoji mnogo objasnjenja ali smo i dalje na „status quo“. Licno mislim da postoje dva glavna razloga[i vise manjih,ali i manje bitnih],koji deluju u razlicitim periodima zivota jednog genija. Prvi je taj,da je jos po rođenju,potencijalni genije ujedno i potencijalni poluludak. Iz razloga sto ljudska psiha ne moze da „istrpi“ toliki umni i duhovni potencijal bez defekta. Sto vise zelite da opteretite neku masinu,ujedno i rastu sanse da se dogodi neki defekt.Ako je suvise opteretite,kvar je neminovan i to tamo gde je masina „najslabija“. Ljudska psiha nije pripremljena za tako velika i umna opterećenja[ni evolucijski],a to se vidi iz cinjenice da je 99% ljudi normalno umno i duhovno „opterećena“. Znaci,da psiha moze da radi najbolje na onom opterećenju za koje je i predvidjena. Da je psiha dosla u evolucijski stadijum da moze vise da se

opteretiti, procenat bi bio daleko veci u korist visokoumnih, dakle ne 1% vec mozda i 20% . Ali situacija nije takva i psiha radi na „normalnom rezimu“ . Kada se genijalnost ispolji u realnosti [dakle nije vise samo potencijal], dolazi do „pucanja“ psihe i samim tim do veceg broja psihopatoloskih oboljenja. Dakle, pomenuti „prvi razlog“ prepoznaje potencijalnog genija i odmah priprema takav mentalni sklop, da kao osigurac na strujomeru, odmah iskoci cim primeti da su nam um i duh suvise jaki. Zato se poluludilo vrlo cesto ispoljava rano u detinjstvu, vec sa prvim znacima genijalnosti. Drugi razlog je samo ostvarenje prvog [u potpunosti] ali se nadovezuje jos nekim pojedinostima, za koje se cak ni sama psiha nije pripremila, pa moze doci ne samo do izbijanja veceg broja „osiguraca“ vec i do potpunog unistenja „mentalne sklopke“ . Dakle, nadovezuju se i neke bolesti psihe koje „prvi uzrok“ nije predvideo, pa cak ako je opterecenje bas veliko, i do opsteg kolapsa. Drugim uzrokom se objasnjavaju bolesti psihe kod genija u nesto kasnijem periodu zivota. Dakle, prvi uzrok nam je priredila sama priroda, jer je jos uvek genijalnost nesto sto nije svojstveno velikom broju ljudi, odnosno, genijalnost je protivna prirodi i to mora da se „kazni“, bez obzira sto je sama genijalnost nagrada.. Sto se drugog uzroka tice, on je daleko kompleksniji jer ima u sebi niz stvari i niz pokretaca koji ugrozavaju vec konstitucionalno ugrozenu psihu kod genija... neprestani i vrlo teski umni i duhovni napori koji genijalnom coveku namecu njegov plahoviti nagon za kreiranjem i stvaranjem, dusevna uzbudjenja, pracenja neuspesima, nerazumevanjem i neprijateljstvom protivnika, vrlo cesto i rdjavo materijalno stanje i egzistencijalne brige, sumnja u vaznost preduzetog posla, pa nekada i u sebe, juris i oluja zivota, neocekivani obrti i promene, psihicka trvljenja, stetne navike pa i telesne slabosti - sve to stavlja psihu i nervni sistem velikih ljudi na tesku probu. Taj i takav „drugi uzrok“ koji se nadovezuje na „prvi“ daje nam genijalnu osobu sa manje ili vise [ali obavezno] poremećenom psihom ili poluludilom.

Da završim ovu temu, jednim mojim razmišljanjem...svi genijalni ,visokoumni i duhovni ljudi, poginuli su već samim rođenjem, samo iz razloga što su „predodređeni“ da se tokom celavog života naprežu da bi razbili materijalne zidove koji kao obruč stežu čovekov duh i um!

Za kraj...nemojte se plasiti svega ovde napisanog, znam da deluje obeshrabrujuće, ali ako prepoznate u sebi genija ili osobu visokoumne i duhovne osobenosti-bacite se na stvaralaštvo, bilo koji vid stvaralaštva ovde pomenut za koji mislite da ste „rođeni“. Ne bojte se ni lutanja...ako shvatite da ste pogresili u odabiru svog budućeg poziva, tražite drugi, treći...ali obavezno uzviseni...iskazite svoje umne i duhovne vrline, svoja razmišljanja, pokazite da zaista vredite i opravdajte ono što ste rođenjem dobili, jer to se kao što ste videli, izuzetno retko dobija, najuzviseniji mogući dar prirode. I ne bojte se da ćete biti predmet ogovaranja kao osoba ne baš posebno moralnog i dobrog karaktera[takav karakter imaju i oni ,daleko niži od vas, samo će kod vas to biti uočljivije zbog njihove zavisti], ne bojte se ni samomucenja u svojoj psihi, to ne boli, a ume izuzetno da inspirise, niti se bojte psihickih bolesti[a ko ih to i nema?], nije to toliko strasno koliko su im sami nazivi zastrasujući. Ne bojte se ni toga što ste različiti od drugih, ni ljudske pakosti, zavisti, podozrivosti ni poturanja nogu..sve se to pregura u ovom i ovako kratkom životu. Ali vas na kraju čeka najveća nagrada kojom čovečanstvo i istorija može da nagradi jednog smrtnika—Besmrtnost!

„BUDI UVEK NEZADOVOLJAN ONIME ŠTO JESI AKO ŽELIS POSTATI ONO ŠTO JOS NISI, JER TAMO GDE SI POSTAO ZADOVOLJAN, TAMO ĆES I OSTATI“.

